

Møteinnkalling

Utvalg:	Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg
Møtested:	Formannskapssalen, Rådhuset
Dato:	10.06.2020
Tidspunkt:	09:00

Kaukus varainnkalling

Nordreisa kommune har tatt i bruk ett nytt digitalt system for automatisk varainnkalling. Det betyr at alle faste medlemmer får tilsendt en egen e-post med en lenke til møtet – dersom noen av de faste melder forfall må de gjøre det ved å klikke seg inn på tilsendt lenke. Når de har meldt forfall vil det automatisk gå en sms til første vara på listen. Dersom denne vara svarer nei – går spørsmålet videre til neste på listen.

Dere skal altså ikke lenger melde om forfall til servicetorget – men bruke det nye systemet vi har tatt i bruk - Kaukus varainnkalling.

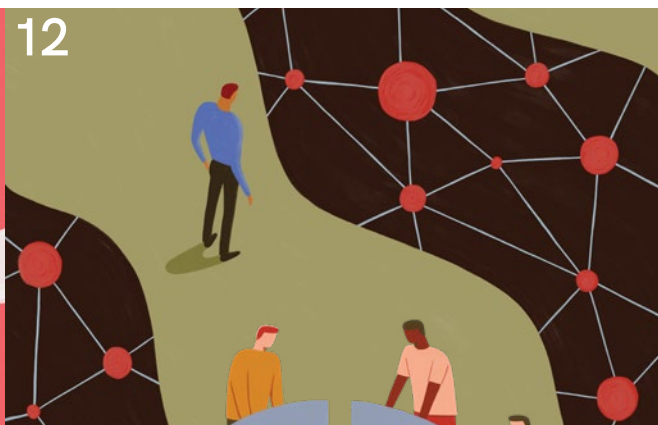
Saksliste

Utv.saksnr	Sakstittel	U.Off	Arkivsaksnr
PS 23/20	Referatsaker		
RS 66/20	Tilsynsmelding 2019 - TILSYN MED BARNEVERN, SOSIAL- OG HELSETJENESTENE		2020/311
RS 67/20	Høringsuttalelse til NOU 2019:23 Ny opplæringslov		2020/117
RS 68/20	Referat fra møte mellom kommuner og Troms og Finnmark fylkeskommune ang. skoleskys		2020/583
RS 69/20	Vernerunde Rotsundelv skole 05.05.2020		2020/567
RS 70/20	Utbetalingsbrev for norsktilskudd utbetalt 15.05.2020		2016/360
RS 71/20	Tildeling av statstilskudd til samiskopplæring våren 2020		2015/884
RS 72/20	Innvilget tilskudd - svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige barn, unge og voksne som omfattes av grunnskoleopplæringen 2020		2016/367
RS 73/20	Tildeling av midler til svømmeopplæring for barnehagebarn 2020 - Oksfjord oppvekstsenter avdeling barnehage		2016/367
RS 74/20	Utbetaling av statstilskudd til opplæring i finsk - vår 2020		2015/1204
PS 24/20	Retningslinjer for fond til kultur og idrett for trivsel og vekst i Nordreisa		2020/70
PS 25/20	Oppstart av planarbeid - kulturminneplan for Nordreisa		2020/123
PS 26/20	Samarbeidsavtale mellom Nordreisa kommune og Reisa friluftssenter AS		2015/1536
PS 27/20	Utredning -kommunal bygningsmasse		2020/235
PS 28/20	Rotsundelv skole- renovering eller nybygg		2020/578
PS 29/20	Kommuneplan for inkluderende barnehage- og skolemiljø 2020 - 2021		2015/724
PS 30/20	Revidering av vedtekter for skolefritidsordningen i Nordreisa kommune		2015/2050
Ettersendes:			
PS 31/20	Søknad om skoleplass i nabokommune		2019/1213
PS 32/20	Budsjettforelegg 2021 oppvekst- og kulturutvalget		2020/582

PS 23/20 Referatsaker

Tilsynsmelding 2019

Utgitt av Statens helsetilsyn. Oslo, mars 2020.
 Ansvarleg redaktør: Jan Fredrik Andresen
 Redaksjonsgruppe: Berit Roll Elgsaas,
 Olaug Nørstrud, Kjersti Engehaugen,
 Sverre Vigeland Lerum, Ebba Thommessen,
 Magne Braaten og Bente Kristin Smedbråten (leder).
 Design: Kitchen.
 Opplag: 12 000.
 Illustrasjoner: Hanne Berkaak
 Sett med ITC Century / HK Grotesk.
 ISSN 1501-8083
 Tilsynsmeldingar på internett:
www.helsetilsynet.no/tilsynsmelding.
 Trykte eksemplar kan bestillast frå Statens helsetilsyn,
 Postboks 231 Skøyen, 0213 Oslo, telefon 21 52 99 00,
 epost: trykksak@helsetilsynet.no.
 Kommenterar og spørsmål kan sendast
 til tilsynsmelding@helsetilsynet.no

Innhald

- 3 Det ufeilbarlege er ikkje menneskeskapt – men menneske kan medverke til forbetring
- 5 Barnevernet og Nav svikter sårbare unge
- 7 Barna treng at Nav ser deira behov
- 8 Når barn treng meir – omsorg og rammer
- 9 Tilsyn på barnas premisser – når teknologi skaper trygghet
- 10 Arbeidsmiljøet til barna blir ikkje sikra gjennom tilsyna i kommunane
- 13 Forseinka diagnostikk av kreftsjukdom
- 14 Manglande oppfølging av prøvesvar – ein risiko for pasientane
- 15 Persontilpassa medisin gir store moglegheiter – og nye utfordringar
- 17 Ikke «enten eller», men «både og»
- 18 Del erfaringar og gjer tenesta betre!
- 19 Psykotisk depresjon er ein underkjend tilstand i psykisk helsevern
- 20 Brukermedvirkning er ikke noe en kan krysse av for i et skjema, det er en kontinuerlig prosess!
- 22 Det regionale helseføretaket sitt overordna ansvar for samhandling og koordinering
- 24 Tilsyn kan vere utfordrande
- 26 Autorisasjon er ingen garanti for kvalitet
- 27 Arbeidsgivar sitt ansvar dersom helsepersonell møter rusa på jobb
- 28 Få helsepersonell mistar autorisasjonen på grunn av psykisk lidning
- 29 Når helsepersonell utfører kosmetisk behandling
- 30 Og elles meiner Helsetilsynet
- 32 Tal og fakta 2019

«Det ufeilbarlege er ikkje menneskeskapt» - men menneske kan medverke til forbetring

Føremålet med tilsyn er å styrkje pasienttryggleiken og kvaliteten. Når tryggleiken er vareteken og kvaliteten er god, får befolkninga tillit til tenestene og personellet. Helse- og velferdssektoren er stor, medan tilsynet har avgrensa ressursar. Vi må ha vilje og høve til å prioritere saker ut ifrå risiko og kor viktige dei er slik at det skjer raske endringar og varige forbetringar for å få trygge og gode tenester.

Alle treng ein stad å bu, noko å leve av, nokon å leve saman med og noko å leve for. For menneske som har utfordringar i overgangen til vaksenlivet, er det viktig å få hjelp slik at dei kan meistre tilværet på eiga hand. Tilsynserfaringar viser at vi ikkje er heilt i mål med den sosialfaglege innsatsen.

Det er betre å førebyggje enn å reparere. Rapporten «Å reise vasker øynene» viser at det er mykje å hente på å dreie innsatsen mot den tidlege fasen i ei barnevernssak. Det fordrar at barnevernet evnar å ta tak i dei viktigaste utfordringane og lytte til barnet si stemme! Ei lita gruppe barn og unge i barnevernet har omfattande psykiske lidningar. Samfunnet har ikkje etablert eit tenestetilbod med tilstrekkelege rammer og struktur som kan vareta

dei aller mest sårbare. Barnevern og psykisk helsevern må spele på det same laget til barnas beste.

Det er i møtet med andre menneske vi blir oss sjølve. Erfaringar frå tilsyn i barnevernet viser at teknologi kan medverke til å etablere og utvikle mellommenneskelege relasjonar. Det gir grunnlag for teknologioptimisme.

Kommunane skal syte for og føre tilsyn med at barn har eit godt «arbeidsmiljø» i barnehagane og i skulen. Tilsynsfunn gir grunnlag for å spørje om ordninga med at kommunane fører tilsyn med seg sjølve er ein optimal konstruksjon?

Kunnskap om svikt er ei kjelde til betring. Tilsynet kan medverke til kvalitetsutvikling, ved at det gir høve til å formidle tilsynserfaringar til brukarar/pasientar, personell og tenester.

Langvarig satsing for å styrkje behandlingstilboda til personar med psykiske lidningar og rusmiddel-avhengigheit har ikkje gitt denne pasientgruppa tilstrekkeleg tilgang til integrerte, samordna og gode tenester. Vi har følgd dette tenesteområdet i 15 år og avdekt uforvarlege tenester. Kunnskap om svikt er ei kjelde til betring.

Tilsynet kan medverke til kvalitetsutvikling, ved at det gir høve til å formidle tilsynserfaringar til brukarar/pasientar, personell og tenester.

Det er verksemdene som har ansvaret for at tenestene er trygge og gode. Arbeidsgivarar må vere klare over ansvaret sitt og følgje opp medarbeidarar som trugar tryggleiken og kvaliteten. Nye varselordningar for kommunale helse- og omsorgstenester må støtte opp under det ansvaret verksemdene har – at alvorlege hendingar skal varslast endrar ikkje ansvarsforholda.

Helse- og velferdstenestene er risiko-utsette, og det må vere toleranse for at uønskte hendingar kan skje. Ein kan hindre mykje ved å syte for at medarbeidarane kjenner til, forstår og etterlever fagleg forankra framgangsmåtar, rutinar og prosedyrar.

Utviklinga av persontilpassa medisin gir store moglegheiter for effektiv behandling. Det kan vere grunn til å spørje om samfunnet har ein systematikk for prioritering som kan møte dei medisinsk-teknologiske moglegheitene i framtida.

Vi må utgjere ein skilnad for folk og håper at tilsynsmeldinga viser lesaren at godt tilsyn handlar om å gjere verda litt betre – god lesing!

JAN FREDRIK ANDRESEN

Barnevernet og Nav svikter sårbare unge

I overgangen til voksenlivet får unge ofte hjelp og støtte frå familien og nettverket sitt, og det er vanleg å flytte litt til og frå foreldreheimen før ein står på eigne bein. Tilsynet på barnevern- og sosialområdet i 2019 handla om ei sårbar gruppe som ofte ikkje får slik oppfølging, nemleg unge som har eller har hatt tiltak frå barnevernet. Barnevernet kan gi ettervern fram til dei unge fyller 23 år, men mange treng meir enn det barnevernet kan tilby. Det kan òg vere nødvendig med hjelp og støtte frå Nav.

Sjølv om mange unge med barnevernserfaring greier seg bra, viser forskning at på gruppenivå kjem dei dårlegare ut enn andre på viktige område som utdanning, inntekt og arbeidsdeltaking. Sjølv om dette jamnar seg noko ut etter kvart, dreg mange med seg utfordringar resten av livet. Ei undersøking (1.) har vist at berre fire av ti personar med barnevernserfaring i aldersgruppa 30-42 år hadde fullført vidaregåande utdanning, medan i kontrollgruppa hadde meir enn åtte av ti gjort det same. Forskinga har òg vist at dei som tek imot ettervern, greier seg betre enn dei som ikkje gjer det.

Lovbrot i to av tre tilsyn

På oppdrag frå Statens helsetilsyn utførte fylkesmennene tilsyn med ettervern og samarbeid mellom barnevernet og Nav som tema. Det var eit tre-delt tema for tilsynet:

- om barnevernet førebudde, gjennomførte og avslutta ettervern på ein forsvarleg måte
- om Nav sytte for forsvarlege kartleggingar og individuelt tilpassa tenester for unge som har hatt barnevernstiltak
- om dei to tenestene samarbeidde og samhandla på ein forsvarleg måte

Brukarmedverknad blei undersøkt i alle del-tema. Fylkesmannen hadde samtalar med unge som hadde tenester/tiltak frå Nav og/eller barnevernteneste, for å få vite korleis dei fekk medverke i praksis.

Helsetilsynet hadde per 19.12.2019 teke imot 24 rapportar frå tilsyn utført av fylkesmennene. Denne artikkelen gir ei oppsummering på grunnlag av desse rapportane.

Fylkesmennene har påpeikt lovbrota i 16 av dei 24 tilsyna, det vil seie i 2/3 av tilsyna. Lovbrota gjeld forhold i barnevernet og/eller i Nav, og samarbeidet mellom desse tenestene. I åtte tilsyn er det ikkje funne lovbrota. Fylkesmennene følgjer opp verksemdene til lovbrota er retta opp.

Svikt i medverknaden frå dei unge og samarbeidet mellom tenestene

Begge tenestene er pålagde å syte for at ungdommane får ein reell medverknad. Ein skal hente inn, vurdere og leggje vekt på synspunkta til dei unge i alle avgjerder som gjeld han/henne.

Dei ungdommane fylkesmennene snakka med, var generelt nøgde med måten dei blei følgde opp på, men det var òg mange døme i rapportane på at dei unge opplevde at barneverntenesta og Nav ikkje var så tilgjenge-

gelege som dei kunne ønskje. Dei formidla at oppfølginga var avhengig av person, at det var vanskeleg å få tak i rettleiaren/kontaktpersonen, og at det tok lang tid før nokon ringte tilbake etter at dei hadde prøvd å få tak i vedkomande. Somme sakna meir informasjon om kva som skulle skje. Somme opplevde òg at Nav ikkje kjende godt nok til situasjonen og behova deira.

Det er krav om at sosiale tenester i Nav og barneverntenesta skal samarbeide, både i konkrete einskildsaker og generelt. Fleire av lovbrota handla om samarbeidet mellom tenestene. Lovbrota gjaldt både manglande samarbeid i einskildtilfelle og manglande styring og tilrettelegging av samarbeid meir generelt. I eitt av tilsyna konkluderte fylkesmannen med at: «Nav-kontoret og barneverntenesta [ikkje] samarbeider slik at ungdom med barnevernserfaring får heilskaplege og tilpassa tenester frå Nav-kontoret og barneverntenesta».

Barnevernet svikta på alle dei undersøkte delområda

I ti av rapportane blei det påpeikt lovbrota på barnevernsområdet. Samla sett fann fylkesmennene lovbrota på alle dei undersøkte delområda, dvs. korleis barneverntenesta førebur, vurderer behovet for, og følgjer opp og avsluttar ettervernet. >

> Barnevernet skal i samarbeid med den unge byrje å planleggje ettervernet i god tid før han/ho fyller 18 år. Avslutning av ettervern eller avslag på søknad om ettervern er eit einskildvedtak som skal grunnjevast og som det er høve til å klage på. Unge som først har takka nei, kan ombestemme seg seinare og be om ettervern frå barnevernet inntil dei har fylt 23 år. Retten til ettervern gjeld uansett om ungdommen har budd i fosterheim eller institusjon, eller om han/ho har hatt hjelpetiltak heime.

Det er påpeikt lovbrøt når det gjeld informasjon om ettervern til dei unge, særleg til dei som har hatt frivillige hjelpetiltak. Òg når det gjeld oppfølging, evaluering og avslutning av ettervernet, er det påpeikt lovbrøt. Fleire av rapportane viser til at ungdom som har takka nei til ettervern, ikkje blir kontakta i ettertid eller gitt høve til å ombestemme seg.

I ein rapport skreiv fylkesmannen at bydelen hadde utarbeidd nye og reviderte rutinar for arbeidet med ettervern etter at tilsynet var varsla. Rutinane for samarbeidet mellom barneverntenesta og Nav blei reviderte samtidig. Under tilsynet blei det avdekt at dei nye rutinane var lite kjende og lite brukte i det daglege arbeidet. Det er positivt at verksemda tek tak og starter endringsarbeidet, men nye skriftlege rutinar er ikkje det same som endra praksis. Rutinar og styring er ikkje noko som verksemda får på plass med skippertak eller noko som verksemda har i eit kvalitetssystem eller ein perm, men kva verksemda gjer i praksis over tid.

Nav sikrar ikkje god nok kartlegging og individuell vurdering

I elleve av tilsyna blei det påvist lovbrøt på sosialområdet. Her òg finst det døme på lovbrøt på alle delområda for tilsynet.

Nav skal gi tilpassa og tilstrekkeleg informasjon, kartleggje situasjonen og behovet for tenester og vareta medverknad frå den unge. Tenesta, jf. sosialtjenestelovens §17, «opplysning, råd og veiledning» skal ein gi ut ifrå konkrete behov, og Nav skal samarbeide med barneverntenesta om det er trong for det. Vidare skal ein handsame

søknader om økonomisk stønad og fastsetje vilkår om aktivitet på grunnlag av ei konkret og individuell vurdering.

Det varierer kor omfattande lovbrøta i kvart tilsyn er. Her er nokre døme på lovbrøt i sosiale tenester i Nav. Fleire av Nav-kontora:

- kartlegg ikkje dei unge sine behov slik at dei får forsvarlege sosiale tenester
- legg ikkje til rette for at dei unge får medverke i kartlegginga av eigen situasjon og behov
- gir ikkje dei unge opplysning, råd og rettleiing ut frå deira konkrete behov når det er aktuelt. Ettervern frå barneverntenesta er ein del av det dei skal gi opplysning og rettleiing om
- handsamer ikkje dei unge sine søknader om økonomisk stønad etter ein konkret og individuell vurdering. Dette gjeld også fastsetting av vilkår om aktivitet

Referansar

1 Backe-Hansen E, Walthovd KB, Huang L. Kjønnforskjeller i skoleprestasjoner. En kunnskapsoppsummering. NOVA-rapport 5/14. Oslo: NOVA, 2014.

Tilsynet har sett på om unge som har / har hatt barnevernstiltak, får nødvendige og koordinerte tenester frå barnevernet og Nav. Dette er ei gruppe unge som kan ha særlege utfordringar i overgangen til eit sjølvstendig voksenliv.

Tilsynet har avdekt ein alvorleg situasjon: i mange kommunar oppfyller ikkje barnevernet og/ eller Nav lovkrava. Verken kvar for seg eller i samhandlinga mellom tenestene gjer dei det som krevst av dei slik at tenestene blir forsvarlege og koordinerte i tilstrekkeleg grad. Det inneber at sårbare unge blir enda meir sårbare fordi sikkerhetsnettet sviktar. ●

Barna treng at Nav ser deira behov

Helsetilsynet har i rapporten «Det å reise vasker øynene» (1.) gått gjennom 106 barnevernssaker om akuttiltak eller omsorgsovertaking etter barnevernlova. Sjølv om gjennomgangen først og fremst har sett på praksis i barnevernstenesta, gir han òg innsikt i livsvilkåra til nokon av dei mest utsette familiane i Nav. Eit av dei viktigaste funna er at familiane har omfattande og komplekse levekårsutfordringar, men vi ser få spor av sosialfagleg oppfølging frå Nav.

Barn har rett til ein god levestandard
I følgje artikkel 27 i barnekonvensjonen har barn rett på ein levestandard som er tilstrekkeleg for den fysiske, psykiske, andelege, moralske og sosiale utviklinga deira. Føremålsparagrafen i sosialtenestelova slår fast at lova skal medverke til at utsette barn og unge og familiane deira får eit heilskapleg og samordna tenestetilbod. Barneperspektivet i Nav handlar om at ein skal ta særleg omsyn til barn sine behov i alle vurderingar som gjeld tenestemottakarar som har barn.

Likevel viser gjennomgangen barn som over tid lever under særleg dårlege kår. Mange av familiane får støna-

der frå Nav, men det er ofte barnevernstenesta som tek ansvaret for å følgje opp dei velferdsutfordringane foreldra har. Ingen av sakene viser at Nav og barnevernet har samarbeidd for å gi familiane eit heilskapleg og samordna tenestetilbod.

Fattigdom og dårlege butilhøve pregar kvardagen til barna

Mange av foreldra er utan arbeid og inntekt, dei har dårleg økonomi og tek imot offentlege stønader. Butilhøva er ofte svært dårlege. Det er døme på barn som bur utrygt, med dører som ikkje kan låsast eller vindaug som er øydelagde. Somme bur i hytter eller campingvogner. Andre familiar er utan fast bustad og flyttar rundt hos slekt og venner. Einskilde foreldre har så dårleg buevne at det fører til helseskadelege butilhøve. Nokre familiar lever under eit konstant trugsmål om å bli kasta ut, fordi husleiga ikkje blir betalt.

Gjennomgangen viser at årsakene som ligg bak dårlege levekår, ofte er komplekse og samansette. Mange av foreldra har dårleg psykisk helse eller rusproblem. Mange har sjølve vore utsette for vald, overgrep eller omsorgssvikt – eller er domfelte for slike forhold. Foreldra har ofte eit stort behov for hjelp til å løyse eigne utfordringar.

Problema til foreldra skyggjer for behova til barnet

Behova til barnet skal vere det sentrale i ei barnevernssak, men mange barnevernstenester tek på seg Nav sitt ansvar for å hjelpe dei vaksne

i familien. Heilt konkret kan dette dreie seg om at barnevernstenesta legg til side ei alvorleg uro for at barnet blir utsett for vald i heimen, og i staden brukar tida på å redde familien frå å bli kasta ut frå bustaden sin. Følgjene blir at barnet sine behov ikkje blir det sentrale i barnevernssaka.

Det går sjeldan fram av barnevernssaka kvifor foreldra ikkje får hjelp frå Nav til å løyse desse problema. Vi veit ikkje om det kjem av at foreldra har fått avslag på hjelp, eller fordi barnevernet ikkje tenkjer at Nav kan vere ein viktig ressurs.

Meir samarbeid mellom barnevernet og Nav om utsette familiar

Barnevernet har ikkje verkemidla til å løyse den samansette problematikken i familiane åleine. Det er nødvendig med tverrfagleg innsats slik at vaksentenestene handterer problema til dei vaksne. Noko av dei viktigaste Nav kan gjere for å styrke barneperspektivet, er å syte for at oppfølginga av utsette barnefamiliar er del av eit heilskapleg og koordinert tenestetilbod. Det kan medverke til at barnevernstenesta i større grad kan rette kompetansen og innsatsen sin mot barna sine behov. ●

Referansar

1 Det å reise vasker øynene. Gjennomgang av 106 barnevernssaker. Rapport fra Helsetilsynet. Oslo: Statens helsetilsyn, 2019.

Når barn treng meir – omsorg og rammer

Helsetilsynet har laga ein rapport (1.) om barnevern og psykisk helse. Rapporten handlar om barn som har det vanskeleg, og som ingen har greidd å gi ein god barndom og ungdomstid. Foreldra har ikkje greidd det. Samfunnet har ikkje greidd det.

Barn gir uttrykk for korleis dei har det med ord og handlingar. For nokon svært få barn blir uttrykka så sterke at offentlege hjelparar ikkje veit korleis dei skal hjelpe sjølv om dei gjerne vil.

Ei lita gruppe barn

Tilsynet fylkesmennene fører med barnevernsinstitusjonar, har medverka til å setje lys på ei lita gruppe barn som er i særskilt sårbare livssituasjonar. Det er barn som treng hjelp frå barnevernstenesta og psykisk helseteneste samstundes, og som uttrykkjer seg med alvorlege, skadelege handlingar mot seg sjølv eller andre. Mange av dei treng døgkontinuerleg overvaking, tett oppfølging over lang tid frå begge tenestene, og dei maktar ikkje alltid å forstå behovet for psykisk helsehjelp. Dei fleste av barna i denne gruppa bur i barnevernsinstitusjonar.

Med utgangspunkt i denne gruppa valde Helsetilsynet ut fire tilsynsaker med alvorlege hendingar som fylkesmennene har avgjort. Barna hadde vore utsette for alvorleg omsorgssvikt. Barnevernet hadde teke over omsorga. Trass dette greidde barna å utføre mange og gjentekne alvorlege handlingar mot seg sjølv og andre utan at tenestene greidde å hindre det.

Vi venta å finne utfordringar i samarbeidet – vi fann meir

Fylkesmennene hadde avdekt mange lovbrøt i sakene. Då vi starta gjenomgangen hadde vi ei forventning om å finne at dersom barnevernet

og psykisk helsevern hadde samhandla betre, kunne ein ha unngått dei alvorlegaste hendingane. Vi fann eit utfordringsbilete som var meir komplekst.

Tenestene har store utfordringar med å gi barna i denne gruppa forsvarleg og god omsorg. God omsorg inneber òg eit ansvar for å ta vare på tryggleiken til barnet og å hindre at barnet utfører alvorlege handlingar retta mot omgivingane. Utfordringar knytte til medverknad, samtykke, kompetanse, regelverk, diagnostisering, flytting og bruk av tvang gjorde biletet meir komplisert.

Fylkesmennene kjenner til at det til kvar tid er sårbare barn i slike livssituasjonar i norske barnevernsinstitusjonar. Helsetilsynet har peika på at vi ikkje kan sjå at denne gruppa har eit forsvarleg tenestetilbod med eit regelverk som er tilpassa behovet barna har for varetaking, omsorg og behandling. Vi etterlyser eit tilbod som syter for at dei får forsvarleg omsorg og behandling frå barnevernstenester og psykiske helsetenester samstundes. Merksemda bør vere på tydeleg regelverk og rammer, rett og tilstrekkeleg kompetanse og stabile institusjonsplassar der barnet kan bu så lenge det har trong for det.

Helsetilsynet har bede Barne- og familiedepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet å vurdere å etablere ein eigen type tiltak grunnfesta i ei eiga lov for denne mest utsette gruppa barn i barnevernet. ●

Referansar

1 Når barn trenger mer. Omsorg og rammer. Rapport frå Helsetilsynet 9/19. Oslo: Statens helsetilsyn, 2012.

Tilsyn på barnas premisser – når teknologi skaper trygghet

Barnet fremsto som utrygt og lite mottakelig for samtale. Vi valgte å trekke oss ut for å ikke presse eller uroe barnet ytterligere.

«Ha deg ut!! Jeg kjenner deg ikke!!» ropte Lukas da vi tok kontakt med ham under et av våre tilsynsbesøk. Noen minutter senere satt vi side om side i sofaen på stua. Lukas forteller at han går med en konstant angst om å bli utsatt for vold. At han er redd for å sovne, og for å bli forlatt av de voksne på barneverninstitusjonen som han er trygg på.

Artikkelen er skrevet av Marita Ugseth, fagkoordinator barnevern hos Fylkesmannen i Trøndelag

– Navn og alder på gutten i denne artikkelen er fiktivt.

Lukas er 8 år og ett av barna vi har møtt det siste året. Å møte barna på deres premisser var nøkkelen for å bli invitert inn i deres verden.

I Trøndelag er det omkring 45 barneverninstitusjonsavdelinger hvor flere har barn under 12 år som målgruppe. Å få frem barnets opplevelse av egen situasjon er helt avgjørende når vi gjennomfører tilsyn i barneverninstitusjoner. Vi erfarte imidlertid at tradisjonelle samtaler som metode overfor barna, fungerte dårlig. Vi prøvde «alt»: brukte god tid, deltok i måltider, lagde snøborg, fektet med lekesverd og ble med på hinderløype sammen med barna. Likevel trakk barna seg unna i det vi påbegynte «tilsynssamtalen» og kom inn på tema som: hvordan er det å bo her? Opplever du at du er trygg?

Vi kunne ikke fortsette å gjenta det som ikke fungerte

Våren 2018 etablerte vi kontakt med eksperter innenfor digital historiefortelling og spillutvikling for barn. Målet var å utvikle et digitalt samtaleverktøy som ville styrke barnets stemme. Unge med barnevernserfaring ble involvert i prosessen, og et halvt år senere var appen HER BOR klar for å møte barna!

Første barnet vi møtte var Lukas. Han satt i sofaen inne på stua med egen iPad. Vi presenterte oss, men Lukas ga raskt uttrykk for at han ikke ville snakke med oss. Da vi fortsatte å fortelle mer om hvem

vi var og hva som er oppdraget vårt, ble Lukas mer urolig. Han ropte ut at vi ikke fikk lov til komme nærmere, og han satte seg halvt oppreist i sofaen. På avstand tok vi opp iPad'en og fortalte: «Vi har også med oss iPad med en app som heter HER BOR. Den har vi laget fordi mange barn reagerer på samme måte som du og synes det å snakke med oss er kjedelig, rart, skummelt osv». Lukas festet blikket på oss, men sa ingenting. «Kan jeg få vise deg?» Lukas nikka. «Skal jeg stå her, eller vil du jeg skal komme bort til deg?» Lukas pekte på sofaen som han selv satt i. Vi ble umiddelbart invitert inn. Side om side med iPaden mellom oss, fortalte Lukas om sitt liv. Om hva han er redd for. Hvilke voksne som gjør han trygg og ikke, og hva han syntes de voksne burde gjøre for at det skulle bli trygt for ham å sovne på kvelden.

Dette er ett av flere magiske møter vi har hatt det siste året. Appen skal ikke erstatte samtalen, og vi må fortsatt jobbe for å skape en trygg situasjon for barnet under tilsynet. Gjentatte ganger har vi imidlertid opplevd at HER BOR etablerer en bro mellom oss og barnet. Så langt har ingen barn avvist oss.

Hva hadde vi skrevet i tilsynsrapporten om Lukas uten HER BOR? Sannsynligvis: «Barnet fremsto som utrygt og lite mottakelig for samtale. Vi valgte å trekke oss ut for å ikke presse eller uroe barnet ytterligere».

Tenk så feil vi hadde tatt. ●

Arbeidsmiljøet til barna blir ikkje sikra gjennom tilsyna i kommunane

Uoversiktlege trafikkforhold kring barnehagar og skular, overfylte klasserom og areal nytta til andre føremål enn planlagt, dårleg inneluft, mangelfull sikring av leikeområde og dårleg reinhald og vedlikehald. Dette er døme på feil og manglar som barn, tilsette og foreldre i barnehagar og skular oftast klagar på, og som tilsyna i kommunen skal vere med på å rette opp i.

Kvifor dette tilsynet?

Fylkesmennene i landet gjennomførte i 2019 tilsyn med korleis kommunane varetek det tilsynsansvaret dei har med miljøretta helsevern i barnehagar og skular. Statens helsetilsyn vil publisere ei meir dekkjande samanstilling av funna våren 2020.

Eigarar og leiarar av barnehagar og skular har ansvar for inne- og utemiljøet til barna og dei unge.

Det fysiske *utemiljøet* i barnehagar og skular skal utformast slik at det er trygt, og slik at alle barn får gode moglegheiter til å ta aktiv del i leik og andre aktivitetar. Når ein legg til rette det fysiske miljøet, må ein ta omsyn til at barn i ulike aldrar og med ulikt ferdigheitsnivå skal bruke dei same areala.

Det fysiske *innemiljøet* i barnehagar og skular er summen av inneklimate og kor funksjonell bygningen er. Det vil seie at temperatur, luft, lyd og lys skal ha god kvalitet, og at bygget og romma skal vere eigna. Eit godt innemiljø er ein vesentleg føresetnad for barnehagebarna og elevane si helse, trivsel, utvikling, leik og læring.

Folkehelselova pålegg kommunane å kontrollere, gjennom tilsyn, at eigarar og leiarar varetek ansvaret for leike- og læringsmiljøet til barn og unge. Tilsynsansvaret til kommunen femner om alle barnehagar og skular

som ligg i kommunen, anten dei er kommunale, fylkeskommunale eller private. Dagens ordning inneber at kommunen ofte har ei dobbeltrolle, ettersom dei både eig og driv barnehagar og skular, og skal føre tilsyn den same staden. Folkehelselova har derfor særlege føresegnar om at dei som skal vareta tilsynsoppgåva skal ha delegert mynde til dette. Dei må vere organiserte på ein slik måte at dei har ei tydeleg uavhengig rolle i høve til verksemdene som det skal førast tilsyn med.

Tilsynet skal vidare utførast jamleg og basert på risikokunnskap, og avdekte lovbrøt skal følgjast opp heilt til dei er retta.

Fordi mange kommunar sjølve har meint at dei har hatt for lite kompetanse og ressursar til arbeidet med miljø og helse i barnehagar og skular, har det frå sentralt statleg hald, i samarbeid med fylkesmennene, vore gjennomført eit landsdekkjande opplæringsprogram for å auke kompetansen og interessa for følgjene av helseskadeleg innemiljø. I det landsomfattande tilsynet fylkesmennene utførte i 2019 er det sett enda meir fokus på arbeidet med miljø og helse i barnehagar og skular, og på kor viktig ordninga med tilsyn er for at barnehagebarn og elevar skal

Somme av kommunane som er undersøkte i dette landsomfattande tilsynet, har ikkje lagt til rette for å føre tilsyn med helse og miljø i barnehagar og skular.

få ein god oppvekst. Spørsmålet i fylkesmennene sine undersøkingar har vore om tilsynsarbeidet i kommunane blir utøvd i tråd med krava i folkehelselova, slik at dårleg inneklima og andre miljømessige forhold som er ulovlege, blir retta.

Lite systematisk og risikobasert tilsynsarbeid

Kommunen skal syte for at tilsynet blir utført på grunnlag av kunnskap om svikt og fare for kva som kan gi helseskade hos barn og elevar. Kommunen skal velje verksemdar og tema for tilsyn med utgangspunkt i mellom anna lokalkunnskap om kvar einskild barnehage og skule, og kva som tidlegare har vore konstatert om potensielle helseskadelege tilhøve.

Somme av kommunane som er undersøkte i dette landsomfattande tilsynet, har ikkje lagt til rette for å føre tilsyn med helse og miljø i barnehagar og skular. Men òg i kommunar som fører tilsyn, har fylkesmennene avdekt til dels store manglar i korleis tilsynsarbeidet blir gjennomført og styrt. Fylkesmennene har funne at kommunen sine planar for kor ofte ein skal gjennomføre tilsyn og kva tilsynet skal undersøkje, ikkje blir følgde. Det finst òg kommunar som ikkje har oversikt eller har planlagt tilsyn ut ifrå oppdatert kunnskap om negative forhold som kan påverke helsa til barn og elevar i skulane og

barnehagane. Fylkesmennene rapporterer vidare om svikt i korleis leiinga i kommunen følgjer opp at tilsynsarbeidet blir planlagt og gjennomført slik det skal.

Kunnskap om helseskadelege forhold blir ikkje formidla til dei som fører tilsyn

Kommunane må ha god kunnskap om risikoforhold ved miljøet i barnehagane og skulane for å føre tilsyn. Opplysningar om helseskadelege forhold og ulykker frå tilsette, leiarar, barn og foreldre må nå fram til dei som fører tilsyn, og ikkje «stoppe» i ulike delar av kommuneorganisasjonen eller i kvar einskild verksemd. Barnehagane og skulane pliktar å informere dei som fører tilsyn om forhold ved ute- og innemiljøet som kan verke negativt inn på barna si helse. Dei som eig og driv barnehagar og skular må syte for at verksemdene varetek denne opplysningsplikta.

I mange av kommunane ser det ut til at informasjon om forhold ved ute- eller innemiljøet som kan påverke barnehagebarn og elevar negativt, ikkje blir formidla systematisk og løpande til dei som fører tilsyn. Barnehagar, skular og teknisk etat i kommunen kan ha viktige opplysningar, men syter ikkje for at opplysningane blir vidareformidla, og dei som eig og driv verksemdene har ikkje lagt til rette for nødvendig informasjons-

flyt. Følgja kan bli lite treffsikre tilsyn slik at dei miljøproblema det ut ifrå ei risikovurdering ville vore aller viktigast å utbetre, ikkje blir undersøkte.

Lovbrot blir ikkje alltid følgde opp

Målet med tilsyn i kommunane er å avdekkje og utbetre alvorlege brot på lovkrav til miljøet i barnehagar og skular. For å vareta dette, må ikkje kommunen sleppe taket, men syte for å følgje opp avdekte lovbrot, slik at helseskadelege forhold ved det fysiske miljøet ikkje varer ved. Dette arbeidet må vere systematisk, og kommuneleiinga må følgje med på tilsynsarbeidet og set inn tiltak dersom det ikkje blir utført slik ein reknar med.

Fylkesmennene fann svikt og manglar i oppfølgingsarbeidet etter tilsyn i mange av kommunane. Det var kommunar som ikkje hadde noko samla oversikt over kva for tilsyn som var avslutta og kva som ikkje var avslutta, og det var kommunar som ikkje hadde gitt verksemdene nokon tidsfrist for å utbetre ulovlege forhold. Dersom oppfølgingsarbeidet er mangelfullt, og kommuneleiinga heller ikkje spør etter korleis det blir drive, er det stor fare for at helseskadelege forhold får halde fram.

Fylkesmennene følgjer opp tilsyna med kommunane til alle lovbrota er retta. ●

Forseinka diagnostikk av kreftsjukdom

I allmennpraksis tek pasientane ofte kontakt med ueinsarta symptom og plager som kan vere teikn på sjukdom. Dei fleste symptom og plager er godarta og går over av seg sjølv, og for mange pasientar vil ein «vent-og-sjå»-strategi vere det rette. Dei fleste treng ikkje ei omfattande utgreiing med prøver og/eller biletdiagnostikk. Legen må bruke medisinsk kunnskap og fagleg skjønning for å unngå overdiagnostikk og overbehandling som i verste fall kan føre til skade på pasienten. Men symptom og plager kan òg vere teikn på alvorleg og livstrugande sjukdom, som kreft.

Hyppe funn i tilsyn viser at avvikande prøvesvar og patologiske røntgensvar hos kreftpasienter ikkje blei følgde opp slik dei skal i allmennpraksis. Helsetilsynet forventar at fastlegen i møtet med pasienten som har symptom og/eller plager som kan vere teikn på kreftsjukdom, tek opp ein god anamnese (pasientens eigen sjukdomshistorie), gjer naudsynte kliniske undersøkingar, tek relevante blodprøver og tilviser til biletundersøkingar når det er grunn til det. Her kan fastlegen støtte seg på kliniske retningslinjer og pakkeforløp for kreft som gir føringar for kva som er god praksis.

Omfanget av saker

Vi har granska tilsynssaker som gjeld kreftsjukdom, mot legar i allmennpraksis for å sjå om vi kan finne fellestrekk som kan medverke til læring og forbetring i helsetenesta. I gjennomgangen av alle tilsynssaker mot legar i allmennpraksis som var ferdig handsama i Helsetilsynet i ein periode på tre år, fann vi at 30 saker omhandla mogleg forseinka utgreiing og diagnostikk av kreftsjukdom hos pasientar.

Vi slo fast i 26 av desse sakene at legen hadde brote kravet til forsvarleg verksemd i helsepersonellova §4. Ni av sakene omhandla brystkreft hos kvinner. Elles var sakene fordelte på ulike krefttypar, som til dømes blærekreft, lungekreft og hudkreft. Sju av pasientane var døde før eller undervegs i tilsynshandsaminga. I mange av sakene førte lovbrøtet etter vår vurdering truleg til dårlegare prognose og/eller behov for meir avansert og plagsam behandling for pasientane.

Kul i brystet

Ei sak gjaldt ei eldre kvinne som konsulterte fastlegen etter at ho hadde kjent ein kul i brystet. Legen undersøkte pasienten og meinte at det ikkje var nokon kul i brystet, men viste til at det kunne vere kjertlar som hadde endra seg. Sjølv om pasienten var bekymra for kreft og bad om tilvising til mammografi, vart ho ikkje utgreia vidare.

Når kvinner over 50 år oppdagar ein kul i brystet, skal kreft mistenkjast inntil det motsette er bevist. I denne aldersgruppa er kreft den langt vanlegaste årsaka til eit slikt symptom, andre årsaker er sjeldsynte. God praksis i slike tilfelle vil vere å tilvise kvinna til eit brystdiagnostisk senter for vidare utgreiing og diagnostikk. Dette går fram av pakkeforløp for brystkreft, som er ei fagleg rettesnor for korleis ein skal utgreie pasientar med slike symptom. I dette tilfellet handla legen etter vår vurdering fagleg uforsvarleg ved at han ikkje tilviste pasienten til vidare utgreiing. Pasienten fekk seinare påvist ein 2,6 cm stor kreftsvulst i brystet.

Blod i urinen

Eit anna døme gjaldt ei klage frå ein eldre mann som hadde vore til fastlegen ti gongar i løpet av eit år med urinvegsplager der det blei påvist mikroskopisk blod i urinen. Legen gav behandling for urinvegsinfeksjon og vurderte ikkje andre diagnosar, trass i at pasienten framleis hadde blod i urinen etter gjennomført behandling.

Ondarta sjukdom må mistenkast ved langvarig urinvegsinfeksjon og gjentekne funn av blod i urinen hos eldre menn. God praksis i denne samanhengen ville vere å ta CT-

urografi (røntgenundersøking med kontrastvæske av nyre, nyrebekken, urinledere og urinblære), og deretter eventuelt cystoskopi (undersøking av urinblære og urinrøret). Dette blei ikkje gjort. Det viste seg seinare at pasienten hadde blærekreft. Vi vurderte at legen handla fagleg uforsvarleg ved at han ikkje vurderte andre diagnosar og utgreia pasienten med naudsynte supplerande undersøkingar.

Gode rutinar kan hindre svikt

Ni av sakene gjeld vurdering og utgreiing av kul i brystet hos kvinner. Brystkreft er den vanlegaste kreftforma hos kvinner, og vi forventar at legar har omfattande kunnskap om temaet. Når det gjeld blod i urinen, blod i avføring og langvarig hoste som kan vere symptom på kreftsjukdom, er dette symptom som ofte kan vere godarta. Fastlegen må derfor balansere risikoen for å oversjå alvorleg sjukdom opp mot ein klok bruk av utgreiingsskritt og supplerande undersøkingar, ved å vurdere kvar einskild pasient individuelt.

I fleire av sakene vi har gjennomgått såg vi at avvikande prøvesvar og patologiske røntgensvar ikkje blei følgde opp slik dei skal. Vi såg at årsaka kunne vere svikt i organiseringa av verksemda eller individuell svikt hos helsepersonellet. Nokre av legane viste til at forseinka diagnostikk kjem av svikt i for eksempel data-system. Vi såg vidare at oppfølginga av patologiske prøvesvar kunne svikte i samband med ferieavvikling, vikarbruk o.l. Vi vil presisere at også legekontor er underlagde *Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helsetjenesten* og at eit legekontor må ha gode rutinar for å hindre at svikt skjer i slike situasjonar. ●

Manglande oppfølging av prøvesvar er ein risiko for pasientane

Manglande oppfølging av prøvesvar utgjør ein risiko i pasientbehandling (1, 2). Tilsynssaker gir oss eit innblikk i kva for følgjer manglande oppfølging av prøveresultat kan få for pasientar. I denne artikkelen brukar vi to tilsynssaker frå sjukehus som eksempel.

Oppfølgjande lege las ikkje ultralydsvaret

Ei kvinne blei følgt opp ved ein augepoliklinikk etter tidlegare føflekkreft i auget. Pasienten var i risikosona for å kunne få spreining. Augelegen som rutinemessig hadde bestilt ultralyd av levra til pasienten, hadde slutta. Før ho slutta, tok ho imot svaret som viste sannsynleg spreining. Ho meinte at ho melde frå om dette til oppfølgjande augelege. Han meinte derimot at han aldri fekk denne meldinga. Rutinen ved helseføretaket var at oppfølgjande lege skulle følge opp prøvesvar. Pasienten var heller ikkje informert om svaret. Då den oppfølgjande augelegen såg til henne, såg han ikkje gjennom ultralydsvaret, og følgde dermed ikkje rutinen som var fastsett i helseføretaket. Han grunn gav dette med at pasienten sa ho var frisk, og at han ikkje hadde ansvaret for å sjå på ultralydsvaret som den føregåande augelegen hadde bestilt. Kreftspreinga hos pasienten blei derfor ikkje oppdaga før ho blei innlagt på sjukehus etter nokre månader. Pasienten døydde kort tid etter. Helsetilsynet kom fram til at han som oppfølgjande augelege hadde ansvaret for å kontrollere ultralydsvaret, og gav han ei åtvaring. Klageinstansen stadfesta avgjerda.

Svar på vevsprøve blei ikkje sendt til rekvirerande lege

Ein mann hadde fått påvist føflekkreft med usikker margin og gjenomgått utvida fjerning av vev rundt denne. Pasienten blei tilvist av ein lege ved eit privat hudlegekontor til rutinemessig ultralydkontroll. Ved kontrollen påviste ein to forstørre lymfeknutar i lysken. Legen ved hudlegekontoret tilviste pasienten til vevsprøve og til CT. Vevsprøva viste spreining frå føflekkreft, og samtidig CT viste svulstendringar i det vesle bekkenet med mogleg spreining til prostata og endetarmen. Rutinen ved Avdeling for patologi var at helsesekretæren fylte inn namnet på rekvirenten og kontrollerte saman med patologen at rett rekvirent var registrert. I tilfellet med denne pasienten, blei svaret på vevsprøva sendt til røntgenlegen som tok prøva, men ikkje til legen ved hudlegekontoret som hadde rekvirert prøva. Svaret på vevsprøva blei derfor ikkje oppdaga før mage-/tarmspesialist undersøkte pasienten på grunnlag av CT-funn. Denne spesialisten såg gjennom tidlegare prøvesvar og fann svaret frå vevsprøva. Pasienten sin diagnose og behandlinga blei dermed forseinka med om lag to månader. Helsetilsynet vurderte at Avdeling

for patologi hadde brote plikta si til å yte forsvarlege helsetenester. Dei hadde ikkje etablert system som sikra at prøvesvar blei følgde opp i samsvar med rutinen. Avdelinga skal kome tilbake med forslag til tiltak for å sikre at slike hendingar ikkje skjer fleire gongar.

Oppsummering

Desse to tilsynssakene viser kor viktig det er at både helsepersonell og helseføretak sikrar at prøvesvar blir følgde opp på ein forsvarleg måte. Helsepersonell har eit individuelt ansvar for å følge opp prøvesvar på pasientar. Leiarar har eit ansvar for å opprette system for å sikre forsvarleg oppfølging av prøvesvar og for å sjå til at helsepersonellet kjenner til, forstår og følgjer desse rutinane. ●

Referansar

- 1 Callen J et al. The safety implications of missed test results for hospitalised patients: a systematic review. *BMJ Qual Saf* 2011; 20:194-199.
- 2 Sloan CE et al. Assessment of follow-up completeness and notification preferences for imaging findings of possible cancer. *Acad Radiol*. 2014; 21(12):1579-1586.

Persontilpassa medisin gir store moglegheiter – og nye utfordringar

Statens helsetilsyn gjorde sommaren 2019 om på ei avgjerd gjort hos ein fylkesmann. Avgjerda skapte stort engasjement i fagmiljøa og i media. Frå ulikt hald blei Helsetilsynet kritisert for å ha ordlagt seg uklart og late etter seg spørsmål utan svar. Etter vår meining sette saka søkjelys på nokre prinsipielle problemstillingar som har oppstått over tid, om kva retten til gode og likeverdige tenester og forsvarleg behandling inneber.

Frå svært sjuk til nærast symptomfri

Saka gjaldt ein pasient i 40-åra med kreft i overgangen mellom magesekk og spiserøyr, som hadde prøvd all etablert behandling i det offentlege. Då denne behandlinga ikkje lenger hadde effekt, valde han å starte opp med utprøvande behandling med immunterapi ved eit privat sjukehus. Pasienten betalte sjølv for medisinen. Etter tre månader var han nærast symptomfri, og han søkte om å få halde fram med immunterapi i det offentlege. Han fekk avslag ettersom behandlinga ikkje var ein del av det offentlege tilbodet, trass i at det mest sannsynleg ville få fatale følgjer å slutte med medisinen.

Pasienten klaga til fylkesmannen som stadfesta sjukehuset si avgjerd. Helsetilsynet er fagleg overordna fylkesmannen på klager knytt til pasient- og brukarrettar, og valde å overprøve avgjerda.

Etter denne saka utarbeidde Helse- og omsorgsdepartementet rundskriv I-4/2019 «Rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten og forholdet til forsvarlighetskravet m.m.» for å avklare spørsmål som avgjerda i Helsetilsynet sette søkjelyset på.

Prioriteringar når moglegheitene overstig ressursane

Moglegheitene for behandling har

blitt mange, men ressursane er ikkje uendelege. Saka viste kor viktig det er å ha gode system som sikrar at ressursane blir brukte der behovet og verknaden er størst.

Pasienten blei vurdert av kreftlegar ved tre ulike sjukehus. Éin uttalte at immunterapi var det einaste effektive tilbodet, og at å avbryte behandlinga svært sannsynleg ville resultere i tilbakefall til en livstrugande sjukdom. Andre såg òg at det kunne vere problematisk å nekte ein yngre pasient behandling som han hadde hatt god effekt av.

Pasienten blei òg tilvist til Ekspertpanelet, som gir råd om behandlingalternativ til pasientar med alvorleg livsforkortande sjukdom etter at etablert behandling er prøvd og ikkje lenger har effekt. Ekspertpanelet uttalte at pasienten hadde hatt ein «frapperande» verknad av immunterapien, og rådde til å halde fram med behandlinga «off label» for denne pasienten.

Sjukehuset stod likevel fast på avslaget fordi legemiddelet ikkje var godkjent for denne kreftdiagnosen. At denne pasienten hadde hatt nytte av behandlinga blei ikkje vurdert som tilstrekkeleg dokumentasjon. Det måtte finnast dokumentasjon for ei større gruppe pasientar med den same diagnosen for at dokumentasjonen skulle reknast som tilstrekkeleg.

Helsetilsynet meinte at sjukehuset ikkje hadde gjort ei individuell vurdering av kva for behandling pasienten ville ha nytte av. Vi vurderte det som tilstrekkeleg dokumentert at denne pasienten hadde nytte av immunterapien, sjølv om nytten ikkje var dokumentert for ei større gruppe pasientar. Slik situasjonen var, vurderte vi at det var uforsvarleg av sjukehuset å ikkje tilby pasienten behandling.

Kva er lik tilgang til tenester?

Formålet med pasient- og brukarrettslova er at pasientar skal ha «lik tilgang på tjenester av god kvalitet».

Saka avdekte ulik forståing av likskapsprinsippet. Sjukehuset avslo å gi behandling fordi dei meinte det ville bryte med prinsippet om likeverdige helsetenester om dei skulle ta omsyn til den effekten pasienten hadde hatt av immunterapi kjøpt ved eit privat sjukehus. Det blei reist kritikk mot vedtaket fordi det strir mot likskapsprinsippet at ein gir pasien-

tar høve til å «kjøpe tilgang» til det offentlege helsevesenet.

Helsetilsynet la avgjerande vekt på at alle pasientar har krav på ei individuell vurdering. Vi slo fast at dokumentasjon frå privat behandling skal vere ein del av avgjerdsgrunnlaget når offentlege sjukehus vurderer kva for behandling ein skal tilby pasienten.

Innføring av nye metodar på gruppenivå – retten til forsvarleg helsehjelp på individnivå

Immunterapi blei rekna som utprøvande behandling for den aktuelle kreftdiagnosen, sjølv om slik behandling er godkjend for fleire andre krefttypar. Det er beslutningsforum for nye metoder som bestemmer om ein metode eller eit legemiddel skal godkjennast som del av det offentlege tilbodet. Beslutningsforum er samansett av representantar frå dei regionale helseføretaka, og skal sikre lik tilgang på legemiddel uavhengig av kva sjukehus ein høyrer til.

For at eit nytt legemiddel skal kunne godkjennast, må effekten vere tilstrekkeleg dokumentert, vanlegvis gjennom ein forskingsstudie som femner om ei større pasientgruppe. For somme undergrupper vil ein aldri kunne påvise tilstrekkeleg dokumentert effekt, fordi det er for få pasientar med den same tilstanden. Då vil det vere opp til kvart einskild sjukehus om dei vil tilby behandling eller ikkje. I kva grad varetek ein då prinsippet om likeverdige tenester?

Sjølv om ei behandling ikkje er godkjend av beslutningsforum, har sjukehusa høve til å tilby pasientar utprøvande behandling «off label». Men pasientar har ikkje noko rettskrav på slik behandling. Sjukehuset i saka vår avslo å tilby pasienten immunterapi «off label».

Helse- og omsorgsdepartementet slår fast i det nye rundskrivet at handlingsrommet for å tilby pasientar utprøvande behandling skal vere stort, sjølv om pasientar ikkje har rettskrav på behandlinga.

Eit spørsmål det framleis står att å svare på, er om pasientar heller ikkje har eit rettskrav på «off label»-behandling i dei tilfella der eitt legemiddel har vist seg å vere det einaste som har påvist effekt og kan redde liv. Kan vi ha rett til nødvendig helsehjelp, men ikkje nødvendigvis den behandlinga som verkar? ●

Ikke «enten eller», men «både og»

Når et familiemedlem lider av en ruslidelse og psykisk lidelse, rammes hele familien, både den som er syk, mor, far og søsken.

Vår sønn fikk en rus- og psykisk lidelse da han var ung. Han er nå voksen. Vi foreldre har jobbet hardt for at vi som familie skal ha det så bra som mulig, og at søsknene skal få leve sine liv uavhengig av sykdom og bekymringer.

Vi har fått omfattende hjelp av kompetente fagfolk i spesialisthelsetjenesten. De har vist oss respekt og omtanke. Helsehjelp på døgnbasis, ambulante og polikliniske tjenester har vært benyttet.

Hvorfor får vi det ikke helt til?

I Norge er rusbehandling og behandling i psykisk helsevern delt i to søyler. Det er for lite fokus på rus i behandling av psykisk lidelse og for lite fokus på psykisk lidelse i rusbehandling. Helsehjelpen foregår ikke samtidig.

Vår sønn er for psykisk syk og redd til å klare å gå i rusbehandling. Eller han er for ruset og nedkjørt til å gå i behandling for sine psykiske plager. Dette resulterer i at behandlingstilbudet ikke strekker til for ham.

Etter samhandlingsreformen

Vår sønn bor i en tilsynsbolig med ansatt personell. Vi opplever at samarbeidet med spesialisthelsetjenesten var bedre *før* samhandlingsreformen enn *etter* reformen. Spesialisthelsetjenesten kom tidligere inn i behandlingen og drøydde lenger med å avslutte dersom behandlingen ikke fungerte godt nok.

Samarbeidet mellom spesialisthelsetjenesten og bydelen i kommunen og oss pårørende var bedre og mer systematisk.

Vi foreldre opplever i større grad selv å være det koordinerende leddet mellom tjenestene. Vi opplever dette som et stort ansvar. Hjelpet behovet er omfattende og komplisert. Tverrfaglighet i hjelpen er avgjørende.

Samtidig somatisk

Personer med rus- og psykisk lidelse har ofte somatiske tilleggslidelser. Vår sønn har også problemer med somatisk helse. Han har fått god hjelp til kartlegging og iverksetting av tiltak. Men tiltakene som igangsettes, følges ikke tilstrekkelig opp etter endt behandling i spesialisthelsetjenesten. Ansvarsfordelingen er uklart. Oppfølging av medikamentell behandling er også viktig. Vi pårørende opplever å ha for stort ansvar for at dette gjøres.

Hva er den beste behandlingen?

Ambulant behandling kombinert med poliklinisk behandling i et tverrfaglig team har hjulpet vår sønn best. Det beste var da vi fikk hjelp av et «ROP-team» hvor målgruppen ikke ble definert av diagnose, men av funksjon. Vår sønn var rusfri lenge. Men dette tilbudet ble lagt ned og erstattet av et Fact-team, hvor målgruppen er personer med psykose og ruslidelse. Behandling i Fact-team kan være en bra behandling når den utføres for denne målgruppen. Men vår sønn har ikke psykose og mistet tilbudet sitt. Han klarte heller ikke å benytte seg av ruspoliklinikk siden han var for dårlig psykisk.

FACT står for Flexible Assertive Community Treatment og kan oversettes til fleksibel aktiv oppsøkende behandling. Kommunene og spesialisthelsetjenesten samarbeider tett i behandlingsteam, og fokus er på brukerens mestring, fungering og integrering i lokalsamfunnet.

Kilde: Helsedirektoratet

Voldsrisiko

Personer med samtidig rus og psykisk lidelse er overrepresentert med tanke på voldsrisiko. Personer i nære relasjoner kan bli utsatt for vold. Dette kan være en stor belastning både for den som blir utsatt for vold og også for den som utøver volden. Vold er forbundet med skam og frykt.

Spesialisthelsetjenesten må i større grad kartlegge voldsrisiko hos den som er syk, og også snakke med pårørende som kan være utsatt for vold. Nærmeste pårørende kan føle seg skyldige i voldshendelsene selv. Pårørende trenger støtte og veiledning i slike situasjoner.

Ensomhet

Personer som har rus og psykiske lidelser har ofte et begrenset sosialt nettverk og er ofte veldig ensomme. Det verste for meg som mor er å se ham i og å oppleve denne ensomheten.

Det er viktig at fagpersoner som møter sønnen min, og også andre som er syke, kan møte ham i denne ensomheten og der han er «akkurat nå», å bli kjent med hva han interesserer seg for og hva han selv ønsker å gjøre for at ting skal bli bedre. Helsetjenestene må arbeide mer sammen med pårørende og pasienten slik at de kan bli bedre og få et bedre liv. ●

Artikkelen er skrevet av Kjersti Bjøntegård

Kjersti Bjøntegårds sønn har gitt sitt samtykke til at innholdet i artikkelen blir publisert av Helsetilsynet.

Kjersti Bjøntegård delte sine pårørande erfaringar på Helsetilsynets erfaringskonferanse. Konferansen er omtalt i ein eigen artikkel i denne tilsynsmeldinga.

Del erfaringar og gjer tenesta betre!

Tilsyn skal medverke til å gjere tryggleiken og kvaliteten i tenestene betre. Då må både god praksis, forsvarlegheit og uheldige hendingar drøftast mellom leiarar og tilsette i verksemdene, med pasientar og brukarar og med tilsynsmyndigheita. For å auke effekten av tilsyn, arrangerte Helsetilsynet i november 2019 ein erfaringskonferanse saman med dei regionale helseføretaka og brukar- og pårøranderepresentantar.

Temaet for konferansen var forbetningsarbeid i verksemdene etter det landsomfattande tilsynet (2017-2018) med tenester til pasientar med psykisk lidning og mogleg samtidig ruslidning i spesialisthelsetenesta. Erfaringskonferansen var eit ledd i det arbeidet Helsetilsynet gjorde for å følgje opp og å dele erfaringar frå dette tilsynet.

Det landsomfattande tilsynet konkluderte med lovbrøt i 18 av 20 helseføretak (1). Eit hovudfunn var utilstrekkeleg kartlegging og utgreiing av pasientar med mogleg samtidig rus og psykisk lidning. Overfor sårbare pasientar med komplekse behov, er det ein dårleg start på verknadsfull helsehjelp.

Tilsyn som del av forbetningsarbeid?

Målet med konferansen var å dele erfaringar som kan vere med på å styrkje tenestetilbodet. Det kom fram at endringsprosessar kan vere krevjande – både når endringa kjem på grunnlag av tilsyn og når verksemdene sjølve ser at det er nødvendig å gjere endringar.

Sentrale budskap frå foredrags-haldarane på konferansen var:

- den øvste leiinga må vere tydeleg på at endringa skal gjennomførast
- alle leiarnivå må ha sterkt fokus på det faglege innhaldet
- alle tilsette må vere med i prosessen, og nokon bør ha eit særleg ansvar
- alle tilsette må få kontinuerleg informasjon
- verksemda må setje av tid og pengar til aktiv støtte og rettleiing

Endring kjem òg til å føre til motstand, og frå scena var eit av budskapane: «Leiarar på alle nivå må vere villige til å tole at dei tilsette uttrykkjer misnøye med dei endringane ein innfører».

Det er eit leiaransvar å løfte fram føremålet med endringane, som å styrkje pasienttryggleiken og gi betre helsehjelp. Fleire av foredragshaldarane viste korleis leiarar brukte slike føremål til å samle pasientar og brukarar, tilsette og heile verksemdar til å gjennomføre endringar.

Tilsyn er eitt av verktøya i forbetningsarbeidet og kan fungere godt saman med andre verkemiddel (2.). Eit anna verktøy er nettverk for pasienttryggleik, kvalitetsforbetring og internkontroll. Slike nettverk kunne knyte saman forbetningsarbeidet i alle

Referansar

1 Et stykke igjen til likeverdige tjenester. Oppsummering av landsomfattende tilsyn (2017-2018) med tjenester til pasienter med psykisk lidelse og mulig samtidig ruslidelse i spesialisthelsetjenesten. Rapport fra Helsetilsynet 5/2019. Oslo: Statens helsetilsyn, 2019.

2 Nøkkelen til virkningsfull og varig endring ligger hos virksomhetene. Pasienter med sepsis – får de raskere behandling i akuttmottak? Oppfølging av landsomfattende tilsyn 2016-2018. Rapport frå Helsetilsynet 8/2019. Oslo: Statens helsetilsyn, 2019.

Brukar- og pårøranderepresentantar delte sine erfaringar på konferansen. Kjersti Bjøntegård var ei av dei og har skrivne om dette i ein artikkel i denne tilsynsmeldinga.

avdelingar i eit sjukehus eller DPS. Fleire på erfaringskonferansen løfta òg fram nytten av det nasjonale pasienttryggleiksprogrammet «I trygge hender 24-7», som ein måte å styrkje det lokale forbetningsarbeidet på.

Korleis opplever sjukehus og DPS å få tilsyn? Tilbakemeldingane frå erfaringskonferansen var at landsomfattande tilsyn gav ein særleg læringsverdi – då kan ein samanlikne seg med andre. Ei anna tilbakemelding var at vedvarande merksemd frå tilsynsmyndigheita over tid medverka til at verks- emder utvikla tiltak og betra pasienttryggleiken.

Takk til alle som medverka til erfaringsspreiing og praktisk forbetningsarbeid

Både verksemdar og deltakarar med pasient- og pårørande erfaringar delte positivt og raust på konferansen. Helsetilsynet takkar alle som medverka og som delte denne dagen med oss.

Program og foredrag frå «Erfaringskonferanse om spesialisthelsetjenester til pasienter med psykisk lidelse og samtidige ruslidelser» finn du på www.helsetilsynet.no ●

Psykotisk depresjon er ein underkjend tilstand i psykisk helsevern

Psykotisk depresjon er ein høgrisikotilstand som kan føre til sjølv mord. Helsetilsynet har under gjennomgangen av varsel dei siste tre åra funne mange saker der symptom som samsvarar med psykotisk depresjon har blitt tydeleg skildra, men oppfatta som noko anna og mindre alvorleg av helsepersonellet som gav helsehjelpa. Det er avgjerande i det sjølv mordsførebyggjande arbeidet at verksemdene sikrar forsvarlege rammer og tilstrekkeleg kompetanse i å oppdage og behandle denne potensielt livstrugande tilstanden.

Viktig med kompetanse i å kjenne att psykotisk depresjon

Dei fleste varsel som Helsetilsynet tek imot frå psykisk helsevern gjeld sjølv mord eller sjølv mordsforsøk. Når vi har gått gjennom varsla, har vi fått innsikt i at dei som har kartlagt og vurdert pasientane, ofte ikkje har kjent att og forstått symptom-spekteret hos pasientar med psykotisk depresjon. I somme saker fann vi at så godt som alle kjernesymptoma på psykotisk depresjon var skildra, utan at tilstanden blei tilstrekkeleg fanga opp og behandla i samsvar med dette. Helsetilsynet er klar over at det kan vere krevjande å kjenne att dei psykotiske symptoma, kanskje fordi symptoma ofte er annleis og meir subtile enn dei ein ser for eksempel ved schizofreni. Pasientane kan òg dekkje over at dei har tankar med psykotisk innhald. Grubling, angst og agitasjon er ofte dei mest grunnleggjande symptoma, i tillegg til dei vanlege teikna ved depresjon som idear om eiga skuld, skam og somatisk uro. Ofte ser vi at det har vore eit markant funksjonsfall hos ein person med god funksjon før symptomdebuten.

Sjølv mordsfaren blei vurdert som låg

Vi har gjennom varsel om sjølv mord og alvorlege sjølv mordsforsøk fått innsikt i at pasientar med alvorlege depressive symptom ofte svarte nektande på spørsmål om sjølv mordstankar og -planar kort tid før hendinga, og at behandlarane vurderte sjølv mordsfaren som «låg». I tillegg blei det kanskje ikkje påvist andre typiske risikofaktorar for sjølv mord, som tidlegare sjølv mordsforsøk, rusproblem eller relasjonsproblem. Helsetilsynet vil peike på at det viktigaste er at det blir gjort ei god klinisk vurdering, og at psykotisk depresjon er ein så alvorleg og tungtvegande risikofaktor at ein bør leggje stor vekt på denne i seg sjølv. Dersom det kjem fram opplysningar frå bekymra pårørande om at personen er «endra» med brått fall i psykososial fungering, bør ein leggje stor vekt på dette i den samla vurderinga.

«Intensivpasientane» i psykiatrien?

Graden av symptom og funksjonsfall bør avgjere kva for eit behandlingsnivå som er forsvarleg. Vi vil argumentere for at i den mest alvorlege fasen vil ein DPS-poliklinikk eller open døgnpost vanlegvis ikkje ha rammer til å undersøkje, behandle og verne pasienten på ein forsvarleg måte, først og fremst på grunn av auka sjølv mordsfare. Vi har erfart at mange pasientar i den aktuelle gruppa viser varierende grad av samtykkekompetanse etter kvart som sjukdomen utviklar seg, noko som kan utfordre vilkåra for frivillig psykisk helsevern. I fleire av varsla med psykotisk depresjon som enda med sjølv mord, har det heilt mangla ei vurdering av om farekriteriet i psykisk helsevernlova var oppfylt. Vi vil derfor minne om at dersom ein vurderer at pasienten er alvorleg psykisk sjuk og utgjer ein «nærliggjande og alvorleg fare for eige liv», kan ein leggje inn pasienten på tvungent psykisk helsevern sjølv om samtykkekompetansen ikkje er vurdert.

Lytt til pårørande

Pårørande er ei svært viktig kjelde til informasjon. Vi ser jamleg at helsepersonell ikkje i tilstrekkeleg grad har lytta eller lagt vekt på informasjon frå bekymra pårørande når dei har fortalt om alvorleg funksjonsfall og åtferdsendingar hos pasienten. I fleire saker har vi sett at pårørande har måtta handtera urimeleg store belastningar og mykje ansvar for å vareta alvorleg deprimerede pasientar med psykotiske symptom som blir behandla i heimen.

Verksemdene må leggje til rette for forsvarleg undersøking og behandling

Rask og rett diagnose og behandling kan berge livet til desse pasientane. Det er verksemdene som er ansvarlege for å sikre at helsepersonell får nødvendig kompetanse i førebygging av sjølv mord, og tilstrekkeleg opplæring i å undersøkje og behandle psykotisk depresjon. Verksemdene må forme ut tilstrekkelege rammevilkår, slik at pasientar med symptom på psykotisk depresjon blir fanga opp så raskt som mogleg og ikkje blir nedprioriterte frå eit riktig forsvarleg behandlingsnivå. Verksemdene må vidare syte for at alle sjølv mord eller alvorlege sjølv mordsforsøk blir gjennomgått systematisk i ettertid med tanke på læring og forbetningspunkt. ●

Referansar

- 1 Nasjonale retningslinjer for diagnostisering og behandling av voksne med depresjon i primær- og spesialisthelsetjenesten. IS-1561. Oslo: Helsedirektoratet, 2012.
- 2 Mork E, Mehlum L, Walby F. Selvmord ved depresjon med psykotiske symptom og bipolar lidelse: forekomst, risikofaktorar og nevrobiologiske forhold. Suicidologi 2009; 14(2): 8 -11.
- 3 Fredriksen KJ et al. Psychotic depression and suicidal behavior. Psychiatry 2017; 80(1): 17-29.
- 4 Nasjonale retningslinjer for forebygging av selvmord i psykisk helsevern. IS-1511. Oslo: Sosial- og helsedirektoratet, 2008.
- 5 Green D. Depresjon hos eldre. Foredrag. Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse, 2017. <https://vimeo.com/198323734>

Brukermedvirkning er ikke noe en kan krysse av for i et skjema, det er en kontinuerlig prosess!

Brukerrådet til Helsetilsynet har nå lagt bak seg sitt første hele driftsår. Vi har fått informasjon om, og drøftet saker og problemstillinger i et vidt spekter. Særlig fokus gjennom året har prosjektet med nye varselordninger og landsomfattende tilsyn fått.

Våre innspill oppleves som ettertraktet fra Helsetilsynets side, og gjennom året opplever jeg at rådets medlemmer brenner for å bidra ut fra sitt ståsted. Helsetilsynets nedslagsfelt omfatter tjenester som ikke alltid er sammenlignbare. Til sammen skal Brukerrådet representere stemmen til de menneskene som bruker barneverntjenesten, sosiale tjenester i Nav, kommunale helse- og omsorgstjenester og spesialisthelsetjenesten i Norge. Det er derfor nødvendig at vi er representert med landsomfattende organisasjoner med et minst like stort nedslagsfelt. Dette forplikter!

Foruten våre ordinære møter deltok Brukerrådet ved leder og sekretariat på Nordisk tilsynskonferanse i Malmø i september. Der ble det holdt en sesjon hvor vi fortalte om våre erfaringer med et brukerråd: Hvilke kriterier vi mente måtte være tilstede for en slik systematisk brukerinvolvering, og hvordan tilsynene kunne nyttiggjøre seg det unike perspektivet fra brukerne i sine oppdrag. Vi holdt innlegget for et stappfullt møterom, og tilbakemeldingene derfra var udelt positive. Det viser at vi

er langt fremme i arbeidet med brukerinvolvering på systemnivå i Norge. Samtidig var det et stort ønske fra landene å lære mer av hvordan vi har jobbet. Selv om alt foregikk på engelsk.

Alle nye arbeidsmetoder trenger en viss tid før de er implementert på en skikkelig måte. Brukerrådet til Statens helsetilsyn er intet unntak. En skal bli kjent med stammespråk på alle sidene av bordet, en skal lære seg å forstå de forskjellige strukturene, og en skal ikke minst bli kjent med menneskene bak. Alt dette er helt nødvendig for at brukermedvirkningen skal kunne oppleves som relevant, samt ha en nytte for den som etterspør denne erfaringskunnskapen.

I et av våre hovedmål heter det at vi skal «bidra til å videreutvikle metoder og praksiser for å involvere brukere i tilsyn». Et eksempel på dette er arbeidet med å benytte mennesker med egenerfaring som fagrevisor inn i selve tilsynet. Dette er en spennende utfordring jeg tenker kan gi verdifull kunnskap.

På hver vår måte driver organisasjonene i brukerrådet med påvirkningsarbeid innenfor våre felt.

Vi utvikler politikk, og vi gir innspill til de som bestemmer politisk og faglig. Det å skulle samkjøre våre, til tider forskjellige verdener, kan oppleves som en vanskelig øvelse. Vi har på hvert vårt felt en unik kompetanse og erfaring som ikke alltid er like overførbar til den mer generelle brukerinvolveringen på systemnivå. Derfor har det vært veldig interessant å se hvordan Brukerrådet har utviklet seg i takt med at både vi og Helsetilsynet tilegner seg nye erfaringer og kunnskap fra hverandre.

Det er god kutyme å levere fra seg gården i bedre stand enn den var da man selv overtok. Brukerrådet har gjennom 2019 vist at vi både er relevante, og sammen med Helsetilsynet gjør vi et nybrottsarbeid innenfor brukermedvirkning. Det er derfor lett å se at dette er et særlig viktig arbeid, og jeg vil berømme Helsetilsynet for den satsingen de gjør for nettopp brukermedvirkning på systemnivå.

Jeg ser med glede frem til et nytt og spennende år. ●

Artikkelen er skrevet av Thomas Johansen, leder for Brukerrådet i Statens helsetilsyn

Det regionale helseføretaket sitt overordna ansvar for samhandling og koordinering

For å oppnå ei varig endring som betrar pasienttryggleiken, er det nødvendig å erkjenne svikt i tenestene. Når ein gjennomfører forbetringstiltak og evaluerer effekten, må dette følgjast opp. Helsetilsynet har gjennom oppfølginga ved tilsyn erfart at det regionale helseføretaket må vareta det overordna ansvaret dei har for å følgje opp at korrigerande tiltak i helseføretaka blir gjennomførte. Dei må sjå til at endringane faktisk blir utførte og har den effekten ein ønskjer når det er nødvendig med samhandling og koordinering mellom ulike helseføretak i regionen.

To aktuelle tilsynssaker

I ei tilsynssak frå 2010 som gjaldt helsehjelp til to pasientar med alvorleg nedkjøling (aksidentell hypotermi, og kroppstemperatur under 30 °C utan berande eigen blodsirkulasjon), konkluderte vi med at pasientane på eit tidlegare tidspunkt skulle ha vore overførte frå lokalsjukehuset til det regionale traumesenteret. Pasientane trong spesialisert behandling og oppfølging med utstyr som ikkje var tilgjengeleg på lokalsjukehuset. Helsetilsynet fekk tilbakemelding om at det ville bli gjennomført forbetringstiltak som kravde samarbeid og involvering på alle nivå i regionen. Gjennomføringa av tiltaka skulle mellom anna styrkje rutinane for varslings-, kommunikasjon og koordinering av tenestene mellom dei ulike helseføretaka. Det skulle skje både på regionalt og nasjonalt nivå.

Likevel tok Helsetilsynet åtte år seinare imot eit varsel om liknande svikt ved overføring av ein pasient med alvorleg nedkjøling frå den same regionen. Vår gjennomgang av saka viste at helsepersonell involvert i pasientbehandlninga ikkje kjende til at det var innført ein felles prosedyre i regionen for handtering av pasientar med alvorleg nedkjøling. Etter denne prosedyren skulle pasienten overførast til det regionale traumesenteret. Det blei klart at verken helseføretaka eller det regionale helseføretaket i tilstrekkeleg grad hadde brukt erfaringane frå den tidlegare tilsynssaka i forbetningsarbeidet

sitt. Det regionale helseføretaket hadde ikkje følgt opp ansvaret sitt for å leggje til rette for nødvendig samarbeid mellom helseføretaka i regionen. Då svikten i helsetenesta blei gjort kjent, sette dei i verk tiltak for å ordne opp i dette.

Det regionale helseføretaket sitt ansvar for samhandling og koordinering

Kvart einskild helseføretak har hovudansvaret for helsehjelpa som blir gitt. Det regionale helseføretaket har likevel eit overordna ansvar for at innbyggjarane i helseregionen blir tilbydde forsvarlege tenester frå spesialisthelsetenesta. Dette inneber eit ansvar for å organisere og styre tenesta på eit overordna nivå, slik at den helsetenesta som blir tilbydd og ytt, er forsvarleg. Her bør ein leggje særleg vekt på risikofaktorar knytte til samhandling og overgangar internt og eksternt.

Helsetilsynet peika i den siste tilsynssaka på at det er det regionale helseføretaket som kan påleggje helseføretaka å rette seg etter prosedyrane og retningslinjene som blir innførte i regionen. Eit sentralt element i det overordna ansvaret til det regionale helseføretaket, er ansvaret for å leggje til rette for og evaluere drifta når samarbeid og koordinering mellom helseføretak er nødvendig. Det å evaluere gjennomføringa av planar og tiltak som følgje av at det har oppstått område med fare for svikt, er ein del av dette ansvaret. Dersom det ikkje blir tilbydd eller ytt tilstrekkelege og forsvarlege helsetenester, må

det regionale helseføretaket setje i verk korrigerande tiltak på eige initiativ. Kor tett ein må følgje opp enkelthendingar, kjem mellom anna an på alvorsgraden. I den første tilsynssaka peika Helsetilsynet på at svikten var alvorleg.

Læring på tvers er ein nødvendig suksessfaktor for varig endring

Manglande samhandling og koordinering mellom helseføretak i ein region, aukar risikoen for svikt når behandlinga skal gjennomførast. Erfaring frå tilsynssakene har vist at det ikkje er tilstrekkeleg å skildre eit system eller ein prosedyre utan samstundes å sikre at slike styringsmessige verkemiddel er kjende, og blir forstått og etterlevd av dei som skal bruke desse. For å sikre at uønskete hendingar og funn frå tilsyn blir fanga opp i heile organisasjonen, må det regionale helseføretaket leggje til rette for at underliggjande helseføretak lærer kollektivt av systemsvikt. Det er viktig at leiinga tek ansvar for å gjennomføre og følgje opp tiltak.

RHF – Overordna ansvar for spesialisthelsetenestene i sin region. Ansvar for nødvendig samarbeid mellom helseføretak innetter i regionen. Kan peike ut helseføretak i regionen som har eit særleg ansvar for å følgje opp einskilte pasientgrupper.

HF (sjukehus) – har eit særleg ansvar for at pasientbehandlninga som blir gitt i det aktuelle er forsvarleg, i tillegg til ansvar for utdanning av helsepersonell og forskning.

Tilsyn kan vere utfordrande

Det er viktig at tilsynsorgana er medvetne om at det er nødvendig med omsynsfull åtferd under tilsynsintervju.

Gol kommune har hatt fleire tilsyn, og dei tilsyna som gjeld Miljøterapitenesta gjekk til slutt til Statens Helsetilsyn i 2019. Fylkesmannen i Buskerud fann at Miljøterapitenesta hadde første lovbrøt i 2008, vart følgt opp i 2012 og 2018. Helsetilsynet avslutta påleggssak i 2019.

Gol kommune ved administrasjonen er godt fornøgd med at vi møtte tilsette frå Statens Helsetilsyn i september 2019 og hadde ein god dialog der vi opplevde å bli høyrte, forstått og tatt på alvor. Erfaringa vår er at eit møte over bordet er betre enn telefonmøter i denne samanhengen.

Det har vore ulik leiing i Miljøterapitenesta frå 2008 til no, og det er gjort mykje læring. Den viktigaste læringa er at vi skal ha ein god internkontroll, sørge for kvalitet og forbetre praksis i tenesta. Det var nok lenge ei misforståing på kva som skulle til for at tilsynsmyndigheitene skulle bli fornøgde.

Denne misforståinga botnar truleg i at det kan vera for stor avstand mellom kommunane og tilsynsmyndigheitene sin kvardag med ulike oppgåver og oppdrag. Når lovbrøt blir avdekka, må slike lovbrøt handterast raskt, og tilsynsmyndigheitene må vera vår hjelper. Det er avgjerande at kommunen får nødvendig veiledning. Det er på tide å koma meir i forkant, og tilsynsmyndigheitene bør arrangere konferansar/kurs med formål at kommunar kan lære av kvarandre.

Dei siste åra er det i tenesta arbeidd med:

- organisasjonskart
- stillingsbeskrivingar
- rutinar og prosedyrar som gjeld tenestekvalitet
- rutinar og prosedyrar som gjeld HMS
- rutinar som gjeld avvik og uønska hendingar
- oppfølging av tilsette, endringsarbeid med støtte frå bedriftshelsetenesta og personalavdelinga
- arbeidsmiljø og ivaretaking av tilsette
- kompetansekartlegging, kor mange har utdanning, manglar utdanning, kva treng vi av kompetanse og korleis nå målet
- leiarutvikling og leiarstøtteprogram
- dokumentasjon i journalsystem
- opplæring av alle tilsette i HOL kap 9
- opplæring av alle tilsette i vergetrening
- rekruttering av kompetanse

Gol kommune har deltatt i læringsnettverk i regi av KS-Konsulent saman med Narvik, Mo Rana, Lillehammer og Haugesund i perioden 2017-2019. Læringsnettverk var

spesielt oppretta for tenester til menneske med utviklingshemming. Det vart samla inn data som vart behandla av KS-konsulentane, og formålet var å få betre innsikt i om kommunen gir effektive tenester ved å sjå på prioritering/ressursbruk, tilgjengelegheit og kostnader ved tenestene. Våre tal vart samanlikna med gjennomsnittet for dei 10 største kommunane i landet, samt dei som var med i nettverket.

Administrasjonen i Gol kommune ser på tilsyn som verdifullt ved at kommunen blir sjekka ut og kan få tilbakemelding om kva som bør korrigerast. Vi har tatt godt i mot tilsynsmyndigheitene med dialog før, under og etter tilsyn.

Likevel kan tilsyn opplevast som utfordrande, og tilsette, brukarar, pårørande og administrasjonen er litt spente før tilsyn.

Etter tilsynet kan det bli reaksjonar frå fleire hald når rapporten er offentleggjort, og det meste kan administrasjonen handtere. Det byr på noko ekstra utfordringar når lokalavisa har hatt overskrifter med «lovbrot, ulovlege og uforsvarlege

tenester» som har vakt uro blant brukarar, pårørande og tilsette som må handterast av administrasjonen undervegs og i etterkant.

Det er viktig at tilsynsorgana er medvetne om at det er nødvendig med omsynsfull åtferd under tilsynsintervju. Administrasjonen tek sjølvkritikk på at vi i 2018 ikkje gav tilsynsmyndigheitene tilbakemelding straks etter tilsynet om at det var fleire av intervju-objekta som gråt under og etter tilsynet.

Det kan virke som det er noko ulik praksis i framgangsmåten til tilsynsorgan i dei ulike fylka rundt i landet. Når vi i ulike fora fortalde om at vi har hatt tilsyn med vedtak om pålegg sidan 2008 og strevar hardt med å lukke avvika, var reaksjonen frå kollegaer i andre fylker at tilsynsmyndigheitene i Buskerud var kjent for å vera veldig strenge.

Uansett, for strenge eller ikkje, så har Gol kommune arbeidd målretta for å forbetre praksis som følgje av tilsynet. Det er gjort mange endringar ved tenestene som følgje av tilsynet. Det er gjort endringar i rutinar og prosedyrar uavhengig av om det vart peika på avvik

eller ikkje. Det kan virke som tilsyn i seg sjølv bidreg til forbetringar.

Ved framtidige tilsyn som viser eventuelle lovbrøt, vil Gol kommune ta tidleg kontakt med og ta i mot tilsynsmyndigheitenes tilbod om at dei kan bidra til at kommunen skal kunne rette forholda som førte til lovbrøta. ●

Artikkelen er skriven av Aud Torill Sæbø, kommunalsjef helse og omsorg i Gol kommune

Helsetilsynet inviterer også eksterne forfattarar til å skrive åpent og fritt i våre publikasjonar, for å reflektere andre stemmer enn vår eigen. Andre samfunnsaktørars perspektiv, innspill og synspunkt bidrar til at vi blir betre. Ikkje minst er det viktig med konstruktive kritiske stemmer som stiller spørsmål ved våre vurderingar og konklusjonar.

Autorisasjon er ingen garanti for kvalitet

Leiinga har ansvaret for at pasientar og brukarar som tek imot helse- og omsorgstenester i institusjon, i heimen eller andre stadar, får forsvarlege tenester.

Kva gjer arbeidsgivar når eit helsepersonell ikkje varetek oppgåvene sine og ansvaret sitt fagleg godt nok, og kva kan tilsynsmyndigheita gjere i slike tilfelle?

Plikta til å leggje til rette for fagleg forsvarleg utøving

Leiinga har ansvaret for at pasientar og brukarar som tek imot helse- og omsorgstenester i institusjon, i heimen eller andre stader, får forsvarlege tenester. Det inneber å leggje til rette for at helsepersonell har rammer som gjer det mogleg å utføre oppgåver og ta ansvar på ein god og sikker måte. Det inneber òg at arbeidsgivaren følgjer med på korleis helsepersonellet utfører oppgåver og tek ansvar.

Dersom det blir avdekt fagleg svikt, må ein handtere det forsvarleg. Slike situasjonar kan vere krevjande fordi leiinga må vareta både det personalmessige og arbeidsrettslege og tryggleiken for pasientane.

Når det blir avdekt fagleg svikt - to eksempel

Helsetilsynet tek kvart år imot tilsynssaker som gjeld svikt i den faglege yrkesutøvinga til helsepersonell. Somme av desse sakene handlar om svikt på fleire område, slik desse eksempla med to sjukepleiarar viser.

Leiinga fekk i begge sakene fleire uromeldingar frå andre tilsette. Meldingane inneheldt fleire forhold. Det handla om at sjukepleieoppgåver

ikkje blei utførte på ein god og sikker måte, og at sentrale rutinar ikkje blei følgde. Det gjekk òg på samarbeid og samhandling med anna personell.

Arbeidsgivar la arbeidssituasjonen til rette med meir opplæring på område som uromeldingane dreia seg om og sjukepleiarane sjølve bad om. Dei la turnusen til rette slik at dei jobba saman med andre sjukepleiarar og kunne få nødvendig rettleiing.

Arbeidsgivarane fekk likevel framleis liknande uromeldingar. Dei to sjukepleiarane var ikkje fullt ut samde i det som kom fram, og hadde til dels ei anna forståing og oppfatning av yrkesutøvinga si enn arbeidsgivarane hadde. Etter ei tid vurderte begge arbeidsgivarane at sjukepleiarane ikkje hadde vist nødvendig betring. Dei vurderte at det ikkje var forsvarleg at sjukepleiarane utførte sjukepleieoppgåver og hadde sjukepleiefagleg ansvar. Verksemda melde saka til fylkesmannen.

Vurderingar frå Helsetilsynet

I tilsynssaker som dette vurderer vi òg om arbeidsgivaren har lagt til rette for at tenestene kan utførast på ein forsvarleg måte. I desse to sakene viste dokumentasjonen at ein hadde følgd opp sjukepleiarane med samtalar, opplæring og rettleiing. Vi gjorde vedtak om avgrensa autorisasjon for begge sjukepleiarane og fastsette vilkår for yrkesutøvinga. Vilkåra skal syte for at helsepersonellet arbeider innanfor rammer som i størst mogleg grad sikrar ei forsvarleg yrkesutøving.

Å setje vilkår for yrkesutøvinga i saker som dreier seg om fagleg svikt, er særleg aktuelt når svikten gjeld på fleire område, sentrale område og grunnleggjande område i profesjonen. Det er òg særleg aktuelt der helsepersonellet ikkje gir uttrykk for å forstå eller ta inn over seg manglande kunnskapar eller ferdigheiter, eller ikkje har betra den faglege utøvinga si.

Skal arbeidsgivaren alltid melde slike forhold til tilsynsmyndigheita?

Svaret på det spørsmålet kjem an på fleire faktorar, mellom anna kor erfaren helsepersonellet er, kor mykje oppfølging, opplæring og rettleiing dei har fått, kor alvorleg svikten er og om helsepersonellet framleis er tilsett eller ikkje. Arbeidsgivaren må vurdere dette under eitt.

Dersom arbeidsgivaren syter for at helsepersonellet arbeider innanfor rammer som gjer at utøvinga blir vurdert som forsvarleg, må ikkje dette meldast til tilsynsmyndigheita. Dersom arbeidsgivaren vurderer at situasjonen ikkje lenger er forsvarleg eller helsepersonellet sluttar, skal det meldast til tilsynsmyndigheita. Arbeidsgivaren må då syte for at svikten, oppfølginga og tilrettelegginga er godt dokumentert.

Arbeidsgivar kan førebyggje svikt i fagleg utøving

Ved å følgje med på utøvinga til helsepersonell kan arbeidsgivaren setje i gang tiltak tidleg. Det førebyggjer og hindrar svikt i utøvinga og medverkar til å sikre kvaliteten og tryggleiken i helse- og omsorgstenesta. ●

Arbeidsgivar sitt ansvar dersom helsepersonell møter rusa på jobb

Når helsepersonell møter ruspåverka på arbeid, står pasienttryggleiken i fare. Arbeidsgivaren kan derfor krevje at helsepersonellet leverer rusmiddelprøve. Det er viktig at verksemda har rutinar på plass, slik at dei tilsette på vakt er i stand til å handtere situasjonar der det er mistanke om ruspåverka helsepersonell. Rusmiddelmissbruk har i fleire år vore den vanlegaste årsaka til tilbakekalling av autorisasjon. I 2019 mista 136 helsepersonell til saman 145 autorisasjonar. Den hyppigaste årsaka til at Helsetilsynet tilbakekalte autorisasjonen, er som tidlegare år, misbruk av rusmiddel og åtfærd som ikkje høver med yrkesutøving.

Arbeidsgivaren skal førebyggje og handtere rusmiddelproblem

Arbeidsgivaren har ansvar for å førebyggje bruk av rusmiddel på arbeidsplassen. Det finst mange verktøy og tiltak som arbeidsgivar kan bruke. Akan er ein instans å kontakte for råd og rettleiing. Rusmiddelproblem hos tilsette kan vere utfordrande å oppdage, og er ofte eit vanskeleg tema å snakke om.

Rusmiddelbruk kan føre til svekka konsentrasjon, sviktande minne,

innlæringssvikt, kritikklausheit og endra stemningsleie. Å arbeide i ruspåverka tilstand utgjer ein stor risiko for feilvurderingar og svikt i pasientbehandling, og det er vesentleg at dette blir avdekt og handtert på ein tilfredsstillande måte. Det er viktig å gripe inn så tidleg som mogleg, slik at helsepersonellet får hjelp og situasjonen ikkje blir verre. Det er derfor svært viktig at leiarar på alle nivå har kunnskapar om dette. For å syte for at pasientane får forsvarleg behandling skal helsepersonell som ein mistenkjer er ruspåverka, takast ut av arbeid.

Arbeidsgivaren må vere merksam på at rusmiddelmissbruk hos helsepersonell skjer, og gi opplæring til leiarar og andre tilsette for at dei skal kunne kjenne att symptom og åtfærd som kan hengje saman med ruspåverknad, og korleis ein skal handtere dette.

Mistanke om ruspåverknad skal følgjast opp

Vi har i fleire tilsynssaker sett at det er viktig at verksemdar har retningslinjer for korleis dei skal handtere ruspåverknad hos dei tilsette, og at rutinane er drøfta og kjende for alle arbeidstakarane. Vi har sett tilfelle der tilsette har meldt frå om påfallande åtfærd hos kollegaer utan at leiarar har teke uroa på alvor eller følgd opp saka. Det finst òg eksempel på at helsepersonell har møtt ruspåverka på arbeid, men likevel fått delta i behandling og pleie av pasientar, utan at nokon har gripe inn.

Rusmiddelprøve for å sikre bevis
Om ein mistenkjer at eit helse-

personell har teke rusmiddel, kan arbeidsgivaren krevje at helsepersonellet rusmiddeltestar seg. Det er viktig å ha klare rutinar for kven som kan påleggje testing når leiaren ikkje er til stades. Rusmiddelprøve er viktig for å sikre bevis, slik at mistanken om rusmiddelbruk kan stadfestast eller tilbakevisast. Dersom helsepersonell nektar, eller på annan måte lét vere å teste seg, kan arbeidsgivaren be politiet om hjelp. Ein rusmiddelprøve er objektiv dokumentasjon som vil lette arbeidet i ei personalsak, tilsynssak eller straffesak.

Der hendinga avdekkjer påverknad av rusmiddel hos helsepersonellet som kan føre til fare for pasienttryggleiken, er det viktig at verksemda sender melding til tilsynsmyndigheita. Verksemda skal leggje til rette for at ein rettar seg etter meldeplikta til tilsynsmyndigheita.

I tilsynssaker som gjeld bruk av rusmiddel, kjem det ofte for dagen at helsepersonellet også har stole narkotiske og/eller vanedannande legemiddel frå arbeidsplassen. I slike situasjonar bør arbeidsgivaren også melde forholdet til politiet. Det er viktig med tilstrekkeleg dokumentasjon for å kunne vurdere dette på ein god måte, og ein positiv rusmiddelprøve kan vere avgjerande for både politiet og tilsynsmyndigheita sitt arbeid.

Helsepersonell som møter rusa på jobb kan utgjere ein alvorleg risiko og setje pasienttryggleiken i fare. Derfor er det vesentleg at arbeidsgivar grip inn og melder forholdet til tilsynsmyndigheita. ●

Få helsepersonell mistar autorisasjonen på grunn av psykisk lidning

Føremålet er å få vurdert om helsepersonellet har ei psykisk lidning, og korleis denne lidinga påverkar helsepersonellet sitt funksjonsnivå.

Psykisk lidning var årsak til tilbakekalling av autorisasjonen til helsepersonell i en svært liten del av tilsynssakene våre, viser ein gjennomgang av tilsynssaker frå ein tidsperiode på åtte år. Dette kan tyde at dei fleste helsepersonell som har ei psykisk lidning evnar å stå i arbeidet.

Alvorleg sinnsliding og psykisk svekking

Når Helsetilsynet tek imot tilsynssaker som handlar om psykisk lidning hos helsepersonellet, eller mistanke om dette, er det vilkåra *alvorleg sinnsliding* og *psykisk svekking* i helsepersonellova som er aktuelle å vurdere.

Alvorleg sinnsliding er eit juridisk omgrep som viser til psykoselidingar som schizofreni, schizoaffektiv lidning, bipolar lidning og paranoid psykose. Andre psykiske lidningar blir ikkje rekna som så alvorlege at dei kan tenkjast å påverke yrkesutøvinga og dermed pasienttryggleiken.

Psykisk svekking er eit vilkår som fangar opp andre psykiske lidningar som kan påverke yrkesutføringa, men som ikkje blir rekna som ei alvorleg sinnsliding. Eksempel kan vere demensproblematikk og skadar etter ulykker eller langvarig

alkoholmisbruk. I tillegg kan psykiske lidningar som kan skape større utfordringar i samarbeid på arbeidsplassen vere aktuelle, for eksempel alvorlege personlegdomsforstyrningar.

Gjennomgang av tilsynssaker

Helsetilsynet kalla tilbake til saman 1083 ulike autorisasjonar frå 1007 helsepersonell i ein periode på åtte år.

Helsetilsynet gjekk gjennom alle avslutta tilsynssaker der alvorleg sinnsliding eller psykisk svekking førte til tilbakekalling av helsepersonellet sin autorisasjon i den same tidsperioden. Vi vurderte tilbakekalling av autorisasjonar for 63 helsepersonell, og kalla tilbake ein eller fleire autorisasjonar for 36 av desse. Alvorleg sinnsliding var grunnlag for tilbakekalling i 26 saker, og psykisk svekking var grunnlag i 10 saker. I ein del av sakene blei autorisasjonen til helsepersonellet suspendert tidleg i sakshandsaminga, på grunn av fare for tryggleiken i helse- og omsorgstenesta. For alvorleg sinnsliding gjaldt dette 11 av dei 26 sakene.

Vurdering frå Helsetilsynet

Når Helsetilsynet skal vurdere den psykiske helsa til helsepersonellet, er det ikkje plikt til å gi samtykke til å hente inn helseopplysningar, og sjølv om desse ligg føre gir dei ikkje alltid tilstrekkeleg informasjon. I ein del av sakene blir derfor helsepersonellet

pålagt ei undersøking gjennomført av ein ekstern sakkunnig. Føremålet er å få vurdert om helsepersonellet har ei psykisk lidning, og korleis denne lidinga påverkar helsepersonellet sitt funksjonsnivå.

I vurderingane frå Helsetilsynet var det alvorlighetsgraden for den psykiske lidinga, storleiken på funksjonstapet, graden av sjukdomsinnsikt og deltaking i eit behandlingstilbod som var sentrale kriterium for om vi gjorde vedtak om tilbakekalling av autorisasjon.

Gjennomgangen viser at det er svært få helsepersonell som får autorisasjonen sin kalla tilbake på grunn av psykisk lidning. Det kan tyde at dei fleste helsepersonell som har ei psykisk lidning evnar å stå i arbeidet. Dette gjeld sjølv dei med alvorlege psykiske lidningar, sjølv om det kan vere mange forhold som påverkar dette.

Ved tilbakekalling har ein høve til seinare å søkje om ein ny autorisasjon, eller ein avgrensa autorisasjon. Ved tilbakekalling har Helsetilsynet plikt til å føre bevis, mens ved ein søknad ligg denne plikta hos søkjaren. I ein søknad må ein sannsynleggjere at den psykiske lidinga er under kontroll. Dokumentasjon av sjukdomsinnsikt vil i tillegg gi tryggleik knytt til ei eventuell ny forverring av den psykiske lidinga. ●

Når helsepersonell utfører kosmetisk behandling

Statens helsetilsyn har i fleire tilsynssaker mot helsepersonell lagt til grunn at behandling med Botox-injeksjonar mot rynker kjem inn under helsepersonellova, sjølv om det ikkje er helsehjelp.

Helsepersonellova kan òg gjelde for kosmetisk behandling. Helsepersonell som utfører den typen behandling, må yte forsvarlege tenester og ikkje gå utanfor dei faglege kvalifikasjonane sine.

Helsepersonellova kan omfatte kosmetisk behandling

Helsepersonellova gjeld for helsepersonell og verksemdar som yter helsehjelp. Med helsehjelp meiner vi all handling som har førebyggjande, diagnostisk, behandlande, helsebevarande, rehabiliterande eller pleie- og omsorgsføremål, og som blir utført av helsepersonell. Botox-injeksjonar mot spenningshovudverk og såkalla PRP-/vampyrbehandling mot solskadar i huden blir for eksempel rekna som helsehjelp.

Handlingar som ikkje fell inn under omgrepet helsehjelp, men som blir utførte av helsepersonell, som for eksempel kosmetisk behandling utan medisinsk indikasjon, kan òg kome inn under helsepersonellova. Helsetilsynet må i vurderinga av dette sjå på omstenda rundt behandlinga konkret og under eitt. Eit sentralt moment i vurderinga er om det blir nytta metodar og prosedyrar som krev medisinsk eller helsefagleg kompetanse.

Statens helsetilsyn har i fleire tilsynssaker mot helsepersonell lagt til grunn at behandling med Botox-injeksjonar mot rynker kjem inn under helsepersonellova, sjølv om det ikkje er helsehjelp. Botox er eit reseptpliktig legemiddel, og ansvarleg lege må rekvirere det til bruk på pasienten. Helsepersonellet som injiserer legemiddelet, må ha den nødvendige kompetansen til å utføre injeksjonen og handtere eventuelle biverknader.

Når ein behandlar stikk ei nål gjennom huden til pasienten, er det alltid ein viss risiko for biverknader som smerte, infeksjon eller skade på nerver eller blodårer. I tillegg inneber alle substansar som blir injiserte ein viss risiko for uønskt effekt/biverknad. Når helsepersonell utfører slik behandling, må ho vere forsvarleg. Vurderinga av om noko er forsvarleg baserer seg på kva som er god praksis ved den aktuelle behandlinga.

Eksempel frå saker om kosmetisk behandling

Vi har i 2019 behandla fleire tilsynssaker mot både legar og sjukepleiarar som driv med kosmetisk behandling. Typiske problemstillingar er om sjølve behandlinga har vore forsvarleg, og om helsepersonellet har handla innanfor sin kompetanse, om helsepersonellet har gitt nødvendig informasjon om behandlinga, og om relevante og nødvendige opplysningar er journalførte.

Eit sentralt tema i tilsynssakene mot sjukepleiarane er at dei ikkje skal gå ut over dei faglege kvalifikasjonane eller den lovbestemte kompetansen sin. I to tilsynssaker la Helsetilsynet til grunn at sjukepleiarane ikkje sjølve hadde myndigheit til å vurdere at pasientar skulle behandlast med Botox eller andre legemiddel. Den ansvarlege legen, som er den legen som har rekvirert Botox, må sjølv vurdere pasienten og avgjere kva for behandling som er aktuell.

I tilsynssakene mot to legar vurderte Helsetilsynet at rekvirering av legemiddel (Botox) til klinikkar der sjukepleiarar utfører behandling utan samråd med legen, har vore uforsvarleg. Legane gjorde ikkje ei sjølvstendig vurdering av pasientane og hadde ikkje kontroll over kven som fekk behandling med Botox. I tillegg vurderte vi at manglande kontroll og tilsyn frå legane si side med sjukepleiarane som deira hjelpearar, var uforsvarleg. Legane var ikkje sjølve tilgjengelege for å gi råd, rettleiing og instruksjon undervegs.

Dei aktuelle tilsynssakene viste at både lege og sjukepleiar hadde manglande kjennskap til aktuelle lovføresegner som gjeld ved kosmetisk behandling med reseptpliktige legemiddel og til helsepersonellet sin bruk av medhjelpar. ●

Og ellers meiner Statens helsetilsyn at...

Kvart år kjem Statens helsetilsyn med høyringsfråsegner til fleire lovforslag og offentlege utgreiingar. I merknadene våre legg vi stor vekt på å formidle erfaringar vi har fått gjennom tilsynsverksemda. Nedanfor følgjer nokre smakebitar frå enkelte saker som vi kommenterte i 2019. Ei fullstendig oversikt over høyringsfråsegnene finn du på nettsidene våre.

NOU 2019:14 Tvangsavgrensingslova - høyringsfråsegn

Statens helsetilsyn har forståing for at ein ønskjer å ha ei lovregulering for bruk av tvang som heng saman og byggjer på dei same prinsippa, materielt, prosessuelt og lovteknisk. Samstundes viser utgreiinga og lovforslaget at ei løysing med ei felles lov er krevjande. Diskusjon om lovforslaget i media og under konferansar har ofte handla om at utgreiinga og lovforslaget er komplekst og at dei ikkje er lesne og forstått på ein riktig måte. Dette utgjer både eit pasient- og brukartryggleiksproblem og eit rettstryggleiksproblem for pasientar, brukarar, pårørande og for tenesteutøvarar når ein seinare skal ta i bruk forslaget til lov. Sakshandsamingsreglane og kontrollordningane heng saman. Det er viktig at ein gjer gode vurderingar om bruk og gjennomføring av tvang tidleg i sakshandsamingsprosessen av omsyn til tryggleiken og rettstryggleiken til pasientar og brukarar, framfor seinare ved klage eller obligatoriske kontrollar. Vidare er det viktig og nødvendig at dei ansvarlege verksemdene sjølve held oversikt over eigen tvangsbruk og følgjer opp denne.

Forslaget om å innføre tvangsavgrensingsnemnder inneber at fylkesmannen si rolle og oppgåve som tilsynsmyndigheit etter helse-tilsynslova blir uklare. Det same gjeld

forholdet mellom fylkesmannen som tilsynsmyndigheit og tvangsavgrensingsnemnda. Forslaget verkar å vere upraktisk, tungdrive og potensielt svært kostbart. Statens helsetilsyn føreslår derfor at departementet vurderer ei alternativ klage- og kontrollordning. Vi føreslår at fylkesmannen held fram med oppgåvene dei har i dag knytt til tvang, og at dei tek over dei oppgåvene som er føreslått lagt til tvangsavgrensingsnemndene. Då får vi ein klage- og kontrollinstans, forenkler delar av lova og reduserer eit stort innslag av overlappende oppgåver for klage- og kontrollorgana.

NOU 2019:5 Ny forvaltningslov - høyringsvar

Utkastet bevarer i stor grad det som er velfungerande i den noverande forvaltningslova, men det er likevel tilpassa samfunnsutviklinga i ei meir kompleks forvaltningsorganisering. Statens helsetilsyn ser på det som prisverdig at lova er utforma i eit klårt og tydeleg språk, då dette vil styrke rettstryggleiken til dei private partane på vårt område ved å gjera dei betre i stand til å forstå grunnlaget for sakshandsaminga.

Statens helsetilsyn støttar fleirtalet sitt forslag om ein generell forskriftsheimel for heilautomatisert sakshandsaming. Automatiserte prosessar er allereie ein del av norsk forvaltning. Me er, både av omsyn til rettstryggleik og det pedagogiske,

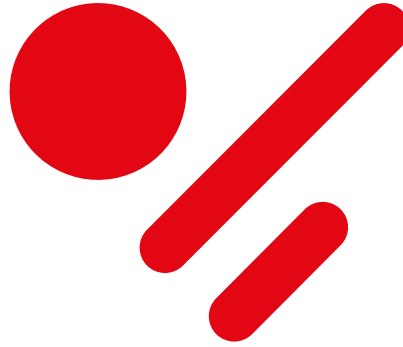
positive til at rammene for dette blir tydeleggjorte i forvaltningslova. Generelt kan heilautomatisk sakshandsaming vera eit gode for brukarane i vår sektor.

Statens helsetilsyn støttar òg ei løysing som gjev eit reelt høve til overprøving av vedtak for pasientar og brukarar i våre sektorar. For desse vil det kunna verka vilkårleg om dei har ulikt høve til overprøving av vedtak ut frå om tenesteytaren er kommunal eller ikkje.

Forslag til nasjonal rettleiing for legevakt - høyringsfråsegn

Utkastet til nasjonal rettleiing er grundig, omfattande, godt fagleg fundamentert og tek for seg alle dei sentrale delane av funksjonane til legevakta. Vi vurderer at rettleiinga blir eit godt hjelpemiddel for målgruppa og vil vere nyttig for kommunane, leiarar og tilsette i legevakttenesta. Rettleiinga vil òg vere nyttig for tilsynsmyndigheita, då ho kjem til å vere normerande for kva som er god praksis for organisering og drift av legevakttenesta.

Basert på våre tilsynserfaringar er det to hovudutfordringar som peikar seg ut: mangelfulle styringssystem og rutinar som ikkje er implementerte i organisasjonen. I høyringsnotatet blir det gjennomgåande vist til ansvaret kommunen, og den øvste leiaren hos legevakta, har for å sikre forsvarleg drift av legevakttenesta, og «Forskrift om

leing og kvalitetsforbetring i helse- og omsorgstenesta» blir jamleg brukt for å understøtte dette. Legevakta er sårbar når det gjeld risiko for feil og uønskte hendingar, og eit godt kvalitetsarbeid bidreg til å redusere risikoen for uheldige hendingar.

Det er bra at det i rettleinga blir presisert at det er kommunen sitt ansvar å sikre tilstrekkeleg bemanning ved legevakta både til behandling og til å svare på førespurnader frå publikum. Basert på tilsynserfaringane våre støttar vi tilrådingane i høyringsnotatet om bemanning og kompetansekrav, og vi støttar tilrådinga om at sjukepleiarar eignar seg godt til å bemanne mindre legevakter, då dei har ein allsidig og brei fagkompetanse. Vidare støttar vi at legen ikkje bør arbeide åleine, verken på legevaktstasjonen, under utrykking eller ved sjukebesøk, og at legevaktstasjonane derfor bør ha ei minimumsbemanning på to personar, lege og anna helsepersonell.

Vi støttar tilrådinga om at legevakta og legevaktssentralen bør ha eit system for prioritering og triagering av pasientar, for å kunne identifisere potensielt alvorleg sjuke pasientar som treng rask helsehjelp. Tilgang til avgjerdsstøtteverktøy og god opplæring i bruken av desse er viktig. Som påpeikt i rettleinga er det òg viktig å ha eit system for å revurdere hastegrad hos pasientar som ventar.

Statens helsetilsyn meiner at nasjonale kvalitetsindikatorar er eit nyttig verkemiddel for å måle kvalitet i legevaktstenesta og til kvalitetsforbetringsarbeid i verksemdene, og vi støttar at desse blir innførte.

Kunnskap om svikt er ei kjelde til betring. Tilsynet kan medverke til kvalitetsutvikling, ved at det gir høve til å formidle tilsynserfaringar til brukarar/pasientar, personell og tenester.

Forslag til ny barnevernlov - høyringsfråsegn

Helsetilsynet meiner at høyringsforslaget samla sett framstår som godt. Vi meiner det er ein styrke at den nye lova skal medverke til betre barnevernfagleg arbeid og styrkje rettstryggleiken til barn og foreldre, og at ein gjennomgåande tek omsyn til barnet sine behov. Vi meiner at intensjonen om eit styrkt barneperspektiv er heilt

avgjerande for om hjelp og tiltak etter lova er til beste for barnet.

Vi er samde med departementet i at det styrkjer rettstryggleiken til barn og unge som bur på institusjon, at krava til kvalitet i barnevernsinstitusjonar og at vilkåra for å utøve tvang og avgrensingar går fram av lova. Dette må òg implementerast i praksis. Tilsynserfaringane våre viser at mange av institusjonane ikkje har tilstrekkeleg kompetanse, verken barnefagleg kompetanse eller kompetanse om rettsforskrifta.

Helsetilsynet støttar at det går fram av lova at det skal vere ei barnevernsteneste i kvar kommune som har ansvar for tiltak etter barnevernlova, og at ansvaret om generell førebyggingsplikt blir lagt til kommunen. Vi meiner at kommunen si plikt til å innrette dette arbeidet på grunnlag av kunnskapen barnevernstenesta har om barn og unge i risiko, og det ansvaret barnevernstenesta har for ei årleg tilstandsrapportering til kommunestyret er gode grep. Vi støttar òg ei lovfesting av akuttberedskapen i kommunane. Vi meiner det er særleg sentralt å sikre ein tilgjengeleg barnevernsfagleg kompetanse når akuttsituasjonar oppstår og at kommunen innrettar beredskapsordningane sine slik at dei varetek dette. ●

Tal og fakta 2019

32	Barnevern
32	Tilsyn
34	Klager
35	Sosiale tenester i Nav
35	Tilsyn
35	Klager
36	Helse- og omsorgstenester
36	Tilsyn
37	Klager
38	Rettstryggleik ved bruk av tvang og makt
40	Tilsynssaker handsama av Statens helsetilsyn
42	Varsel og operativt tilsyn
42	Tilsyn med handtering av blod, celler, vev og organ
42	Folkehelse
42	Rekneskap og personell

Denne delen av Tilsynsmeldinga tek føre seg sentrale oppgåver som fylkesmennene og Statens helsetilsyn utfører som tilsynsorgan og klageinstans. Meir materiale om desse oppgåvene blir publisert i årsrapporten frå Statens helsetilsyn og på nettstaden www.helsetilsynet.no. På nettsida finst det òg meir detaljert statistikk på dei ulike tilsynsområda.

Barnevern

Fylkesmennene fører tilsyn med dei kommunale barneverntenestene, barneverninstitusjonane, omsorgssentera for mindreårige (under 15 år) som har søkt asyl, sentera for foreldre og barn og Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat). Som ein del av tilsynet fører fylkesmennene kontroll med at barneverntenestene held fristar fastsette i barnevernlova. Dei handsamar òg klager på vedtak barneverntenestene gjer og klager på tvangsbruk og avgrensing av rettar i institusjonane.

Tilsyn

Tilsynssakene som inngår i tabell 1 er dei sakene fylkesmennene har avslutta på grunn av informasjon om hendingar og forhold som kan gjelde svikt i tenestene. I 2019 oppretta fylkesmennene 659 saker, ein vesentleg nedgang frå 2018 då det blei oppretta 847. Talet på avslutta saker var 702, mot 835 året før. I 2019 blei 256 overført til verksemdene for vidare oppfølging i samråd med den som hadde klaga på verksemda. Dei andre 446 sakene blei vurderte av fylkesmennene opp mot aktuelle lovkrav. Lovbrot blei konstatert i 58 prosent av sakene.

I tilsynssakene var 86 prosent av vurderingane retta mot den kommunale barneverntenesta, dei andre mot institusjonar eller Bufetat.

Det er mange kjelder til tilsynssakene. Barn var kjelde i 10 prosent, mor/far i 37 prosent, fosterforeldre i 7 prosent, annan privatperson i 9 prosent og advokat i 13 prosent av sakene.

Tabell 1 Tilsynssaker barnevern, tal på avslutta saker 2017 2019 ¹				
Fylkesmannen i	Avslutta i 2017	Avslutta i 2018	Avslutta i 2019	Del saker i 2019 med eit eller fleire påpeikte lovbrot
Oslo og Viken	189	182	148	58%
Innlandet	71	77	29	76%
Vestfold og Telemark	35	29	18	39%
Agder	23	36	29	55%
Rogaland	56	72	60	38%
Vestland	73	52	63	70%
Møre og Romsdal	16	12	10	70%
Trøndelag	67	41	23	48%
Nordland	30	26	15	87%
Troms og Finnmark	67	58	51	59%
Heile landet	627	585	446	58%
I tillegg avslutta utan vurdering	228	250	256	

¹ Det blei innført ein ny struktur for fylkesmennene i 2019 og i tabellen er tidlegare år endra tilsvarande. Tal for fylkesmannsembeta i Buskerud, Østfold og Oslo og Akershus er slått saman til Oslo og Viken. Tal for fylkesmannsembeta i Hedmark og Oppland er slått saman til Innlandet. Tal for fylkesmannsembeta i Hordaland og Sogn og Fjordane er slått saman til Vestland. Andre samanståingar går fram av namnet på embetet.

Tabell 2 viser kva for lovreglar i barnevernlova som er blitt vurderte i tilsynssakene.

Tabell 2 Vurderte lovreglar i dei avslutta tilsynssakene mot barneverntenestene og barneverninstitusjonane i 2019		
Vurderte lovreglar	Tal gonger vurdert	Påpeikte lovbrøt
Barnevernteneste (kommunal)	974	60%
Bvl. § 1-3 annet ledd Ettervern	18	6
Bvl. § 1-4 Krav til forsvarlighet	212	124
Bvl. § 1-5 Barnets rett til nødvendige barneverntiltak	5	4
Bvl. § 1-6 Barnets rett til medvirkning	86	46
Bvl. § 1-7 Barnevernets plikt til å samarbeide med barn og foreldre	17	8
Bvl. § 2-1 Kommunens oppgaver	8	7
Bvl. § 4-1 Barnets beste	80	47
Bvl. § 4-2 Meldinger til barneverntjenesten	30	14
Bvl. § 4-3 Rett og plikt for barneverntjenesten til å foreta undersøkingar	82	50
Bvl. § 4-4 Hjelpetiltak for barn og barnefamilier	42	23
Bvl. § 4-5 Oppfølging av hjelpetiltak	61	46
Bvl. §§ 4-6, 4-9 og 4-25 Midlertidige og foreløpige vedtak	5	4
Bvl. § 4-15 tredje ledd Plan for barnets omsorgssituasjon	8	5
Bvl. § 4-16 Oppfølging av vedtak om omsorgsovertakelse	67	31
Bvl. § 4-22 Fosterhjem	30	19
Bvl. §§ 5-9/5-9a Rettigheter under opphold i institusjon*	1	1
Bvl. § 6-1 Anvendelse av forvaltningsloven	19	14
Bvl. § 6-3 Barns rettigheter under saksbehandlingen	69	41
Bvl. § 6-3a Krav til begrunnelse	8	7
Bvl. § 6-4 Opplysningsplikt	3	3
Bvl. § 6-7 Taushetsplikt	12	10
Bvl. § 6-7a Tilbakemelding til melder	6	4
Bvl. § 6-9 Frister	21	17
Bvl. § 7-10 annet ledd Barneverntjenestens innledning til sak	16	12
Bvl. Andre plikter	68	38
Barneverninstitusjon*	121	51%
Bvl. § 1-4 Krav til forsvarlighet	48	24
Bvl. § 4-1 Barnets beste	15	5
Bvl. §§ 5-9/5-9a Rettigheter under opphold i institusjon*	32	16
Bvl. Andre plikter	26	17
Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat)	38	63%
Bvl. § 1-4 Krav til forsvarlighet	7	4
Bvl. § 2-3 annet ledd Bistand ved plassering av barn m.m.	13	10
Bvl. § 4-1 Barnets beste	7	5
Bvl. Andre plikter	11	5
Sum vurderingsgrunnlag	1133	667
Sum saker vurderingane er fordelte på	446	
Sum saker med minst eitt påpekt lovbrøt		259
I tillegg saker løyste på minneleg vis gjennom lokal avklaring mellom dei involverte	256	

*Omfattar også omsorgssentre og sentre for foreldre og barn

Tilsynssakene er ofte samansette, slik at mange av dei blir vurderte etter meir enn éi lovregel (meir enn eitt vurderingsgrunnlag). Kravet til forsvarleg drift er den lovregelen som verksemdene blir vurderte flest gonger opp mot (bvl § 1-4), deretter omsynet til det beste for barnet (bvl. § 4-1), retten barnet har til å medverke (bvl. § 1-6), retten og plikta barneverntenesta har til å gjere undersøkingar (bvl. § 4-3), barn sine rettar under sakshandsaminga (§ 6-3) og plikta til å følgje opp barn som er tekne under omsorg av barneverntenesta (§ 4-16).

Tabell 3 gjeld forskriftspålagde tilsyn i barneverninstitusjonane. Det er stor variasjon mellom fylkesmennene i kor mange institusjonar og einingar/avdelingar dei må føre tilsyn med.

Tabell 3 Tilsyn med barneverninstitusjonar utførte av fylkesmennene i 2019				
Fylkesmannen i	Tal på einingar i institusjonar 2019	Tal på gjennomførte tilsyn	Tal på samtaler med barn	Samtaldel ¹
Oslo og Viken	155	183	147	34%
Innlandet	45	99	136	68%
Vestfold og Telemark	25	61	101	57%
Agder	61	143	136	55%
Rogaland	31	68	98	54%
Vestland	55	100	106	42%
Møre og Romsdal	15	31	44	59%
Trøndelag	38	75	117	59%
Nordland	6	17	35	56%
Troms og Finnmark	26	65	88	57%
Heile landet	457	842	1008	51%

¹ Del barn det blei samtalt med, ut frå kor mange barn som var registrerte i institusjonen da tilsynet blei utført

Tilsyn med barneverninstitusjonar er forskriftspålagt og utgjer ein stor del av arbeidet som fylkesmennene utfører innan barnevernet. I 2019 blei det gjennomført 842 tilsyn med barneverninstitusjonane, mot 897 i 2018. Av tilsyna som blei gjennomførte i 2019 var 399 (47 prosent) umelde. Fylkesmennene førte tilsyn med til saman 155 institusjonar med 457 einingar som skulle ha to eller fire tilsyn, avhengig av om barna var plasserte etter dei såkalla åtferdsreglane i barnevernlova.

Samtale med barna i institusjonane er ein viktig del av desse tilsyna. Fylkesmannen skal ta kontakt med kvart einskild barn, og spørje om barnet sitt syn på opphaldet. I 2019 fekk 82 prosent av barna i barneverninstitusjonane tilbod om samtale, mot 86 prosent i 2018. Når tilbodet ikkje blir gitt til alle, kjem det av at ein del barn av ulike grunnar ikkje er til stades når tilsynet blir gjennomført. Fylkesmennene skal prøve å nå barna i ettertid med tilbod om samtale dersom dei ikkje får kontakt under tilsynsbesøket. Fylkesmennene gjennomførte samtale med 51 prosent av barna som var registrerte ved institusjonane i 2019, den same prosentdelen som i 2018. I alt blei det gjennomført 1008 samtalar, mot 1155 samtalar i 2018.

Dei fleste omsorgssentera for mindreårige asylsøkjjarar som blei oppretta i 2015 er no avvikla. I 2019 har berre to fylkesmenn ført slike tilsyn, med to senter. Det eine senteret hadde seks einingar/avdelingar, det andre tre einingar/avdelingar. Samla sett blei det gjennomført 10 tilsyn med >

> omsorgssentrene, der fire var umelde. Til samanlikning blei det i 2016 gjennomført 147 tilsyn med 95 einingar. Som del av tilsyna i 2019 hadde fylkesmennene 19 samtalar med bebuarar, eller 44 prosent av bebuarane som var registrerte ved sentera. Av dei registrerte bebuarane fekk 65 prosent tilbod om samtale med fylkesmannen, ein relativt låg prosentdel sett mot 98 prosent i 2018.

I 2019 blei det gjennomført tilsyn med 8 senter for foreldre og barn. I landet er det registrert 16 senter, og dei skal ha tilsyn minimum annakvart år. I 2018 blei det gjennomført 3 tilsyn.

Fylkesmennene har gjennomført 37 tilsyn med kommunale barneverntenester i 2019. Dei fleste var ein del av det landsomfattande tilsynet med ettervern og samarbeid mellom barnevernet og sosiale tenester i Nav.

Fylkesmennene har rapportert at lovbrøt i til saman 5 tilsyn med barneverntenester frå 2018 eller tidlegare framleis ikkje var ordna opp i ved utgangen av 2019.

Klager

Tabell 4 Avslutta klagesaker mot barneverntenester og barneverninstitusjonar 2017-2019¹

Fylkesmannen i	2017	2018	2019	
	Tal på behandla saker	Tal på behandla saker	Tal på behandla saker	Del saker med heilt eller delvis medhald for klagaren
Oslo og Viken	178	160	226	18 %
Innlandet	68	95	100	27 %
Vestfold og Telemark	43	54	54	24 %
Agder	66	66	43	33 %
Rogaland	55	51	34	35 %
Vestland	60	82	72	26 %
Møre og Romsdal	7	6	15	27 %
Trøndelag	65	44	82	17 %
Nordland	29	42	53	25 %
Troms og Finnmark	37	60	46	24 %
Heile landet	608	660	725	23 %

¹ Det blei innført ein ny struktur for fylkesmennene i 2019 og i tabellen er tidlegare år endra tilsvarande. Tal for fylkesmannsembeta i Buskerud, Østfold og Oslo og Akershus er slått saman til Oslo og Viken. Tal for fylkesmannsembeta i Hedmark og Oppland er slått saman til Innlandet. Tal for fylkesmannsembeta i Hordaland og Sogn og Fjordane er slått saman til Vestland. Andre samanslåingar går fram av namnet på embetet.

Det er relativt få klagesaker innan barnevernet. Hovudtyngda av dei 725 realitetshandsama sakene i 2019 var klager frå barn i barneverninstitusjonar. Rettighetsforskriften, som gjeld for barneverninstitusjonar og omsorgssenter for mindreårige, gir institusjonane rett til - på visse vilkår - å bruke tvang og setje i verk avgrensingar. Av klagesakene, gjaldt 80 prosent klager frå barn i barneverninstitusjonar og omsorgssenter. Dei resterande 20 prosent gjaldt klager mot barneverntenestene på tenester og tiltak, eller mangel på slike.

I 2019 kom det inn 776 klagesaker, mot 690 året før. Fylkesmennene avslutta handsaminga av 772 saker. Av desse blei 47 avviste. Tabell 4 har berre med dei realitetshandsama sakene, altså ikkje avviste saker. Gjennomsnittleg saks-handsamingstid for dei realitetshandsama klagen frå barn i barneverninstitusjonar var 0,9 md, for klager mot barneverntenestene 2,6 md. Talet på ikkje avslutta saker (restansar) ved utgangen av året var 57, mot 53 ved utgangen av 2018.

Prosentdelen der klagaren får heilt eller delvis medhald, er høgare for forhold retta mot barneverntenestene (38 prosent) enn for forhold retta mot barneverninstitusjonane og omsorgssentera (18 prosent). Klagaren fekk medhald i 18 prosent av dei 330 vurderte reglane i klagesakene mot statlege institusjonar, 24 prosent av 226 av dei vurderte reglane i klagesakene mot private kommersielle institusjonar, og 15 prosent i dei 82 mot private ideelle institusjonar. I dei 55 vurderingane i klagesakene mot kommunale institusjonar blei det gitt medhald i 2 vurderingar. Sidan det er få klagesaker skal en vere varsam med å trekkje slutningar av utfalla. Det er mange forhold ved institusjonane, barna og klagen som verkar inn på klageomfanget og handsaminga.

I ei sak kan fleire forhold, og dermed lovreglar, bli vurderte. Tabell 5 gir ei oversikt over vurderingane, skilt mellom barneverntenestene og institusjonane. Den mest vurderte regelen er tvang i akutte faresituasjonar (rettighetsforskriften § 14).

Tabell 5 Vurderingsgrunnlag i avslutta klager på vedtak i barneverntenesta og i barneverninstitusjonar i 2019

Vurderte lovreglar	Tal gonger vurderte	Heilt eller delvis medhald for klagaren
Barneverntenester (kommunale)	163	38%
Bvl. § 1-3 annet ledd Ettervern	29	17
Bvl. § 4-3 sjettede ledd Sak henlagt etter undersøkelse	23	7
Bvl. § 4-4 første ledd Råd og veiledning	1	0
Bvl. § 4-4 annet ledd Hjelpetiltak	74	23
Bvl. § 4-4 sjettede ledd Plass i fosterhjem/ institusjon/omsorgssenter	1	0
Bvl. Andre rettigheter	20	6
Fvl. § 21 Avslag på krav om å få gjøre seg kjent med et dokument	15	9
Barneverninstitusjonar og omsorgssentre (offentlege og private)	693	18%
Rettighetsforskr. § 13 Forbud mot tvang og makt	18	7
Rettighetsforskr. § 14 Tvang i akutte faresituasjonar	200	50
Rettighetsforskr. § 15 Kroppsvisitasjon	45	4
Rettighetsforskr. § 16 Ransaking av rom og eiendeler	75	16
Rettighetsforskr. § 17 Beslaglegging, tilintetgjøring eller overlevering til politiet	50	8
Rettighetsforskr. § 18 Beboernes korrespondanse	3	1
Rettighetsforskr. § 19 Rusmiddeltesting	1	0
Rettighetsforskr. § 20 Tilbakeføring ved rømming	16	1
Rettighetsforskr. § 22 Bevegelsesbegrensingar	123	12
Rettighetsforskr. § 23 Besøk i institusjonen	3	0
Rettighetsforskr. § 24 Elektroniske kommunikasjonsmidler	93	5
Rettighetsforskr. § 25 Rusmiddeltesting - alvorlige atferdsvansker	17	2
Rettighetsforskr. Andre rettigheter	49	22
Sum vurderingsgrunnlag	856	190
Sum saker vurderingene er fordelt på	725	

Statens helsetilsyn har som overordna organ ikkje handsama førespurnader om å overprøve klagesaker etter barnevernlova i 2019.

Statens helsetilsyn er klageinstans for pålegg gitt av fylkesmennene. Vi har handsama 1 klage i 2019. Klaga var frå Barne-, ungdoms- og familieetaten som hadde fått pålegg om å rette opp brot på hjelpeplikta. Vedtaket frå fylkesmannen blei stadfesta.

Sosiale tenester i Nav

Tilsyn

Tilsyn blir gjennomførte ved at fylkesmennene handsamar hendingar og forhold som dei blir kjende med gjennom klager frå einskildpersonar, informasjon frå tilsette i sosialtenesta eller andre kjelder, eller ved at det blir gjennomført planlagde tilsyn, vanlegvis som systemrevisjon.

Tradisjonelt handsamar fylkesmennene få tilsynssaker retta mot Nav-kontor. I 2019 blei det oppretta 59 saker og avslutta 63, mot høvesvis 70 og 72 i 2018. Av dei avslutta sakene blei 23 overførte til Nav-kontor for vidare oppfølging, fordi sakene var av ein slik karakter at moglege lovbrod burde følgjast opp av verksemda sjølv i samråd med den som hadde klaga. I dei 40 sakene som fylkesmennene vurderte, blei det påpeikt lovbrod i 63 prosent av sakene.

I 2019 gjennomførte fylkesmennene 114 tilsyn der sosiale tenester var tema. Av tilsyna var 57 systemrevisjonar, og for 57 var det brukt ein annan metodikk som oppfølging av kommunale eigenvurderingar og stikkprøver. 37 av tilsyna var ein del av det landsomfattande tilsynet retta mot ettervernet i kommunane og samarbeidet mellom barneverntenesta og Nav-kontora.

Dei andre systemrevisjonane har hatt tema som kvalifiseringsprogrammet og økonomisk stønad til forsørgjarar med barn.

Fylkesmennene har rapportert at lovbrod i til saman 8 tilsyn med sosiale tenester i Nav frå 2018 eller tidlegare framleis ikkje var ordna opp i ved utgangen av 2019.

Tabell 6 Planlagde tilsyn med sosiale tenester i Nav utført av fylkesmennene i 2019

Fylkesmannen i	Systemrevisjonar	Andre metodar
Oslo og Viken	10	16
Innlandet	4	0
Vestfold og Telemark	5	0
Agder	7	0
Rogaland	3	1
Vestland	8	0
Møre og Romsdal	1	2
Trøndelag	7	38
Nordland	6	0
Troms og Finnmark	6	0
Heile landet	57	57

Klager

Det er relativt mange klager på sosiale tenester, sjølv om talet er lågt sett i forhold til vedtaka som blir gjort overfor dei om lag 133 000 mottakarane av sosialhjelp. I 2019 kom det inn 3843 klagesaker, mot 3634 i 2018. Det blei avslutta 3733 saker, og av desse blei 56 saker avviste. Talet på ikkje

avslutta saker (restansar) ved utgangen av året var 655, mot 545 ved utgangen av 2018.

Gjennom mange år har om lag fire av fem klager blitt stadfesta. Slik var det òg i 2019. Fylkesmennene endra 10 prosent av vedtaka, og oppheva 10 prosent ved at sakene blei sende tilbake til Nav-kontoret for ny handsaming.

Tabell 7 Klagesaker behandla av fylkesmennene etter lov om sosiale tenester 2017-2019¹

Fylkesmannen i	2017	2018	2019	
	Tal på behandla saker	Tal på behandla saker	Tal på behandla saker	Del saker med heilt eller delvis medhald for klagaren
Oslo og Viken	1240	1588	1272	25 %
Innlandet	401	356	395	23 %
Vestfold og Telemark	327	317	350	17 %
Agder	234	199	269	16 %
Rogaland	364	324	318	11 %
Vestland	429	434	492	16 %
Møre og Romsdal	95	88	93	28 %
Trøndelag	163	179	204	33 %
Nordland	117	95	113	13 %
Troms og Finnmark	131	143	171	14 %
Heile landet	3501	3723	3677	21 %

¹ Det blei innført ein ny struktur for fylkesmennene i 2019 og i tabellen er tidlegare år endra tilsvarande. Tal for fylkesmannsembeta i Buskerud, Østfold og Oslo og Akershus er slått saman til Oslo og Viken. Tal for fylkesmannsembeta i Hedmark og Oppland er slått saman til Innlandet. Tal for fylkesmannsembeta i Hordaland og Sogn og Fjordane er slått saman til Vestland. Andre samanståingar går fram av namnet på embetet.

Dei fleste klagesakene gjeld økonomisk stønad, men ein del gjeld andre tema etter sosialtjenesteloven. I tabell 8 er det gitt ei oversikt over klagetema, og utfallet av sakene som fylkesmennene har handsama.

Tabell 8 Vurderingane til fylkesmennene i klagesaker etter sosialtjenesteloven i 2019

Vurderte reglar i sosialtjenesteloven	Tal gonger vurderte	Av desse heilt eller delvis medhald for klagaren
Lovens virkeområde § 2 (personar utan fast bustad i Noreg)	106	25 %
Opplysning, råd og veiledning (§ 17)	17	18 %
Stønad til livsopphold (§ 18)	3311	19 %
Stønad i særlege tilfeller (§ 19)	191	6 %
Bruk av vilkår (§ 20)	44	39 %
Midlertidig botilbud (§ 27)	19	42 %
Kvalifiseringsprogrammet (§§ 29-40)	30	20 %
Andre tema i sosialtjenesteloven	181	36 %
Sum vurderingsgrunnlag	3899	20
Tal saker som vurderingane er fordelte på	3677	

Statens helsetilsyn fekk som overordna organ ingen klagesaker til overprøving i 2019.

Helse- og omsorgstenester

Tilsyn med helse- og omsorgstenestene blir utført dels av fylkesmennene, dels av Statens helsetilsyn. I gjennomgangen nedanfor tek vi først føre oss tilsyn og klagesaker som fylkesmennene har utført og handsama, deretter oppgaver utførte av Statens helsetilsyn.

Tilsyn

Tilsynssaker er saker som er handsama på grunn av klager frå pasientar, pårørende og andre kjelder, og som handlar om mogleg svikt i tenestene. For heile landet kom det inn 3851 nye tilsynssaker innan helse- og omsorgstenester i 2019. Det er 2 prosent færre enn i 2018, då det kom inn 3944 saker. Talet på avslutta saker var 3958 i 2019, mot 3742 året før. Dermed har talet på tilsynssaker under arbeid (restansar) hos fylkesmennene gått ned frå 2178 ved byrjinga av året til 2071 ved utgangen av 2019. Dette gir ein reduksjon på 5 prosent.

Tabell 9 Tilsynssaker helse- og omsorgstenester tal på avslutta saker hos fylkesmennene 2017 2019¹

Fylkesmannen i	Avslutta 2017	Avslutta 2018	Avslutta 2019	Av sakene i 2019	
				har disse eitt eller fleire påpekte lovbrøt	er disse sende til Helsetilsynet for vurdering av administrativ reaksjon
Oslo og Viken	777	889	881	326	91
Innlandet	251	281	264	106	28
Vestfold og Telemark	234	252	238	147	13
Agder	160	198	170	72	13
Rogaland	214	223	234	74	15
Vestland	376	413	394	138	16
Møre og Romsdal	85	135	107	34	14
Trøndelag	281	234	307	113	29
Nordland	137	135	120	46	14
Troms og Finnmark	185	179	215	95	11
Heile landet	2700	2939	2930	1151	244
I tillegg avslutta utan vurdering	752	803	1028		

¹ Det blei innført ein ny struktur for fylkesmennene i 2019 og i tabellen er tildelgare år endra tilsvarende. Tal for fylkesmannsembeta i Buskerud, Østfold og Oslo og Akershus er slått saman til Oslo og Viken. Tal for fylkesmannsembeta i Hedmark og Oppland er slått saman til Innlandet. Tal for fylkesmannsembeta i Hordaland og Sogn og Fjordane er slått saman til Vestland. Andre samanslåingar går fram av namnet på embetet.

Fylkesmennene konstaterte eitt eller fleire lovbrøt i 39 prosent av sakene (1151 av 2930). I tillegg blei 244 saker (8 prosent) vurderte å vere av ein slik alvorsgrad at dei blei sende vidare til Helsetilsynet for å få vurdert ein administrativ reaksjon mot helsepersonell. Prosentdelen av saker med lovbrøt er den same som i 2018, men delen saker som er sende vidare er redusert med 4 prosentpoeng frå føregåande år.

Tabell 10 Vurderingsgrunnlag i avslutta tilsynssaker hos fylkesmennene i 2019

	2019	2019
Regel i helsepersonelloven	Tal på vurderingar	Av desse er det konstatert lovbrøt eller grunnlag for oversending til Statens helsetilsyn
Forsvarlighet: Omsorgsfull hjelp (§ 4)	105	35
Forsvarlighet: Rollesammenblanding inkl. seksuelle relasjonar (§ 4)	34	19
Forsvarlig forskrivning av vanedannende legemidler (§ 4)	135	86
Helsefaglig forsvarlighet for øvrig (§ 4)	919	371
Øyeblikkelig hjelp (§ 7)	11	7
Informasjon (§ 10)	51	25
Organisering av virksomhet (§ 16)	129	100
Taushetsplikt, opplysningsrett, opplysningsplikt (kap. 5 og 6)	248	143
Pasientjournal (§§ 39-45)	227	176
Atferd som svekker tilliten til helsepersonell (§ 56)	25	18
Uegnet som helsepersonell (§ 57)	60	52
Andre pliktreglar i helsepersonelloven	157	104
Regel i spesialisthelsetjenesteloven		
Plikt til forsvarlighet (§ 2-2)	1184	429
Journal- og informasjonssystemer (§ 3-2)	24	11
Informasjon (§ 3-11)	55	30
Andre pliktreglar i spesialisthelsetjenesteloven	55	35
Regel i helse- og omsorgstjenesteloven		
Kommunens ansvar for helse- og omsorgstjenester (§§ 3-1, 3-2, 3-2a)	63	26
Plikt til forsvarlighet (§ 4-1)	736	307
Informasjon (§ 4-2a)	25	14
Plikt til å ha forsvarlige journal- og informasjonssystemer (§ 5-10)	28	22
Andre pliktreglar i helse- og omsorgstjenesteloven	61	32
Pliktreglar i anna helselovgeving	106	55
Sum vurderingsgrunnlag	4438	2097
Tal på saker vurderingane er fordelte på	2930	1395

Tilsynssakene er ofte samansette, slik at mange av dei blir vurderte etter meir enn éi pliktregel (meir enn eitt vurderingsgrunnlag). Talet på vurderingsgrunnlag gjekk ned i 2019 til 4438 frå 4529 året før. Det er plikta til å gi forsvarlege helsetenester som oftast blir vurdert. Plikta til å yte forsvarlege tenester er både ei individuell plikt (helsepersonelloven § 4) og ei plikt som verksemdar har (spesialisthelsetjenesteloven § 2-2 og helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1). Samla sett gjaldt 70 prosent av vurderingane ei av desse reglane. Denne prosentdelen er som i dei fire føregåande åra.

I 2019 gjennomførte fylkesmennene 222 planlagde tilsyn i den kommunale helse- og omsorgstenesta, mot 185 i 2018. Av tilsyna som blei gjennomførte i 2019 var 144

systemrevisjonar, og 48 av desse blei gjennomførte som ledd i det landsomfattande tilsynet retta mot miljøretta helsevern i barnehagar og skular. I dei 96 systemrevisjonane som ikkje var del av det landsomfattande tilsynet, var 27 tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap, 15 tilsyn med bruk av tvang i sjukeheim mot personar utan samtykkekompetanse, 15 tilsyn med andre tema i sjukeheim, 8 tilsyn med bruk av tvang mot personar med utviklingshemming, 6 tilsyn med avlastningstiltak til barn og unge, og 25 tilsyn med andre tema.

I tillegg blei det gjennomført 78 tilsyn som ei oppfølging av kommunale eigenvurderingar, stikkprøver eller ved bruk av andre tilsynsmetodar.

Fylkesmennene har rapportert at lovbrøt i til saman 53 tilsyn med kommunale helse- og omsorgstenester frå 2018 eller tidlegare framleis ikkje var ordna opp i ved utgangen av 2019.

Tabell 11 Planlagde tilsyn med helse- og omsorgstenester utførte av fylkesmennene i 2019

Fylkesmannen i	Tilsyn i kommunar		Tilsyn i spesialisthelsetjenesta	
	Systemrevisjonar	Andre metodar	Systemrevisjonar	Andre metodar
Oslo og Viken	12	0	2	0
Innlandet	28	3	2	1
Vestfold og Telemark	11	0	1	0
Agder	26	1	2	4
Rogaland	3	5	3	3
Vestland	26	1	3	0
Møre og Romsdal	5	13	0	5
Trøndelag	23	52	1	7
Nordland	5	3	0	0
Troms og Finnmark	5	0	0	0
Heile landet	144	78	14	20

I 2019 gjennomførte fylkesmennene 34 planlagde tilsyn i spesialisthelsetenesta, mot 56 i 2018. Av tilsyna som blei gjennomført i 2019 var 14 systemrevisjonar. Dei fleste var ein del av det landsomfattande tilsynet med utlokaliserte pasientar. Av dei 20 tilsyna som ikkje var systemrevisjonar, var 14 oppfølging av verksemder. Resten var stikkprøver, eigenvurderingar og annan tilsynsmetodikk.

I tilsyn retta mot spesialisthelsetenesta er det vanleg å setje saman tilsynslag frå fleire fylkesmenn i ein region. Fylkesmennene har dermed vore involverte i fleire tilsyn enn fylkesfordelinga viser.

Fylkesmennene har rapportert at lovbrøt i til saman 12 tilsyn med spesialisthelsetenester frå 2018 eller tidlegare framleis ikkje var ordna opp i ved utgangen av 2019. Av desse er 9 frå det landsomfattande tilsynet med sepsis som er følgt opp etter ein særskilt plan med gjennomgangar 8 og 14 månader etter tilsynet.

Klager

Fylkesmannen er klageinstans når ein person ikkje får oppfylt rettane som er gitt i pasient- og brukerrettighetsloven og anna helse- og omsorgslovgiving. Den som har ansvaret for tenesta (kommunen, sjukehuset/helseføretaket osv.) skal ha vurdert saka på nytt, før fylkesmannen handsamar klaga.

Tabell 12 Klager på manglande oppfylting av rettar etter lovgivinga om helse- og omsorgstenester. Talet på avslutta saker hos fylkesmennene 2017-2019¹

Fylkesmannen i	2017	2018	2019	
	Tal på behandla saker	Tal på behandla saker	Tal på behandla saker	Del saker med heilt eller delvis medhald for klagaren ²
Oslo og Viken	939	1100	1922	21 %
Innlandet	169	244	409	22 %
Vestfold og Telemark	248	213	574	21 %
Agder	158	220	400	20 %
Rogaland	201	281	298	23 %
Vestland	507	549	1011	12 %
Møre og Romsdal	121	163	323	25 %
Trøndelag	306	335	614	13 %
Nordland	162	360	558	11 %
Troms og Finnmark	254	342	571	17 %
Heile landet	3065	3807	6680	18

¹ Det blei innført ein ny struktur for fylkesmennene i 2019 og i tabellen er tidlegare år endra tilsvarande. Tal for fylkesmannsembeta i Buskerud, Østfold og Oslo og Akershus er slått saman til Oslo og Viken. Tal for fylkesmannsembeta i Hedmark og Oppland er slått saman til Innlandet. Tal for fylkesmannsembeta i Hordaland og Sogn og Fjordane er slått saman til Vestland. Andre samanslåingar går fram av namnet på embetet.

² Delen saker der fylkesmannen anten endra vedtak i førsteinstansen heilt eller delvis, eller sende saka tilbake til førsteinstansen for ny handsaming på grunn av formelle feil i handsaminga til førsteinstansen

Talet på saker har gått vesentleg opp også i 2019. Medan oppgangen var 24 prosent i 2018, steig han til 75 prosent i 2019, frå 3807 til 6680 saker.

I 18 prosent av sakene fekk den som klaga medhald, anten ved at fylkesmannen endra vedtaket til fordel for klagaren, eller ved at fylkesmannen sende saka tilbake for ny handsaming. Dette er ein svak nedgang frå året før då denne delen var 24 prosent.

Det blir klaga mest på manglande refusjon av reiseutgifter til og frå behandling i spesialisthelsetenesta (pasient- og brukerrettighetsloven § 2-6). Talet på slike saker har auka betydeleg dei to siste åra. I 2017 var det 949 slike saker. Dette auka til 1706 saker i 2018 og vidare til 4235 saker i 2019. Dette forklarar auken i det samla talet på klagesaker knytt til helse- og omsorgstenester.

Tabell 13 Klager på manglande oppfylging av rettar etter lovgivinga om helse- og omsorgstenester. Talet på vurderingar i avslutta saker hos fylkesmennene i 2019.

	2019	
	Tal på vurderingar	Av desse med heilt eller delvis medhald for klagaren
Pasient- og brukarrettighetsloven (Pbrl.) § 2-1a. Rett til nødvendig hjelp fra kommunen		
- augeblikkeleg hjelp	1	
- helsetenester i heimen	83	28
- plass i sjukeheim	141	52
- plass i annan institusjon	44	12
- praktisk bistand og opplæring	139	65
- støttekontakt	171	53
- brukarstyrt personleg assistanse	279	110
- omsorgslønn	390	182
- avlastningstiltak	197	108
- kommunal helse- og omsorgshjelp for øvrig	102	34
Pbrl. § 2-1b. Rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten	671	135
Pbrl. § 2-2. Rett til vurdering	10	2
Pbrl. § 2-3. Rett til fornyet vurdering	6	5
Pbrl. § 2-4. Rett til fritt behandlingsvalg	7	3
Pbrl. § 2-5. Rett til individuell plan	19	5
Pbrl. § 2-6. Dekning av utgifter til pasientreiser	4235	357
Pbrl. kapittel 3. Rett til medvirkning og informasjon	27	8
Pbrl. kapittel 4. Samtykke til helsehjelp	1	
Pbrl. kapittel 5. Rett til journalinnsyn	77	28
Tannhelsetjenesteloven § 2-1. Rett til tannhelsehjelp	1	1
Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstenester	143	33
Forskrift om rettigheter og tvang i rusinstitusjoner	1	
Andre lovparagrafar som gir rettar på helse- og omsorgsområdet	35	12
Sum vurderingsgrunnlag*	6780	1233
Tal saker som vurderingane er fordelte på	6680	1195

*Nokre av sakene omfattar vurderingar opp mot meir enn éin regel om rettar. Derfor blir summen av vurderingane større enn summen av talet på saker.

Det er ikkje høve til å klage på fylkesmannen sitt vedtak i ei rettsklage. Statens helsetilsyn kan vurdere saka som overordna forvaltningsorgan, jf. forvaltningslova § 35. Statens helsetilsyn har i 2019 handsama 5 slike saker. I ei sak oppheva vi vedtaket frå fylkesmannen, i 1 anna sak gjorde vi om på vedtaket frå fylkesmannen og i 3 andre saker fann vi ikkje grunnlag for å overprøve vedtaket frå fylkesmannen.

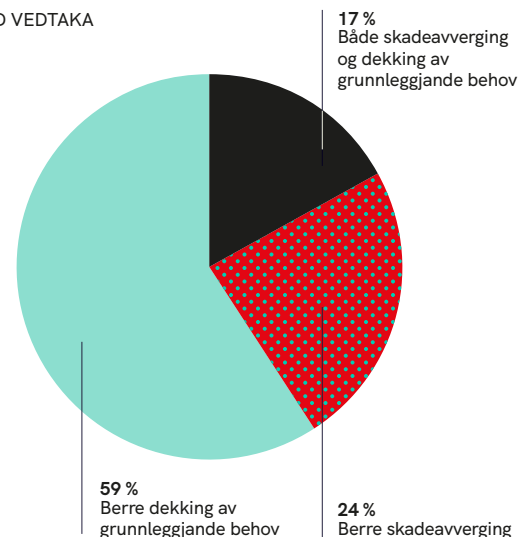
Rettstryggleik ved bruk av tvang og makt

Kapittel 9 i helse- og omsorgstjenesteloven regulerer bruken av tvang overfor personar med utviklingshemming. Føremålet er å unngå eller redusere bruken av tvang, hindre at personar utset seg sjølve eller andre for vesentleg skade og sikre at personar får dekt grunnleggjande behov. Som tvang blir rekna både tiltak som personen ikkje ønskjer, og tiltak som objektivt er å rekne som tvang. Tiltaka er grovt delt inn i to grupper: skadeavverjande tiltak og tiltak for å dekkje dei grunnleggjande behova hjå tenestemottakaren, jf. helse- og omsorgstjenestelova § 9-5 tredje ledd bokstav b og c.

Fylkesmannen må godkjenne vedtaket før ein kan setje i verk tvangstiltak. I 2019 overprøvde fylkesmannen 1653 vedtak, mot 1667 året før. 1528 av vedtaka blei godkjende.

Figur 1
Formål med vedtak om tvang overfor personar med utviklingshemming 2019

FORMÅL MED VEDTAKA

I 59 prosent av vedtaka var føremålet berre å dekkje grunnleggjande behov, i om lag ein fjerdedel (24 prosent) var føremålet berre skadeavverjing, medan om lag ein sjettedel av vedtak (17 prosent) hadde begge føremåla. Denne fordelinga skil seg lite frå 2018.

Ved utgangen av 2019 var det vedtak med verksame tvangstiltak overfor 1410 personar, det same talet som ved utgangen av 2018. Det var 39 prosent kvinner og 61 prosent menn. Dette er svært nær den same kjønnsfordelinga som i 2018. Dei godkjende vedtaka i 2019 omfatta 3450 einskildtiltak, mot 3273 i 2018.

Dei vanlegaste tiltaka for å dekkje grunnleggjande behov er å avgrense tilgangen til mat, drikke, nyttingsmiddel og egedelar, hindre tilgang til vatn/eigedelar, låse dør/vindaug, ha varslingsystem for utgang, utføre tvangspleie (tannpuss, vask, dusj, negl- og hårklipp og liknande).

Blant tiltaka som blir kategoriserte som skadeavverjande er dei vanlegaste å halde, føre, skjerme, hindre tilgang til vatn/eigedelar og nedleggje.

Tabell 14 Tvang og makt overfor personar med utviklingshemming i 2019, helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9

Fylkesmannen i	Skadeavverjande tvangstiltak i nødsituasjonar		Vedtak om tvang som skadeavverjande tiltak og tiltak for å dekkje grunnleggande behov				Tal på personar med godkjende vedtak per 31.12.2019	Tal på tilsyn på staden
	Tal på meldte tiltak	Tal på personar som tiltaka gjaldt	Tal på overprøvde vedtak	Del overprøvd innan 3 md.	Tal på godkjente vedtak	Godkjente vedtak med innvilga dispensasjon		
Oslo og Viken	8411	555	403	6%	353	247	343	10
Innlandet	1635	106	182	92%	178	166	176	21
Vestfold og Telemark	972	88	138	72%	130	113	119	3
Agder	250	68	138	96%	136	108	127	27
Rogaland	7135	110	165	14%	143	136	135	4
Vestland	2320	162	277	75%	273	164	224	49
Møre og Romsdal	878	52	124	44%	102	65	90	7
Trøndelag	2046	92	142	96%	136	65	130	18
Nordland	82	26	51	92%	49	41	39	8
Troms og Finnmark	2976	39	33	55%	28	25	27	2
Heile landet	26705	1298	1653	55%	1528	1130	1410	149

Fylkesmennene registrerte også skadeavverjande tiltak i enkelte nødsituasjonar jf. helse- og omsorgstjenestelova § 9-5 tredje ledd bokstav. I 2019 blei det registrert 26 705 tiltak mot 24 284 i 2018. Samla sett var det 1298 personar som var utsette for skadeavverjande tiltak i nødsituasjonar, mot 1358 i 2018.

Det er vanlegvis svært få klager på denne typen tvangsbruk. I 2019 blei det registrert 8 klager på avgjerder om tvang i nødsituasjonar og overprøvde vedtak, mot 13 i 2018.

I 2019 gjennomførte fylkesmennene 149 stadlege tilsyn for å kontrollere godkjende tvangstiltak eller undersøkje forholda der fylkesmannen anten kjenner til, eller reknar med, at det blir brukt tvang. I 2018 blei det gjennomført 228 stadlege tilsyn. Det er ein nedgang på 35 prosent.

Kapittel 4A i pasient- og brukerrettighetsloven gjeld somatisk helsehjelp til pasientar utan samtykkekompetanse, og som motset seg helsehjelp. Pasientane det gjeld er hovudsakleg demente og utviklingshemma. Helsetenesta skal gjere vedtak om bruk av tvang. Det skal sendast ein kopi av vedtaket til fylkesmannen, som skal gå gjennom vedtaket og kan endre eller oppheve det. I 2019 gjekk fylkesmennene gjennom 4719 vedtak mot 4412 året før.

Dersom det ikkje er klaga på vedtak om tvungen helsehjelp etter kapittel 4A, og helsehjelpa varer, skal fylkesmannen av eige tiltak vurdere om det framleis er trong for helsehjelpa når det er gått tre månader frå vedtaket blei gjort. Eit vedtak varer i maksimalt eitt år. Når vedtakstida er over, må verksemda vurdere situasjonen på nytt og eventuelt gjere eit nytt vedtak. Talet på tremånadersgjennomgangar hos fylkesmennene i 2019 var 1870 mot 1666 året før.

Fylkesmennene oppheva eller endra 10 prosent av vedtaka som blei gjennomgått då dei kom inn, og 19 prosent av vedtaka under den nye gjennomgangen etter tre månader. Desse prosentdelane er svært nær dei tilsvarande delane i 2018. Det er svært få klager på vedtak om tvungen helsehjelp etter kapittel 4A, mindre enn éin prosent. I 2019 blei det handsama 18 klager, medan det blei handsama 13 klager året før.

Statens helsetilsyn har i 2019 handsama 2 klager på vedtak fylkesmennene har gjort etter kapittel 4 A.

Tabell 15 Fylkesmennenes behandling av vedtak etter pasient- og brukerrettighetsloven kap. 4A i 2019

Fylkesmannen i	Tvungen helsehjelp til personar utan samtykkekompetanse. Gjennomgåtte vedtak i 2019				Behandla klager på vedtak
	Gjennomgang ved inntekt		Fornya gjennomgang av vedtak som varer lenger enn 3 md.		
	Tal	Del oppheva eller endra	Tal	Del oppheva eller endra	Tal
Oslo og Viken	1097	10%	313	24%	3
Innlandet	423	12%	190	16%	1
Vestfold og Telemark	513	10%	226	10%	5
Agder	251	8%	137	31%	2
Rogaland	249	28%	64	27%	2
Vestland	501	15%	170	11%	4
Møre og Romsdal	245	5%	136	7%	0
Trøndelag	693	6%	255	11%	1
Nordland	449	3%	261	40%	0
Troms og Finnmark	298	4%	118	4%	0
Heile landet	4719	10%	1870	19%	18

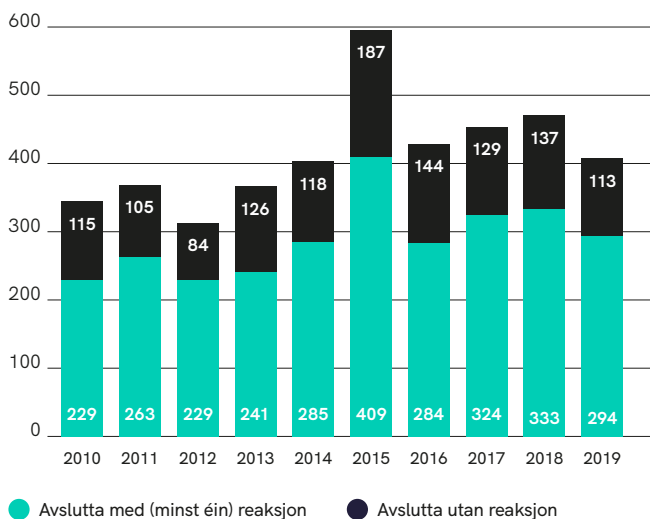
Tilsynssaker handsama av Statens helsetilsyn

Statens helsetilsyn handsamar dei alvorlegaste tilsynssakene, som i all hovudsak blir sende vidare frå fylkesmennene. I 2019 avslutta vi 407 saker mot helsepersonell og verksemder i helse- og omsorgstenesta, det tilsvarande talet året før var 470. Median sakshandsamingstid i 2019 var 4,5 månader, mot 4,6 månader i 2018.

Vi fekk 340 nye saker til handsaming i 2019, mot 475 i 2018. Per 31. desember 2019 var 146 saker til handsaming, det tilsvarande talet året før var 213.

I 2019 kravde vi påtale mot 12 personell og mot 6 verksemder. I 18 saker fann vi ikkje grunnlag for å krevje påtale mot personell eller mot verksemder. I 294 av dei avslutta sakene gav vi til saman 269 reaksjonar retta mot helsepersonell og påpeikte lovbrøt overfor 51 verksemder. I dei andre 113 sakene gav vi verken reaksjonar mot helsepersonell eller påpeikte lovbrøt overfor verksemder.

Figur 2
Tal på avslutta tilsynssaker og reaksjonar

Reaksjonar mot personell

I 2019 mista 136 helsepersonell til saman 145 autorisasjonar. Tilsvarande tal for 2018 var 161 autorisasjonar. Den vanlegaste årsaka til at vi kalla tilbake autorisasjonen, er som i tidlegare år misbruk av rusmiddel og åtferd som blir rekna å vere i strid med yrkesutøvinga. Døme på slik åtferd er tjuveri av legemiddel, narkotikalovbrøt og vald.

Vi kalla tilbake autorisasjonen til 10 helsepersonell der uforsvarleg verksemd i form av sviikt i medisinske eller pleiefaglege ferdigheiter/kunnskapar var det einaste grunnlaget – mot 11 tilbakekallingar i 2018. For 31 tilbakekallingar var sviikt i medisinske eller pleiefaglege ferdigheiter/kunnskapar eitt av fleire grunnlag for tilbakekallinga – der rusmiddelbruk var det hyppigaste tilleggsgrunnlaget.

Statens helsetilsyn avgrensa i 2019 autorisasjonen til 20 helsepersonell i medhald av helsepersonellova §§ 59 og 59 a. For 9 helsepersonell var grunnlaget sviikt i medisinske eller pleiefaglege ferdigheiter/kunnskapar. Ut over dette mista 9 legar rekvireringsretten for legemiddel i gruppe A og B heilt eller delvis på grunn av uforsvarleg rekvirering.

Statens helsetilsyn suspenderte autorisasjonen til 24 helsepersonell medan saka vart handsama. Vi forlengde suspensjonen til 7 helsepersonell.

Det var 18 helsepersonell som gav frivillig avkall på autorisasjonen, og 6 legar som gav frivillig avkall på rekvireringsretten for legemiddel i gruppe A og B. I 2019 bad Helsetilsynet om ei sakkunnig vurdering i 9 avslutta saker. Vidare påla vi 5 helsepersonell sakkunnig medisinsk eller psykologisk undersøking, jf. helsepersonellova § 60.

Søknader om ny/avgrensa autorisasjon og ny rekvireringsrett

I 2019 handsama Statens helsetilsyn 151 søknader frå 131 helsepersonell. Vi gav heilt eller delvis medhald til 71 søknader og av slo 92. Når ein søknad gjeld både ny og avgrensa autorisasjon, blir begge utfalla registrerte. Summen av talet på godkjenningar og avslag er derfor høgare enn talet på handsama søknader.

Vi gav 23 helsepersonell ny autorisasjon utan avgrensingar og 23 fekk avgrensa autorisasjon til å utøve verksemda si under særlege vilkår. Vi oppheva etter søknad avgrensingane i autorisasjonen til 23 helsepersonell. To legar fekk tilbake rekvireringsretten for legemiddel i gruppe A og B.

Klage på vedtak

I 2019 sende Helsetilsynet vidare 79 klager på vedtak til Helseklage ved Statens helsepersonellnemnd (HPN), det same talet som i 2018. Av desse klagene var 63 klager på vedtak om administrativ reaksjon, inkludert 6 suspensjonsvedtak. Det var 16 klager som gjaldt avslag på søknad om ny autorisasjon / avgrensa autorisasjon.

HPN handsama 109 klager på vedtaka våre i 2019. Dei stadfesta 96 vedtak, gjorde om på 8 vedtak heilt eller delvis, og oppheva 5 vedtak. Vidare avviste dei 1 klage.

Reaksjonar mot verksemder

Dei fleste tilsynssakene mot verksemder blir avslutta av fylkesmennene. Talet på slike saker som er handsama av Statens helsetilsyn er derfor relativt lågt samanlikna med det samla talet på avslutta saker.

I 2019 handsama Statens helsetilsyn 70 saker som inkluderte 81 verksemder i spesialisthelsetenesta og i den kommunale helse- og omsorgstenesta, mot 79 saker og 84 verksemder i 2018. Vi påpeikte brot på helse- og omsorgslovgivinga overfor 51 verksemder, mot 49 i 2018. I 7 av sakene fann ein brot på opplysningsplikta til tilsynsmyndigheita; 5 saker i spesialisthelsetenesta og 2 i den kommunale helse- og omsorgstenesta.

Statens helsetilsyn gav 3 pålegg med heimel i helseforskningsloven § 51 i 2019. Det eine pålegget gjaldt stans av 2 forskingsprosjekt, og sletting av personopplysningar. Vi gav vidare pålegg om å leggje ned 1 biobank, og påla 1 forskingsprosjekt å slette personopplysningar. Vi gav 1 varsel om tvangsmulkt med heimel i helseforskningsloven § 53 til ei verksemd som ikkje hadde oppfylt pålegget vi hadde gitt innan den fastsette fristen.

Vi gav varsel om tvangsmulkt til 5 verksemder som ikkje hadde oppfylt opplysningsplikta til tilsynsmyndigheita, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 6-2. Sakene er avslutta då verksemdene etter pålegg oppfylte opplysningsplikta. Vi gav ikkje pålegg om retting eller stenging og fastsette heller ikkje tvangsmulkt med heimel i spesialisthelsetjenesteloven § 7-1.

Tabell 16 Administrative reaksjonar mot helsepersonell 2017-2019

	Åtvaring			Avgrensa autorisasjon eller lisens			Tilbakekalling av autorisasjonen eller lisensen			Tap av rekvireringsretten heilt eller delvis			Sum 2017	Sum 2018	Sum 2019
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019			
Legar	59	78	52	12	11	11	47	45	40	7	8	9	125	142	112
Tannlegar	3	4	2				2	6	1				5	10	3
Psykologar	6	1	2	1		1	2	3	3				9	4	6
Sjuepleiarar	18	17	20	3	3	5	70	60	49				91	80	74
Jordmødrer	1	1	1						1				1	1	2
Fysioterapeutar	4	2	3		1		2	5	1				6	8	4
Vernepleiarar	2		2	1	1	1	8	3	5				11	4	8
Hjelpepleiarar/ omsorgsarbeidarar/ helsefagarbeidarar		9	8	1		2	22	31	33				36	40	43
Anna autorisert helsepersonell	13	5	5				7	8	12				7	13	17
Sum	106	117	95	18	16	20	160	161	145	7	8	9	291	302	269

Tabell 17 Årsak til tilbakekalling av autorisasjon i 2019

Årsaker til tilbakekalling ¹ av autorisasjon/lisens	Legar	Sjuepleiarar	Hjelpepleiarar/ omsorgsarbeidarar/ helsefagarbeidarar	Andre	Sum
Helsefagleg svikt i yrkesutøvinga	7	13	15	6	41
Ikkje innretta seg etter åtvaring	5			1	6
Rusmiddelbruk	13	32	19	10	74
Legemiddeltjuveri	2	16	13	6	37
Seksuell utnytting av pasient/bruker	2			2	4
Rollesamanblanding		1	3	2	6
Anna åtferd i yrkesutøvinga	2	3	8	7	20
Anna åtferd utanfor yrkesutøvinga	3	7	6	4	20
Sjukdom	4	1		3	8
Mista godkjenning i utlandet	11	4	2	1	18
Sum årsaker/vurderingsgrunnlag for tilbakekall	49	77	66	42	234
Tal på tilbakekalla autorisasjonar/lisensar²	40	49	33	23	145
Tal på helsepersonell					136

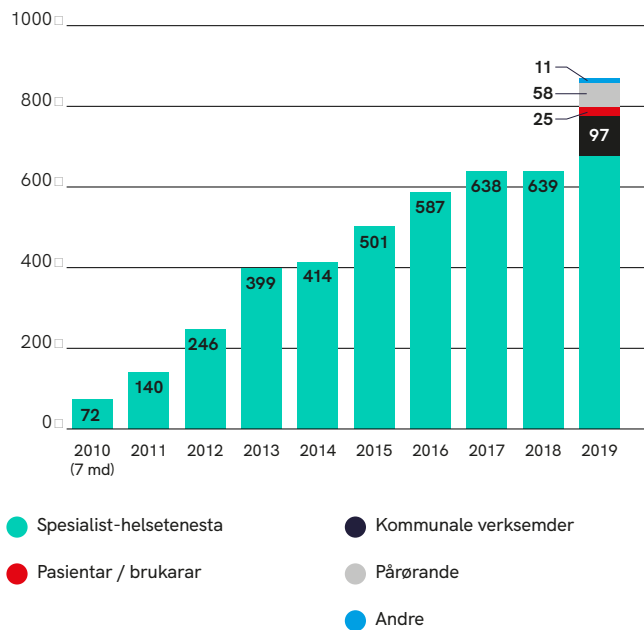
¹ Det kan være fleire grunnar til at autorisasjonen blir kalla tilbake i ei enkelt sak. I tabellen kjem det fram kva grunnlaget var for å kalle tilbake autorisasjonen. I enkelte saker var det fleire grunnlag som kvar for seg ville ha vore tilstrekkeleg for tilbakekalling. Talet på grunnlag er derfor høgare enn talet på tilbakekalla autorisasjonar.

² I enkelte saker har eit og same helsepersonell fått fleire autorisasjonar tilbakekalla (f. eks både autorisasjon som sjuepleiar og hjelpepleiar). Talet på tilbakekalla autorisasjonar er derfor litt høgare enn talet på helsepersonell.

Varsel og operativt tilsyn

Frå 1. juli 2019 blei varselordninga endra slik at alle verksemdar som yter helse- og omsorgstenester fekk varslingsplikt, og pasientar/brukarar og næraste pårørande fekk varslingsrett. Dette følgjer av helse-tilsynsloven § 6. Fram til dette tidspunktet hadde berre verksemdar i spesialisthelsetenesta varslingsplikt. I 2019 fekk Statens helsetilsyn inn 869 varsel, samanlikna med 639 i 2018. Auken kjem hovudsakleg av at varselordninga blei utvida frå 1. juli 2019.

Figur 3
Tal på varsel fordelt på år

Avdelinga for varsel og operativt tilsyn følgjer opp varsla om alvorlege hendingar på fleire ulike måtar. Alle varsel blir opplyste ved å hente inn informasjon om hendinga, og ein avgjer så om det er grunn til å følgje opp saka gjennom tilsyn frå Helsetilsynet eller fylkesmannen.

Korleis varsla er følgde opp	2017	2018	2019
Oppfølging hos fylkesmannen	248	290	372
Tilsyn på staden frå Statens helsetilsyn	13	18	13
Førespurnad om forklaring frå verksemda (sjukehus, helseføretak, kommunal verksemd)	17	0	6
Annan tilsynsmessig oppfølging	2	2	2
Avslutta etter innleiande undersøkingar	358	327	474
Ikkje ferdigbehandla		2	2
Totalt	638	639	869

Tilsyn med handtering av blod, celler, vev og organ

Statens helsetilsyn fører jamlege tilsyn etter blodforskriften, forskrift om handtering av humane celler og vev og forskrift om humane organer til transplantasjon. I 2019 blei det gjennomført til saman 16 tilsyn som femna om tilsynsbesøk ved 26 avdelingar og dokumenttilsyn ved 7 avdelingar/einingar innan ulike fagområde. Forskrift om humane organer til transplantasjon stiller ikkje krav til tilsynsfrekvens, og vi har ikkje gjennomført planlagde tilsyn med donorsjukehus og transplantasjonsverksemd i 2019. Vi har følgd opp området ved å vere med på ulike møte innan dette fagområdet, og gjennom eitt stadleg tilsyn etter ei alvorleg hending ved eit donorsjukehus.

Tabell 19 Tilsyn etter blodforskriften, forskrift om handtering av humane celler og vev og forskrift om humane organer til transplantasjon i 2019

Område det er ført tilsyn med	Tal på besøkte avdelingar	Tal på dokumenttilsyn	Tal på avvik	Aktivitet
Blod	14	0	6	Blod og blodkomponentar
Celler og vev	12	7	4	Egg, sæd, embryo, bein-, brusk- og senevev, navlestrengsblod, hornhinner, amnionhinner, sclera, smittetesting av donorar, kraniebein, stamceller og produkter som inneheld humant materiale
Organ	0	0	0	Organdonasjon og transplantasjon
Totalt	26	7	10	Blod, celler, vev og organ

Folkelshelse

Temaet for det landsomfattande tilsynet i 2019 var korleis kommunane vareteik det tilsynsansvaret dei har med miljøretta helsevern i barnehagar og skular. Fylkesmennene i landet har gjennomført tilsyn i til saman 50 kommunar. Det blei konkludert med lovbrøt i 4 av 5 tilsyn. Statens helsetilsyn publiserer ein oppsummeringsrapport våren 2020.

I 2019 handsama fylkesmennene 26 klagesaker om miljøretta helsevern.

Rekneskap og personell

Budsjettet tildelt for Statens helsetilsyn var 155,7 millionar kroner. Rekneskapen for 2019 viste eit mindreforbruk på 2,7 millionar kroner.

I 2019 var det 104 utførte årsverk i Statens helsetilsyn.

Rapport frå Helsetilsynet

Det å reise vasker øynene.

Gjennomgang av 106 barnevernssaker.
Rapport fra Helsetilsynet 2019, unummerert.

Når muligheten til å gi kan redde liv.

Oppsummeringsrapport etter tilsyn med donorsykehus og transplantasjonsvirksomhet 2015-2018.
Rapport fra Helsetilsynet 1/2019.

Saman om betre tilsyn.

Tilrådingar om brukarinvolvering i tilsyn.
Rapport 2/2019.

Barnas hjem. Voksnes ansvar.

Oppsummering av landsomfattende tilsyn med barnevernstinstitusjoner i 2018.
Rapport 2/2019.

Pasient- og pårørendeperspektiv ved alvorlige hendelser.

Eksempler og tilsynserfaringer fra Statens helsetilsyns arbeid med varsler om alvorlige hendelser i 2018.
Rapport 4/2019.

Et stykke igjen til likeverdige tjenester.

Oppsummering av landsomfattende tilsyn i 2017-2018 med spesialisthelsetjenester til pasienter med psykisk lidelse og mulig samtidig ruslidelse. Rapport 5/2019.

Det heng dårleg saman.

Landsomfattande tilsyn i 2017-2018 med kommunale tenester til personar med samtidig rusmiddelproblem og psykisk lidning - oppsummeringsrapport.
Rapport 6/2019.

Sammenfatning av funn fra to landsomfattende tilsyn i 2017-2018 med tjenester til personer med psykiske lidelser og samtidig rusmiddelproblem - eller mulig samtidig ruslidelse. Rapport 7/2019.

Nøkkelen til virkningsfull og varig endring ligger hos virksomhetene. Pasienter med sepsis - får de raskere behandling i akuttmottak?

Oppfølging av landsomfattende tilsyn 2016-2018. Rapport 8/2019.

Når barn trenger mer. Omsorg og rammer.

Rapport fra Helsetilsynet 9/2019.

Tvangsbruk i barnevernstinstitusjoner.

Rapport 10/2019.

www.helsetilsynet.no

Nettstaden til Statens helsetilsyn er laga for alle som arbeider med eller har ansvar for barnevern, sosiale tenester eller helse- og omsorgstenester. Andre viktige målgrupper er pasientar, brukarar, pårørande og journalistar.

Statens helsetilsyn
Norwegian Board of Health Supervision
Postboks 231 Skøyen, 0213 Oslo
T: (+47) 21 52 99 00
E: postmottak@helsetilsynet.no
Besøksadresse: Møllergata 24
Mars 2020

På nettstaden finn du:

- Krava styresmaktene stiller til tenester: Lover, forskrifter, rundskriv og andre dokument som uttrykkjer korleis styresmaktene forstår lover og forskrifter.
- Resultat av det arbeidet tilsynsorgana driv: Tilsynsrapportar, vedtak i enkeltsaker, serien Rapport frå Helsetilsynet, rapportar frå avdeling for varslar og operativt tilsyn, andre publikasjonar, høyringsfråsegner, andre brev og artklar.
- Informasjon om rettane og høva til å klage befolkninga har i møte med barnevern-, sosial- og helse- og omsorgstenestene.
- Informasjon om korleis tilsynsorgana arbeider: Metodar, kunnskapskjelder, tilsynsplanar, oppgåver, mynde og organisering.

Høring om NOU 2019:23 Ny opplæringslov

Sektorleder for oppvekst og Kultur og de kommunale grunnskolen i Nordreisa kommune har disse innspillene til NOU 2019:23 Ny opplæringslov

PPT og FAU er også invitert til å komme med høringsinnspill. Tilbakemeldingen er at de vil sende inn egne høringuttalelser.

§ 11-6 Skolemiljø – håndhevingsordningen

Forslaget om at fylkesmannen i skolemiljø saker i mindre grad kan bestemme hva som skal skje i kommunene støttes.

Kapittel 24

At ungdommer som ikke har fullført grunnskolen, får rett til ett år med grunnskoleopplæring ved en videregående skole støttes.

Paragraf 2-4 Skoledemokrati brukermedvirkning

Det er forskjeller med hvordan dagens ordning fungerer på store skoler kontra de mindre distriktsskolene. De mindre skolene ønsker seg en ordning med lokale tilpasninger da det kan være utfordrende å drive FAU på en liten skole med dagens ordning. Slik det er nå må småskolene ha med mange deltakere for at alle skal være representert. Sentrumsskolene er fornøyd med dagens ordning med FAU/SU.

Kapittel 37.2 Skadeforebygging

Ansatte skal på visse vilkår skal kunne gripe inn med milde fysiske tiltak overfor elever hvis det er nødvendig for å opprettholde orden eller avverge skade. Fysiske inngripen skal meldes til rektor og kommune.

Er forskjell fra småtrinnet, mellomtrinnet og ungdomsskolen. Er flere hendelser mellom elever på mellomtrinnet enn på andre trinn. Rapportering sliter ut, etterlyser et enklere rapporteringssystem for lærere, avkrysnings skjema. Kravet om dokumentasjon og

rapportering må ikke gjøre slik at lærere og skoler bruker unødig med tid med det. Det må være en fornuftig balanse.

Kap. 15 Faglig ansvar for opplæringen – personalet i skolen

Kun lærere som oppfyller kompetansekravene har det faglige ansvaret for opplæringa, er annet personale inne i klasserommet, bør det være en lærer som står ansvarlig for å gi veiledning.

Kap. 10 Aktivitetsplikten

Er en selvfølge at alle lærerne skal følge med på elevenes utvikling, det er kjernen i det vi driver. Vi mener at ordningen vil medføre flere tilsyn hvor kravet til dokumentasjon vil være stor. På ungdomsskolen er dette enklere i og med at de har karakterer. Små- og mellomtrinnsgruppene vil ha lokale kartleggingsprøver. Vi ser at det kan føre til at skoler blir mer bevisst på hvordan kartleggingsprøver skal brukes for den enkelte elev, og at en progresjon på utviklingen til enkeltelever skal kunne synliggjøres mer.

Fra: Jan-Hugo Sørensen (Jan-Hugo.Sorensen@nordreisa.kommune.no)

Sendt: 13.05.2020 13:53:37

Til: Nordreisa kommune

Kopi: Siri Ytterstad; Hilde Anita Nyvoll

Emne: Vs: Referat fra møte mellom kommuner og Troms og Finnmark fylkeskommune ang. skoleskyss

Vedlegg: Skoleskyss_Troms.pptx;Referat_fra_mote_om_skoleskyss_-_kommuner_og_Troms_og_Finnmark_fylkeskommune.pdf

Inng. epost m/ vedlegg journalføres.

Referatsak til Oppvekst- og kulturutvalget.

Med vennlig hilsen

Nordreisa kommune

Jan-Hugo Sørensen
kommunedirektør

Mobiltelefon nr. +47 91 30 00 46

Telefon nr. +47 77 58 80 03

www.nordreisa.kommune.no

Fra: Linn Barstad <fmfiliba@fylkesmannen.no> på vegne av fmfstsabe@fylkesmannen.no
<fmfstsabe@fylkesmannen.no>

Sendt: onsdag 13. mai 2020 12:53

Til: Jan-Hugo Sørensen <Jan-Hugo.Sorensen@nordreisa.kommune.no>

Emne: Referat fra møte mellom kommuner og Troms og Finnmark fylkeskommune ang. skoleskyss

Hei,

Denne e-posten sendes til Troms og Finnmark fylkeskommune, samt til kommunedirektører/rådmenn og beredskapskontakter i kommunene i Troms. Vi anmoder om at denne e-posten videresendes til rette vedkommende i organisasjonen.

Vedlagt ligger referat fra dialogmøtet ang. skoleskyss på fredag 8. mai 2020, klokken 13.

Med vennlig hilsen,

Linn Barstad

Samfunnssikkerhets- og beredskapsstaben
Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Skoleskyss Troms

Hovedlinjer – se www.tromskortet.no

- Unngå kollektivreiser hvis du kan.
- De som kan kjøre privat oppfordres til det.
- «Normal» drift ble gjenopptatt 27.4.
- Vi tilrettelegger for trygg transport.
- Se våre reiseråd på www.tromskortet.no

Smittevern skoleskyss

- Reduser bruk av offentlig transport.
- Under 50 % kapasitetsutnyttelse i bussen.
- Respekter merking av seter som ikke skal benyttes.
- Forsterket renhold.
- Reis til ulike tider der det er mulig.

Smittevern skoleskyss

- Tilrettelagt skoleskyss med drosje.
- Behov for assistanse.
- Betaling.
- Reisekort for skoleskyss skal medbringes.

Skolens ansvar

- Sørge for forsvarlig av- og påstigning.
- Ansvar for elevenes oppførsel under transport.
- Ansvar for å feste setebelte for de som trenger hjelp.

Situasjon fra 11. mai

- Kapasitetsutfordringer av ukjent størrelse.
- Ikke mulig å tilby kollektivtransport til alle på mandag.
- Den enkelte kommune kan bestille ekstra skoleskyss hos bussoperatører. Må betales av kommunen selv.
- Vi anbefaler at dette koordineres med oss.

Situasjon fra 11. mai

- Uke 20 må brukes til planlegging av ekstra/ tilpasset skyss.
- Finansiering.
- Dialog med den enkelte kommune.
- Kontaktperson: odd.arne.mikalsen@tffk.no

Referat fra møte med kommuner i Troms, Troms og Finnmark fylkeskommune og Fylkesmannen i Troms og Finnmark angående skoleskyss

Dato: 8. mai 2020, klokken 13.00

Innledning ved fylkesberedskapssjef Ronny Schjelderup

- Det ble under kommunemøtet denne uken tatt opp bekymringer fra kommuner knyttet til skoleskyss i forbindelse med gjenåpning av skoler.
- Dette møtet gjennomføres for å sikre dialog mellom kommuner og fylkeskommunen for å se hvilke løsninger som finnes.

Orientering fra Troms og Finnmark fylkeskommune (TFFK), ved Kurt Bones, avdeling for kollektiv og mobilitet

- Presentasjon er lagt ved som vedlegg.
- Fylkeskommunen har, etter innføring av nasjonale smitteverntiltak, innført en rekke tiltak i egen drift. Det er publisert reiseråd på hjemmesiden, www.tromskortet.no. På hjemmesiden er det også lagt ut informasjon om tilrettelagt skoleskyss. Det er blitt bedt om at kommunene sender videre informasjon til foreldre og foresatte.
- Det er innført begrensning på kapasitet om bord, i henhold til nasjonale råd og veiledere. Det er merket på bussene hvilke seter som ikke skal brukes.
- De nasjonale veilederne legger til grunn tre hovedelementer for å sikre at skoleskyss og ordinær kollektivtransport gjennomføres på en god og trygg måte:
 - Syke personer skal holde seg hjemme.
 - God hånd- og hostehygiene og forsterket renhold.
 - Kontaktreducerende tiltak.
- Dersom man trenger assistanse kan sjåførene bidra med det, såfremt regelen om én meters avstand opprettholdes.
- Billetter betales via appen Mobillett. Elever bes om å ta med reisekortet sitt.
- Det er satt inn reiseverter på bussene som skal utføre billettkontroll.
- Kommunen står fritt til å bestille busstransport direkte fra operatørene, men det vil da ikke inngå som en del av skoleskyssstilbudet fylkeskommunen tilbyr. Fylkeskommunen tar ikke regningen for dette.
- Fylkeskommunen presiserer at man nok er nødt til å bruke begynnelsen på uke 20 til å finne løsninger som passer for kommunene. Kontaktperson er: Odd Arne Mikalsen, odd.arne.mikalsen@tffk.no.

Direkte dialog mellom kommuner og fylkeskommune

- Hoved oppfordringen er at kommunen tar kontakt med fylkeskommunen dersom det er ønske om endringer i transport. Fylkeskommunen ønsker å vite hvordan kommunene planlegger skoledagen, og at kommunene opplyser om hva de trenger. Avklaringene gjelder for alle elever som trenger skoleskyss.
- Det er fylkeskommunen som skal ha dialog med operatører. Fylkeskommunen har ansvar for kollektivnettet og det kollektivtilbudet som tilbys. Kommunene oppfordres derfor om å ta kontakt og informere fylkeskommunen med forslag til eventuelle justeringer, og så tar fylkeskommunen dialogen videre med operatører.
- Det er forskjellig kapasitet på buss i distriktene og i større områder og byer. Det kan bli mulig med omdisponering av busser, som kan påvirke andre rutetilbud. Det ble også diskutert muligheten for at skolebussen kan kjøre to turer for å hente alle elevene, men Fylkeskommunen ønsker å ta disse problemstillingene med hver enkelt kommune.
- Mange kommuner gav uttrykk for at de allerede har kartlagt sitt behov for skoleskyss, og at det er behov for flere busser. Noen kommuner har allerede planlagt for åpning på mandag, mens andre planlegger for åpning litt senere i uken.
- Det ble stilt spørsmål om familier som har flere barn som benytter seg av skoleskyssen kan sitte ved siden av hverandre i bussen. Det er ikke ønskelig fra fylkeskommunen at man lager andre ordninger enn de som allerede er blitt planlagt for.

Skolestart til barnas beste

- Oppvekst- og barnevern avdelingen hos Fylkesmannen ved Eivind Bratsberg minner om at vi ikke kan la elever stå igjen uten skoleskyss om morgenen. Barna har vært borte fra skolen i åtte uker og har store forventninger til skolestart.
- Reglene om rett til skoleskyss i opplæringsloven kapittel 7 er ikke endret som følge av tilpasninger til koronaloven. Dette betyr at alle elevene som har rett til skoleskyss, skal få oppfylt denne retten når skolene åpner for flere elever fra 11. mai 2020. Selv om det er oppfordret til minst mulig bruk av kollektiv transport til skolen, så må alle elevene som trenger det få den skyssen som er nødvendig for å komme på skolen.
- De utfordringene som nå trekkes fram i forkant av åpningen av skolene og skoleskyss grunnet regler om smittevern i kollektivtransporten og dermed kapasitetsreduksjon, må løses. Elevene må ikke være skadelidende som følge av en reduksjon i kapasitet og det må arbeides for å finne løsninger både på kort og lang sikt. Dersom det ikke er mulig å gi alle elevene som trenger det skyss når skolene åpner for flere elever 11. mai, kan kommunene og skolene bruke muligheten til senere skolestart enn mandag 11. mai. Det er helt nødvendig at vi unngår å komme i den situasjonen at noen elever ikke får skyss og dermed bli stående igjen som følge av at bussen ikke kan ta på flere. Fylkesmannen oppfordrer derfor fylkeskommunen og kommunen til raskt å finne løsninger for de første dagene og videre planlegge for resten av skoleåret.
- En kommune orienterer om at de har kartlagt hvilke elever som transporterer seg til skolen på egen hånd, og hvilke som fremdeles behøver skoleskyss.
- Dette trekkes frem som et godt eksempel på hvordan man kan sikre forutsigbarhet for elevene og få god oversikt over transportbehovet blant elevene.

Rotsundelv skole

Vernerunde 05.05.20

B. Tema fysiske forhold	
6. Ergonomi (belastning, arbeidsvariasjon, dataarbeidsplasser)	Det trengs nye pulter og stoler som kan reguleres til elevene.
7. Belysning (lamper, vinduer, lysstyrke, utsyn, innsyn)	Gode lysforhold på alle klasserom og arbeidsrom. Dårlig belysning i gang/korridor.
8. Inneklima (temperatur, luftkvalitet, ventilasjon)	Vinduer må skiftes ut i stor grad på hele skolebygget. Dårlig luftkvalitet - mangler ventilasjon på alle klasserom. Grei temperatur. Rom til Mat & helse mangler avtrekk over stekeovner, samt nye blandebatterier til vask.
9. Støy (nivå, kilder, demping)	Dårlig lydskjerming mellom grupperom og klasserom til 5.-7. klasse Støydemping må monteres på møterom.
10. Farer ved arbeidsplass (farlige arbeidsforhold, fallskader, kuttskader, øyeskader, etc.)	Sløysal mangler nødstoppbryter. Lekestativ trenger oppgradering, en del defekte lekeapparat.
11. Spise- og sanitærforhold (spiseplass, hvileområde, sanitærforhold, ren og skitten område)	Gymsal; wire til takopphengt turnapparat må skiftes ut. Alle persienner må skiftes ut grunnet farlige snor som elevene kan bli skadet/henge seg fast i.
	Tilfredsstillende.

På befaring: Gøran Larsen (rektor), Linda Bakke (verneombud) Erik Andreassen (vaktmester)

Fra: noreply@imdi.no
Sendt: 15.05.2020 15:12:22
Til: Nordreisa kommune
Kopi:

Emne: Utbetalingsbrev for norsktilskudd utbetalt 15.05.2020
Vedlegg: tilskuddsbrev_nordreisa_persontilsk_15.05.2020_automatisk_151033513.docx

Til Nordreisa kommune,

Vedlagt er utbetalingsbrev for norsktilskudd. For mer informasjon om grunnlaget for utbetalingen, logg på [IMDinett](#).

IMDi ber om at mottaker av denne e-post sørger for at den videreformidles til kommunens ansvarlige for tilskuddsordningen, samt at det sendes en kopi til kommunens økonomienhet.

Dette er ikke en betjent e-postadresse, og e-poster vil ikke besvares. Spørsmål vedrørende tilskudd kan meldes til [kontaktsenteret for IMDinett](#).

Med vennlig hilsen,
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)

Nordreisa 5428
Postboks 174
9156 Storslett
postmottak@nordreisa.kommune.no

Dato: 15.05.2020

Fakturanr.: NORSK150520

Fakturadato: 15.05.2020

STATSBUDSJETTET 2020 – KAP. 292, POST 60

TILSKUDD TIL OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE, HERUNDER PERSONTILSKUDD

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har utbetalt kr 46 500 i tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, herunder persontilskudd, til kommunen. Beløpet er utbetalt til kontonummeret som kommunen har oppgitt til IMDi. Utbetalingen er merket Norsktilskudd – Persontilskudd.

IMDi ber om at mottaker av tilskuddsbrevet sørger for at det videreformidles til kommunens ansvarlige for tilskuddsordningen, samt at det sendes kopi til kommunens økonomienhet.

Utbetalt tilskudd

Tildelingskriterier for tilskuddet fremgår av rundskrivet for tilskuddsordningen. Rundskrivet er tilgjengelig på <http://www.imdi.no/tilskudd/>. For ytterligere informasjon om grunnlaget for utbetalingen, se IMDinett.

Tilskudd for 1. kvartal	Tilskuddsår	Antall personer	Tilskuddsbeløp
Persontilskudd år 1		0	Kr 0
+ Tillegg for tilflytting		0	Kr 0
- Fradrag for utflytting		0	Kr 0
Sum persontilskudd år 1			Kr 0
Persontilskudd år 2		0	Kr 0
+ Tillegg for tilflytting		0	Kr 0
- Fradrag for utflytting		0	Kr 0
Sum persontilskudd år 2			Kr 0
Persontilskudd år 3	2020	1	Kr 46 500
+ Tillegg for tilflytting	2020	0	Kr 0
- Fradrag for utflytting	2020	0	Kr 0
Sum persontilskudd år 3			Kr 46 500
Sum utbetalt tilskudd			Kr 46 500

Tilskuddets mål

Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere er en todelt tilskuddsordning, og består av persontilskudd og grunntilskudd. Målet med persontilskudd er at voksne innvandrere gjennomfører til sammen 600 timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap og prøver i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven kapittel 4.

Tilskuddet skal bidra til at kommuner gjennomfører opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, slik at de lærer tilstrekkelig norsk til å kunne fungere i yrkes- og samfunnslivet. Tilskuddet skal også gå til gjennomføring av prøver i norsk og samfunnskunnskap.

Det skal gjennomføres minst to prøveperioder i året, og inntil fire etter en konkret behovsvurdering.

Oppfølging og kontroll

Opplysninger som er nødvendige for å gjennomføre, følge opp og evaluere opplæring i norsk og samfunnskunnskap i henhold til introduksjonsloven, skal registreres av kommunen i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR) jf. introduksjonsloven § 25 bokstav a. I forskrift om behandling av personopplysninger etter introduksjonsloven er det fastsatt hvilke opplysninger kommunen skal registrere, og kommunen skal registrere disse opplysningene innen to måneder.

Kommunen skal ikke legge frem særskilt regnskap for tilskuddet. Dersom kommunen gjennomfører opplæring til en lavere kostnad enn tilskuddet som er mottatt, kan kommunen beholde tilskuddet.

IMDi og Riksrevisjonen har adgang til å iverksette kontroll med at midlene blir benyttet etter forutsetningene jf. Bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og riksrevisjonsloven § 12 tredje ledd.

Klageregler

Tildeling av tilskudd og krav om tilbakebetaling av tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, er ikke å anse som enkeltvedtak etter forvaltningsloven (fvl) § 2 første ledd bokstav b. Tilskuddsmottaker har derfor ikke klageadgang på verken tildeling av tilskudd eller krav om tilbakebetaling jf. fvl. §§ 3 første ledd og 28. For øvrig gjelder forvaltningslovens saksbehandlingsregler.

Kontakt med IMDi

Spørsmål vedrørende tilskudd skal meldes til kontaktsenteret for IMDinett:
<https://support.imdinett.no/>.

Med vennlig hilsen
for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Henrik Cafer Cenar
økonomi- og tilskuddssjef
Økonomi- og driftsavdelingen

Chen Shangquan
seniorrådgiver

Fra: Altinn for ELLINOR ANJA EVENSEN (noreply@altinn.no)

Sendt: 26.05.2020 09:38:04

Til: Nordreisa kommune

Kopi:

Emne: Tildeling av statstilskudd til samiskopplæring våren 20202

Vedlegg: Tildeling av statstilskudd til samiskopplæring våren 20202.pdf

Eporte - ref oppku og fsk og kopi til økonomi

Tildeling av statstilskudd til samiskopplæring våren 20202

Tildeling av statstilskudd til samiskopplæring våren 20202

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

25.05.2020

Vår ref:

2019/12074

Deres dato:

Deres ref:

NORDREISA KOMMUNE

Postboks 174
9156 STORSLETT

Saksbehandler, innvalgstelefon

Marit Helene Pedersen, +4778950541

Tildeling av statstilskudd til samiskopplæring våren 2020

Nordreisa kommune søkte 15.11.2019 om tilskudd for **1766** årstimer til samiskopplæring for skoleåret 2019/2020 og Fylkesmannen i Troms og Finnmark tildelte **1640 årstimer** etter gjennomgang av elever, grupper og GSI.

5/12 av dette ble utbetalt for høst 2019. De resterende 7/12 blir nå utbetalt for vår 2020 med timesats 589 kr.

Kr 563 476,67 vil bli overført Nordreisa kommunes konto 4740 05 03954.

Ifølge Statens bevilgningsreglement § 10 kan Fylkesmannen i Troms og Finnmark samt Riksrevisjonen når som helst foreta kontroll med at tildelte midler blir brukt etter forutsetningene. Hvis det viser seg at tilskuddet er utbetalt på gale premisser eller opplysninger, kan beløpet helt eller delvis bli avregnet mot neste utbetaling eller krevd tilbakebetalt.

Vi vil minne om at tilskuddet skal inntektsføres på samme kapittel som det utgiftsføres på i regnskapet.

Utbetalingen vil finne sted innen juni 2020.

Med hilsen

Hilde Bremnes
oppvekst- og barneverndirektør

Marit Helene Pedersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

E-postadresse:
fmtpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.fylkesmannen.no/tf

Org.nr. 967 311 014

Fra: Altinn for ELLINOR ANJA EVENSEN (noreply@altinn.no)

Sendt: 26.05.2020 09:37:24

Til: Nordreisa kommune

Kopi:

Emne: Innvilget tilskudd - svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige barn, unge og voksne som omfattes av grunnskoleopplæringen 2020

Vedlegg: Innvilget tilskudd - svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige barn, unge og voksne som omfattes av grunnskoleopplæringen 2020.pdf

Innvilget tilskudd - svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige barn, unge og voksne som omfattes av grunnskoleopplæringen 2020

Innvilget tilskudd - svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige barn, unge og voksne som omfattes av grunnskoleopplæringen 2020

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

14.05.2020

Vår ref:

2020/2389

Deres dato:

15.04.2020

Deres ref:

Nordreisa kommune
Postboks 174
9156 STORSLETT

Saksbehandler, innvalgstelefon

Linda K. Selnes, 77642256

Innvilget tilskudd - svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige barn, unge og voksne som omfattes av grunnskoleopplæringen 2020

Fylkesmannen viser til vår utlysning av tilskuddsmidler av 5.3.2020 og til Nordreisa kommune v/ Flyktningtjenesten sin søknad om midler i brev av 15.4.2020 samt tilleggsopplysninger i e-post av 24.4.2020.

Målet med tilskuddet er at minoritetsspråklige elever i grunnskoleopplæringen skal få tilstrekkelig svømmeopplæring slik at de kan nå kompetansemålene i læreplanen og redusere risikoen for ulykker i forbindelse med bading. Kommunen velger selv hvordan svømmeopplæringen organiseres og legges opp. Det er viktig at jenter og gutter får et likeverdig tilbud. Kommunene kan få inntil kr. 1750,- pr elev som de skal tilby svømmeundervisning til. Kommunen må dekke øvrige kostnader selv.

Nordreisa kommune har søkt om midler til svømmeopplæring for 32 minoritetsspråklige elever i grunnskoleopplæringen, hvorav 26 grunnskoleelever og 8 elever i grunnskole for voksne. Fylkesmannen innvilger søknaden i sin helhet.

Kr 56 000,- utbetales til Nordreisa kommunes kontonr. 4740 05 03954 primo juni 2020.

Utbetalingen merkes «**Svømmeopplæring for nyankomne 2020**».

Rapportering

Kommunen må innen 30. mars 2021 rapportere til Fylkesmannen i Troms og Finnmark på hvor mange nyankomne elever som har gjennomført svømmeopplæringen.

I følge Statens bevilgningsreglement § 10 og Riksrevisjonens innsynsrett, jf. § 12 tredje ledd i lov av 7. mai 2004 om Riksrevisjonen, kan Fylkesmannen i Troms samt Riksrevisjonen når som helst føre kontroll med at tildelte midler blir brukt etter forutsetningene. Hvis det viser seg at tilskuddet er utbetalt på uriktige premisser eller opplysninger, eller at det gjøres feil i utregningen, kan beløpet helt eller delvis bli avregnet mot neste utbetaling eller krevd tilbakebetalt. Vi vil minne om at faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden om tilskudd skal oppbevares i henhold til de samme

E-postadresse:
fmtfpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.fylkesmannen.no/tf

Org.nr. 967 311 014

regler som gjelder for oppbevaring av regnskapsdata og at tilskuddet skal inntektsføres på samme kapittel som det utgiftsføres på i regnskapet.

Med hilsen

Hilde Bremnes (e.f.)
oppvekst- og barneverndirektør

Linda K. Selnes
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

17.04.2020

Vår ref:

2020/298

Deres dato:

27.02.2020

Deres ref:

UUWDAL

Oksfjord oppvekstsenter avd barnehage
Storengveien 4
9158 Storslett
Att. Marja-Lena Koivuranta Nilsen

Saksbehandler, innvalgstelefon

Anita Jonassen, 78 95 03 37

Tildeling av midler til svømmeopplæring for barnehagebarn 2020 - Oksfjord oppvekstsenter avdeling barnehage

Vi viser til vår utlysning av midler til svømmeopplæring i barnehager på vår hjemmeside og i e-post som ble sendt til alle kommuner i Troms og Finnmark 27.01.2020. Vi viser også til søknad fra Oksfjord oppvekstsenter avdeling barnehage av 27.02.2020.

Oksfjord oppvekstsenter avdeling barnehage har søkt om tilskudd til vanntilvenning/svømmeopplæring til 5 jenter og 2 gutter i 2020. Det gis tilskudd til 7 barn for barnehageåret 2020/2021.

Kr 13 300 utbetales til konto 4740 05 03954. Utbetalingen merkes «Svømming i barnehager 2020 – Oksfjord oppvekstsenter avdeling barnehage».

Fylkesmannen i Troms og Finnmark har mottatt kr 2 641000 i tilskuddsmidler til svømmeopplæring i barnehagene i Troms og Finnmark i 2020. Disse midlene gir, med en sats på kr 1900 per barn, et svømmetilbud til 1390 barn.

Vi har fått søknad om tilskudd til flere barn enn vi har midler til og har derfor redusert tilskuddet til noen av kommunene/barnehagene. Vi forutsetter at det likevel vil være mulig å gi tilbudet til de barna det er søkt for, og at barnehagene tilpasser tilbudet etter innvilget tilskudd. Tilskuddet til små barnehager som har søkt til et fåtall barn, er ikke redusert.

Målet med tilskuddet er at barn i alderen 4-6 år skal få tilstrekkelig vanntilvenning til de blir trygge i vann og får et bedre grunnlag for å utvikle gode svømmeferdigheter. Tilskuddet skal i sin helhet benyttes til aktiviteter relatert til svømmeopplæring av barna. Kommunen og barnehagene velger selv hvordan opplæringen organiseres og gjennomføres, men opplæringen skal skje i barnehagens åpningstid og skal i hovedsak foregå i basseng. Det er viktig at gutter og jenter får et likeverdig tilbud.

Ubrukte tilskuddsmidler kan kun overføres til neste budsjettår etter søknad.

E-postadresse:
fmtpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.fylkesmannen.no/tf

Org.nr. 967 311 014

Rapportering

Barnehagen/kommunen må innen 15. februar 2021 rapportere til Fylkesmannen i Troms og Finnmark om bruken av midlene. Bruk rapportmal på vår hjemmeside:

https://fmsffmedocvwr.fylkesmannen.no/eDocument.Viewer/Fylkesmannen/bruker?retur=%2feDocument.Viewer%2fFylkesmannen%2fsvomming_bhg_rapp&shortname=svomming_bhg_rapp

Ifølge Statens bevilgningsreglement § 10 og Riksrevisjonens innsynsrett, jf. § 12 tredje ledd i lov av 7. mai 2004 om Riksrevisjonen, kan Fylkesmannen samt Riksrevisjonen når som helst føre kontroll med at tildelte midler blir brukt etter forutsetningene. Hvis det viser seg at tilskuddet er utbetalt på uriktige premisser eller opplysninger, eller at det gjøres feil i utregningen, kan beløpet helt eller delvis bli avregnet mot neste utbetaling eller krevd tilbakebetalt.

Vedtak om tilskudd og avslag er å betrakte som enkeltvedtak. Reglene i forvaltningsloven kapittel IV-VI kommer derfor til anvendelse, herunder reglene om klageadgang. Eventuell klage sendes til Fylkesmannen i Troms og Finnmark.

Vi ønsker dere lykke til med svømmeopplæringen.

Med hilsen

Solveig Bjørn (e.f.)
seniorrådgiver oppvekst og barnevern

Anita Jonassen
seniorrådgiver oppvekst og barnevern

Dokumentet er elektronisk godkjent

Fra: Altinn for ELLINOR ANJA EVENSEN (noreply@altinn.no)

Sendt: 26.05.2020 09:43:14

Til: Nordreisa kommune

Kopi:

Emne: Utbetaling av statstilskudd til opplæring i finsk - vår 2020

Vedlegg: Utbetaling av statstilskudd til opplæring i finsk - vår 2020.pdf

Utbetaling av statstilskudd til opplæring i finsk - vår 2020

Utbetaling av statstilskudd til opplæring i finsk - vår 2020

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

26.05.2020

Vår ref:

2019/4903

Deres dato:

Deres ref:

Nordreisa kommune
Postboks 174
9156 STORSLETT

Saksbehandler, innvalgstelefon
Linda K. Selnes, 77642256

Utbetaling av statstilskudd til opplæring i finsk - vår 2020

Fylkesmannen viser til retningslinjer for forvaltning av tilskudd til opplæring i finsk, grunnskolen, under statsbudsjettets kap. 225 post 67, trådt i kraft 1. januar 2005, Fylkesmannens tildeling av timer til opplæring i finsk skoleåret 2019/2020 av 3.3.2020, samt registrerte timer i GSI.

Utbetalingen for våren 2020 skjer på bakgrunn av tildelte timer fra Fylkesmannen i Troms, samt kontroll av registrerte timer i GSI. Dersom det har vært reduksjon i antall timer til finsk etter registrering av timer i GSI, ber vi om at Fylkesmannen blir orientert om dette. Eventuelt for mye utbetalt tilskudd kan avregnes på utbetaling for høst 2020 eller trekkes tilbake.

Omsøkte timer à 589,- kr	533
Innvilgede timer etter kontroll mot GSI-tall	533
Innvilget tilskudd skoleåret 2019/2020	313 643,-
Utbetalt høst 2019 ((5/12) * (innvilget * 589))	130 684,-
Til utbetaling vår 2020 ((7/12) * (innvilget * 589))	182 958,-

Kr. 182 958,- utbetales medio juni til Nordreisa kommunes kontonr. 4740 05 03954 for våren 2020.

Utbetalingen merkes: «Opplæring finsk vår 2020»

Ifølge Statens bevilgningsreglement § 10 og Riksrevisjonens innsynsrett, jf. § 12 tredje ledd i lov av 7. mai 2004 om Riksrevisjonen, kan Fylkesmannen i Troms og Finnmark samt Riksrevisjonen når som helst føre kontroll med at tildelte midler blir brukt etter forutsetningene. Fylkesmannen kan holde tilbake tilskudd dersom forutsetningene for å få tilskudd ikke er oppfylt. Hvis det viser seg at tilskuddet er utbetalt på uriktige premisser eller opplysninger, eller at det gjøres feil i utregningen, kan beløpet helt eller delvis bli avregnet mot neste utbetaling eller krevd tilbakebetalt. Vi vil minne

E-postadresse:
fmtfpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.fylkesmannen.no/tf

Org.nr. 967 311 014

om at faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden om tilskudd skal oppbevares i henhold til de samme regler som gjelder for oppbevaring av regnskapsdata og at tilskuddet skal inntektsføres på samme kapittel som det utgiftsføres på i regnskapet.

Med hilsen

Katharine Jakola
assisterende oppvekst- og barneverndirektør

Linda K. Selnes
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
18/20	Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg	20.05.2020
24/20	Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg	10.06.2020

Saksprotokoll i Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg - 20.05.2020

Behandling:

Rune Benonisen (AP) fremmet følgende forslag: Saken utsettes.
Utsettelsesforslaget fra Rune Benonisen (AP) enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken utsettes.

Retningslinjer for fond til kultur og idrett for trivsel og vekst i Nordreisa

Kommunedirektørens innstilling

Retningslinjer for fond til kultur og idrett i Nordreisa:

- Tiltaket må være rettet mot lokalsamfunnet.
- Det legges vekt på at tiltaket bidrar til trivsel og vekst i Nordreisa. Tiltaket bør være tidsavgrenset og/eller benyttes til engangsutgifter til utstyr eller aktiviteter.
- Tiltaket må ha en medfinansiering i form av egenkapital og/eller dugnadsinnsats. Maks tilskudd per tiltak settes til kr 50 000.
- Søkeren må være registrert i Brønnøysundregisteret.
- Det er ingen søknadsfrist, søknadene behandles fortløpende, og alle vil få svar innen tre måneder. Søknadsskjema må benyttes.

Eksempler på hva som ikke støttes:

- Ordinær drift.
- Religiøst forkynnende virksomhet, partipolitisk virksomhet o.l.
- Prosjekter, aktiviteter eller kostnader som allerede er ferdig eller startet.

Saksopplysninger

Saksprotokoll i Nordreisa kommunestyre - 20.12.2018 sak 81/18, vedtak:

Det settes av inntil 1 mill kroner til et fond som går innenfor temaet «Kultur- og idrett for trivsel og vekst i Nordreisa» som frivillig sektor kan søke midler fra. Fondet ses i sammenheng med vedtak i sak 63/18 punkt 10. Retningslinjer for fondet legges fram til behandling i oppvekst og kulturutvalget.

Saksprotokoll i Nordreisa kommunestyre - 25.10.2018 sak 63/18, punkt 10:

Kommunestyret ber om egen sak til kommunestyret om hvordan kommunen kan bidra til å styrke og fremme frivilligheten i Nordreisa, under dette innvirkning på kommunale gebyrer og betalingssatser.

Oppvekst- og kulturutvalget definerte under drøfting i møte 29. januar at dette behandles som to adskilte saker. Administrasjonen har nå utarbeidet forslag til retningslinjer for fondet.

Nordreisa kommune har opprettet et fond til kultur og idrett for trivsel og vekst i Nordreisa, som frivillig sektor kan søke midler fra.

Forslag til retningslinjer for tildeling av midler fra fondet:

- Tiltaket må være rettet mot lokalsamfunnet.
- Det legges vekt på at tiltaket bidrar til trivsel og vekst i Nordreisa. Tiltaket bør være tidsavgrenset og/eller benyttes til engangsutgifter til utstyr eller aktiviteter.
- Tiltaket må ha en medfinansiering i form av egenkapital og/eller dugnadsinnsats. Maks tilskudd per tiltak settes til kr 50 000.
- Søkeren må være registrert i Brønnøysundregisteret.
- Det er ingen søknadsfrist, søknadene behandles fortløpende, og alle vil få svar innen tre måneder. Søknadsskjema må benyttes.

Eksempler på hva som ikke støttes:

- Ordinær drift.
- Religiøst forkynnende virksomhet, partipolitisk virksomhet o.l.
- Prosjekter, aktiviteter eller kostnader som allerede er ferdig eller startet.

Søknadene behandles administrativt og vedtakene blir referatsaker til oppvekst- og kulturutvalget.

Vurdering

Retningslinjer er utarbeidet på bakgrunn av drøfting i oppvekst- og kulturutvalget 29. januar. Retningslinjene kan ikke utformes helt presis da dette vil kunne utelukke gode prosjekter fra søkerne. Bruk av skjønn vil derfor inngå som et element i behandling av søknadene.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
25/20	Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg	10.06.2020
	Driftsutvalget	

Oppstart av planarbeid - kulturminneplan for Nordreisa

Henvising til lovverk:

Kommunedirektørens innstilling

- Oppvekst- og kulturutvalget vedtar oppstart av planarbeid for «Kulturminneplan for Nordreisa»
- Formålet med planen er å få oversikt over prioriterte kulturminner som kommunen vurderer som verneverdige og som skal bevares og forvaltes på en god måte.
- Planen inngår i kommunens planstrategi 2020-2023

Saksopplysninger

Kommunestyret behandlet i 2017 sluttrapport om krigsminner i Nordreisa. Siste punkt i vedtaket er: «For å ivareta krigsminner og øvrige kulturminner bør det tas inn i kommunens planstrategi i neste periode å få laget kulturminneplan for kommunen.»

Kommunen har i brev av 1.04.2020, fått tilsagn om tilskudd på kr 100 000 fra Riksantikvaren til arbeidet med planen. I søknaden var innholdet i planen beskrevet slik:

- Beskrivelse og kart over de viktigste kulturminnene i kommunen
- Forslag til forvaltning og skjøtsel av disse kulturminnene
- Plan for hvordan hensynet til kulturminnene skal integreres i øvrig kommunal planlegging og virksomhet
- Handlingsdel

Planarbeidet vil bli gjort av kulturavdeling og utviklingsavdeling (arealplanlegger), og fylkeskommunen vil være kommunens nærmeste rådgiver i arbeidet. Nord-Troms museum kan også bistå som rådgivende instans og kan bidra med arkivinformatjon og annen faglig informasjon. Videre vil Sametinget være en aktuell samarbeidspart. Det vil bli behov for å kjøpe inn kompetanse innenfor kulturminnevern og arkeologi.

Kulturminneplanen blir et ledd i den nasjonale målsettingen om å redusere tapet av verneverdige kulturminner. Riksantikvaren har et mål om at 90 % av kommunene skal ha vedtatte

kulturminneplaner innen 2020. Framdriften er planlagt til at planforslag (høringsutkast) blir klart neste vår og at planen ferdigbehandles med vedtak i Kommunestyret før sommeren 2021.

Vurdering

Kulturminneplanen vil være viktig for å motvirke at kulturminner går tapt. De siste 50 årene har 2-3 % av kulturminner gått tapt eller blitt skadet årlig. Tapstallet har gått nedover de siste årene og ligger nå på rundt 1 %, nasjonalt mål er 0,5 % årlig tap.

Nordreisa kommune
Ráissa suohkan
Raisin komuuni

Arkivsaknr: 2015/1536-16
Arkiv: A27
Saksbehandler: Edel
Gulbrandsen
Dato: 20.02.2020

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
22/20	Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg	20.05.2020
26/20	Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg	10.06.2020

Samarbeidsavtale mellom Nordreisa kommune og Reisa friluftssenter AS

Henvising til lovverk:
Opplæringsloven § 2-3 og § 13-7 b

Vedlegg:

1. Søknad fra Reisa friluftssenter AS om midlertidig ansettelse av leirskolelærere
2. Saksframlegg 2016 Ansettelse leirskolelærere/assistenter
3. Saksframlegg PS 17/7 Ansettelse av leirskolelærere/assistenter
4. Kommunestyre 09.02.17 møteprotokoll fra sak PS 17/7
5. Avtale mellom Nordreisa kommune og Reisa friluftssenter AS om ansettelse av leirskolelærer
6. Svar på innbyggerspørsmål til kommunestyret- leirskole og tilskudd til Reisa Friluftssenter 08.02.18
7. Intensjonsavtale om leirskoledrift mellom vertskommune og leirsted 14.05.18.
8. Brev til Oppvekst- og kulturutvalget fra administrasjonen ved Storslett skole *Ang. intensjonsavtale om leirskoledrift mellom vertskommune og leirsted*
9. epost Reisa friluftssenter AS
10. Leirskoleopphold ved Sappen Feriesenter
11. Innlegg i utvalgssak 9-20, arkivsak 2015-1536-16 til NK fra Reisa Friluftssenter AS

Saksprotokoll i Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg - 20.05.2020

Behandling:

Rune Benonisen (AP) fremmet følgende forslag: Saken utsettes.
Utsettelsesforslaget fra Rune Benonisen (AP) enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken utsettes.

Rådmannens innstilling

Nordreisa kommune avslutter samarbeidet med Reisa friluftssenter AS.

Saksopplysninger

27.06.17. ble en avtale mellom Nordreisa kommune og Reisa friluftssenter AS signert. Avtalen ble utarbeidet på bakgrunn av en søknad fra Reisa friluftssenter AS. De ønsket en avtale hvor kommunen ansetter leirskolepersonell. Avtalen med kommunen som vertskommune og med kommunalt ansatte leirskolelærere, skulle gi Reisa friluftssenter AS muligheten til å søke medlemskap i Norsk Leirskoleforening. De mente videre at kun kommunen kunne søke refusjoner fra fylkeskommunen for leirskolelærere. I avtalen som ble signert, sier punkt 6 at Storslett skole ved rektor er ansvarlig for og godkjenne det pedagogiske opplegget, og som også er arbeidsgiver for leirskolens undervisningspersonell.

Storslett skole v/undervisningsinspektør har i brev datert 02.01.20 til utvalgsleder ved Oppvekst- og kulturutvalget, gitt uttrykk for at leirskolelæreransvaret har ført til en merbelastning for skolen.

Skolen sender to lærere som bruker opptil fire av de første ukene i oppstarten av hvert skoleår som leirskolelærer. Dette er kontaktlærere og faglærere som må erstattes av vikarer. Viktige forutsetninger for å etablere og opprettholde et trygt og godt skolemiljø handler om klasseledelse og tilstedeværelse. Å få en god start i begynnelsen av skoleåret er viktig for resten av året. Ledelsen ved skolen trekker også fram ansvaret skolen og kommunen har for elever som kommer tilreisende, det pedagogisk opplegget og også ansvaret for andre elevers sikkerhet.

På kommunestyremøtet 08.02.18 svarer ordfører Øyvind Evanger på innbyggerspørsmål fra Terje Nordberg. Spørsmålet var om Nordreisa kommune har søkt om tilskudd fra statsbudsjettet kap. 255 post 66 for 2017.

Ordfører gir som svar at det er kun én ordning som kommuner som har elever på leirskole kan søke på, og det er *Tilskudd til leirskoleopplæring*. Det er ingen refusjonsordning for leirskolelærerlønn.

14.05.18 ble en ny avtale signert av daværende oppvekstleder Bernt Sandtrøen og Terje Nordberg fra Reisa friluftssenter AS.

I den siste avtalen er det ikke spesifisert at det er Storslett skole som skal ha ansvaret for leirskolens undervisningspersonell, men ordningen har blitt valgt å fortsette slik den opprinnelig var.

Et søk etter leirskolen til Reisa friluftssenter AS på nettsiden til Norsk Leirskoleforening ga ikke resultater, og en telefon til foreningen bekreftet at Reisa friluftssenter AS ikke er medlem. Norsk leirskoleforening informerer at leirskolen til Reisa friluftssenter AS ikke har vært medlem.

Reisa Friluftssenter As har fram til nå stått som ansvarlig for alle lønnsutgifter til leirskolelærerne, og Nordreisa kommune har ikke økonomiske utfordringer ved samarbeidet.

Reisa Friluftssenter AS ønsket å levere et tilsvar, samt et dokument forfattet av inspektør på Storslett skole til utvalgssak 9/20.

Vurdering

Nordreisa kommune ser verdien i å ha leirskole i egen kommune. Dersom kommunen ønsker å bruke leirskole som en del av undervisningsopplegg og må sende egne elever ut av kommunen vil det utgjøre større kostnader.

Leirskoletilbudet til elevene er ikke et lovpålagt tilbud i grunnskolen. Opplæringsloven § 13-7 b som er gjeldende f.o.m. skoleåret 2019/2020 sier:

«Kommunen skal som ein del av grunnskoleopplæringa tilby elevane leirskoleopphald eller annan skoletur med minst tre overnattingar i samanheng.»

Opplæringsloven gir rom at skolene kan planlegge andre opplegg enn etablerte leirskoleopphold.

En av begrunnelsene fra Reisa Friluftssenter AS når de søkte om at kommunen skulle ansette leirskolelærer, var at de ønsket status som godkjent leirskole i Norsk Leirskoleforening. Foreningen har som krav at vertskommunen ansetter leirskolelærere for at leirskolen skal kunne være medlem. Det viser seg at Reisa friluftssenter AS ikke har vært medlem i perioden hvor avtalen med kommunen har vært gjeldende. Da må en kunne anta at dette ikke lengre er et prekært behov for driften av leirskolen.

Utfordringene til kommunen er meldt inn fra Storslett skole som har stått med arbeidsgiveransvar og pedagogisk ansvar for opplegget til leirskolelærerne. Storslett skole v/undervisningsinspektør har i brev datert 02.01.20 til utvalgsleder ved Oppvekst- og kulturutvalget, gitt uttrykk for at leirskolelæreransvaret har ført til en merbelastning for skolen.

Ledelsen ved skolen trekker fram ansvaret skolen og kommunen har for elever som kommer tilreisende, det pedagogisk opplegget og også ansvaret for andre elevers sikkerhet.

Avtalen fordrer at det er en person med pedagogisk kompetanse i skolen som har ansvaret som leirskolelærer. Om dette er en avtale som skal videreføres bør avtalen mellom kommunen og Reisa friluftssenter gi større forutsigbarhet i blant annet hvor mange uker og hvilke uker per år avtalen er gjeldende. Vi vil trekke fram at det er en sårbar stilling kommunen er ansvarlig for. Dette er en stilling som ikke mange innehar riktig kompetanse for å utføre. Skulle vedkommende som er satt til å fylle stillingen for eksempel bli syk, vil det gi kommunen store utfordringer med å finne stedfortreder, og det vil også påføre kommunen kostnader i form av sykepenger.

Reisa friluftssenter AS er en privat bedrift. De har selv muligheten til å ansette lærere med relevant kompetanse. Slik sikrer bedriften selv et godt pedagogisk opplegg til barn som deltar på leirskolen. Da tidligere behov for å være medlem i Norsk leirskoleforening ikke virker å være tilstede og det har vist seg at kommunen ikke kan søke refusjoner fra Troms- og Finnmark fylkeskommune for å dekke lønnsutgifter til leirskolelærere, ser ikke kommunen hvorfor samarbeidsavtalen skal fortsette og være gjeldende.

Reisa Friluftssenter AS
Reisadalen 2912, 9151 Storslett
Tlf. 77765501
mail@reisafriluftssenter AS
www.reisafriluftssenter.no

11. JANUAR 2016

Nordreisa kommune

Postboks 174

9156 Stoslett

Søknad om midlertidig ansettelse av leirskolelærere

Vi vil med dette rette en søknad om midlertidig ansettelse av leirskolelærere gjennom Nordreisa kommune. Vi har tidligere vært i kontakt med Nordreisa kommune om ansettelse av leirskolelærere ved driften vår, Reisa Friluftssenter AS. Tidligere svar har vært negativ, med resultat i at bedriften har ansatt leirskolelærere våre gjennom vår bedrift.

Reisa Friluftssenter AS har tatt over driften for tidligere Sappen Leirskole, og ønsker å videreføre den over 20 år lange tradisjonen med å gi skolebarn fra Troms og Finnmark fylke en naturopplevelse de sent vil glemme. I årene før Reisa Friluftssenter overtok driften, har det vært en nedgang i antall skoler som har benyttet seg av leirskolen, samt hvor lønnsutgiftene til leirskolelærerne ble opprettholdt. Kommunen så det da ikke forsvarlig å opprettholde det pedagogiske opplegget, da det påvirket de økonomiske utgiftene til kommunen.

Vi har tidligere vært i kontakt med Norsk Leirskoleforening v/ Trond Setlo, og ønsker å legge inn en søknad om å bli godkjent leirskole. Ett av kravene for å bli godkjent leirskole, er at vertskommunen (kommunen leirskolen ligger i), ansetter leirskolelærerne. Dette for å sikre et godt pedagogisk opplegg for barna som deltar. Søknaden vår bør også inneholde en egen påtegning eller følgeskriv fra rådmannen eller skoleansvarlig leder i vertskommunen. Da dette ikke ble godkjent av Nordreisa kommune, ble resultatet at Reisa Friluftssenter ikke fikk status som godkjent leirskole i Norsk Leirskoleforening. I 2015 arrangerte Reisa Friluftssenter leirskole, og sto for ansettelsen av leirskolelærerne selv. Resultatet av dette ble fornøyde skoler, elever og lærerene, men en stor regning til bedriften. Ved at leirskolelærerne er ansatt i Nordreisa kommune, er det mulighet å søke fylkesmannen om refusjon til disse ansettelsene, og kommunen bærer ingen utgifter på dette selv. Det som har forandret seg i søknaden nå, er at vi ikke ønsker fast ansettelse av disse leirskolelærerne, men ansettelse på midlertidig basis. Slik det gjøres i forskjellige prosjekter som kommunen har gjort tidligere. Eksempler på dette er kadaversøk. Der er ekvipasjene engasjert på en midlertidig kontrakt, av forskjellig tidslengde. Det er en slik ordning vi ønsker for våre lærere, engasjement i den tidsperioden leirskolen går. Dette er en ordning som vil løse kommunens lønnsutgifter for lærerne.

Da Reisa Friluftssenter startet opp driften, var det med mål om å fortsette leirskoledriften ved stedet. Per dags dato har vi to fast ansatte ved driften, og i perioden vi har leirskole, vil det være mulighet for å ansette flere. Disse leirskoleperiodene vil også gi nok inntekter for bedriften til å klare seg i stille perioder som januar til mars. Uten leirskole som en del av driften, er det liten sjanse for at driften ved Reisa Friluftssenter kan fortsette.

Vi er en bedrift som ikke har hatt oppstart så lenge, men et sterkt ønske om å drive i kommunen. Vi ønsker også å beholde overskuddet vårt i kommunen, og bruker derfor lokale forhandlere til en stor del av våre innkjøp.

Vi ønsker med dette om at dere går igjennom saken vår og gir oss en redegjørelse for svaret dere gir.

Med vennlig hilsen

Karina Nordberg

Daglig leder ved Reisa Friluftssenter AS

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
22/16	Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg	23.05.16
	Nordreisa kommunestyre	

Ansettelse leirskolelærere/assistenter

Henvising til lovverk:
Opplæringsloven § 2-3

Rådmannens innstilling

1. Nordreisa kommune opprettholder kommunestyrevedtak 29/06 om ikke lenger å ha arbeidsgiveransvar for leirskoleansatte i privat i regi.
2. Nordreisa kommune avslår søknaden fra Reisa Friluftssenter AS om å ansette leirskolelærere til leirskolen.
Avslaget begrunnes med at Nordreisa kommune har en anstrengt økonomi, og at ansettelse av leirskolelærere i kommunal regi vil påføre kommunen ekstra kostnader.

Saksopplysninger

Kommunestyret i Nordreisa kommune vedtok i sak 29/06 å avvikle ordningen med kommunalt tilsatte leirskolelærere/assistenter. Leirskolen har ikke hatt belegg hele tiden, men likevel hatt konstante lønnsutgifter til leirskolelærere. Dette påvirket kommunens økonomi negativt. Nordreisa kommune valgte derfor å trekke seg gradvis ut av ansettelsen av det pedagogiske personellet og overlot til Sappen leirskole å ansette lærere. Leirskolen innarbeidet dette innenfor egen drift.

Nordreisa kommune har også i etterkant avvirket bygget hvor Sappen leirskole hadde sin drift; bygget er solgt og er i privat eie.

27.05.15 mottok Nordreisa kommune v/ sektorleder for oppvekst og kultur brev fra Terje Nordberg v/ Reisa Friluftssenter. I brevet vises det til telefonsamtale med sektorleder for oppvekst og kultur. Reisa Friluftssenter ber om at kommunen ansetter leirskolelærere/assistenter, og ber videre om at saken bringes til politisk behandling dersom sektorleder for oppvekst og kultur opprettholder sitt standpunkt.

I svarbrev til Reisa Friluftssenter AS fastholder sektorleder for oppvekst og kultur at kommunen ikke har forpliktelser til å ansette leirskolelærere/assistenter.

11.01.16 mottar Nordreisa kommune nytt brev fra Karina Nordberg; daglig leder ved Reisa Friluftssenter AS. Brevet er en søknad om midlertidig ansettelse av leirskolelærere. Søknaden er endret fra tidligere *fast* ansettelse til *midlertidig* ansettelse av leirskolelærere. Reisa Friluftssenter AS har allerede ansatt leirskolelærere gjennom egen bedrift, men søker om midlertidig ansettelse gjennom Nordreisa kommune. Reisa Friluftssenter AS ønsker status som godkjent leirskole i Norsk Leirskoleforening, og ett av kriteriene er at vertskommunen ansetter leirskolelærere. I søknaden viser daglig leder til at midlertidig ansettelse av leirskolelærere vil være en ordning som vil løse kommunens lønnsutgifter for lærere. I søknaden kommer det frem at uten leirskole som en del av driften, er det liten sjanse for at bedriften Reisa Friluftssenter AS kan fortsette driften.

Ved kommunal ansettelse av leirskolelærere, vil kommunen kunne søke fylkesmannen om refusjon til disse. Daglig leder Karina Nordberg hevder i sin søknad at slik bærer kommunen ingen lønnsutgifter selv. Dette medfører ikke riktighet. Statstilskuddet kommunene får for å dekke opp lønnskostnadene, viser seg ifølge Norsk Leirskoleforening ofte å være snaut. Vertskommunen, i dette tilfellet Nordreisa kommune, kan alternativt fakturere besøkskommuner for deler av underdekningen fra Staten. Dersom det skjer, vil det være et spørsmål om hvor attraktivt leirskoletilbudet ved Reisa Friluftssenter AS vil det være for andre kommuner. Ett leirskoleopphold i løpet av grunnskolen er en nasjonal satsing. Det er likevel fortsatt ikke en lovfestet rett at elevene skal ha ett leirskoleopphold i løpet av grunnskolen, jfr opplæringsloven § 2-3 1. ledd.

22.02.16 ble det gitt foreløpig svar fra kommunen på søknad om midlertidig ansettelse av leirskolelærere. Reisa Friluftssenter AS fikk brev om at saken vil bli behandlet i møte i Oppvekst og kulturutvalget som avholdes 23.05.16, trolig med påfølgende vedtak i kommunestyret 16.06.16.

Vurdering

Leirskole er et verdifullt og ønsket tilbud i kommunene. Nordreisa kommune ser verdien i å ha leirskole i egen kommune. Dersom kommunen må sende egne elver ut av kommunen for å delta på leirskoleopphold, vil det være mer kostbart enn å ha elevene på leirskole i egen kommune. Reisa Friluftssenter AS er et spennende privat initiativ med store utviklingsmuligheter.

Det er stor usikkerhet i faktiske elevbelegg på leirskolen, og det vil utgjøre en risiko for at kommunen får økte utgifter utover de lønnskostnader det er mulig å søke refusjon for hos fylkesmannen. Ifølge Norsk Leirskoleforening er ikke statstilskuddet som går til leirskolekommunen for å dekke opp lønnskostnadene tilstrekkelig.

Reisa Friluftssenter AS sier i sin søknad ingenting om antall elevgrupper som har hatt opphold ved leirskolen i 2015, hvilke kommuner elevene kommer fra, og heller ikke antall uker/måneder bedriften har hatt leirskoledrift i 2015. Erfaringer fra tidligere år har vist stor nedgang i antall skoler som benyttet seg av leirskolen. Dette resulterte i store utgifter for kommunen, som da gradvis trakk seg ut.

Ansettelse av leirskolelærere i kommunal regi vil ikke være mulig innenfor dagens økonomiske rammer. Lærere på leirskolen har lengre arbeidsdager og det vil derfor gi større lønnsutgifter

enn en ordinær lærer med ordnet arbeidstid. Kommunen vil også pådra seg økte pensjonsutgifter, som vil påløpe lenge etter at ansatte har sluttet (fremtidige pensjonsforpliktelser). Midlertidige ansettelse i faste stillinger strider imot kommunens ansettelsespolitikk. Ansatte har plikter og rettigheter og disse vil rokkes ved midlertidig ansettelse. Dersom Nordreisa kommune skal ansette leirskolelærere i privat regi, vil kommunen være ansvarlig for ansatte i den private bedriften Reisa Friluftssenter AS. For kommunen er dette lite gunstig økonomisk og krevende å følge opp.

Reisa Friluftssenter AS er en privat bedrift og har mulighet å selv ansette lærere med relevant kompetanse. Slik sikrer bedriften selv ett godt pedagogisk opplegg til de barn som deltar på leirskolen. Med kompetente lærere og ett høyt aktivitetsnivå er det mulig å øke omsetningen og også inntjeningen. At Reisa Friluftssenter AS har arbeidsgiveransvaret for leirskolelærerne, er udelt positivt i forhold til oppfølging og planlegging i det daglige med nærhet til arbeidsplassen og sin leder. Leirskole er et verdifullt og ønsket tilbud i kommunene, men elever har ikke lovfestet rett til leirskoleopphold i løpet av grunnskolen.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
	Nordreisa kommunestyre	

Ansettelse av leirskolelærere/assistenter

Vedlegg

- 1 Søknad om ansettelse av leirskolelærere

Rådmannens innstilling

1. Kommunestyret delegerer til oppvekst- og kulturutvalget å vedta kommunalt tilsatt leirskolelærerstilling, samt inngå av avtale med leirskolen om bruk og finansiering av stillingen.
2. Det forutsettes at finansiering av kommunal leirskolelærer dekkes av sektorens ramme; evt gjennom vertskommunetilskudd og refusjon fra leirskolen.

Saksopplysninger

Nordreisa kommunestyre vedtok i sak 29/06 å avvikle ordningen med kommunalt tilsatte leirskolelærere/assistenter. Bakgrunnen for avviklingen var at leirskoledriften var en merutgift for kommunen, da inntektene fra driften ikke dekket utgiftene.

Leirskolen har etter dette selv ansatt lærere og innarbeidet disse utgiftene innenfor egen drift.

27.05.15 mottok Nordreisa kommune brev fra Reisa Friluftssenter ved Terje Nordberg, der de ber om at kommunen ansetter leirskolelærere/ assistenter. I svarbrev til Reisa Friluftssenter AS fastholder sektorleder for oppvekst og kultur at kommunen ikke har forpliktelser til å ansette leirskolelærere/assistenter.

11.01.16 mottar Nordreisa kommune søknad fra Karina Nordberg; daglig leder ved Reisa Friluftssenter AS, om midlertidig ansettelse av leirskolelærere.

Reisa Friluftssenter AS ønsker status som godkjent leirskole i Norsk Leirskoleforening, og ett av kriteriene er at vertskommunen ansetter leirskolelærere.

I søknaden kommer det frem at uten leirskole som en del av driften, er det liten sjanse for at bedriften Reisa Friluftssenter AS kan fortsette driften.

Kommuner som sender klasser på leirskole, kan søke om tilskudd til leirskoleopphold og leirskoleopplæring for de klassene som har leirskoleopphold med en varighet på minst 3 overnattinger.

Reisa Friluftssenter AS hevder i sin søknad at kommunen gjennom vertskommunetilskuddet får dekning for lønnsutgiftene. Nordreisa kommune får pr i dag ikke vertskommunetilskudd og det har ikke lyktes å få klarhet i om kommunen vil få tilskuddet og størrelsen på tilskuddet.

Ett leirskoleopphold i løpet av grunnskolen er en nasjonal satsing. Det er likevel ikke lovpålagt at elevene skal ha leirskoletilbud i løpet av grunnskolen, jfr opplæringsloven § 2-3 1. ledd.

Saken ble behandlet i Oppvekst- og kulturutvalget 23.05.16, og det ble gjort følgende vedtak:
Saken utsettes og Nordreisa kommune går i forhandling om en ordning der det ikke koster kommunen noe å lønne læreren.

Rådmann og sektorleder hadde 24.08.16 møte med Terje Nordberg angående ordning mellom Reisa Friluftssenter AS og Nordreisa kommune om ansettelse av lærere/assistenter til leirskoledriften.

Reisa Friluftssenter AS er villig til å inngå avtale med Nordreisa kommune om at de påtar seg merutgiftene ved ansettelse av leirskolepersonell, dersom Nordreisa kommune står for ansettelsen.

Konklusjonen fra møtet var at det lages sak til politisk behandling, der det skisseres en løsning hvor kommunen ansetter leirskolepersonell mot at merutgiftene dekkes av Reisa Friluftssenter AS. Det utarbeides en avtale mellom Nordreisa kommune og Reisa Friluftssenter AS om dette.

Vurdering

Nordreisa kommune ser verdien i å ha leirskole i egen kommune. Den er et verdifullt og ønsket tilbud, men er ikke et lovpålagt tilbud i grunnskolen.

Dersom kommunen ønsker å bruke leirskole som en del av undervisningsopplegget og må sende elver på leirskoleopphold ut av kommunen, vil det være mer kostbart enn å ha elevene på leirskole i egen kommune.

Det er knyttet stor usikkerhet i forhold til om et evt statstilskudd dekker de faktiske lønnskostnader. Refusjon gis med utgangspunkt i det faktiske elevbelegget, og ikke som en fast sats.

Ifølge Norsk Leirskoleforening er statstilskuddet til leirskolekommunen ikke tilstrekkelig for å dekke de totale lønnskostnadene. Dette var også årsaken til at kommunen trakk seg ut fra leirskoledriften.

Ansettelse av leirskolelærere i kommunal regi vil ikke være mulig innenfor dagens økonomiske rammer. Lærere på leirskolen har lengre arbeidsdager og det vil derfor gi større lønnsutgifter enn en ordinær lærer med ordnet arbeidstid. Kommunen vil også pådra seg økte pensjonsutgifter, som vil påløpe lenge etter at ansatte har sluttet (fremtidige pensjonsforpliktelser).

Midlertidige ansettelser i faste stillinger strider imot kommunens ansettelsespolitikk. Ansatte har plikter og rettigheter og disse vil rokkes ved midlertidig ansettelse. Dersom Nordreisa kommune skal ansette leirskolelærere til Reisa Friluftssenter AS, vil kommunen være ansvarlig for ansatte i den private bedriften. Det er krevende å følge opp ansatte som styres av en privat aktør.

Reisa Friluftssenter AS har selv mulighet til å ansette lærere med relevant kompetanse. Slik sikrer bedriften selv ett godt pedagogisk opplegg til de barn som deltar på leirskolen. Med kompetente lærere og ett høyt aktivitetsnivå er det mulig å øke omsetningen og også inntjeningen. At Reisa

Friluftssenter AS selv har arbeidsgiveransvaret for leirskolelærerne, vil være positivt i forhold til oppfølging og planlegging i det daglige med nærhet til arbeidsplassen og sin leder.

Da det er usikkerhet knyttet til tilskudd til lønnsrefusjon, anbefaler rådmannen at kommunen ikke tilsetter leirskolelærer før finansiering er avklart. For ikke å utsette prosessen ytterligere anbefales det at oppvekst- og kulturutvalget får delegert myndighet til å avgjøre om kommunen skal tilsette leirskolelærer. Det forutsettes at stillingen fullfinansieres; gjennom tilskudd og refusjon fra leirskolen.

Møteprotokoll

Utvalg: Nordreisa kommunestyre

Møtested: Kulturscena, Halti

Dato: 09.02.2017

Tidspunkt: 10:00 – 13:30

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Øyvind Evanger	Leder	AP
Sigrund Hestdal	Medlem	AP
Hilde Anita Nyvoll	Medlem	AP
Sigleif Pedersen	Medlem	AP
Tore Elvestad	Medlem	AP
Trond Bjerkmo	Medlem	AP
Olaug Bergset	Medlem	SP
Olaf Skogmo	Medlem	SP
Helga Jæger Wigdel	Medlem	SV
Odd H. Rudberg	Medlem	SV
Karl Mattis Nyheim	Medlem	MDG
Terje Olsen	Medlem	H
Johanne M Olaussen	Medlem	H
Herborg Ringstad	Medlem	H
Per Sverre Moen	Medlem	H
Anne Kirstin Korsfur	Medlem	FRP
John R Karlsen	Medlem	FRP
David Olsen	Medlem	KRF
Tor-Arne Isaksen	Medlem	KRF
Ingvil Birkelund Andersen	Medlem	KRF

Fra ungdomsrådet møtte:

Navn
Hermod Bakken
Sigvart Andersen

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
Arthur J Tørfoss	MEDL	FRP

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Ann Kristin Thorheim	Arthur J Tørfoss	FRP

Merknader

Vedtak:

Kommunestyret vedtar oppstart av arbeidet med trespråklig kommunenavn for Nordreisa kommune med mål om å søke Kommunal- og moderniseringsdepartement om å få ta i bruk parallellnavn på samisk og kvensk for kommunenavnet Nordreisa kommune. Endelig skrivemåter forelegges for kommunestyret før det sendes søknad til departementet. Følgende rekkefølge skal brukes på skiltene; norsk, samisk og kvensk

PS 7/17 Ansettelse av leirskolelærere/assistenter**Saksprotokoll i Nordreisa kommunestyre - 09.02.2017****Behandling:**

Olaug Bergset (Sp) fremmet følgende forslag:

1. Nordreisa kommune inngår avtale med Reisa Friluftssenter AS om ansettelse av leirskolelærer fra første uke det er leirskole i 2017.
2. Stillingens omfang skal tilpasses bestillingene ved Reisa Friluftssenter.
3. Det forutsettes at avtalen utformes slik at den ikke gir kommunen ekstra lønnsutgifter.

Per Sverre Moen (H) fremmet følgende oversendelsesforslag:

Saken sendes i sin helhet til oppvekst- og kulturutvalget for behandling der.

Det ble først stemt over oversendelsesforslaget fra Per Sverre Moen (H). 1 stemte for og 20 stemte imot. Forslaget falt derved.

Det ble deretter stemt over rådmannens innstilling satt opp mot forslaget fra Olaug Bergset (Sp). Forslaget fra Olaug Bergset (Sp) enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Nordreisa kommune inngår avtale med Reisa friluftssenter AS om ansettelse av leirskolelærer fra første uke det er leirskole i 2017.
2. Stillingens omfang skal tilpasses bestillingene ved Reisa friluftssenter.
3. Det forutsettes at avtalen utformes slik at den ikke gir kommunen ekstra lønnsutgifter.

PS 8/17 Mulig utbygging av Hjellnes kai- og industriområde**Saksprotokoll i Nordreisa kommunestyre - 09.02.2017****Behandling:**

Hilde Nyvoll (Ap) fremmet følgende forslag:

Kommunestyret ber næringsutvalget igangsette et forprosjekt for Hjellnes havn- og industriområde med sikte på å avklare økonomisk grunnlag og mulig samarbeidspartnere om utbygging. Forprosjektet legges frem for kommunestyret 26.10.2017.

Forslaget fra Hilde Nyvoll (Ap) ble satt opp mot rådmannens innstilling.

12 stemte for forslaget fra Hilde Nyvoll (Ap) og 7 stemte for rådmannens innstilling.

Forslaget derved vedtatt.

AVTALE MELLOM NORDREISA KOMMUNE OG REISA FRILUFTSSENTER AS OM ANSETTELSE AV LEIRSKOLELÆRER

Mellom Nordreisa kommune og Reisa friluftssenter as er det inngått slik avtale om ansettelse av leirskolelærer:

1. Undervisningspersonalet ved Reisa friluftssenter as skal være tilsatt i Nordreisa kommune.
2. Reisa friluftssenter as skal tilrettelegge forholdene på leirskolen slik at kommunalt ansatt leirskolelærer gis tilgjengelighet og gode arbeidsforhold i henhold til lov og avtaleverk.
3. Partene skal årlig avtale tidsrom for neste års leirskolevirksomhet. Avtale for det enkelte år skal være inngått innen 1. november året før. I 2017 foregår leirskolevirksomheten i ukene 35-37 (3 uker). Uke 34 brukes til planlegging.
4. Kommunalt ansatt leirskolelærer har rett til å benytte materiell og utstyr som er på Reisa friluftssenter as uten kostnader for kommunen.
5. Kommunalt ansatt undervisningspersonell skal fristilles fra annet arbeid i Nordreisa kommune i de perioder det er leirskolevirksomhet. I tillegg kan det nyttes inntil en uke per år til forberedelser av det pedagogiske opplegget på Reisa friluftssenter as.
6. Det pedagogiske opplegget godkjennes av rektor ved Storslett skole, som også er arbeidsgiver for leirskolens undervisningspersonell.
7. Reisa friluftssenter as er ansvarlig for å ha et kvalitets- og HMS system for leirskolepersonellet, tilleggsforsikringer som ikke er dekket av kommunen, avtale med Norsk Leirskoleforening etc.
8. Reisa friluftssenter as skal i tillegg ha en egen assistent som bistår leirskolelærer i forkant og under aktivitetene. Vedkommende må kunne delta og gjennomføre alle aktiviteter sammen med leirskolelærer.
9. Reisa friluftssenter as er selv ansvarlig for fakturering og innkreving av leirskoleopphold fra respektive skoler/kommuner.
10. Reisa friluftssenter as betaler årlig påløpte lønns- og personalkostnader for leirskolelærer ansatt i Nordreisa kommune. Lønnskostnader består av påløpt lønn, feriepenger og pensjon for avtalte uker inklusiv planlegging. Evt andre avtalte kostnader refunderes også i sin helhet. Påløpte kostnader faktureres etterskuddsvis med forfall innen 30 dager fra fakturadato.
11. Partene har en gjensidig plikt til å ta opp mulige uoverensstemmelser i samarbeidet.
12. Avtalen kan av begge parter sies opp med 6-seks måneders varsel løpende fra 1. november.
13. Denne avtale er undertegnet i to eksemplarer, en til hver av partene.

Storslett, 27. 6 2017 -
 NORDREISA KOMMUNE
 Rådneleirskole
 Nordreisa kommune

Karina Nordberg
 Reisa friluftssenter as

Nordreisa kommune

Ordfører

Terje Nordberg

Deres ref:	Vår ref (bes oppgitt ved svar):	Løpenr.	Arkivkode	Dato
	2015/2001-14	1540/2018	223	08.02.2018

Svar på innbygger spørsmål til kommunestyret - Leirskole og tilskudd til Reisa Friluftssenter

Spørsmål: Har Nordreisa kommune søkt om tilskudd fra statsbudsjettet kap.225 post 66. for 2017?

Nordreisa kommune er positiv til at det drives leirskole i kommunen. For å kunne drive leirskole må vertskommunen være arbeidsgiver og ha det pedagogiske ansvaret for innholdet. Kommunestyret vedtok derfor for ganske nøyaktig 1. år siden at Nordreisa kommune skulle inngå avtale med Reisa friluftssenter AS om ansettelse av leirskolelærer, under forutsetning om at avtalen utformes slik at den ikke gir kommunen ekstra lønnsutgifter.

I følge opplysninger fra Fylkesmannen i Troms finnes det nå én tilskuddsordning som gjelder leirskoler og det er tilskudd til leirskoleopplæring; statsbudsjettet kap. 225 post 66. som spørsmålsstiller refererer til. Dette er ordningen som alle kommuner kan søke på når de har hatt elever på leirskoler. Hver enkelt besøkskommune er selv ansvarlig for å sende refusjonskrav til Fylkesmannen. Dette kan leirskolen sikre seg om skjer gjennom å kreve en refusjonsgaranti før oppholdet finner sted.

Svaret på det konkrete spørsmålet er at Nordreisa kommune søker om refusjon for våre egne elever som har deltatt på leirskole. Refusjonskravet sendes til Fylkesmannen, som dekker dette over statsbudsjettets kap. 225 post 66.

Ordfører oppfatter likevel spørsmålet som om Nordreisa kommune krever besøkskommunene for deres refusjon av utgifter til leirskoleopplæring slik refusjonsgarantien gir anledning til. Det gjøres ikke.

Forholdet mellom Nordreisa kommune og Reisa friluftssenter AS er regulert av avtale inngått 27.6-2017. Der heter det i punkt 9. «*Reisa friluftssenter as er selv ansvarlig for fakturering og innkreving av leirskoleopphold fra respektive skoler/kommuner.*»

Postadresse:
Postboks 174, N- 9156 Storslett
E-post:
postmottak@nordreisa.kommune.no

Besøksadresse:
Sentrum 17
Internett:
www.nordreisa.kommune.no

Telefon: + 47 77 58 00 00
Telefaks: + 47 77 77 07 01
Bankkonto:
4740.05.03954
Org.nr: 943 350 833

Ordfører ser at dette punktet kan være gjenstand for misforståelse og vil derfor be rådmannen gjennomgå avtalen sammen med Reisa friluftssenter AS for å klargjøre hvem som har ansvar for å kreve besøkskommunene for refusjonen til leirskoleopplæringen de mottar som er ment å dekke utgifter til leirskolelærer.

Med vennlig hilsen

Øyvind Evanger
Ordfører

Intensjonsavtale om leirskoledrift

mellom Vertskommune og Leirsted

Vertskommunen (kommunen der leirskolen ligger) og Leirstedet (vertsskap/eier) vil samarbeide om å etablere bemannet Leirskole. Denne intensjonsavtalen gir et grunnlag for å planlegge, prøve ut og starte opp med leirskoledrift. Avtalen vil innen bli revidert for konkretisert ansvarsfordeling og hensiktsmessig samarbeid i tråd med de føringer som ligger til grunn i denne intensjonsavtalen.

- 1) Leirstedet er forpliktet til å følge gjeldende lover, forskrifter og læreplaner for grunnskolen.
- 2) Leirstedet er vertskap, har ansvar for den forretningsmessige driften, krever inn betaling for og besørger elevenes opphold, kost og losji.
- 3) Leirstedet har ansvar for undervisningsarealer og utstyr.
- 4) Leirstedet har en daglig leder som administrerer vertskapsdelen av leirskoledriften.
- 5) Kommunen har ansvar for å utarbeide og følge opp det pedagogiske opplegget på Leirskolen, i tråd med gjeldende lover, forskrifter og læreplaner for grunnskolen.
- 6) Kommunen tilsetter, lønner og har arbeidsgiveransvaret for det pedagogiske personalet på Leirskolen. (Jfr. Opplæringsloven §10-3)
- 7) Kommunen har en rektor/administrativ leirskolelærer som har det daglige pedagogiske lederansvaret på Leirskolen.
- 8) ~~Kommunen~~ ^{Reisa Friluftssenter a.s} krever inn statsrefusjon fra besøkskommunen. (Jfr. Tilskudd til leirskoleopplæring.) Refusjonen skal i sin helhet nyttes til opplæringen på Leirskolen.
- 9) Partene på Leirskolen samarbeider i den daglige driften til beste for elevtilbudet, og i nært samarbeid med besøksskolene og deres medfølgende lærere.

Mandag, den, 14/5 - 2018

Bernt Sandtrøen

Kommunen v/

Skole-/kommunalsjef

Terje Nordby

Leirstedet v/ Reisa Friluftssenter AS.

Eier/vertsskap

Storslett 2.1.2020

Oppvekst- og Kulturutvalget
V leder Rune Benonisen
Nordreisa kommune

Ang. Intensjonsavtale om leirskoledrift mellom vertskommune og leirsted.

Nordreisa kommune har inngått en avtale med Sappen Friluftssenter AS, for noen år siden og den ble fornyet igjen 14.5.2018. Hensikten med avtalen, slik den er skrevet er «å samarbeide om å etablere bemannet leirskole». Det sies også i avtalen at «Denne avtalen intensjonsavtalen gir et grunnlag for å planlegge, prøve ut og starte opp med leirskoledrift».

Det ble med et pennestrøk bestemt at Storslett skole skulle ha dette ansvaret. Avtalen er skrevet i 9 punkter, der spesielt punkt 5, 7 og 9 er svært belastende for Storslett skole.

Punkt 5 «Kommunen (les Storslett skole) har ansvar for å utarbeide og følge opp det pedagogiske opplegget på Leirskolen, i tråd med gjeldende lover, forskrifter og læreplaner for grunnskolen». Storslett skole har utarbeidet opplegg i samsvar med K-06, noe som har vært et betydelig merarbeid. Oppleggene har blitt tilpasset fra tidligere år, blitt risikovurdert og omgjort. Vi har måtte ansette eksterne instruktører i klatring med godkjent autorisasjon. Vi har stilt med 2 leirskolelærere, en med betydelig erfaring og en helt fersk. Tidligere brukte vi en pensjonert lærer, som hadde vært leirskolelærer ved Sappen Leirskole. Jeg som inspektør har også i denne perioden måttet være til stede.

Leirskoleperioden er alltid de første ukene på høsten. Det at vi må frigi 2 lærere i denne perioden, har vært en stor ulempe på vår skole. Kontaktlærer og faglærere har måttet bli erstattet med vikarer og dette har ikke alltid gått helt knirkefritt. Det har vært belastende for elever og foreldre. Uro og dårligere faglig utbytte for våre elever er ofte et resultat av langvarig fravær.

Storslett skole har i avtaleperioden hatt det hele ansvaret for alle elevene, både våre og tilreisende. Et pedagogisk og et utvidet ansvar, blant annet for elevenes sikkerhet, ble tillagt oss. Vi har aldri hatt problemer med å stå ansvaret for våre elever, men vi synes det er urimelig at vi må gjøre det for andre skoler. Jeg har meddelt min rektor om at dette er urimelig og at jeg ikke er beredt til å ta dette. Storslett skole får heller ingen kompensasjon for at vi må gjøre dette.

Besøksadresse: Lyngsmark 8, 9151 Storslett. Telefon: 77588300
Foreldrepålogging Skooler: <https://nordreisaparents.azurewebsites.net>
Hjemmeside: www.nordreisa.kommune.no/hjem.407889.no.html
Postadresse: Postboks 174, 9156 Storslett. E-post: storslett.skole@nordreisa.kommune.no

Vi kan jo også spørre oss om ikke Sappen Feriesenter AS nå har hatt lang nok tid til «å prøve ut om de skal starte opp med leirskoledrift». Om Sappen Feriesenter AS ønsker å satse på leirskoledrift, bør de selv snart ta initiativ for å utvikle leirskoleideen.

Jeg ber Nordreisa kommune vurdere om denne avtalen skal sies opp eller videreføres. Om den skal videreføres, så må kommunen se om det er noen som kan ta oppgaven.

Det nærmer seg tiden hvor skolene enten bestiller leirskoleopphold ved ulike leirskoler eller går for andre løsninger. Det haster da med å få avklart dette, både for Sappen Feriesenter og Nordreisa kommune.

Betingelsene og avtalen er drøftet med Nord-Troms Friluftsråds leder Hugo Tingvoll og prosjektarbeider Sunniva Kråbøl, og de er enige om at dette er en stor oppgave. En oppgave som det ikke kan tas for lett på.

Rektor Merete Rasmussen har fritatt meg for denne oppgaven.

Hilsen

Ottar Remmen

Undervisningsinspektør Storslett skole

Fra: Reisa Friluftssenter (reisafriluftssenter@hotmail.com)

Sendt: 12.03.2020 07:43:38

Til: Nordreisa kommune

Kopi:

Emne: Innlegg i utvalgssak 9/20, arkivsak 2015/1536-16 til Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg.

Vedlegg: leirskolen planer og ansvar.pdf; Tilsvar til rådmannen 1.pdf

Hei!

Vi ønsker å levere et tilsvar, samt et dokument forfattet av inspektør på Storslett skole til utvalgssak 9/20 som skal behandles i oppvekst og kulturutvalget 18.mars.

Håper dette kan komme med.

Vennlig hilsen

Karina Nordberg

Reisa Friluftssenter AS, tlf 77765501

Reisafriluftssenter@hotmail.com

www.reisafriluftssenter.no www.reisariverhostel.com

Storslett 25.8.2019

Leirskoleoppholdet ved Sappen Feriesenter

Kunnskapsløftet sier følgende om leirskole. «Det er lov å dra på skoleturar og på leirskole som ein del av opplæringa.» Det er opp til skolene og kommunene om de vil benytte seg av en leirskole eller ikke. I juni 2019 ble det lovfestet at skolene har plikt til å tilby leirskole eller annen skoletur.

Opplæringsloven i § 13-7 b. *Plikt for kommunen til å tilby leirskoleopphald eller annan skoletur.*
(Føyd til med lov 21 juni 2019 nr. 60 res. 21 juni 2019 nr. 778

Det stilles krav til varighet og minst 3 overnattinger og 4 undervisningsdager, med minst 5,5 klokke timer undervisning pr dag. Det er da valgfritt for kommunene eller skolene om de vil ha et leirskoleopphold eller en annen tur, men det er like krav til undervisning og overnattinger. Det er ikke anledning å fravike kravet.

Staten legger også til rette for tilskuddsordninger for kommunene om det brukes leirskole i opplæringa. Som en følge av bruk av leirskole i opplæringa, så har det også tvunget seg fram egne avtaler, for godtgjøring for overtid av pedagogisk personale, «Leirskoleavtalen». Avtalene ble forhandlet fram av Utdanningsforbundet og kommunene.

Det finnes forskjellige alternativer for leirskoler. De deles i to hovedgrupper, bemannet og ubemannet leirskole. De bemannede leirskolene har etablert lokale og egne tilsatte, i tillegg til pedagogisk personale, mens de ubemannede ikke nødvendigvis har det. Ubemannede leirskole kan blant annet være en provisorisk teltleir eller et lokale som ikke har regulær drift, for eksempel et opplegg rundt ei hytte eller en fjellgård. Det stilles strenge krav til brann og vaktordninger, til de ulike alternativer, men det tar jeg ikke stilling til her. Ubemannede og bemannede leirskolealternativ har ulike krav til leirskolelærere og annet pedagogisk personale, i forhold til leirskoleavtalen og godtgjøring. I våre nabokommuner gjennomføres leirskole med ubemannet leirskole, mens Nordreisa benytter Sappen Feriesenters leirskoletilbud.

Ved bemannede leirskolealternativ er det leirskolen som stiller med nødvendig utstyr. Det kan i en overgangsperiode inngås avtale mellom skolene og leirskolen om lån av nødvendig utstyr. Ved ubemannede leirskolealternativ er det skolene som har alt ansvar, om ikke annet er avtalt.

Hvor vidt et leirskoleopphold er i samsvar med opplæringsloven avhenger om den har et opplegg som kan forsvares i forhold til Kunnskapsløfters K-06 sine kompetansemål. Det at den også harmonerer med Opplæringslovens formålsparagraf, er et absolutt pluss i forhold til oppholdet. Leirskoleoppholdet defineres ofte som undervisning eller program, og tid utenom.

Opplæringsloven sier følgende om personell ved leirskoler: § 10-3. *Personell ved leirskolar*

Undervisningspersonalet ved leirskolar med fast pedagogisk bemanning skal vere tilsett i den kommunen der leirskolen ligg. Departementet kan gi forskrifter om kompetansekrav for personalet ved faste leirskolestader.

0 Endra med [lov 17 sep 1999 nr. 74](#) (ikr. 17 sep 1999 iflg. [res. 17 sep 1999 nr. 1011](#)).

Leirskoleforeningen begrunner bruk av leirskole mot formålsparagrafen

«Formålsparagrafen – Opplæringsloven §1-1

Opplæringslovens §1-1 beskriver formålet med opplæringen. Gjennom sju ledd angir denne paragrafen det grunnleggende og overordnede helhetssyn skolen skal ivareta.

Gevinstene ved leirskole samsvarer svært godt med formålsparagrafen.

§1-1 innleder med:

Opplæringa i skolen skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane historisk og kulturell innsikt og forankring.

På leirskole får elevane historisk og kulturell innsikt på en praktisk måte. De får trening i å stå på egne bein, blir mer selvstendige og øker forståelsen for egen kulturell forankring.

Elever og foreldre ønsker tilbudet.

Lovens tredje ledd understreker dette mandatet:

Opplæringa skal bidra til å utvide kjennskapet til og forståinga av den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon.

Det er nettopp dette leirskole handler om, møtet med nye kulturer, norske og utenlandske. Elevane får positive fellesopplevelser som skaper forståelse og setter varige spor.

Opplæringa skal gi innsikt i kulturelt mangfald og vise respekt for den einskilde si overtyding. Ho skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.

En uke på leirskole representerer en verdifull læringsarena for å gi innsikt i kulturelt mangfald, vise respekt og fremme toleranse. Elevane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet.

En uke på leirskole, for mange første uka alene uten foresatte, er en stor utfordring. Mange elever får kjenne på hjemlengselen. Leirskolen blir en realistisk øvings-arena å teste seg på og gir verdifull sosial trening. Arbeidsoppgaver må løses i fellesskap. Elevane blir bedre kjent med andre, men ennå viktigere, de blir bedre kjent med seg selv. På hjemreiseditagen er det mange stolte ungdommer som går på bussen hjem. Den mestringsfølelsen hver og en sitter med etter vel gjennomført uke «helt aleine» har en betydning som ikke skal undervurderes. Det skjer mer personlig utvikling på en leirskoleuke enn kanskje noen annen skoleuke. Trygge omgivelser og erfarne voksne sikrer at alle lykkes.

Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrøng.

Dette er sentrale elementer i leirskoleidèen. Elevane får utforske et nytt miljø og utfolde seg i frie rammer som skaper glede og engasjement. Elever som sliter med en teoritung skolehverdag har særlig utbytte av oppholdet. De blomstrar, bygger et bedre selvbilde og endrer status i gruppa. Det fremmer motivasjon og læring vidare i skoleløpet.

Elevane skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.

Leirskole bruker naturen som læringsarena. Enkelt friluftsliv basert på miljøhensyn og sporløs ferdsel setter dagens livstil i et kritisk lys og åpner for etiske refleksjoner. Leirskole er praktisk læring gjennom handling. Elevane utfordres på deltakelse og ansvar.

Skolen skal møte elevane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.

Dette er kvaliteter og holdningar som elevane møter på en særlig tydelig måte gjennom leirskolens rammer og egenart. Elevane får kjenne på betydningen av disse grunnleggende begrepene i praksis.

Besøksadresse: Lyngsmark 8, 9151 Storslett. Telefon: 77588300

Foreldrepålogging Skooler: <https://nordreisaparents.azurewebsites.net>

Hjemmeside: www.nordreisa.kommune.no/hjem.407889.no.html

Postadresse: Postboks 174, 9156 Storslett. E-post: storslett.skole@nordreisa.kommune.no

Side 2 av 5

Leirskoleuka blir et mini-samfunn som utfordrer og bevisstgjør betydningen av de verdiene vi ønsker å bygge stor-samfunnet på.

Leirskole er tverrfaglig opplæring som direkte kan relateres til og forsvares ut fra hele skolens formålsparagraf. Derfor er leirskoleopplæring spesielt nevnt i Opplæringslovens §2-3 sammen med opplistingen av alle skolefagene. Det er et sterkt signal om leirskolens verdi, og det lovfester leirskoleopplæring som grunnskoleopplæring. Det betyr f.eks. at det ikke er nødvendig å søke om fri for å reise på leirskole.»

(nettsiden til www.leirskole.no)

Ansvar

Sappen Feriesenter og Nordreisa kommune inngikk en intensjonsavtale om å forsøke å få til permanent drift ved leirstedet. I avtalen påtar Nordreisa kommune ansvar for at opplæringa foregår etter gjeldede lover og forskrifter. Når denne avtalen gjelder, vil Nordreisa kommune ha et overordnet ansvar for elevenes opphold i undervisninga, men det vil være kommunene til hjemmehørende elev som har ansvaret for eleven generelt. Elevene som er på leirskole skal ha ulykkesforsikring fra egen kommune. Men dersom undervisningspersonale har opptrådt uaktsomt så vil det kunne oppstå erstatningsansvar, for det pedagogiske personalets arbeidsgiver, altså Storslett skole og Nordreisa kommune. Leirskolen har ansvar for utstyr, mat og forpleining, samt eleven utenom undervisning, sammen med elevens hjemmehørende skole.

Utdanningsdirektoratet har svart på spørsmål om skoleeiers erstatningsansvar når elever er på leirskole. Dette kan for eksempel bli aktuelt dersom en elev blir skadet under leirskoleoppholdet. Krav om forsvarlighet etter Opplæringsloven s §12-1 vil stå sentralt dersom ulykker skjer og krav om erstatning rettes. En del av undervisningstiden brukes til fag og aktiviteter som skolen og elevene velger, til leirskoleopplæring og til opplæring på andre skoler eller på en arbeidsplass utenfor skolen. Det følger av opplæringsloven § 2-3.

All offentlig grunnskoleopplæring, inkludert opplæring på en leirskole eller en skoletur, skal være i samsvar med opplæringsloven med forskrifter, inkludert Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Skolen har blant annet plikt til å sørge for at tilsynet med elevene er forsvarlig ut fra risikoen for at skade eller ulykke kan skje, jf. forskrift til opplæringsloven § 12-1. Se også opplæringsloven § 8-2 første ledd. Bruk av alternative opplæringsarenaer i grunnskolen er også omhandlet i rundskriv Udir-3-2010.

Kommunen har altså det overordnede ansvaret for elevenes trygghet ved leirskoleopphold. Kravet til forsvarlig tilsyn gjelder for hele leirskoleoppholdet, og for reisen til og fra. Når undervisninga overlates til andre, som for eksempel et annet undervisningssted, vil det pedagogiske personalet og ansvarlig eier ha ansvar. Medfølgende lærere har ikke pedagogisk ansvar som leirskoleundervisninga, men har et overordnet ansvar for sine elever, når det gjelder å se til at elevene er trygge og har det bra. De kjenner til elevene, til spesielle hensyn både sosiale og faglige. De skal sørge for å overføre relevant informasjon, i forhold til elevenes opphold. Taushetsbelagte opplysninger utveksles ikke.

Besøksadresse: Lyngsmark 8, 9151 Storslett. Telefon: 77588300

Foreldrepålogging Skoler: <https://nordreisaparents.azurewebsites.net>

Hjemmeside: www.nordreisa.kommune.no/hjem.407889.no.html

Postadresse: Postboks 174, 9156 Storslett. E-post: storslett.skole@nordreisa.kommune.no

Side 3 av 5

Som en følge av lover og forskrifter, nevnt i teksten over, vil det vi ha flere hensyn som må tas.

Opplegget vi har hatt tidligere år har blitt justert noe, ut i fra sikkerhets hensyn for elevene. Det legges vekt på at det skal være kvalifisert personale til risikoaktiviteter, som for eksempel rappellering. Hvilke sertifiseringer som er nødvendig må vurderes til hvilken aktivitet. For klatre-aktiviteter vil «Bratt-kortet» kunne være godt nok, mens det er vanskeligere å finne sertifisering for padling i elv. Her må det legges vekt på erfaring, da godkjennings-ordningene, med «Våtkortet» ikke handler om padling med kano i elv. Det er tatt hensyn til risiko ved padling på Reisaelva og det er utelatt tur til Soutsis-juvet, da sikringstiltakene med bolting, tauverk og vann ikke er gjennomført. Her ble det avtalt risikovurdering med alpin certefiserer, men denne avtalen har ikke latt seg gjennomføre, av vedkommende.

Det settes en vannstandsbegrensing på 2,20 ved målestasjon på Svartfoss-berget, ved fergekryssing med kano i Sappenstilla, om Soutsis-juvet senere skal brukes. Dette skjer da ferdighetene til elevene, så tidlig i oppholdet, ikke ennå er gode nok. Leirskolelærerne skal ha godkjent livredningskurs, med 1 års varighet, eller tilsvarende. Ved all bruk av kano eller hvor det er risiko for at elevene kan falle i vann, der det er fare for å drukne, skal det brukes godkjente flytevester. Ved padling på Reisaelva skal det være kaste-line beregnet for redning, i første og siste kano. Utstyret skal demonstreres for deltakerne. Klatreutstyr skal tilfredsstillende gjeldende krav. Kokeapparat skal ikke inne inneholde rødsprit, lampeolje eller bensin, på grunn av flere alvorlige hendelser med skoleelever. Det sikreste er gass.

Her i denne redegjørelsen vil jeg bare gå inn på opplegget/programmet som ledes av pedagogisk personale og knytte aktivitetene til kompetansemålene i Kunnskapsløftet., K-06.

Opplegget rundt måltidene, vask og rom-orden besørges av leirskolens personale.

I læreplanen for **kroppøvingfaget** om idrett sier planen at elevene skal «utføre varierte aktiviteter og delta i leik som fremjar uthald, koordinasjon og anna kroppsleg utvikling.» Padling, orientering og rappellering oppfyller alle overnevnte mål for elevene. I «Full fræs» aktiviteten oppfylles de fleste av kompetansemålene «praktisere trygg ferdsel og gjere risiko- og sikkerhetsvurderingar i, ved og på vatn under varierte vêrforhold». Elevene skal «følge enkle reglar og prinsipp for samhandling og samspel og respektere resultatane». Opplegget bygger på samarbeid i gruppen. Det er ulike aktiviteter for elevene, både fysiske og teoretiske. Under kompetansemål for friluftsliv sier Kunnskapsløftet at elevene, etter 7. klasse, skal «vere med i ulike friluftslivsaktiviteter og praktisere trygg ferdsel under varierte vêr tilhøve». De skal også «kunne utføre enkel førstehjelp». Hver morgen gjennomfører leirskolelærerne undervisning om ulike tema. Enkel førstehjelp som elevene trener på i uka, blir presentert. Elevene skal også kunne «orientere seg ved hjelp av kart i kjent terreng». I løpet av uka er elevene i det samme skogsområdet. De får daglig trening i å bruke kart til å orientere seg i terrenget. «Elevene skal også få kjennskap til hvorfor fysisk aktivitet er viktig hver dag».

Læreplanen i «**Mat og helse**» sier at elevene skal lære å lage mat ute.

«lage mat i naturen og bruke naturen som ressurs». Dette er et kompetansemål etter 7. klasse. Høsting har lange tradisjoner i Norge, men er dessverre på retur. De lærer å lage bær-suppe ute, med selvplukkede skogsbær. De lærer bruk av trygge koke-apparat.

I skogsområdet som brukes ligger det mange gjengrodde «tjære-miler». Elevene skal også bli oppmerksomme på menneskers bruk og påvirkning av naturen. De blir kjent med gamle tradisjoner, med hvordan mennesker utvant tjære i furuskogen. Jfr «observere og gi eksempler på hvordan menneskelig aktivitet har påvirket et naturområde, undersøke ulike interessegruppers syn på påvirkningen og foreslå tiltak som kan verne naturen for framtidige generasjoner». Det er et **kompetansemål fra naturfag** etter 7. klasse. Det er spennende å trekke parallell til dagens fokus på bærekraftig utnyttelse av naturen. Hvilken plass har dagens utvinning av petroleum i dagens samfunn. Kan kveners utvinning av tjære sies å ha vært bærekraftig? Og hva med dagens produksjon av olje?

Besøksadresse: Lyngsmark 8, 9151 Storslett. Telefon: 77588300

Foreldrepålogging Skooler: <https://nordreisaparents.azurewebsites.net>

Hjemmeside: www.nordreisa.kommune.no/hjem.407889.no.html

Postadresse: Postboks 174, 9156 Storslett. E-post: storslett.skole@nordreisa.kommune.no

Side 4 av 5

Under mangfold i naturen, etter 4. klasse, går læreplanen inn på «beskrive hva som kan gjøres for å ta vare på naturen i nærområdet, og argumentere for omsorgsfull framferd i naturen». Sporløs ferdsel er en gjennomgangstone for hele leirskoleoppholdet. Området er mye brukt av elever og det er dermed ekstra viktig at området bevares, mest mulig i opprinnelig standard.

I opplegget med «Full fræs» prøves elevene i aktiviteter, oppgaver og sosiale ferdigheter. De faglige oppgavene er oppgaver de enten har blitt presentert under leirskoleoppholdet, eller fra foregående skoleår. Det kan være oppgaver som må løses sammen på land eller oppgaver elevene må hente på vannet i kano. Det er leirskolelærerne og elevenes lærere fra medfølgende skole som i samarbeid lager oppgavene til elevene. Disse gjøremålene kan være av **tverrfaglig** karakter.

Under avslutningen, siste kveld med gjengen, har gruppene ulike underholdningsinnslag. Avhengig av hva som gjennomføres vil det kunne favne flere kompetanssmål for elevene. Her er ikke leirskolelærerne involvert i planlegging og gjennomføring, men lærerne fra skolen vil kunne ha en rolle.

Vurdering

Hver morgen leder leirskolelærerne et morgenmøte, hvor medfølgende lærere møter. Leirskolelærer bistår og gir tilbakemeldinger til lærerne, om det de ser i forhold til elevene. Da elevene bare er noen få dager på leirskolen, er der lærerne på den enkelte skole som må **vurdere** elevene. Det er viktig at foreldre og elever får gode tilbakemeldinger. Medfølgende lærere fra de enkelte skole er med elevene på de forskjellige aktivitetene, og vil da ha utmerket anledning og god tid til de å gi elevene tilbakemeldinger på mestring og utvikling. De har langt bedre forutsetninger til å gi gode tilbakemeldinger.

Leirskolelærerne gir muntlige tilbakemeldinger på enkeltaktiviteter og mestring.

Programmet legges ved til hver enkelt skole. Programmet kan justeres fra uke til uke. Leirskolelærerne legger inn «Full Fræs» dagen etter gjennomført opplegg, slik at justeringer kan bli tatt med.

Ottar Remmen
Storslett skole
Pedagogisk ansvarlig 2019 for leirskoleoppholdet i Sappen

Innlegg i utvalgssak 9/20, arkivsak 2015/1536-16 til Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg.

I anledning innstilling av kommunedirektør i Nordreisa kommune om avslutning av avtale om samarbeid som vertskommune med Reisa Friluftssenter AS ber vi om at følgende blir tatt i betraktning ved behandling av kommunedirektørens innstilling på møtet den 18.03.2020.

Tilsvaret til kommunedirektørens innstilling og skoleinspektørens brev til administrasjonen.

Som sakspapirene viser bygger samarbeidet mellom Nordreisa kommune og Reisa Friluftssenter AS på videreføring av avtale fra 2017 og en ufullstendig intensjonsavtale fra 2018. Begge avtalene bærer til tross for støtte fra politisk hold preg av en uvilje fra administrasjonens side til en langsiktig forpliktelse til samarbeid med Reisa Friluftssenter AS som kan gi forutsigbar drift og vekst for bedriften.

I den opprinnelige avtalen fra 2017 ligger det en oppsigelsesklausul på 6 måneder. I intensjonsavtalen fra 2018 er det ingen oppsigelsesklausul. Dette til tross for at vi fra Reisa Friluftssenters side under avtaleforhandlingene har gitt uttrykk for at avtalen slik den står i dag gir lite forutsigbare kår for videre leirskoledrift. Grunnen er at bestillinger fra hospitantkolene ofte gjøres allerede når elevene går i første klasse i grunnskoletrinnet, mens selve oppholdet ikke skjer før elevene går i sjette klasse.

En avtale som har 6 måneders oppsigelsesfrist skaper unødig usikkerhet for både hospiterende skoler og oss som vertskap. Det vanskeliggjør også opplæring og ansettelse av kompetent personell til driften og åpner for at de ansatte i kommunen som er ansvarlig for driften kan drive lobbyvirksomhet for å si opp avtalen og vri seg unna sine arbeidsoppgaver. Vi forstår at det i skoleverket er en hektisk hverdag, men om det er en trøst så kan vi forsikre om at det i det private næringslivet i kommunen heller ikke er et slaraffenliv.

Avtalen slik den står gjør det også fristende for kommunedirektøren å si opp avtalen for kortsiktig balanse i sine sektorbudsjetter på bekostning av god langsiktig næringspolitikk og skolepolitikk til tross for de positive signalene fra bredt politisk hold angående leirskoledriften i kommunen.

Vi mener at saken slik den foreligger for utvalget bærer tydelige tegn på at avtalen er for dårlig slik den står og påpeker at verken skolens inspektør eller kommunedirektøren har invitert oss til å komme med innspill før saken ble fremlagt for utvalget. Dette vitner etter vårt syn om dårlig forvaltningsskikk, slett arbeid og en uvilje fra kommunens ansatte til å utføre de arbeidsoppgaver de er satt til å gjøre. Det avslører også en motstand mot å følge den positive linjen angående leirskoledrift i kommunen som gjentatte ganger er gitt fra politisk hold. Både nasjonalt og lokalt er leirskoleordningen omtalt i rosende ordelag på tvers av partilinjene. Vi skulle gjerne sett at Nordreisa som vertskommune for leirskolen uttrykte mer stolthet og støtte til dette viktige samfunnsoppdraget.

Dersom det ærverdige politiske utvalget kommer til at avtalen ikke skal sies opp vil vi derfor be om politisk engasjement til støtte for at forhandlingene etter intensjonsavtalen fra 2018 gjenopptas og fullføres med en mer langsiktig perspektiv til det beste for alle parter. Vi ser for oss en tidfestet avtale med minimum 6 års perspektiv, en tydeligere ansvarsfordeling mellom partene som kan avlaste skolens inspektør og årlige evalueringer av spørsmål knyttet til sikkerhet og opplæring.

Sakens kjerne.

Om tilskuddsordningen og finansiering av leirskolelærer og assistenter.

Av sakspapirene fremgår det at kommunedirektøren har pekt på usikkerhet knyttet til finansiering av leirskolelærerne som begrunnelse for oppsigelse av avtalen. Vi kan ikke forstå at det kan herske noen usikkerhet knyttet til dette. Etter avtale med kommunen har Reisa Friluftssenter AS påtatt seg all risiko knyttet til finansiering av leirskoledriften, inkludert kostnader med leirskolelærer og assistenter. Nordreisa kommune fakturerer oss direkte for disse kostnadene og vi tar selv jobben med å inndrive dette utlegget fra de respektive hospitantskolene.

Reisa Friluftssenter har påtatt seg dette ansvaret etter at kommunen tidligere bar det.

Av sakspapirene fremgår det at «På kommunestyremøtet 08.02.18 svarer ordfører Øyvind Evanger på innbygger spørsmål fra Terje Nordberg. Spørsmålet var om Nordreisa kommune har søkt om tilskudd fra statsbudsjettet kap. 255 post 66 for 2017. Ordfører gir som svar at det er kun én ordning som kommuner som har elever på leirskole kan søke på, og det er Tilskudd til leirskoleopplæring. Det er ingen refusjonsordning for leirskolelærerlønn».

Av ukjent grunn hadde kommunen problemer med å få dekket tilskudd til leirskolelærerlønn og assistenter og gikk en kort tid i underskudd på grunn av dette. Etter av vi tok over ansvar for inndrivning av disse midlene fra hospitantskolene kan vi bekrefte med sikkerhet at leirskolelærerlønn dekkes av tilskuddsordningen. Vi har overfor kommunen dekket alle deres kostnader og påtatt oss all økonomisk risiko ved at kommunen fakturerer oss direkte. Vi har her vist velvilje til å påta oss administrative oppgaver som kan avlaste kommunens tjenestemenn og vil fortsette å vise samme velvilje i alle spørsmål hvor vi har mulighet til å bidra til å «dra lasset».

Alle faktura fra Nordreisa kommune er prompte betalt av oss, vi har for fremtiden ingen problemer med å fortsette å ta ansvar for inndrivelse av tilskudd fra hospitantskolene all den tid tilskuddsordningen videreføres fra regjeringshold. I motsetning til kommunen som har gått i tap i forbindelse med inndrivning av tilskudd så har vi fra vår side hatt et moderat overskudd av samme ordning.

Hva som er grunnen til dette er det opp til kommunens administrasjon å besvare. Men la det for fremtiden ikke sås noen usikkerhet om tilskuddsordningen dekker kostnader med leirskolelærer og assistenter. Vi fremlegger gjerne kvittering for betalt faktura som bekreftelse på at ordningen dekker dette.

Om godkjenning av Reisa Friluftssenter AS som medlem i Norsk leirskoleforening. Rådmannen viser til at Reisa Friluftssenter AS ikke er medlem i Norsk leirskoleforening og uttaler i sin vurdering at behovet for å være medlem ikke virker å være tilstede.

Vi avviser kommunedirektørens vurdering og poengterer at behovet for å være medlem i aller høyeste grad er tilstede. Det utgjør en viktig del av planen for utvikling av leirskoletilbudet. Formålet med medlemskap er å vise at driften og opplæringa holder høy kvalitet. Medlemskap vil også gi tilgang på oppdatert informasjon om leirskoledrift, samt tilbud om deltakelse på Nasjonalt leirskolekurs hver høst. Som medlem kan NFL (Norsk leirskoleforening) sikre at elevene får et pedagogisk tilrettelagt leirskoleopphold i tråd med gjeldende læreplan, de kan veilede oss som leirskole og skolemyndighetene i kommunen om ulike sider ved leirskoledrift, de kan være med på å sikre kontinuerlig drift, pedagogisk utviklingsarbeid, samt sikre utvikling av leirskoler med miljøprofil.

En leirskole med medlemskap i Norsk leirskoleforening vil dermed også gagne Nordreisa kommune, det vil bidra til å avlaste pedagogisk ansvarlig for leirskoledriften ved å være en kilde til opplæring for leirskolelærer og assistenter. Leirskoleforeningen er en kilde til kunnskap for mange typer friluftaktivitet som også vil bidra til å øke kompetansen i det lokale næringslivet, noe som igjen kan øke aktiviteten på tilbudssiden og bidra til verdiskapning for fellesskapet.

Det kan vanskelig brukes som et argument mot Reisa Friluftssenter at vi ikke er medlem i leirskoleforeningen når det er pedagogisk leder som skal skrive læreplanen til denne søknaden. Vi har i skrivende stund enda ikke mottatt en tilfredsstillende læreplan til tross for at det når er to år siden avtalen først ble inngått.

Høsten 2018 fikk vi tilsendt et dokument fra inspektør ved Storslett skole. Dokumentet viste seg å være ufullstendig i forhold til hvilke læreplanmål som ble oppnådd ved leirskoleoppholdet. Dokumentet var på kun 1280 ord.

Dokumentet bærer omfattende mangler, for eksempel omtaler det kun kompetansemål i faget Kroppsøving. Til orientering kan et leirskoleopphold gi fagkompetanse i: Naturfag, Norsk, Samfunnsfag, KRLE, Kroppsøving, Mat og Helse, Musikk, Kunst og Håndverk og Matematikk, i tillegg til mål i generell del av kunnskapsløftet som omfatter kulturelle opplevelser. Sappen skole har jo vært internatskole for norske, samiske og kvenske barn i etterkrigstiden og er i seg selv en kulturinstitusjon med mye historie knyttet til seg.

Vi ga tilbakemelding på at kompetansemålene måtte konkretiseres mer, samt at det må gis en beskrivelse av hvilke aktiviteter som gir hvilken måloppnåelse. Før leirskolestart i 2019 fikk vi tilsendt et nytt dokument. Dokumentet som bærer navnet «Leirskoleoppholdet ved Sappen Feriesenter» og beskriver lovverk for leirskole som læringsarena, beskrivelse av ansvar, og beskrivelse av kompetansemål innen Kroppsøvingsfaget, Mat og Helse og Naturfag.

Vi påpeker i den sammenheng at vårt selskap bærer navnet Reisa Friluftssenter AS og at brevet om innstilling til kommunedirektøren konsekvent anvender feilaktig navnebetegnelse på vår bedrift.

Dokumentet viste stor grad av klipp og lim fra diverse internettsider og planen relateres i liten grad til oppholdet ved leirskolen i Sappen. Det fremkommer elementer av risikovurdering til deler av aktivitetene, hvorpå Reisa Friluftssenter AS har etterfulgt alle tiltak påpekt i dokumentet.

I delen som omhandler kompetansemålene, beskrives det i liten grad hvilke konkrete mål som oppnås, ei heller ved hvilke aktiviteter som oppfyller kompetansemålene. Det gis ingen beskrivelse av konkrete aktiviteter som gjøres i løpet av leirskoleuka.

Vi ga tilbakemelding på dette. Leirskolelæreren og assistenten som arbeidet i leirskoleukene 2019 laget under oppholdet en oversikt over aktivitetene som gjøres i løpet av uka, samt detaljert beskrivelse av oppnådde kompetansemål ihht aktivitetene. Vi har ikke mottatt denne oversikten enda, dersom dokumentet omorganiseres litt og påføres det arbeidet leirskolelærer nedla i fjor høst så har vi endelig fått utarbeidet et dokument av en slik kvalitet som kreves for medlemskap i leirskoleforeningen. Dette arbeidet er altså allerede gjennomført, vi venter nå kun på sluttproduktet. Det vil være paradoksalt om kommunen velger å kaste dette arbeidet ut vinduet nå når vi er så nærme resultatet.

Leirskolen i privat regi.

Videre har kommunedirektøren vurdert muligheten for at Reisa Friluftssenter kan fortsette å drive leirskolen i privat regi. Vi påpeker i den sammenheng at kommunedirektøren ikke har konferert med oss om denne muligheten før han kom til sin konklusjon. Saksbehandlingen opp til dette punkt er derfor utilstrekkelig for en slik konklusjon.

Privat leirskoledrift vil ikke gi foresatte og hospitantskoler sikkerhet for at deres barn får oppfylt nødvendige kompetansemål. Det er også knyttet stor usikkerhet til hvorvidt en privat bedrift kan fakturere kommunene for tilskuddet for leirskoleopplæring når det ikke er sikret pedagogisk. I tillegg går lokalmiljøet glipp potensiale for den kompetanseøkning som leirskoleforeningen tilbyr. Kommunen kan miste verdifulle arbeidsplasser, et stort arbeidsverk som er gjennomført i samarbeid mellom Nordreisa kommune og Reisa Friluftssenter AS gjennom årtier vil gå tapt.

Ansvarsforholdene.

Pedagogisk leder har i sitt brev til kommunedirektøren påpekt det store ansvaret som pålegges ham og kommunen i forbindelse med leirskoleoppholdet. Til det vil vi bemerke at Reisa Friluftssenter AS, som redegjort for overfor, bærer all økonomisk risiko. Når aktiviteten pågår i felt er det lærer fra hospitantskolen som har ansvar. Når elevene oppholder seg på anlegget er det Reisa Friluftssenter som har ansvar. Kommunen bærer kun ansvar for det pedagogiske opplegget og at det er ansvarlig personell tilstede for å gjennomføre aktivitetene. Kommunen er også ansvarlig for at pedagogisk leder lærer fra kommunen gjennomfører aktivitetene på forsvarlig måte – i samråd med klassekontakten. Eksempel på forsvarlig gjennomføring er en person med brattkort når rappelleringsøvelsen skal gjennomføres. Og som utvalget forstår så er det nettopp denne kompetansen leirskoleforeningen kan bidra med, pedagogisk leder vanskeliggjør dermed sin egen jobb ved å trenere læreplanen. Dernest brukes dette som et argument av kommunedirektøren til fordel for å si opp avtalen med oss. Det faller på sin egen urimelighet.

Vi vil også i denne sammenhengen bemerke at opplegget på leirskolen er nærmest uendret gjennom over 30 år. Aktivitetene som gjennomføres er kanopadling på Reisaelva, rappellering, orientering i ukjent skogsterrang og vandretur/skogstur med konkurranser basert på det elevene har lært. Dette har gjennom tiårene vært gjennomført uten alvorlige ulykker. Vi ønsker derfor en redegjørelse for hvilken ny risikovurdering som ligger til grunn for at ansvaret nå plutselig er en for stor byrde å bære for kommunen.

Vi inviterer både kommunens ansatte og politiske ledere til samtale om dette for å avklare ansvarsforholdet i detalj, vi kan ikke se at dette skal by på spesielle problemer. Vi foreslår at disse spørsmålene kontraktfestes i forbindelse med en evt. gjenoptakelse av forhandlinger for den ufullstendige intensjonsavtalen fra 2018. Dette burde gi kommunen den nødvendige sikkerhet de

trenger for å beroliges om at dette i praksis er uproblematisk og at risikoen for kommunen er minimal med tanke på hva kommunen tilføres.

Når det gjelder frigjøring av leirskolelærer med andre oppgaver i skolen så forstår vi utfordringene knyttet til dette. Det er derimot ingen juridiske grunner til at denne stillingen ikke kan utlyses som en deltidsstilling og en kompetent person utenom det etablerte skoleverket kan overta disse arbeidsoppgavene. Det kreves kun 1 leirskolelærer, assistenter med nødvendig kompetanse kan hentes inn utenfor skoleverket og opplæres med hjelp fra leirskoleforbundet. Oppegående politikere vil se at dette tilfører arbeidsplasser og verdier til fellesskapet uten særlig risiko og kostnader. Dersom vi nå får på plass en avtale som kan skape forutsigbare rammer for leirskoledriften vil stillingen som leirskolelærer med tiden øke i omfang. Stillingen vil være godt betalt og attraktiv for friluftinteresserte.

Personlig appell til politikerne

Avslutningsvis vil vi rette en personlig appell til politikerne om å engasjere seg for ærverdige Sappen skole og leirskoletilbudet i kommunen. Sappen skole er i seg selv en kulturinstitusjon som bærer mye av Reisadalens sjel i seg. Skolebygget og internatet har bestått siden det ble påbegynt på 1950 tallet som en del av gjenoppbyggingen etter krigen og vitner om en historisk tidsalder. Siden den gang har mange norske, kvenske og samiske barn hatt sin norskopplæring på skolen, kulturen ligger i veggene, det kjennes det øyeblikket man går inn dørene. Leirskoledriften har pågått siden 1970 tallet.

Vi spør hvem med hjerte for Reisadalen er det som ønsker å se dette bygget på over 2000 kvadratmeter stå mørklagt, forfallent og tomt når det finnes engasjerte ildsjeler som har nedlagt tusenvis av dugnadstimer for å bevare det? Og når utsiktene for en kjernebedrift i hjertet av Reisadalen er så lyse!

Vi føler ikke at vi ber kommunen om mye når vi ber om at samarbeidsavtalen videreføres på forutsigbare vilkår. Vi føler heller ikke at oppgaven og ansvaret som faller på kommunen er uforholdsmessig stor. Det må tas i betraktning verdiskapningen som bidrar til sysselsetting, bosetning og kompetanseheving i Reisadalen, når dalen for øvrig lider sterkt av gentrifisering.

Vi som eier og driver leirskolen har bosatt oss i og rundt Sappenbygda med partnere og barn. Vi har et drivende ønske om å restaurere skolen, utvikle den og videreføre de stolte leirskoletradisjonene som Sappen og Reisadalen er kjent for. Overalt hvor vi er møter vi de tusentalls mennesker fra hele Troms og Finnmark, fra Harstad til Kirkenes som alle uttrykker varme minner fra sitt leirskoleopphold på 70-80-90 og videre inn i 2000 tallene og nå ønsker å sende sine barn til Sappen for at de også skal få samme opplevelse. Nordreisa kommune ligger nå i sentrum av det nye storfylket Troms og Finnmark, leirskolen er den perfekte ambassadør for kulturell utveksling og tilknytning på tvers av gamle grenser.

Vi ber det politiske utvalget om å ta i betraktning det alvor som ligger i å nedlegge et leirskoletilbud som har bestått så lenge som det har gjort. Det er en tradisjon kommunen har all grunn til å være stolt av og som kommunen også godt kan skryte av uten sjenanse.

Vi vil også vise til at Reisa Friluftssenter AS er i sterk vekst og at vi nylig har gjort store investeringer i skolebygget, blant annet er det investert nytt miljøvennlig varmepumpeanlegg til mange hundre tusen kroner. Vi har også konkrete planer for, og gjør et omfattende arbeid for bevaring av skolebygget. Vi viser med dette at vi er en seriøs aktør med et svært langsiktig perspektiv for driften.

Nye kontrakter blant annet med Røde Kors med sitt «Ferie for alle» konsept bidrar til vår vekst. Denne type aktivitet bygger på leirskoleopplegget og de erfaringer vi har gjort der. Vi har fått svært gode tilbakemeldinger fra våre gjester på opplegget og ønsker å videreutvikle dette for det private markedet. Utvalget kan lese om dette som denne ukes gladsak i Fremtid i Nord's søndagsavis.

Vi har stor etterspørsel fra lag og foreninger av alle slag, denne etterspørselen har vært jevnt økende siden vi startet i 2014.

Vi opplever også vekst på våre andre satsningsområder. Blant annet forvalter vi en strekning på ca. 1,3 mil av Reisaelva på vegne av hele 14 grunneiere, det er dermed det største private samarbeidet og tilbudet i kommunen av grunneierkort for elva under en parasoll.

Alle piler peker dermed oppover for Reisa Friluftssenter AS. Ved inngangen til 2020 så utsiktene for helårsdrift svært lyse ut og opprettelse av flere faste fulltidsstillinger ligger i våre konkrete planer. Det er likevel slik at vårt konsept bygger på leirskoledriften og er avhengig av den.

Samarbeidet med Nordreisa kommune bærer et stort potensiale med seg, men synes mot den politiske viljen å bli motarbeidet av kommunens ansatte. Kommunedirektørens forslag om oppsigelse av samarbeidsavtalen er i seg selv et hardt slag for baugen for oss siden det bidrar sterkt til å så tvil om leirskoletilbudet vil bestå. Skoler som vurderer å legge inn bestillinger for flere år frem i tid vil ikke risikere at tilbudet forsvinner og velger da andre alternativer.

Vi har for kort tid siden mottatt forespørsler fra noen av fylkes største kommuner, bla Alta kommune, noe som alene vil kunne forlenget leirskolesesongen betraktelig. Vår målsetning er at det skal drives leirskole i minst 16 uker av året, i skrivende stund er det planlagt 5 uker for årets sesong. For å oppnå denne veksten er vi avhengig av en minimal innsats fra kommunens side for å få på plass en læreplan som holder mål og opprettelse av en stilling som fast leirskolelærer som ikke går på bekostning av den lokale skolens drift forøvrig. Vi inviterer med åpne armer til et samarbeid som vil gagne hele kommunen og gi nytt liv til Sappen i hjertet av Reisa dalen.

Vi ber om at dette blir siste runde på lang tid hvor det sås tvil om leirskolens leverett i kommunen. Vi ber utvalget ta endelig stilling til om det skal utarbeides en langtidsavtale som sikrer leirskoledriften eller om lysene og varmen i Sappenbygda nå skal slukkes etter 65 år.

Vi takker utvalget for at vårt innspill blir tatt i betraktning når avgjørelsen blir tatt.

Vedlagt ligger omtalt dokument fra 2019 forfattet av Storslett skoles inspektør.

Mvh

Terje, Hege og Karina Nordberg

Reisa Friluftssenter AS

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
19/20	Driftsutvalget	12.03.2020
19/20	Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg	20.05.2020
38/20	Nordreisa formannskap	28.05.2020
	Nordreisa kommunestyre	
	Nordreisa formannskap	
27/20	Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg	10.06.2020

Utredning -kommunal bygningsmasse

Henvising til lovverk:

Vedlegg

1 Bygningsmasse kart

Saksprotokoll i Nordreisa formannskap - 28.05.2020

Behandling:

Hilde Nyvoll (Ap) fremmet følgende forslag: saken utsettes til neste møte i formannskapet.

Det ble stemt over utsettelsesforslaget. Utsettelsesforslaget enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken utsettes til neste møte i formannskapet.

Saksprotokoll i Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg - 20.05.2020

Behandling:

Rune Benonisen (AP) fremmet følgende forslag: Saken utsettes.

Utsettelsesforslaget fra Rune Benonisen (AP) enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken utsettes.

Saksprotokoll i Driftsutvalget - 12.03.2020

Behandling:

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt

Vedtak:

Utvalget slutter seg til skisse til fremtidig disponering av kommunens bygningsmasse.

Administrasjonen bes drøfte saken med de tillitsvalgte, utrede kostnader ved ombygginger og innhente eksterne verdivurderinger av aktuelle salgsobjekt og forberede endelig vedtak i forbindelse med budsjett og økonomiplan 2021-24.

Kommunedirektørens innstilling

Utvalget slutter seg til skisse til fremtidig disponering av kommunens bygningsmasse.

Administrasjonen bes drøfte saken med de tillitsvalgte, utrede kostnader ved ombygginger og innhente eksterne verdivurderinger av aktuelle salgsobjekt og forberede endelig vedtak i forbindelse med budsjett og økonomiplan 2021-24.

Saksopplysninger

Formannskapet gjorde i sak 43/19 følgende vedtak:

Formannskapet ber driftsutvalget om å se på annen bygningsmasse i forhold til salg.

Nordreisa kommune har en bygningsmasse på 38.000m², der mange er eldre bygg som har et stort etterslep i forhold til vedlikehold. Nordreisa brukte i 2018 kr 55 pr m² til vedlikehold, landsgjennomsnittet er kr 99 pr m². Videre har kommunen høyere antall m² bygg pr innbygger enn sammenlignbare kommuner.

Oversikt over kommunes bygningsmasse i areal:

Moan skole	1753	
Storslett skole	5820	
Sørkjosen skole	1800	
Rotsundelv skole	1900	
Oksfjord oppvekstsenter	1044	
Storslett barnehage	280	
Sørkjosen barnehage	266	
Høgegga barnehage	333	
Sonjatun barnehage	285	(3 bygg i bruk)
Leirbukt barnehage	450	
Helsesenter Sonjatun	6705	
Sonjatun omsorgssenter	1484	
Sonjatun Bo og kultur	1567	
Guleng 3	1004	
Familiesenter	459	
Leonard Isaksensvei	159	
Høgegga 30 Prestebolig	195	
Halti	3500	
Kommunehuset	2030	
Nordreisahallen	2560	
Samfunnshus/svømmehall	1734	
Point	256	
Voksenopplæringa (Sørkjosen skole)		
Venterom Rotsund fergekai	44	
Brannstasjon-tidligere meieriet	1700	
Felleskjøpet, Kaidrift	637	
Vaktmesterbygg (bak Storslett skole)	195	

Det ble i budsjett og økonomiplan for 2020-2023 lagt inn to nye byggeprosjekter. Det er utvidelse av Høgegga barnehage til en 4 avdelings barnehage og utbygging av Moan skole til å bli en 1-7 skole. Når disse utbyggingene er gjort er det mulig å gjøre flyttinger/rokking som vil frigjøre noe areal. Under er det satt opp en oversikt mulige rokinger:

Høgegga barnehage 333 m2 bygd i 1992

Etter utbygging av 1000 m2 blir dette en 4 avdelings barnehage

Det er gjort vedtak om flytting av Storslett barnehage til Høgegga når den er ferdig

Storslett barnehage 280 m2 bygd i 1974

Barnehagen tømmes når Høgegga er ferdig og kan etter det legges ut for salg

Leirbukt barnehage 450 m2

Barnehagen består av tre tidligere hybelhus som ble kjøpt og bygd om da fylkeskommunen solgte dem. Lokalene er i tre bygg, noe som gir en tungvinn drift.

Kan flytte til Sørkjosen skole. Hvis det gjøres kan byggene selges.

Sørkjosen barnehage 266 m2 bygd i 1976

To avdelingsbarnehage. Bygget er gammelt og det er stort etterslep på vedlikehold.

Kan flytte til Sørkjosen skole. Hvis det gjøres kan byggene selges.

Sonjatun barnehage

Barnehagen er tom etter at den siste avdelingen flyttet til Leirbukt. Et bygg leies ut til handicapforeninga. De to andre byggene er tomme. I arealplan er tomtene satt av til offentlig formål med tanke på mulig behov innen helsesektoren.

Moan skole 1-7

Skolen er i dag en 1-4 skole med for liten plass. Vedtatt utbygd til 1-7 skole med ca 2000 m2. Mellomtrinnet fra Storslett skole vi flytte dit når den står ferdig.

Storslett skole

Når mellomtrinnet flytter ut, vil hele fløya til mellomtrinnet bli ledig. Det består av fire klasserom, 12 grupperom og tre store kontorer.

Det arealet vil være stort nok til at Voksenopplæringa og flykningstjenesten kan flytte rett inn uten behov for ombygginger.

Andre etasje gammelfløy mellomtrinnet vil og bli ledig etter at lærere flytter over til Moan skole.

Her vil det være mulig for PPT å flytte inn. Det er i dag noen store kontor som må deles til enkeltkontor.

Gamle tannlegefløyen er et areal på skolen som kan tas i bruk, men det må renoveres. En grov kalkyle for renovering ligger på kr 900.000. Gjøres det kan barnevernet flytte dit.

Gulbasen har kontorer og klasserom som kan benyttes til helsesykepleiere og åpen barnehage.

Sørkjosen skole 1800 m2 bygd i 1949 og seinere utbygginger

Statnett leier kontorfløya mm. Avtalen går til 30.november 2020.

Hvis voksenopplærings og flykningstjenesten flytter til Storslett skole vil hele skolen være ledig.

Eneste unntak er noe utleie av gymsalen. Pr nå leies den ut til kventeateret, Mollis og linedans.

For dette bygget kan en se for seg to alternativer. Selge det eller ta det i bruk som en stor barnehage.

Kontorfløya er forholdsvis ny og kan tas i bruk uten vesentlige ombygginger. Resten av skolen må renoveres og tilpasses barnehagedrift.

Etter en ombygging vil det være mulig å flytte Leirbukt og Sørkjosen barnehage. Noen som kan bety at begge de barnehagene kan selges.

Utearealet er rundt Sørkjosen skole er stort og kan utvikles til et godt uteareal for barnehage.

Gymsalen

Den leies i dag ut til kventeateret, Mollis og linedans. Kventeateret er under etablering og de har sendt henvendelse til kommunen med ønske om langsiktig leie av gymsalen. Hvis de får det ønsker de på egen hånd og bygge noe om å tilpasse den til deres behov.

Dette vil da også medføre at det kan bli vanskelig å få til samleie som i dag og evt bruk for barnehagen. Dette må drøftes nærmere.

PPT

Leier i dag lokaler i Imobygget på korttidsleie. De leier i dag kontorer, skranke og møterom. De vil kunne få plass i andre etasje gammel fløy mellomtrinnet Storslett skole når mellomtrinnet har flyttet til Moan skole.

Da kan leieforholdet opphøre. Leiekostnader er på kr 360.000 pr år.

Barnevern

Leier i dag lokaler i bankbygget på korttidsleie. De leier i dag kontorer, skranke og møterom.

De kan flytte til Storslett skole, gamle tannlegefløy hvis den renoveres. Renoveringskostnader er beregnet til kr 900 000.

Da kan leieforholdet opphøre. Leiekostnader er på kr 490.000 pr år.

Flomstad 459 m2

Helsesykepleiere og åpen barnehage er der pr i dag. Det foregår en omorganisering av helsesykepleietjenesten. Det er mulig å flytte de til Storslett skole i gulbasen.

Åpen barnehage har ett stort rom der i dag og vil også kunne få plass i gulbasen.

Bygget kan da leies ut eller selges

Veterinærkontor

Reisa dyreklinikk/kommuneveterinærene har kjøpt nye lokaler på Storslett og er i en prosess med flytting. En antar at de er flyttet ut i løpet av høsten 2020.

Bygget er vedtatt solgt.

For de resterende kommunale byggene er det ikke foreslått noen endringer. Dette pga av at byggene er fullt i drift og ikke har ledige arealer. Unntaket er Rotsundelv skole som er for stor i forhold til elevgrunnlaget, men det er pr nå ikke tatt noen politisk avgjørelse angående renovering eller utbygging. Vedtaket pr nå er at det skal være en skole i Rotsundelv.

Vurdering

For drift og utvikling vil en reduksjon i bygningsmassen vil gi reduserte driftskostnader, både innen renhold og bygningsdrift. Det vil gi større og færre bygg/enheter og derved en effektivisering gjennom mer rasjonell drift.

Dette forutsetter imidlertid at kommunen må selge bygningsmassen som ikke er i drift.

Pedagogisk begrunnelse for å plassere eksterne samarbeidspartnere til barnehage og skole på Storslett skole.

Det er ønskelig å få samlet tjenestetilbudet i kommunen og sikre bedre tverrfaglighet og bruk av ressurser gjennom å flytte nære samarbeidspartene til barnehage og skole inn i felles bygg og samlokalisert med skole.

Barnehage og skole har et nært samarbeid med eksterne instanser som pedagogisk psykologisk tjeneste, barnevernstjenesten og helsesykepleierne. Samarbeidet er knyttet til enkeltelever og til systemrettet forebyggende arbeid. I samarbeidet mellom skole og eksterne er det viktig for eksterne tjenester å kunne arbeide tverrfaglig med enkeltelever og med forebygging.

Ved samlokalisering av de mest sentrale samarbeidspartnerne til barnehage og skole vil det bli enklere for tjenestene å skape en god samarbeidsarena for tverrfaglighet. Det vil bli enklere for barnehage og skole å oppsøke tjenestetilbudet, spesielt når man trenger et samarbeid med flere instanser.

Pedagogisk begrunnelse for å plassere Voksenopplæring og Flyktningetjeneste på Storslett skole.

Voksenopplæring og Flyktningetjenesten er pr i dag plassert i Sørkjosen skole. Brukere ved voksenopplæringen og flyktningetjenesten trenger skyss for å komme seg til skolen. De fleste er bosatt på Storslett. Det medfører en del praktiske utfordringer når brukerne trenger tjeneste i løpet av en skoledag og tjenestene er på Storslett.

Ved å ha både voksenopplæringen og flyktningetjenesten på Storslett skole vil alle tjenestetilbud være i gangavstand for brukerne.

Både voksenopplæringen og flyktningetjenesten har integrering og norskopplæring som et hovedanliggende. Det er enklere å få til integrering når man er samlokalisert i et større fagmiljø og man møter mange norske elever og lærere daglig.

Voksenopplæringen har en tilleggsutfordring ettersom de er en liten enhet med lærere. Det kan være utfordrende, spesielt ved fravær og når man mangler faglærer til enkelttimer. Ved en samlokalisering med ungdomsskolen vil man kunne samordne med lærerressurser fra ungdomstrinnet. Voksenopplæring tilbyr også grunnskoleopplæring og der er kompetansekravet til lærere sammenfallende med kompetansekravet til lærere ved ungdomstrinnet.

Forslagene følger vedtaket om at Storslett barnehage legges ned når Høgegga barnehage er utbygd. Videre om flytting av mellomtrinnet til Moan skole. De resterende løsningene er forslag for å utnytte egen bygningsmasse bedre og samtidig avslutte leie av lokaler. Forslagene vil gi mulighet for salg av tre barnehager. I tillegg kan Flomstad leies bort eller selges.

Tidsmessig vil dette måtte tas over flere år, men administrasjonen mener det er viktig å gjøre grep nå for å effektivisere driften på sikt. Vi mener hele planen kan settes ut i livet innen utgangen av 2024, men da må det gjøres endelige vedtak i løpet av 2020.

Før det kan gjøres endelig vedtak må forslagene kostnadsberegnes nøyere og ansatte og tillitsvalgte må involveres. Saken omfatter så stor del av bygningsmassen at kommunedirektøren anbefaler at den legges fra for kommunestyret.

Nye Moan skole

Mellomtrinnet flyttes hit

Høgegga barnehage 4 avdelinger

Storslett bhg flyttes hit

Storslett skole

Mellomtrinn fire klasser, 12 grupperom og 3 store kontor ledig

Voksenopplæring og flykningstjenste inn i mellomtrinnfløya 3 klasserom + grupperom, kontor til lærere, rektor og flykningetjenes-ten

PPT inn i andre etasje gammelfløy mellomtrinnet

Helsesykepleiere og åpen barnehage flytter inn i gulbasen

Gamle tannlegefløy, må renoveres

Barnevern

Storslett barnehage 280 m2

Flyttes til Høgegga når den er ferdig, Selges

Leirbukt barnehage 450 m2

Flyttes til Sørkjosen skole, Selges

Sørkjosen barnehage 266 m2

Flyttes til Sørkjosen skole, Selges

Sonjatun barnehage 285 m2

Ett bygg leies ut til handikapforeninga

Beholdes som en tomtereserve til Sonjatun

Sørkjosen skole

Statnett flytter ut 1.desember 2020

Voksenopplæring og flykningetjenes-ten

Leirbukt barnehage

Sørkjosen barnehage

Må renovere deler av bygget

Gymsal, leies ut til kventeater, Mollis og line-dansing. Kventeateret ønsker langsiktig avta-le alene grunnet ønske om ombygging og fas-te installasjoner

PPT, leier lokaler i Imobygget

(kontor, merkantil og møterom)

Leieavtale kan sies opp

Barnevern, leier lokaler i bankbygget

(kontor, merkantil og møterom)

Leieavtale kan sies opp

Flomstad

Helsesykepleiere flyttes til Storslett skole

Åpen barnehage til Storslett skole

Bygget kan leies ut eller selges

Nordreisa kommune
Ráissa suohkan
Raisin komuuni

Arkivsaknr: 2020/578-2

Arkiv: 614

Saksbehandler: Edel
Gulbrandsen

Dato: 12.05.2020

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
20/20	Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg	20.05.2020
28/20	Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg	10.06.2020

Rotsundelv skole- reovering eller nybygg

Vedlegg

- 1 PS+84+19+Vedlegg+til+saken+om+skolestruktrur Telemarksforskning
- 2 PS 84-19 Skolestruktur

Saksprotokoll i Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg - 20.05.2020

Behandling:

Rune Benonisen (AP) fremmet følgende forslag: Saken utsettes.
Utsettelsesforslaget fra Rune Benonisen (AP) enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken utsettes.

Kommunedirektørens innstilling

1. Det må finnes rom for akutte sikrings- og restaureringstiltak på Rotsundelv skole, helst inneværende år. Herunder nødvendig bytte og tetting av tak og mindre tiltak som noe enkel ventilasjon og bytte av ødelagt utstyr som servanter mv.

2. Det skal gjennomføres en teknisk gjennomgang av bygningene, en tilstandsrapport i henhold til norsk standard. Målet er å avklare hvilke teknisk stand bygningene er i, og hva som må til for at bygningsmassen skal oppfylle lovkrav og standard for skolebygg. Det bestilles og gjennomføres av driftsutvalget og gjennomføres så snart som mulig.

3. Driftsutvalget og Oppvekst- og kulturutvalget får lagt fram en sak med anbefaling for videre prosess. Det vil si om bygningene kan restaureres eller ikke, og en oppdatert vurdering av kostnad. Avklaring av videre prosess for skolebygget.

4. Langsiktige restaureringstiltak innarbeides i økonomiplanen. Fortrinnsvis fra 2021.

Saksopplysninger

Tidligere vedtak som gir bakgrunn for veien videre.

1. Sak med vurdering av ulike alternativer for renovering eller nybygg. Lagt frem sak til kommunestyret PS 69/19 (24.10.2019) hvor innstillingen fra Oppvekst og kulturutvalget (deres vedtakunder) fra 29.08.19 (SAK 29/19) var at;

Saken ble trukket fra behandling i kommunestyret og er ikke tatt opp til behandling

Rådmannens innstilling er alternativ 1.

Rive eksisterende bygg, beholde gymsal og bygge ny skole.

Saken innarbeides i budsjett og økonomiplan 2020-2024

Til saken ligger en vurdering av bygningenes egnethet og tilstand. På bakgrunn av dette foreslås det fra administrasjon og oppvekst - og kulturutvalget at det kun er gymsalen som skal tas vare på, og at resterende skal rives og erstattes av et nybygg for 50 elever. Kostnadsramme 38-42 mill. De øvrige to alternativene legger til grunn at en eller flere deler av eksisterende bygg må rives.

2. Økonomiplanen for 2020-2023

Rådmannen la opprinnelig frem et forslag i økonomiplanen (SAK 85/19) om at Rotsundelv skole skulle legges ned. Det skulle gi reduserte kostnader tilsvarende om lag Kr 5mill. Det nye kommunestyret og oppvekst - og kulturutvalget og deretter kommunestyret hadde klart flertall for at skolen skulle bevares, og at de reduserte kostnadene i sektoren skulle tas gjennom reduksjon av 8 lærerstillinger fordelt på Storslett skole (5), Moan skole (7) og Rotsundelv skole (1).

I økonomiplanen ble det ikke satt av midler til ombygging/renovering eller nybygg i Rotsundelv.

3. Utredning fra Telemarksforskning – se vedlegg. Som ledd i arbeidet med skolestruktur ble det gjennomført en vurdering av elevtall og arealbehov tilknyttet Rotsundelv skole. Rapporten bygger delvis på kommunens tidligere vurderinger i forhold til det tekniske, og gjør ikke selv slike vurderinger.

19. desember 2020, fattet kommunestyret et vedtak om framtidig skolestruktur, og at Rotsundelv skole med 1.-7. trinn, skal bevares (PS 84/19)

Vedtak:

1. Moan skole bygges ut som en skole for 1.-7.trinn
2. Storslett skole benyttes som skole for 8.-10.trinn. Hvordan de ledige areal skal benyttes må utredes nærmere.
3. Oksfjord skole bevares som i dag.
4. Rotsundelv skole bevares som i dag.
5. Tidsplan og investeringer som er nødvendig for å gjennomføre skolestrukturen innarbeides i økonomiplanen.

Flertallet i kommunestyret er enige om at Rotsundelv skole skal bevares som en 1.-7. skole, og at nødvendige tiltak som krever investeringer skal innarbeides i økonomiplanen.

Vurdering

Det er ikke tvil om at skolebygget trenger grunnleggende vedlikehold innen ikke alt for lang tid. Vi legger til grunn at deler av bygningsmassen kan brukes som skolebygg. Det etter befaring og drøfting mellom skoleledelse og ansatte, politiske representant og representant fra teknisk avdeling.

Det er to hovedspørsmål som må avklares.

- A. Men det er per i dag uklart om de eksisterende bygningsdelene er i en slik teknisk tilstand at det bør og kan brukes videre, eller om det vil være mer kostnadseffektivt å rive gammelt og bygge nytt
- B. Hvis de eksisterende bygningene kan renoveres og få en godkjent stand for moderne skole drift, hvordan skal bygningene brukes? Det er nokså klart at bygningsmassen samlet er alt for stor for en videre skole drift, og at det bør gjøres en jobb for å avklare hvilke deler som skal benyttes videre.

I økonomiplanen ble det ikke satt av midler til ombygging/renovering eller nybygg i Rotsundelv. Økonomiplanen justeres hvert år, og langsiktige restaureringstiltak kan innarbeides i planen, fra 2021.

Rotsundelv skole i Nordreisa kommune

En vurdering av elevtall og arealbehov

KJETIL LIE OG HELGE STØREN

TF-notat nr. 37/2019

Tittel: Rotsundelv skole i Nordreisa kommune
Undertittel: En vurdering av elevtall og arealbehov
TF-notat nr: 37/2019
Forfatter(e): Kjetil Lie og Helge Støren
Dato: 06.12.2019
ISBN: 978-82-336-0294-9
ISSN: 1891-053X
Pris: 150,- (Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforskning.no)
Framsidedfoto: Istock.com
Prosjekt: Rotsundelv skole i Nordreisa kommune
Prosjektnr.: 20140152
Prosjektleder: Kjetil Lie
Oppdragsgiver(e): Nordreisa kommune

Spørsmål om dette notatet kan rettes til:

Telemarksforskning
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf: +47 35 06 15 00
www.telemarksforskning.no

Resymé:

Notatet er en vurdering av elevtall og arealbehov ved Rotsundelv skole i Nordreisa kommune.

Forord

Telemarksforskning har på oppdrag fra Nordreisa kommune gjennomført en vurdering av kostnader knyttet til elevtall og arealbehov ved Rotsundelv skole.

Kjetil Lie fra Telemarksforskning er prosjektansvarlig hos oppdragstaker. Helge Støren (konsulent) er med som prosjektmedarbeider.

Vår kontaktperson hos oppdragiver er sektorleder Siri Ytterstad, som vi vil takke for godt samarbeid. Ellers har flere andre i kommunen gitt opplysninger og grunnlagsmateriale. Vi vil takke for god kommunikasjon underveis.

Vurderingen er gjennomført i november 2019.

Bø i Telemark, 8. desember 2019

Kjetil Lie
Oppdragsansvarlig

Innhold

Sammendrag	7
1. Innledning	10
2. Metode	11
2.1 Kvalitet og kostnadsanalyser	11
2.2 Skoleanleggets kapasitet og elevtallsutvikling	11
3. Elevtallsutviklingen	13
4. Lærere	16
5. Behov for lærere	18
5.1 Klassetallet og årstimer per klasse.....	18
5.1.1 Elevtallet.....	18
5.1.2 Klassetallet	19
5.1.3 Timetall for elevene.....	20
5.2 Lærernormen.....	20
5.3 Spesialundervisning	21
5.4 Avtaleverket.....	21
6. Arealbehov og arealnormer	23
7. Bygningsmessige muligheter	26
8. Kostnader ved videre drift	27
8.1 Lønnskostnader for ordinær undervisning	27
8.2 Lønnskostnader for administrasjon.....	29
8.3 Skysskostnader	29
8.4 FDV-kostnader	29
8.5 Kapitalkostnader	29
8.6 Samlet utgiftsbilde	30
9. Tabelloversikt	32

10. Figuroversikt	33
--------------------------------	-----------

Sammendrag

Et framtidig skoleanlegg skal vurderes med henblikk på tjenlighet og kapasitet. Den bygnings-tekniske standarden av dagens anlegg vurderes ikke av oss, men vi tar utgangspunkt i opplysninger gjengitt saksframlegget til sak 29/19 i oppvekst- og kulturutvalget og i synspunkter fra informantene.

Opplysninger om antall barn under skolealder tilsier at Rotsundelv skole i nærmeste framtid ikke vil holde på sin andel av elevene. Skolen må ha en forholdsvis stor tilflytting de nærmeste årene for å ha rundt 30 elever.

Lærertettheten i Nordreisa har lenge vært forholdsvis stor. I den skolepolitiske planen står det:

Bemanningsplaner basert på lærertetthet som landsgjennomsnittet. Tilstrekkelig dekning som gir rom for tett faglig og sosial oppfølging og forutsigbarhet for elevgruppa ved et eventuelt fravær. Nasjonale normer skal legges til grunn.

Hvis man skulle komme ned på lærertettheten nasjonalt eller i Troms, måtte man redusere med hhv 17,8 og 13,6 årsverk i kommunen. Rotsundelv har færre elever per lærerårsverk til undervisning enn de øvrige skolene. En tredel av lærerårsverkene ved Rotsundelv skole måtte bort, hvis lærertettheten skulle bli som for de to store skolene i kommunen.

Alle de siste sju årene tilsier elevtallene én klasse for første og andre årstrinn, én klasse for tredje og fjerde årstrinn og én klasse for femte, sjette og sjuende årstrinn.

I Rotsundelv skole har klassene kunnet ha to lærere i nesten halvparten av timene. I 2019/20 er lærerinnsetningen til ordinær undervisning redusert til 3,8 årsverk. Dette er 0,8 årsverk mindre enn året før. Dermed blir det to lærere i klassene i nesten hver fjerde time.

I små skoler vil årskullene variere så mye at den bygningsmessige kapasiteten ved den enkelte skolen bør ligge noe over forventet elevtall. Dette tilsier at man bør planlegge for inntil 40 elever ved Rotsundelv skole (ca. 6 barn per årstrinn). Dette gir tre klasser.

Samlet generelt læringsareal (klasserom og grupperom) bør for tre små klasser være på 165 m². Med 30 elever blir det 5,5 per elev. Vanlig standard på større skoler er fra 3 til 4 m² per elev.

Skolen har gymnastikksal. Andre spesialrom og bibliotek vil kreve til 175 m², gjennomsnittlig, 5,8 m² per elev (30 elever). Vanlig standard på større skoler er fra 1 til 2 m² per elev.

Skolefritidsordningen kan ha en base inntil biblioteket og/eller klasserommene for 1. – 4. trinn, slik at disse også kan brukes til formålet. En base på ca. 20 m² synes rimelig.

Samlet personalavdeling bør være på ca. 110 m². Rektors kontor bør ha plass til et møtebord og være 15 – 20 m² stort. Lærerne skal ha 6 m² hver til kontorarbeidsplasser. Dagens lærertetthet tilsier inntil seks lærere. Samlet areal blir dermed 36 m². I tillegg bør det være kopieringsrom og to møterom på til sammen ca. 40 m². Med mindre lærertetthet kan man redusere med én eller to lærerarbeidsplasser. Personalrommet bør være på ca. 20 m².

Elevgarderobene med toaletter vil med en faktor på 1,2 m² per elev gi ca. 35 m².

Skolens gymsal er møtested for arrangement med elever, ansatte og foreldre. Når elever og ansatte skal samles, kan man også benytte det største klasserommet.

A-fløyen

Gymnastikksalen med garderober utgjør A-fløyen. Gymnastikksalen er på 126,4 m² og brukes også utenom skoletid av lokalbefolkningen. Det synes klart at gymnastikksalen beholdes, selv om deler av skolen rives. En rivning av B-fløyen kan påvirke garderobedelen av A-fløyen.

B-fløyen

Det sentrale bygget er B-fløyen i to etasjer og full kjeller. En teknisk vurdering konkluderer med at B-fløyen har forfalt så kraftig at den bør rives. B-fløyen har fire store spesialavdelinger dimensjonert for ungdomstrinnet. Barnetrinnet kan ha enklere og mindre avdelinger.

C-fløyen

Personalavdelingen har romslige forhold i C-fløyen. Hvis B-fløyen rives, kan noen av lagrene flyttes til C-fløyen. Tekniske vurderinger tilsier at C-fløyen kan restaureres.

D-fløyen

Tekniske vurderinger tilsier at D-fløyen rives. Dersom man likevel velger å restaurere denne fløyen, kan den gi rom til tre klasserom med grupperom, bibliotek, skolekjøkken og SFO-base. Det blir ikke plass til kunst og håndverk og forskerrom (naturfag).

Kostnader

Det er vanligvis slik at små skoler krever større ressurser per elev enn store skoler. Vi kan derfor stille spørsmålet om dette også gjelder for Rotsundelv skole?

Ved å fjerne delingstimer i ordinær undervisning kan man med minst 30 elever få et utgiftsnivå på linje med nivået i Moan/Storslett skoler 2018/19. Færre elever vil gi «merutgifter», fordi alternativet ved å gå på Moan/Storslett vil være rimeligere. Rotsundelv kan deretter bare redusere enhetskostnadene ved å få flere elever.

Merutgiftene til administrasjon er lite avhengig av antall elever. Overføring av elevene til Moan/Storslett vil redusere administrasjonskostnadene med ca. kr 360 000.

Rotsundelv skole vil utenom gymsal med garderober trenge ca. 720 m². Ved ombygging og bygging av nye skolebygg på Moan/Storslett, vil 30 elever fra Rotsundelv utløse ca. 250 – 300 m². Mindre arealer gir en forventet reduksjon av FDV-kostnader på anslagsvis kr 200 000.

Byggekostnadene for renover/nybygd skole på Rotsundelv vil ligge i størrelsesorden på 30 millioner kroner. Med 5 % kapitalkostnader vil disse ligge på ca. 1,5 millioner kroner. Ved nybygg for barnetrinnet på Moan/Storslett vil en overføring av elevene ventelig føre til et økt arealbehov på ca. 250 – 300 m². Byggekostnadene for disse vil være i størrelsesorden 7,5 – 9 millioner kroner, med kapitalkostnader på i størrelsesorden 0,4 millioner kroner årlig. Vi ser at en videreføring av en barneskole med alle sju trinn på Rotsundelv kan forventes å gi økte kapitalkostnader på ca. kr 1,1 millioner årlig.

Kapitalutgiftene er avhengig av rentenivået. En økning av dagens rentenivå vil øke merkostnadene ved fortsatt drift av Rotsundelv skole. Investeringer i store skolebygninger vil dessuten binde kapitalkostnadene i flere tiår. I senere analyser (avsnitt 8.5) har vi lagt til grunn kapital-kostnader på 5 %.

Omtrent to tredeler av elevene ved Rotsundelv skole har nå skoleskyss. Ved en sentralisering vil alle elevene måtte ha skyss. Merutgiftene er vanskelig å anslå nøyaktig uten nærmere kjennskap til bosted og avstander, men de kan grovt anslås til kr 150 000. Skyssutgiftene er direkte avhengig av antall elever

Et samlet bilde av utgiftene ved å beholde Rotsundelv skole kan sammenfattes i en tabell. Vi ser at det er kapitalutgiftene som vil utgjøre den største merutgiften ved fortsatt drift av Rotsundelv skole med ca. 30 elever.

Tabell 1: Merutgifter ved fortsatt drift av Rotsundelv skole

Kategori	Mer-/mindreutgifter
Ordinær undervisning	kr 0
Administrasjon	kr 360 000
Skyss	-kr 150 000
FDV	kr 200 000
Kapital	kr 1 100 000
Sum	kr 1 510 000

1. Innledning

Nordreisa kommune etterspør ekstern analyse- og utredningsbistand i arbeidet med en vurdering av elevtallsutsikter og areal-/ombyggingsbehov ved Rotsundelv skole. Dette notatet tar utgangspunkt i notatet *Moan og Storslett skoler i Nordreisa kommune* fra 2019.

2. Metode

Vi tilegner oss kunnskap om Rotsundelv skole på flere måter:

1. Gjennom samtaler med ansatte i kommunen.
 - a. Sektorleder for oppvekst og kultur
 - b. Pedagogisk konsulent
 - c. Rektor, plasstillitsvalgt og FAU-leder ved Rotsundelv skole
 - d. Sektorleder for drift og utvikling
2. Befaring av Rotsundelv skole
3. Gjennomgang av informasjon oversendt fra kommunen.
 - a. Politiske vedtak
 - b. Målsatte tegninger (PDF) over skolebygget
4. Gjennom offentlig statistikk og informasjon.
 - a. GSI
 - b. Udir/skoleporten
 - c. Befolkningsdata fra SSB

2.1 Kvalitet og kostnadsanalyser

Det er ulike meninger om hva som kjenner seg ut som «kvalitet i skolen». I en skolebruksplan skal hovedvekten legges på strukturkvalitet. I en slik gjennomgang blir det viktig å vurdere strukturelle endringer som samtidig kan ivareta kvalitet og solide fagmiljøer.

Strukturkvaliteten tar for seg de formelle rammene. I dette notatet legger vi hovedvekten på å vurdere de fysiske rammene. Vi ser på krav til «klasserom», «spesialrom» og kontorarbeidsplasser for ansatte. Vi ser også framtidig behov for tilsatte, fordi dette både direkte virker inn på enhetskostnadene (per elev) og indirekte på rombehovet.

2.2 Skoleanleggets kapasitet og elevtallsutvikling

Et framtidig skoleanlegg vurderes med henblikk på tjenlighet og kapasitet. Den bygningstekniske standarden av dagens anlegg vurderes ikke av oss, men vi tar utgangspunkt i opplysninger gjengitt i saksframlegget til sak 29/19 i oppvekst- og kulturutvalget og i synspunkter fra informantene. Vi vurderer hvor godt anleggene kan tilpasses endringer i strukturen.

Vurderingene vil basere seg på

- Barnetall

- Elev-, klasse(gruppe)- og lærertimetall
- Utleverte tegninger
- Befaring av anlegget

Når det gjelder vurderinger av barne- og elevtallsutvikling, vil vi ta utgangspunkt i SSBs framskrivninger og supplere disse med kjente tall på skolekrets nivå, både når det gjelder fødsler og tall fra barnehagen.

3. Elevtallsutviklingen

Elevtallet i Nordreisa har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 615. Av disse har 478 gått i kommunale skoler og 137 gått i private skoler. Andelen på ca. 27 % elever i private skoler i Nordreisa er uvanlig stor, men siden Rotsundelv krets ligger langt fra de private skolene, påvirker de private skolene trolig i mindre grad elevtallet ved Rotsundelv skole enn ved de andre kommunale skolene.

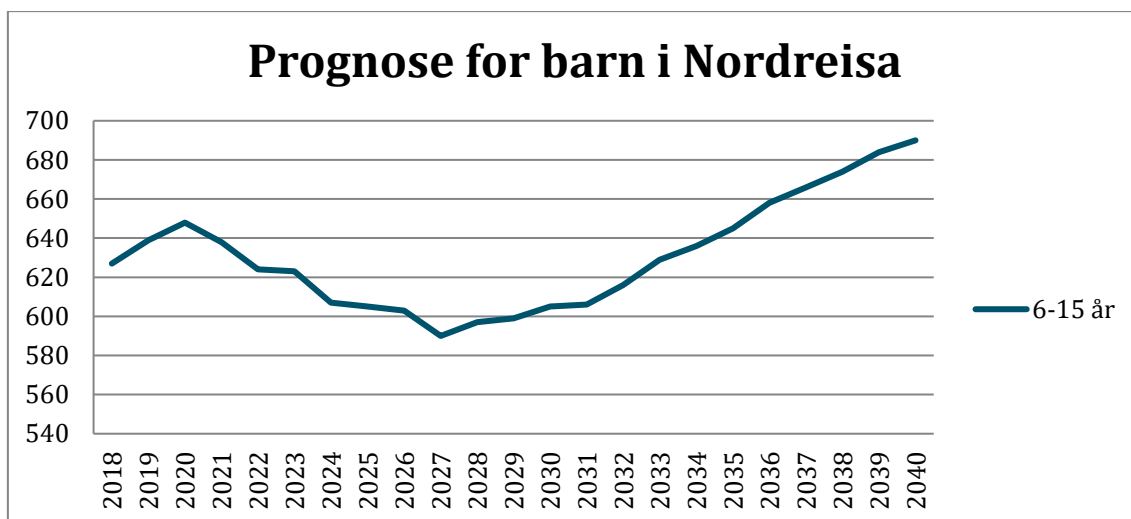
Nordreisa har fem skoler med elever på 1. – 4. trinn. Siden elevene ved to av skolene samles fra 5. trinn (Storslett skole), brukes elevtallene for 1. – 4. trinn til å vise fordelingen på de tre kommunale og de to private skolene.

Tabell 2: Antall elever på 1. – 4. trinn i Nordreisa kommune fordelt på skolene. Kilde: GSI

Elever 1.-4.	Rotsundelv	Oksfjord	Moan	Straum-fjordnes	Reisa	Sum
2014/15	22	14	156	29	29	250
2015/16	17	15	150	27	33	242
2016/17	17	17	162	30	37	263
2017/18	19	15	147	34	27	242
2018/19	16	13	152	33	29	243
2019/20	16					

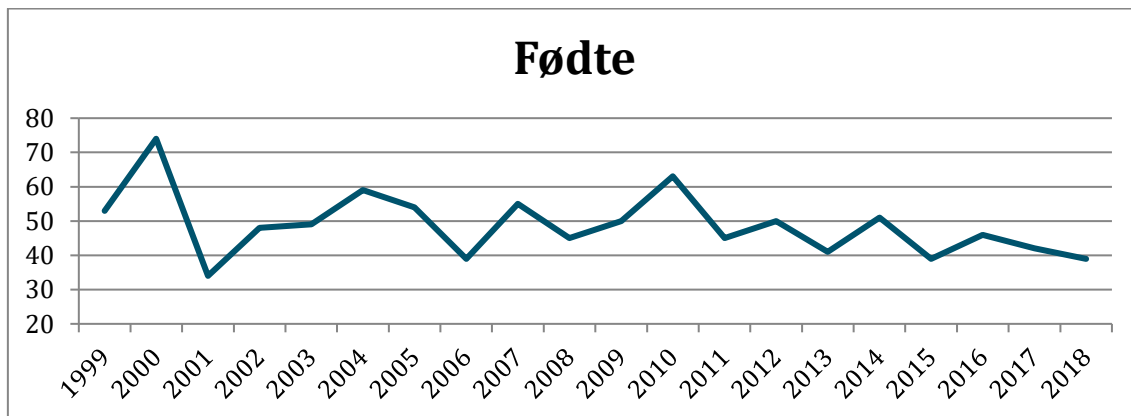
Bortsett fra i 2014/15 har Rotsundelv hatt omtrent 7 % av alle elevene på 1. – 4. trinn.

Figur 1 viser SSBs prognose (MMMM) for antall barn i grunnskolealder (6 – 15 år) fram mot 2040. Vi ser en antatt topp i 2020 med 648 elever. Elevtallet synker deretter til under 600 elever i 2027. Deretter ventes det en betydelig vekst som etter framskrivningen vil gi 690 elever i 2040.

Figur 1: Prognose for antall barn i grunnskolealder i Nordreisa kommune fram til 2040. Alternativ MMMM. Kilde: SSB

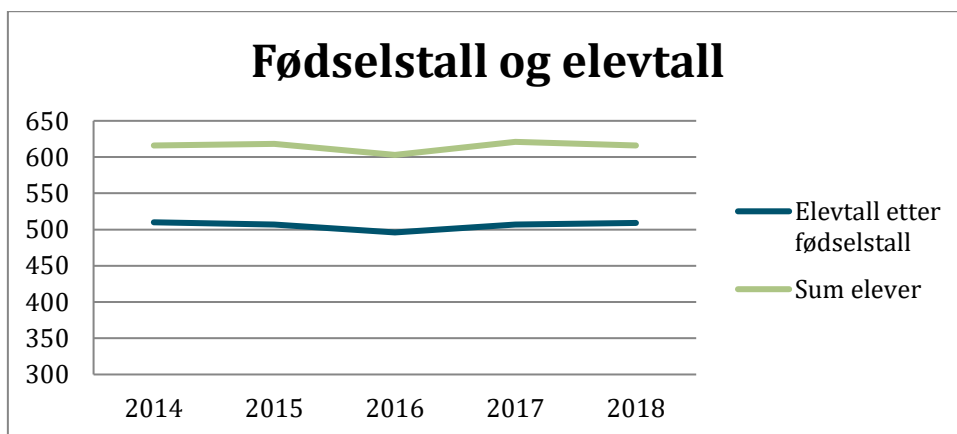
Framskrivningen av barnetall baserer seg på kjente og forventede fødselstall og flyttinger. Figur 2 viser tallet på levendefødte i Nordreisa de 20 siste årene.

Figur 2: Levendefødte i Nordreisa kommune fra 1999 til 2018. Kilde: SSB

Elevtallsprognosen for hele kommunen viser bare en kortvarig nedgang, til tross for at fødselstallene synker. Hvis Rotsundelv skole fortsatt skal ha samme andel av elevene, vil vi kunne vente en nedgang fram 2027 til ca. 27 elever for alle sju årstrinnene, før en økning til ca. 32 elever i 2040.

Barna som er født i 2018 skal begynne på skolen i 2024 og fortsette i grunnskolen til 2034. Økt elevtall må derfor i stor grad basere seg på forventet tilflytting. Figur 3 viser hvordan netto tilflytting til Nordreisa har gitt mer enn 100 flere elever i de kommunale og private skolene de siste fem årene enn hva fødselstallene skulle tilsi. Gjennomsnittlig har hvert årskull vokst med ca. én elev årlig.

Figur 3: Fødselstall og elevtall i Nordreisa kommune 2014 - 2018. Kilde: SSB og GSI/Udir. Beregning: TF

Kjente fødselstall de siste årene og tallet på barn i Rotsundelv barnehage tilsier at Rotsundelv skole i nærmeste framtid ikke vil holde på sin andel av elevene. Familiesenteret i Nordreisa

kjenner til inntil to fødsler per år de siste årene, og tallet på barn i barnehagen tyder på maksimalt fire barn per årskull. Området som rekrutterer til Rotsundelv skole må ha en forholdsvis stor tilflytting de nærmeste årene for at denne skolen skal holde på sin andel av elevene i kommunen.

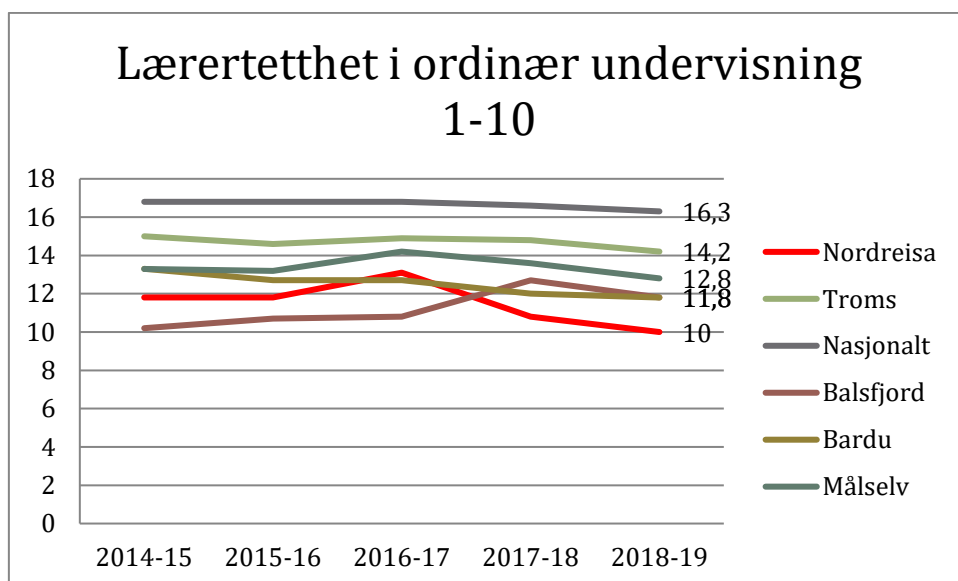
4. Lærere

Nordreisa hadde skoleåret 2018/19 hele 46,11 årsverk til ordinær undervisning. Dette gir gjennomsnittlig 10 elever per lærer i timene (spesialundervisning kommer i tillegg).

Figur 4 viser at lærertettheten i Nordreisa lenge har vært forholdsvis stor, og den har økt de to siste årene fram til 2018/19 (stor lærertetthet gir få elever per lærerårsverk). I den skolepolitiske planen står det under *mål* på side 13:

Bemanningsplaner basert på lærertetthet som landsgjennomsnittet. Tilstrekkelig dekning som gir rom for tett faglig og sosial oppfølging og forutsigbarhet for elevgruppa ved et eventuelt fravær. Nasjonale normer skal legges til grunn.

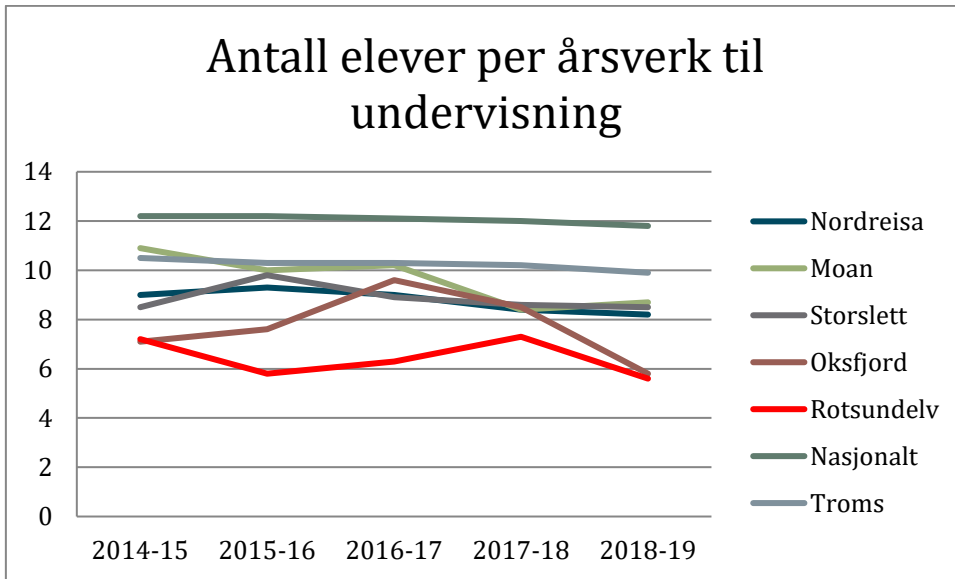
Det nasjonale gjennomsnittet var 16,3 elever per lærer og i Troms var det 14,3. Hvis man skulle komme ned på lærertettheten nasjonalt eller i Troms, måtte man redusere med hhv 17,8 og 13,6 årsverk i kommunen. Fortsatt ville man både tilfredsstille den nasjonale lærernormen og det generelle minstekravet om minst én lærer per time i alle klasser.

Figur 4: Lærertetthet til ordinær undervisning fra 2014 til 2018. Kilde: Udir/Skoleporten

Stor lærertetthet i ordinær undervisning kan medføre mindre behov for lærertimer til spesialundervisning. Omtrent en tredjedel av forskjellen mellom Nordreisa og hele landet blir borte når vi regner inn ressursene til spesialundervisning og særskilt språkopplæring. Likevel er forskjellen i lærerressurser per elev på mer enn 40 %. Også her ligger gjennomsnittet for Troms omtrent midt i mellom Nordreisa og gjennomsnittet for landet.

Figur 5 viser de fire kommunale skolene i Nordreisa. Vi ser at Rotsundelv har færre elever per lærerårsverk til undervisning enn de øvrige skolene. En tredjedel av lærerårsverkene ved Rotsundelv skole må bort, hvis lærertettheten skal bli som for de to store skolene i kommunen.

Figur 5: Antall elever per årsverk til undervisning 2014 – 2018. Kilde: Udir/skoleporten.

5. Behov for lærere

I hovedsak er det fem forhold som er avgjørende for tildelingen av lærerressurser i grunnskolen.

- Klassesallet
- Antall årstimer per klasse
- Lærernormen
- Behovet for spesialundervisning
- Avtaleverket

5.1 Klassesallet og årstimer per klasse

I grunnskolen skiller man mellom lærertimer til ordinær undervisning og timer til spesialundervisning og særskilt språkopplæring.

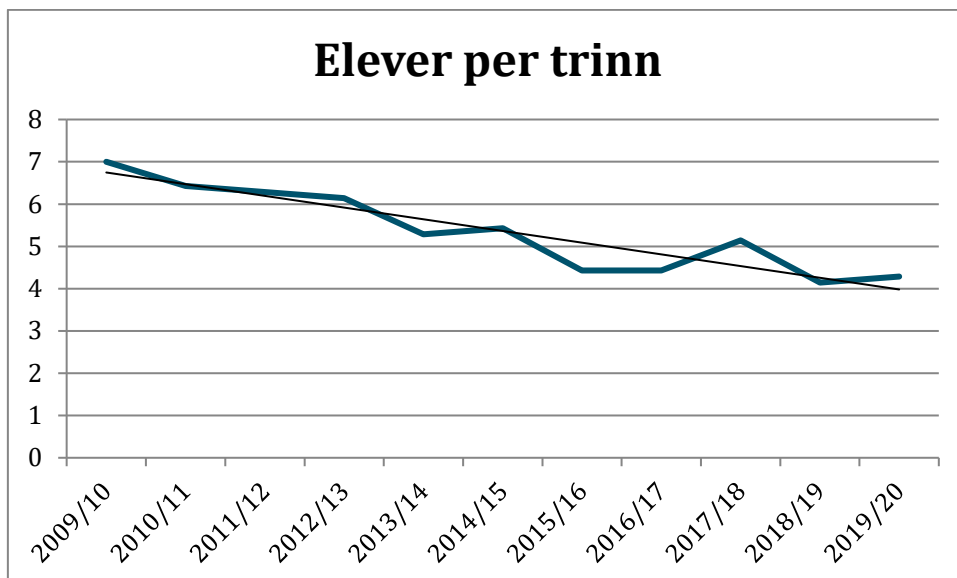
I tildelingen av timer til ordinær undervisning tar man utgangspunkt i antallet timer den enkelte klassen skal ha i løpet av året. I tillegg kommer delingstimer til enkelte fag av praktiske og sikkerhetsmessige grunner. I skoler med store klasser legger man også inn ekstra ressurser for å sikre tilpasset opplæring.

Tildeling av timer til spesialundervisning og særskilt språkopplæring skjer i hovedsak etter enkeltvedtak basert på enkeltelevers behov.

Før 2003 hadde lovverket regler for hvor mange elever man kunne ha i en klasse. På barnetrinnet skulle det ikke være mer enn 28 elever i en klasse med ett årstrinn. Med to årstrinn i klassen var delingstallet 24, tre årstrinn hadde 18 som delingstall, og klasser med fire årstrinn skulle maksimalt ha 12 elever. Da Stortinget fjernet disse reglene, kunne skolens ledelse sette sammen større klasser. Stortinget vedtok likevel at en annen classesammensetning ikke skulle medføre en lavere ressursinnsats. Med andre ord skulle sparte lærertimer og større klasser kompenseres ved at man satte inn ekstra lærere i klassene i noen timer.

5.1.1 Elevtallet

Elevtallet ved Rotsundelv skole har hatt en fallende tendens. I 2009/10 var det 49 elever ved skolen, og 1. oktober 2019 var elevtallet 30. Figuren under viser gjennomsnittlig elevtall per årstrinn. Reduksjonen synes forholdsvis stor fram til 2015. De siste fem-seks årene er elevtallet forholdsvis stabilt. Gjennomsnittlig størrelse på årskullet de siste seks årene har vært ca. 4,6 elever. Som nevnt over, tilsier kjente fødselstall de siste årene og tallet på barn i Rotsundelv barnehage at Rotsundelv skole i nærmeste framtid vil få færre elever.

Figur 6: Gjennomsnittlig størrelse på årstrinnene ved Rotsundelv skole de fra 2009/10 til 2019/20. Kilde GSI

5.1.2 Klassetallet

Ved bruk av de gamle klassesdelingsreglene kan vi finne klassetallet fra 2009/10 til 2019/20¹. Elevtallet og fordelingen på trinn gir tre klasser alle årene unntatt 2010/11. Da var fordelingen av elever slik at de gamle klassesdelingsreglene ville gi fire klasser. Alle de siste sju årene tilsier elevtallene

- én klasse for første og andre årstrinn
- én klasse for tredje og fjerde årstrinn
- én klasse for femte, sjette og sjuende årstrinn.

Mellomtrinnet (5. – 7. årstrinn) har disse årene hatt fra 13 til 17 elever. Hver av klassene for de yngste elevene har hatt fra 5 til 13 elever.

Tallet på klasser vil både være avhengig av det samlede elevtallet og hvordan elevene fordeler seg på årstrinn. Vi har sett at Rotsundelv skole vanligvis har hatt elevtall til tre klasser. Når elevtallet er større enn ca. 45, kan man noen år få fire klasser. Når elevtallet blir lavere enn ca. 25, vil man enkelte år få to klasser. Det kan man få hvis de fire første eller de fire siste årstrinnene i sum er på 12 elever eller mindre. Inntil elevtallet synker til under 20, vil det vanligste være at skolen har tre klasser.

¹ Dette er beregnet klassetall. Skolen kan ha valgt andre måter å organisere på, innenfor de ressursene den disponerte.

5.1.3 Timetall for elevene

Utdanningsdirektoratet fastsetter et minimumstimetall for elevene. Timetallet er fordelt på skolefagene og på hovedtrinnene. Elevene skal i løpet av barnetrinnet ha minst 5 196 timer². Kommunen fordeler disse timene på de enkelte årstrinnene. I Nordreisa har skolene tidligere skilt seg fra hverandre mht. timetall. Tabellen under viser at noen av skolene i Nordreisa gir flere undervisningstimer enn pålagt av utdanningsdirektoratet. Rotsundelv skole ga akkurat minimumstimetallet skoleåret 2018/19. De andre skolene ga ca. 5 % flere timer enn pålagt. Skoleåret 2019/20 har også Rotsundelv økt timetallet, slik at det er på nivå med Moans.

Tabell 3: Timetallsfordeling for barnetrinnet i Nordreisa 2018/19. Kilde GSI

Timetallsfordeling 2018/19	Moan	Oksfjord	Rotsundelv
1. årstrinn	741	769	693
2. årstrinn	741	769	693
3. årstrinn	741	769	693
4. årstrinn	741	769	693
Sum 1. - 4. årstrinn	2964	3076	2772
	Storslett	Storslett	Rotsundelv
5. årstrinn	826	826	808
6. årstrinn	826	826	808
7. årstrinn	826	826	808
Sum 5. - 7. årstrinn	2478	2478	2424
Sum 1. - 7. årstrinn	5442	5554	5196

Med årets timetall ved Rotsundelv skole vil man ha behov for 3,11 årsverk til ordinær undervisning, hvis det ikke legges inn delingstimer.

Rotsundelv skole har de fem årene fra 2014/15 til 2018/19 gjennomsnittlig rapportert ca. 4,3 årsverk til ordinær undervisning. Dette er i overkant av 40 % mer enn en minimumsnorm med én lærer per klasse. Dermed har klassene kunnet ha to lærere i nesten halvparten av timene. I 2019/20 er lærerinnsetsatsen til ordinær undervisning redusert til 3,83 årsverk. Dette er 0,8 årsverk mindre enn året før. Dermed blir det to lærere i klassene i nesten hver fjerde time. Skolen reduserer lærerinnsetsatsen med ca. 17 %, men gir likevel rom til at elevene får ca. 5 % flere undervisningstimer.

5.2 Lærernormen

Lærernormen baserer seg på et vedtak i Stortinget om at det maksimalt skal være 15 elever for hver lærer på 1.–4. trinn, og 20 elever per lærer på 5.–10. trinn.

² Ikke medregnet 76 timer til fysisk aktivitet

Normen styrer hvor høy lærertettheten skal være på hovedtrinnene, det vil si 1.–4. trinn sett under ett, 5.–7. trinn sett under ett og 8.–10. trinn sett under ett. Det er opp til skolene å organisere undervisningen. Det betyr at det for eksempel på 1.–4. trinn kan være flere enn 15 elever i timene noen ganger, og færre elever andre ganger.

Lærernormen setter en nedre grense for ressursbruken og gir utslag hvis gjennomsnittlig klassestørrelse er større enn 15 (1.–4. trinn) eller 20 (5.–7. trinn og 8.–10. trinn). Normen skal sikre tilfredsstillende ressurser i alle kommunale skoler i landet. Hvordan er situasjonen for ordinær undervisning ved Rotsundelv skole?

- Med det gjennomsnittlige elevtallet fra 2014/15 til 2018/19 ville én lærer i hver klasse i alle timene gi en gjennomsnittlig klassestørrelse på 9,1 for begynnertrinnet og 14,8 mellomtrinnet. Dette er godt innenfor kravene i lærernormen.
- Med de rapporterte timene disse årene har gjennomsnittlig klassestørrelse vært i underkant³ av 7,2 for begynnertrinnet og 8,4 for mellomtrinnet. Begge deler er under halvparten av hva lærernormen krever.
- I 2018/19 hadde skolen både et lavt elevtall og store ressurser til ordinær undervisning. Dette ga gjennomsnittlig klassestørrelse på hhv 5,5 og 6,8, omtrent en tredel av lærernormen.
- I 2019/20 har skolen endret både elevtimetall og lærerinnsatsen. Dette gir gjennomsnittlig klassestørrelse på i underkant av hhv 7,3 og 9,5.

Vi ser at lærernormen ikke er av betydning for ressurstildelingen ved Rotsundelv skole. I Moan og Storslett skole er klassene større. For disse skolene kan lærernormen sikre en god lærerdekning hvis kommunen skjærer ned på bevilgningene.

5.3 Spesialundervisning

PP-tjenesten vurder behovet for spesialundervisning med utgangspunkt i elevens behov og det tilbudet ordinær undervisning gir. Kommunen gjør vedtak om tilbudet. I klasser med forholdsvis store lærerressurser til ordinær undervisning kan elever med spesialundervisning ha behov for en forholdsvis liten tilleggsressurs. Organiseringen av den ordinære undervisningen kan også ha betydning for ressursbehovet. Størrelsen på klassen kan for noen elever ha betydning, men vi er ikke kjent med at det er noen generell sammenheng mellom klassestørrelse og behov for tilleggsressurser til spesialundervisning.

5.4 Avtaleverket

Avtalen mellom KS og lærernes organisasjoner⁴ fastsetter hvor mange undervisningstimer det skal være i et årsverk og hvilke andre oppgaver lærerne skal ha. I denne sammenhengen er det

³ Det nøyaktige tallet vil være noen tideler lavere, når man trekker ut elevtimer med spesialundervisning og særskilt språkopplæring.

⁴SFS 2213

vesentlig å nevne at en del av oppgavene utenom undervisning skal gi redusert undervisningstimetall for den enkelte læreren, dvs. færre enn 741 undervisningstimer på barnetrinnet.

- Ressurser til lærere og skoleledere med en byrdefull undervisningssituasjon fastsettes til 2 årsrammetimer per elev ved den enkelte grunnskole. For en skole med 30 elever utgjør dette 60 t per år eller ca. 1,5 t per uke.
- Kontaktlærere får redusert årsrammen for undervisning med minimum 28,5 årstimer. For en skole med tre klasser utgjør dette 2,25 timer per uke.
- Lærere som utfører kontaktlærertjeneste for elevrådet, skal ha redusert årsrammen for undervisning. Omfanget fastsettes lokalt.

For Rotsundelv skole vil omfanget av funksjonene nevnt over kunne gi en reduksjon i leseplikten på mellom 150 og 200 timer, eller ca. 25 % av et årsverk.

6. Arealbehov og arealnormer

Vi har sett at elevtallet i Nordreisa kommune er fallende, med et forventet laveste antall i 2027. Deretter vil elevtallet etter prognosene vokse, trolig til ca. 10 % over dagens nivå i 2040. I større grad enn elevtallet er forventet klassetall bestemmende for hvor store arealer en skole trenger. For Rotsundelv skole kan vi regne med tre klasser for hele barnetrinnet.

I tabellen under ser vi erfart elevtall de siste seks årene opp mot overslag for største elevtall for hhv. to, tre og fire klasser med tilnærmet like stor årskull. Denne forutsetningen begrenser det beregnede elevtallet, fordi en fordeling av sju årstrinn ikke vil gi like mange årstrinn per klasse. Klassedelingsreglene har strengest grenser for klasser med mange årstrinn. Hvis vi forutsetter like store årskull for alle årstrinn, blir elevtallet i klasser med færre årstrinn langt mindre enn hva klassedelingsreglene i seg selv tilsier. Eksempel på dette er at det maksimalt er kan være 18 elever i en klasse med tre årstrinn, et gjennomsnitt på 6 elever. For klasser med to årstrinn blir det følgelig bare 12 elever, selv om klassedelingsreglene gir anledning til 24.

Tabell 4: Elevtall i Rotsundelv skole de seks siste skoleårene og overslag på elevtall med to, tre og fire klasser. Kilde: Udir/GSI. Beregning: TF

Trinn	Erfart elevtall (Seks års gjennomsnitt)	Største elevtall med to klasser med like store årskull	Største elevtall med tre klasser med like store års- kull	Største elevtall med fire klasser med like store års- kull
1. – 4.	17,8	12	24	48
5. – 7.	14,7	9	18	36
Alle	32,5	21	42	84

På små skoler vil årskullene variere så mye at kapasiteten ved den enkelte skole bør ligge noe over forventet elevtall, gjerne 10–15 %. Når dette tas i betraktning, og hvis man forventer en økning på ca. 10 % i tidsrommet man planlegger for, bør man planlegge for en kapasitet på 20 – 25 % over forventet elevtall. Vi tar utgangspunkt i gjennomsnittet de senere årene; 32,5. Dette tilsier at man bør planlegge for inntil 40 elever ved Rotsundelv skole (ca. 6 barn per årstrinn). Dette gir tre klasser. Skulle elevtallet noen år bli noe større enn 40, vil det likevel vanligvis være tilstrekkelig med tre klasser, om dette skulle medføre at en av klassene har elever både fra 4. og 5. trinn.

Hvis vi i stedet legger til grunn kjente tall for førskolebarn, vil utgangspunktet bli ca. 20 elever. (Tre barn per årstrinn). Med et påslag på 25 % kommer vi til ca. 25 elever. Også dette tilsier å planlegge for tre klasser.

Tallene over viser at Rotsundelv skole bør planlegges for tre klasser. Når det gjelder klassestørrelsen er det tryggest å legge til grunn inntil seks barn per årstrinn.

Det finnes ingen «standard» for planleggingen av skoler ut fra forventet elevtall ved skolen. En metode er å vurdere behovet for klasserom, grupperom, spesialrom, garderøber/toaletter og personalavdeling og å beregne samlet arealbehov med utgangspunkt i dette. Dette er vanlig ved behov for ombygginger og utvidelser.

Generelle læringsareal

1. For de laveste klasstrinnene er det anbefalt minst 2,5 m² per elev. Et klasserom på 35 m² vil romme inntil 12 elever og to lærere⁵. To slike rom kan være hjemmeklasserom for 1. – 4. trinn.
Mellomtrinnet med tre årskull kan ha inntil 18 elever. Med to lærere vil arealbehovet være dekket i et klasserom på 50 m².
2. Det vil være behov for å ta ut grupper av elever, gjerne etter årstrinn, etter særlig språk-opplæring eller behov for intensivtrening i redskapsfagene. Disse grupperommene kan gjerne være på 15 m². Hvor mange grupperom det er behov for, er avhengig av organiseringen av arbeidet på skolen. Her anslås det behov for tre rom med samlet areal på 45 m².

Samlet generelt læringsareal blir med dette 165 m². Dette gir en faktor på ca. 4,1 m² per elev med 40 elever. Med 30 elever blir det 5,5 m² per elev. Vanlig standard på større skoler er fra 3 til 4 m² per elev.

Spesialisert læringsareal

Skolen har gymnastikksal. I tillegg er det ønskelig med rom som er tilrettelagt for bibliotek og fag som kunst og håndverk, mat og helse og naturfag. Flere av disse funksjonene kan kombineres i samme læringsareal, siden hvert av fagene har forholdsvis få timer. Rommene vil ellers bli stående ubrukt det meste av skoledagen.

- Kunst og håndverk kombinert med forskerrom (naturfag) kan organiseres i et stort rom på 75 m² med tre lagerrom på 20 m².
- Mat og helse lagt inn mot klasserommet for 5. – 7. trinn kan klare seg med 50 m².
- Biblioteket kan legges i forbindelse med SFO-basen og klare seg med 30 m².

Dette gir til sammen 175 m², gjennomsnittlig 4,4 – 5,8 m² per elev (hhv. 40 og 30 elever). Vanlig standard på større skoler er fra 1 til 2 m² per elev. Den store forskjellen ligger i at spesialrommene blir brukt av flere klasser i store skoler.

SFO

Skolefritidsordningen kan ha en base inntil biblioteket og/eller klasserommene for 1. – 4. trinn, slik at disse også kan brukes til formålet.

De siste seks årene har det gjennomsnittlig vært 10,5 barn i SFO. Arealbehovet er derfor ikke stort. En base på ca. 20 m² synes rimelig.

Personalavdelingen

Rektor må ha et eget kontor. Kontoret bør ha plass til et møtebord og være 15 – 20 m² stort. Rom til kopiering og rekvisita bør være på ca. 10 m².

⁵ To lærere brukes i beregningen fordi det bør være plass også til en ekstra lærer, f. eks. en spesialpedagog, i enkelte timer.

Lærerne skal ha 6 m² hver til kontorarbeidsplasser. Dagens lærertetthet tilsier inntil seks lærere. Samlet areal blir dermed 36 m². I tillegg bør det være to møterom på til sammen ca. 30 m². Med mindre lærertetthet kan man redusere med én eller to lærerarbeidsplasser.

Personalrommet bør være på ca. 20 m².

Samlet personalavdeling med garderober og toalett blir dermed på ca. 110 m².

Elevgarderober mv,

Elevgarderobene med toaletter vil med en faktor på 1,2 m² per elev gi ca. 35 - 50 m².

Fellesarealer

Skolens gymsal er møterom for arrangement med elever, ansatte og foreldre. Når elever og ansatte skal samles, kan man også benytte det største klasserommet.

Servicearealer

Nettoarealene blir ca. 520 m² uten gymsalen med garderober. I dette tallet ligger ikke trafikkareal, lager, eller nødvendige areal til teknisk drift (renhold, energi, ventilasjon osv.). Sonen for sammenbygging av fløyene vil også være plasskrevende.

7. Bygningsmessige muligheter

Dagens skole består av fire bygningsdeler.

A-fløyen

Gymnastikksalen med garderober utgjør A-fløyen. Gymnastikksalen er på 126,4 m² og brukes også utenom skoletid av lokalbefolkningen. Det synes klart at gymnastikksalen beholdes, selv om deler av skolen rives. En rivning av B-fløyen kan påvirke garderobedelen av A-fløyen.

B-fløyen

Det sentrale bygget er B-fløyen i to etasjer og full kjeller. Samlet areal er på vel 700 m². Kjelleren rommer bl. a. fyrrom, tavlerom toaletter og lager. I første etasje finner vil sløydrom og naturfagrom. I andre etasje finner vi formingsrom for tekstil/tegning og skolekjøkken. Rommene i første og andre etasjer er dimensjonert for en skole med ungdomstrinn. En teknisk vurdering konkluderer med at B-fløyen har forfalt så kraftig at den bør rives.

Klasserommet for 5. – 7. trinn er en påbygning på B-fløyen og kan vanskelig reddes hvis B-fløyen rives.

C-fløyen

Personalavdelingen har romslige forhold i C-fløyen. Netto areal er på ca. 145 m² (brutto ca. 230 m²). Dette er noe mer enn antatt behov på 110 m². Hvis B-fløyen rives, kan nok noen av lagrene flyttes til C-fløyen. Tekniske vurderinger tilsier at C-fløyen kan restaureres.

D-fløyen

Tekniske vurderinger tilsier at D-fløyen rives. Dersom man likevel velger å beholde denne fløyen, kan følgende anvendelse danne et utgangspunkt.

Klasserommene for 1. – 4. trinn, biblioteket og SFO holder til i denne fløyen på brutto ca. 390 m². Tidligere har det vært fire klasserom her, tre av dem på 54,4 m². Dette er den riktige størrelsen for en klasse for 5. – 7. trinn. For de to mindre klassene på ca. 12 elever er klasserommene større enn nødvendig. Hver av dem kan derfor deles i et klasserom på 35 m² og et grupperom på ca. 18 m², gjerne ved bruk av en fleksibel vegg. Dermed får man tre klasserom og to grupperom. Et tredje «grupperom» kan man få ved bruk av det fjerde klasserommet, men slik at dette også innredes for «mat og helse» (skolekjøkken). Resten av fløyen, ca. 125 m², kan brukes til WC/garderober 30 – 50 m², SFO og bibliotek.

Erstatning for B-fløyen

Med den antydende videre bruken av de tre andre fløyene gjenstår det å finne rom til kunst og håndverk kombinert med forskerrom (naturfag) i et stort rom på 75 m². I tillegg kommer tre lagerrom på 20 m². Utenom dette kommer trafikkareal, lager, nødvendige areal til teknisk drift (renhold, energi, ventilasjon osv.) og et område for sammenbygging av fløyene.

8. Kostnader ved videre drift

Det er en kjent sak at små skoler gir forholdsvis stor kostnader per elev. Vi vil i dette kapittelet se på hvor disse merkostnadene ligger.

8.1 Lønnskostnader for ordinær undervisning

Det er i stor grad delingstimene som gir større utgifter for ordinær undervisning i Rotsundelv skole enn i Moan/Storslett. Hvis vi antar at det ikke legges inn delingstimer, viser tabell 6 hvordan lærertettheten minker med størrelsen på årskullene. Lærertettheten blir minst for 5. – 7. trinn, som har flest elever i klassen.

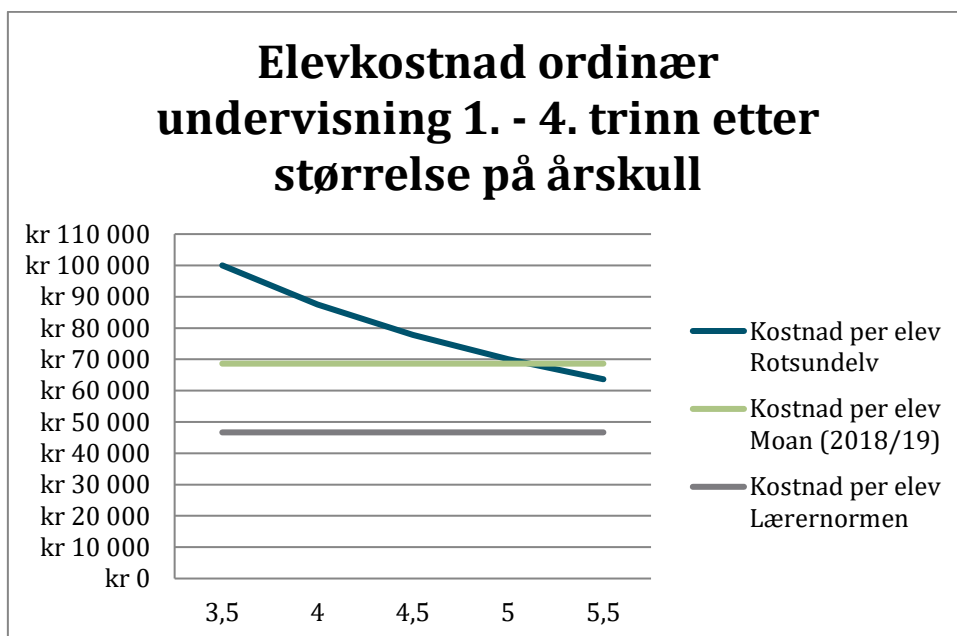
Tabell 5: Den minste mulige lærertettheten i en tredelt barneskole etter årskullenes størrelse. Forutsetning: Ingen delingstimer.

Gjennomsnittlig årskull	Lærertetthet 1. – 4. trinn	Lærertetthet 5. – 7. trinn
3,5	7	10,5
4	8	12
4,5	9	13,5
5	10	15

Det er vanskelig å si noe generelt om hvor store klassene kan være uten å legge til delingstimer. Vi vil i det følgende anta at man ikke trenger delingstimer selv om det blir 15 elever fordelt på tre årstrinn i klassen.

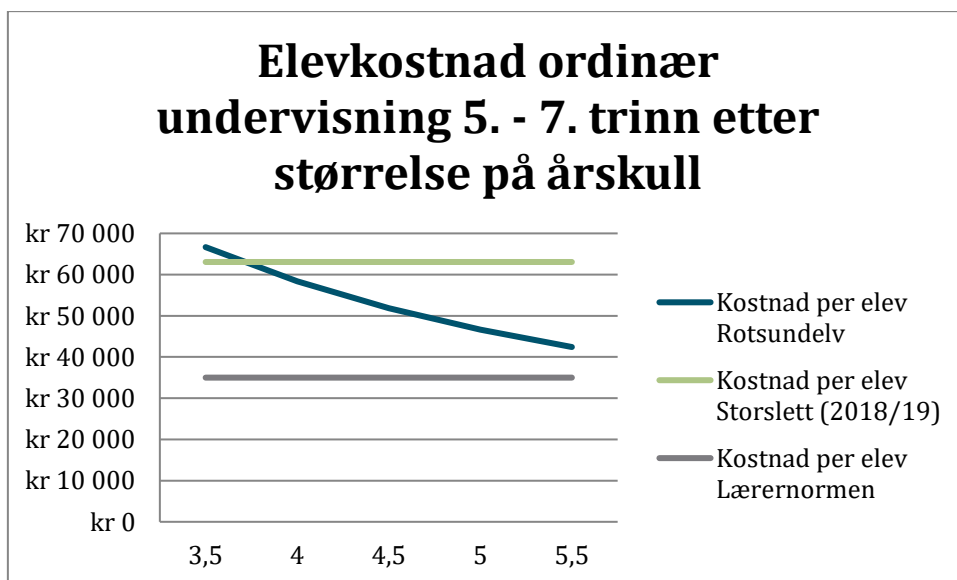
Skoleåret 2018/19 var lærertettheten for ordinær undervisning for 1. – 4. trinn i Moan skole 10,2 og for 5. – 7. trinn. I Storslett skole var lærertettheten 11,1. Også disse skolene kan bli pålagt innstramminger. Det maksimale tallet på elever per lærer (gruppestørrelse) vil etter lærernormen kunne være hhv. 15 og 20.

For å illustrere lærertetthetens betydning for elevkostnadene antar vi at et lærerårsverk koster kr 700 000. Figurene under illustrerer kostnadene ved en tredelt barneskole sammenlignet med kostnadene for Moan skole og Storslett skole i 2018/19 og for en skole som følger lærernormen. Vi ser at for klasser med to årstrinn blir elevtallene i en skole med tre klasser for små til at lærernormen kommer til anvendelse. Men med ca. fem elever per årskull (35 elever for hele skolen) kommer man på nivået for Moan skole 2018/19. Moan har imidlertid et stort potensiale for å ligge nærmere lærernormen. Dette kan vanskelig oppnås for 1. – 4. årstrinn i en tredelt barneskole.

Figur 7: Elevkostnad for ordinær undervisning 1. - 4. trinn etter gjennomsnittlig størrelse på årskullet

Mellomtrinnet vil med tre årskull ha flere elever i klassen enn i klassene for de lavere årstrinnene. Figur 8 viser at uten delingstimer vil man kunne ligge under kostnadene til ordinær undervisning for 1. – 7 årstrinn ved Storslett skole (2018/19). Innenfor en slik kostnadsramme ville man med ca. 30 elever i skolen ha mulighet til noen få delingstimer. Men Storslett skole har et stort innsparingspotensial til å nærme seg lærernormen i forbruk. Dette kan man vanskeligere oppnå ved Rotsundelv skole uten å øke elevtallet til godt over 30 elever.

Figur 8: Elevkostnad for ordinær undervisning 5. - 7. trinn etter gjennomsnittlig størrelse på årskullet

Samlet sett vil Rotsundelv skole kunne nå kostnadsnivået for ordinær undervisning for de store skolene (2018/19) hvis skolen har mer enn 30 elever og ikke bruker delingstimer. Men nivået

fra 2018/19 er også ved de to store skolene uvanlig høyt og vil i en vanskelig økonomisk situasjon for kommunen trolig måtte reduseres. En reduksjon med kr 10 000 per elev vil gi en innsparing på ca. 2,7 millioner kroner. For Rotsundelv vil en slik innsparing ikke være mulig hvis man allerede har fjernet delingstimene.

8.2 Lønnskostnader for administrasjon

Administrasjonsdelen av rektorstillingen ved Storslett skole er på 60 %. I dette ligger også leddelse av SFO. Ressursen er ikke uvanlig stor men kan likevel med rimelighet reduseres til 45 %. Rektorer har vanligvis noe høyere lønn enn lærere i undervisningsstilling. Regnes også dette inn, vil direkte og indirekte kostnader ved å ha en rektor ligge på ca. kr 420 000. Administrasjonskostnadene på en stor barneskole vil normalt øke noe ved å få 30 flere elever, anslagsvis kr 60 000. Overføring av elevene til Moan/Storslett vil redusere administrasjonskostnadene med ca. kr 360 000.

8.3 Skysskostnader

Omtrent to tredeler av elevene ved Rotsundelv skole har skoleskyss. Ved en sentralisering vil alle elevene måtte ha skyss. Merutgiftene er vanskelig å anslå nøyaktig uten nærmere kjennskap til bosted og avstander, men de kan grovt anslås til kr 150 000.

8.4 FDV-kostnader

Rotsundelv skole vil utenom gymsal med garderober trenge ca. 720 m². Med ca. kr 400 per m² vil dette gi ca. kr 300 000 i FDV-kostnader. Dette blir ca. kr 10 000 per elev, og er på nivå med kostnadene for alle de kommunale skolene i 2018. Man vil kunne spare disse kostnadene, hvis elevene fra Rotsundelv får plass i de andre skolene uten å øke arealene. Umiddelbart vil nok dette kunne være tilfelle, men ved ombygging og bygging av nye skolebygg, vil disse elevene telle på linje med de øvrige elevene. De vil dermed utløse ca. 250 – 300 m². Dette er vesentlig mindre enn bygningsmassen de flytter fra. Forventet reduksjon av FDV-kostnader vil dermed være anslagsvis kr 200 000.

8.5 Kapitalkostnader

Teknisk etat har gjort beregninger av tre alternativ for Rotsundelv skole. Disse bygger på et antatt elevtall på 50 og et arealbehov på 900 m². Med et lavere elevtall kan arealbehovet reduseres med ca. 20 % til ca. 720 m². Dette vil ventelig redusere byggekostnadene med ca. 5,4 millioner kroner. Under en slik forutsetning vil de fire alternativene framstå slik.

Alternativ 1

Gammel skole rives, kun gymsalen tas vare på. 720 m² nybygg + rivekostnader fløy B, C og D = 33 -37 mill (+- 10 %)

Alternativ 2

Gymsal og fløy C tas vare på. 570 m² nybygg + restaurering fløy C + rivekostnader fløy B og D = 28 -32 mill (+- 20 %)

Alternativ 3

Gymsal, fløy C og D tas vare på. 220 m² nybygg + restaurering fløy C og + rivekostnader fløy B = 25 -36 mill (+- 35 %)

Man anbefaler ikke alternativ 3 pga. stor usikkerhet med fløy D, som er i dårlig stand.

Hvis vi regner 5 % kapitalkostnader, vil disse ligge i størrelsesorden 1,5 millioner kroner årlig. Ved nybygg for barnetrinnet på Moan/Storslett vil en overføring av elevene ventelig før til et økt arealbehov på ca. 250 – 300 m². Byggekostnadene for disse vil være i størrelsesorden 7,5 – 9 millioner kroner, med kapitalkostnader på i størrelsesorden 0,4 millioner kroner årlig. Vi ser at en videreføring av en barneskole med alle sju trinn på Rotsundelv kan forventes å gi økte kapitalkostnader på ca. kr 1,1 millioner årlig.

8.6 Samlet utgiftsbilde

Et samlet bilde av utgiftene ved å beholde Rotsundelv skole kan sammenfattes i en tabell. Vi ser at det er kapitalutgiftene som vil utgjøre den største merutgiften ved fortsatt drift av Rotsundelv skole.

Tabell 6: Merutgifter ved fortsatt drift av Rotsundelv skole

Kategori	Mer-mindreutgifter
Ordinær undervisning	kr 0
Administrasjon	kr 360 000
Skyss	-kr 150 000
FDV	kr 200 000
Kapital	kr 1 100 000
Sum	kr 1 510 000

Ved å fjerne delingstimer i ordinær undervisning kan man med minst 30 elever få et utgiftsnivå på linje med nivået i Moan/Storslett skoler 2018/19. Færre elever vil gi merutgifter, fordi alternativet ved å gå på Moan/Storslett vil falle rimeligere. Hvis timetallet til ordinær undervisning ved Moan/Storslett reduseres, kan man ved Rotsundelv redusere enhetskostnadene bare ved å få flere elever.

Merutgiftene til administrasjon er lite avhengig av antall elever.

Skyssutgiftene er grovt anslått. Disse er direkte avhengig av antall elever.

FDV-kostnadene er basert på gjennomsnittskostnader per m² og størrelsen på skolebyggene.

Kapitalutgiftene er avhengig av rentenivået. En økning av dagens rentenivå vil øke merkostnadene ved fortsatt drift av Rotsundelv skole. Investeringer i store skolebygninger vil dessuten binde kapitalkostnadene i flere tiår.

9. Tabelloversikt

Tabell 1: Merutgifter ved fortsatt drift av Rotsundelv skole.....	9
Tabell 2: Antall elever på 1. – 4. trinn i Nordreisa kommune fordelt på skolene. Kilde: GSI....	13
Tabell 3: Timetallsfordeling for barnetrinnet i Nordreisa 2018/19. Kilde GSI.....	20
Tabell 4: Elevtall i Rotsundelv skole de seks siste skoleårene og overslag på elevtall med to, tre og fire klasser. Kilde: Udir/GSI. Beregning: TF.....	23
Tabell 5: Den minste mulige lærertettheten i en tredelt barneskole etter årskullenes størrelse. Forutsetning: Ingen delingstimer.	27
Tabell 6: Merutgifter ved fortsatt drift av Rotsundelv skole.....	30

10.Figuroversikt

Figur 1: Prognose for antall barn i grunnskolealder i Nordreisa kommune fram til 2040. Alternativ MMMM. Kilde: SSB	13
Figur 2: Levendefødte i Nordreisa kommune fra 199 til 2018. Kilde: SSB.....	14
Figur 3: Fødselstall og elevtall i Nordreisa kommune 2014 - 2018. Kilde: SSB og GSI/Udir. Beregning: TF	14
Figur 4: Lærertetthet til ordinær undervisning fra 2014 til 2018. Kilde: Udir/Skoleporten.....	16
Figur 5: Antall elever per årsverk til undervisning 2014 – 2018. Kilde: Udir/skoleporten.	17
Figur 6: Gjennomsnittlig størrelse på årstrinnene ved Rotsundelv skole de fra 2009/10 til 2019/20. Kilde GSI	19
Figur 7: Elevkostnad for ordinær undervisning 1. - 4. trinn etter gjennomsnittlig størrelse på årskullet	28
Figur 8: Elevkostnad for ordinær undervisning 5. - 7. trinn etter gjennomsnittlig størrelse på årskullet	28

Nye Moan skole og Storslett ungdomsskole

Vurdering av klassetall og bygningsmessige behov

KJETIL LIE OG HELGE STØREN

TF-notat nr. 36/2019

Tittel: Nye Moan skole og Storslett ungdomsskole
Undertittel: Vurdering av klassesall og bygningsmessige behov
TF-notat nr: 36/2019
Forfatter(e): Kjetil Lie og Helge Støren
Dato: 06.12.2019
ISBN: 978-82-336-0293-2
ISSN: 1891-053X
Pris: 150,- (Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforsking.no)
Framsidedfoto: Nordreisa kommune
Prosjekt: Nordreisa kommune – Moan og Storslett skoler
Prosjektnr.: 20140152
Prosjektleder: Kjetil Lie
Oppdragsgiver(e): Nordreisa kommune

Spørsmål om dette notatet kan rettes til:

Telemarksforsking
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf: +47 35 06 15 00
www.telemarksforsking.no

Resymé:

Notatet er en vurdering av klassesall og bygningsmessige behov for grunnskolen i Nordreisa kommune. Vurderingen tar for seg konsekvenser for Moan og Storslett skoler hvis de blir færre elever i de øvrige skolene.

Forord

Telemarksforskning har på oppdrag fra Nordreisa kommune vurdert klassesall og bygningsmessige behov for grunnskolen i Nordreisa kommune. Vurderingen tar for seg konsekvenser for Nye Moan skole og Storslett ungdomsskole hvis det blir færre elever i de øvrige skolene.

Kjetil Lie fra Telemarksforskning er prosjektansvarlig hos oppdragstaker. Helge Støren (konsulent) er med som prosjektmedarbeider.

Vår kontaktperson hos oppdragiver er kommunalsjef Siri Ytterstad, som vi vil takke for godt samarbeid.

Vurderingen er gjennomført i november 2019.

Bø i Telemark, 8. desember 2019

Kjetil Lie

Oppdragsansvarlig

Innhold

Sammendrag	6
1. Innledning	8
1.1 Grunnlagsdata.....	8
2. Metode	9
2.1 Løsningsforslag for «analyseområdene»	9
3. Elevtallsutviklingen	10
4. Klassetall ut fra prognoser	13
5. Klassetall med kjente elevtall	15
5.1 Barnetrinnet	15
5.2 Ungdomstrinnet	17
6. Samlet om klassetall	19
6.1 Samlet klassetall	20
7. Arealbehov ut fra arealnormer	21
8. Tabelloversikt	23
9. Figuroversikt	24

Sammendrag

Nordreisa kommune stiller følgende spørsmål.

Hvilke konsekvenser får det for skoledrift i Nordreisa kommune hvis hele eller deler av elevmassen vil til offentlig skole?

For eksempel. Hvor mange må over for at det gir behov for nye klasser og for arealbehovet på hhv "nye" Moan skole og "nye" Storslett ungdomsskole?

Høsten 2019 er det dessuten blitt stilt spørsmål om framtidig drift ved Rotsundelv skole. Alternativet vil være å sende elevene til Moan/Storslett. Resultatet for Rotsundelv skole vil derfor påvirke svaret på spørsmålet i dette notatet.

Dette notatet bygger på vårt tidligere notat om Moan og Storslett skoler fra 30. juni 2019 (internt notat). Vi bygger på tall fra SSB, Udir/skoleporten, GSI og opplysninger fra kommunale ledere.

SSBs framskrivninger tyder på en nedgang i elevtallet fram mot 2027, med en etterfølgende vekst fram til 2040, selv om fødselstallene lenge har vært fallende. Elevtallet blir holdt oppe av netto tilflytting.

Elevtallet ved Moan og Storslett tilsier i hovedsak to klasser på trinnet. Årskullene er så små at enkelte år kan det være årstrinn med bare én klasse.

Klassetall

Variierende størrelse på årstrinnene kan gi ulike antall klasser fra år til år, selv om summen av antall elever er noenlunde stabilt. Når man skal vurdere klassetall for framtidige år, kan det være hensiktsmessig å ta utgangspunkt både i klassesdelingsregler og gjennomsnittstall for klassestørrelser. Gjennomsnittet for elevtallene de fire forrige skoleårene ville gi 7,0 klasser for 1. – 4. årstrinn, 6,0 for 5. – 7. årstrinn med gjennomsnittlig 22 elever per klasse. Det ville gi 6,0 klasser for 8. – 10. årstrinn med gjennomsnittlig 24 elever per klasse. Det vil være rom for 25 % flere elever på alle årstrinnene.

Hvis Rotsundelv skoles elever overføres til «nye» Moan skole, vil det komme ca. 30 elever, eller ca. 1,4 klasser. Fordelt på sju årstrinn vil dette kunne skje uten klassesdelinger, men det mest sannsynlige vil være at man får 8 klasser for 1. – 4. årstrinn og 6, noen ganger 7 klasser, for 5. – 7. årstrinn. Skolen bør i så fall derfor ha plass til minst 15 klasser.

Hvis tallet på elever i de to private skolene skulle bli vesentlig redusert, vil klassetallet på de kommunale skolene øke tilsvarende. Med en nedgang på 25 % i de private skolene kan vi forvente 1,1 ekstra klasser ved «nye» Moan skole. For en nedgang med 50 %, 75 % og 100 % kan vi forvente hhv. 2,2 klasser, 3,3 klasser og 4,4 klasser.

Det maksimale behovet synes ut fra dette å kunne bli 19 klasser på barnetrinnet, i hovedsak en tre parallellers skole.

Ved Storslett ungdomsskole vil vi kunne forvente 0,4 ekstra klasser med 25 % nedgang i elevtallet ved de private skolene. For 50 %, 75 % og 100 % vil de tilsvarende økningene være hhv. 0,9 klasser, 1,3 klasser og 1,8 klasser.

Det maksimale behovet synes ut fra dette å kunne bli 8 klasser på ungdomstrinnet, i hovedsak en tre parallellers skole.

Arealbehov

Det finnes ingen «standard» for planleggingen av skoler ut fra forventet elevtall ved skolen. I noen av landets største kommuner har man sett det som hensiktsmessig å utarbeide mer generelle normer for planleggingen av skoler. Arealnormene varierer en del mellom kommunene og skoleslagene. For barneskoler med 300 – 420 elever er det vanlig med netto arealbruk per elev på ca. 9,0 m². Med ca. 4 m² per elev i generelle læringsarealer (klasserom og grupperom) vil en økning på 22 elever (én klasse) gi 88 m², som kan gi areal til et klasserom og et grupperom. Øvrige arealer som spesialiserte læringsarealer, elevgarderober/toaletter, SFO-areal osv. vil utløse 110 m² nettoareal. Samlet ekstra nettoareal for 22 elever blir dermed 198 m². Basert på disse forutsetningene vil:

- En overføring av 30 elever fra Rotsundelv utløse behov for 270 m² nettoareal.
- Hver 25 % av elevene fra de private skolene (25 elever på barnetrinnet) vil utløse behov for en økning av nettoarealet på 225 m² ved «nye» Moan skole
- For hver 25 % av elevene fra de private skolene (10 elever på ungdomstrinnet) utløses et behov for en økning av nettoarealet på 90 m² ved Storslett ungdomsskole.

Siden Storslett ungdomsskole ved en utflytting av mellomtrinnet vil ha betydelig større arealer enn behovet, blir det et spørsmål om hvor stor del av skolen som kan benyttes til andre formål.

1. Innledning

Nordreisa kommune stiller følgende spørsmål.

Hvilke konsekvenser får det for skoledrift i Nordreisa kommune hvis hele eller deler av elevmassen vil til offentlig skole?

For eksempel. Hvor mange må over for at det gir behov for nye klasser og for arealbehovet på hhv "nye" Moan skole og "nye" Storslett ungdomsskole.

Dette notat bygger på vårt notat om Moan og Storslett skoler fra 30. juni 2019. Høsten 2019 er det dessuten blitt stilt spørsmål om framtidig drift ved Rotsundelv skole. Alternativet vil være å sende elevene til Moan/Storslett. Resultatet for Rotsundelv skole vil derfor påvirke svaret på spørsmålet i dette notatet.

Forutsetningen i spørsmålet er elevenes rett til å gå i kommunal skole. Nå er det mange elever som ikke benytter seg av denne retten fordi de velger enten Reisa Montessoriskole eller Straumfjordnes skole.

1.1 Grunnlagsdata

Utredningen tar utgangspunkt i:

- Tall og prognoser fra SSB når det gjelder barne- og elevtallsutvikling.
- Tall fra Udir/skoleporten og GSI mht. elevtall i årene fram til skoleåret 2018/19.

Utredningen bygger videre på opplysninger gitt av kommunen:

- Skolepolitisk plan - Nordreisa

Nordreisa kommune har i dag seks skoler, hvorav to er private med ca. 140 elever (godkjent for 142 elever).

Arealbruken vurderes med referanse til «vanlig bruk» i bygging av nye skoler.

2. Metode

Vi tilegner oss kunnskap om Nordreisa kommune på flere måter:

1. Gjennomgang av informasjon fra kommunen
 - a. Politiske vedtak
 - b. Samtaler med kommunale ledere
2. Gjennom offentlig statistikk og informasjon
 - a. SSB
 - b. GSI
 - c. Udir/skoleporten.

2.1 Løsningsforslag for «analyseområdene»

Vurderingene vil basere seg på elevtallene for de fire siste årene når det gjelder fordelingen på årstrinn og skoler.

Når det gjelder vurderinger av framtidig elevtallsutvikling vil vi ta utgangspunkt i SSBs framskrivninger.

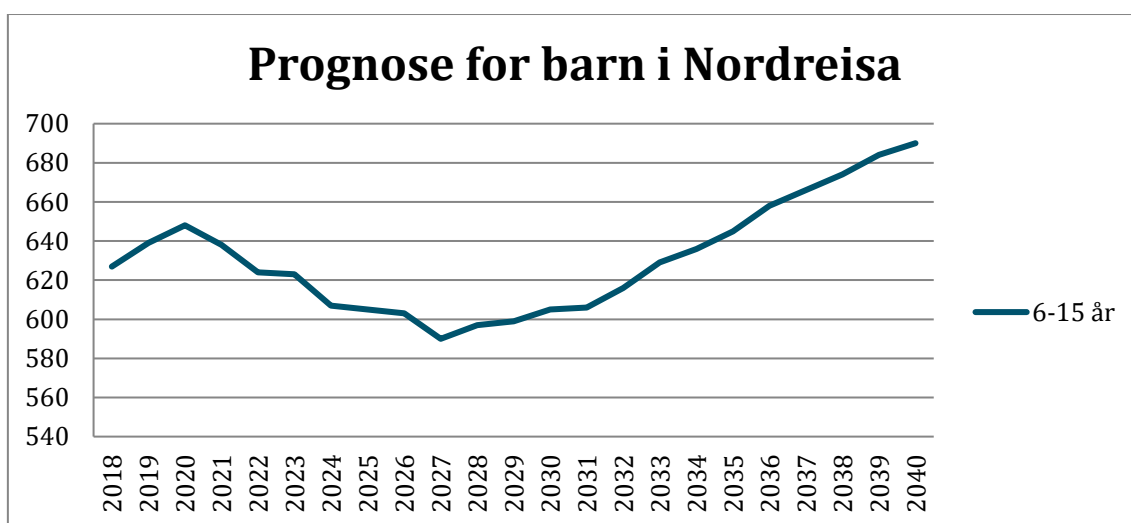
Tallet på klasser vil bli beregnet for «nye Moan skole» (1 – 7) og «nye Storslett ungdomsskole» (8 – 10). Det beregnes klassetall for en rekke tenkte situasjoner.

1. Klassetallet for hvert hovedtrinn med de siste års fordeling av elever på de private skolene.
 - a. Moan skole (1-4 og 5-7), forutsatt fortsatt drift av Rotsundelv skole
 - b. Moan skole (1-4 og 5-7), forutsatt at elevene ved Rotsundelv skole er overført
 - c. Storslett ungdomsskole (8 – 10)
2. Klassetallet for hvert hovedtrinn med hhv. 75 %, 50 % og 25 % av de siste års fordeling av elever på de private skolene.
 - a. Moan skole (1-4 og 5-7), forutsatt fortsatt drift av Rotsundelv skole
 - b. Moan skole (1-4 og 5-7), forutsatt at elevene ved Rotsundelv skole er overført
 - c. Storslett ungdomsskole (8 – 10)

3. Elevtallsutviklingen

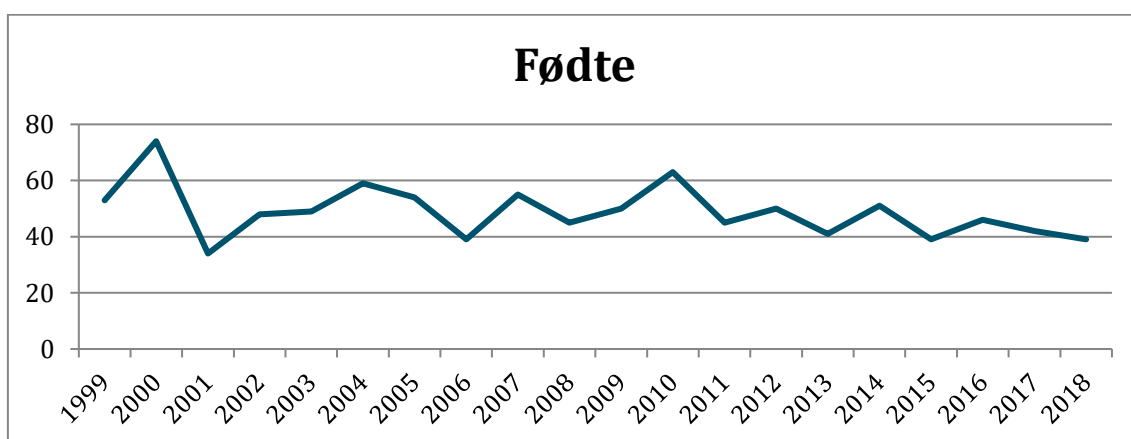
Elevtallet i Nordreisa har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 615. Av disse har 478 gått i kommunale skoler og 137 gått i private skoler. Andelen på ca. 27 % elever i private skoler i Nordreisa er uvanlig stor. Andelen i Troms og i hele landet er på ca 4 %.

Figur 1 viser SSBs prognose (MMMM) for antall barn i grunnskolealder (6 – 15 år) fram mot 2040. Vi ser en antatt topp i 2020 med 648 elever for så å synke til under 600 elever i 2027. Deretter ventes det en betydelig vekst som etter framskrivingen vil gi 690 elever i 2040.

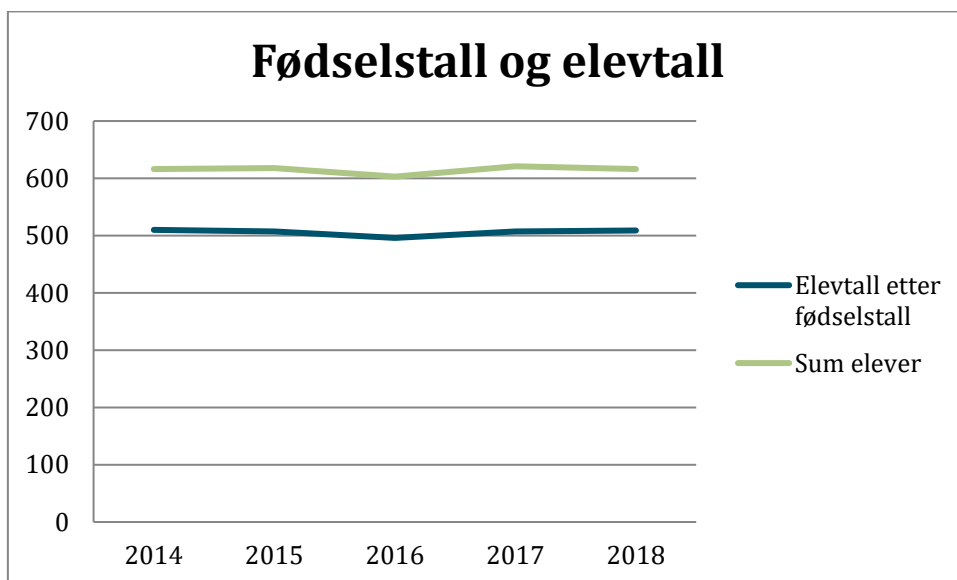
Figur 1: Prognose for antall barn i grunnskolealder i Nordreisa kommune fram til 2040. Alternativ MMMM. Kilde: SSB

Framskrivingen av barnetall baserer seg på kjente og forventede fødselstall og flyttinger. Figur 2 viser tallet på fødte i Nordreisa de 20 siste årene. Tendensen synes å være fallende fødselstall.

Figur 2: Fødte i Nordreisa kommune fra 1999 til 2018. Kilde: SSB.

Elevtallsprognosen viser en bare kortvarig nedgang, til tross for at fødselstallene synker. Barna som er født i 2018 skal begynne på skolen i 2024 og fortsette i grunnskolen til 2034. Økt elevtall må derfor i stor grad basere seg på forventet tilflytting. Figur 3 viser hvordan netto tilflytting til Nordreisa har gitt mer enn 100 flere elever i de kommunale og private skolene enn hva fødselstallene skulle tilsi de siste fem årene. Gjennomsnittlig har hvert årskull årlig vokst med ca. én elev.

Figur 3: Fødselstall og elevtall i Nordreisa kommune 2014 - 2018. Kilde: SSB og GSI/Udir. Beregning: TF

Elevtallene i de enkelte kommunale skolene er både avhengig av det samlede elevtallet i kommunen, tallet på elever i de private skolene og fordelingen mellom de kommunale skolene. Et gjennomsnitt av skoleårene 2015/16 – 2018/19 ser vi i tabell 1.

Tabell 1: Tabell 1: Gjennomsnittlig elevtall skoleårene 2015/16 – 2018/19 ved skolene i Nordreisa. Kilde: Udir/GSI. Beregning: TF

Skole	Gjennomsnittlig elevtall	Gjennomsnittlig årskull
Moan 1. – 4. trinn	153	38,2
Oksfjord 1. – 4. trinn	15	3,8
Rotsundelv 1. – 7. trinn	32	4,5
Storslett 5. – 7. trinn	132	43,8
Storslett 8. – 10. trinn	144	47,9
Reisa montessoriskole	62	6,2
Straumfjordnes skole	78	7,6

På barnetrinnet er de tradisjonelle klassesdelingsgrensene på 28 elever, 56 elever osv. Årskullene ved Moan skole har de ti siste årene variert mellom 28 og 50. Skolen har normalt åtte klasser med en klassestørrelse som varierer fra 14 til 25.

For 5. – 7. trinn på Storslett har årskullene tilsvarende variert mellom 23 og 52, mens årskullene har variert mellom 30 og 71 på ungdomstrinnet. For ungdomstrinnet er de tradisjonelle klasse-delingsgrensene på 30 elever, 60 elever osv. De siste tre årene har det vært elevtall til 12 klasser ved Storslett skole, mens man tidligere hadde noen store årskull på ungdomstrinnet med tre klasser på trinnet og opptil 15 klasser ved skolen.

I planleggingen kan man ta utgangspunkt i tidligere erfaringer og i prognoser for framtidige elevtall. Kommunen kan i betydelig grad selv styre elevene inn på de kommunale skolene ved å bestemme hvilke klassetrinn de enkelte skolene skal ha. Når ikke annet er vedtatt, er det naturlig å legge til grunn dagens struktur i vurderingen.

I notatet av 30. juni i år står det følgende om endringer i fordelingen av elever:

En sentralisering innenfor kommunen ved at barnefamiliene bosetter seg på Storslett vil likevel kunne endre fordelingen noe, med en økning av elevtallet i Moan og Storslett skoler.

Mer direkte kan foreldrevalg virke inn på elevtallet ved Moan og Storslett ved at færre søker seg til Reisa montessoriskole eller Straumfjordnes skole. Hvis f. eks. halvparten av elevene ved disse skolene skulle bli overført til kommunens skoler, ville årskullene ved Moan og Storslett skoler gjennomsnittlig øke med sju. Anslagsvis ville dette gi tre flere klasser.

Kommunen ber om en nærmere vurdering av disse forholdene i et eget notat. *Hvilke konsekvenser får det for skoledrift i Nordreisa kommune hvis hele eller deler av elevmassen vil til offentlig skole? For eksempel. Hvor mange må over for at det gir behov for nye klasser og for arealbehovet på hhv "nye" Moan skole og "nye" Storslett ungdomsskole.*

4. Klassetall ut fra prognoser

Vi har sett at elevtallet i Nordreisa kommune er fallende, med et forventet laveste antall i 2027. Deretter vil elevtallet vokse, trolig til ca. 10 % over dagens nivå i 2040. For Moan og Storslett skoler vil det normalt være to klasser på årstrinnet. I tabell 2 ser vi at elevtallet for to fulle paralleller vil være betydelig større enn erfaringstallene fra skoleårene 2015/16 – 2018/19.

Tabell 2: Elevtall i Moan og Storslett skoler de fem siste skoleårene og elevtall med to fulle klasser per årstrinn.
Kilde: Udir/GSI. Beregning: TF.

Trinn	Erfart elevtall (Fire års gjennomsnitt)	Største elevtall med to paralleller
1. – 4.	153	224
5. – 7.	132	168
Barnetrinnet	285	392
8. – 10.	144	180
Alle	429	572

I store kommuner kan man planlegge med bortimot fulle klasser når man bygger skoler. I en liten kommune med forholdsvis små skoler vil årskullene variere så mye at kapasiteten ved den enkelte skolen bør ligge noe over forventet elevtall, gjerne 10 – 15 %. Når dette tas i betraktning, og hvis man forventer en økning på ca. 10 % i tidsrommet man planlegger for, bør man planlegge for en kapasitet på 20 – 25 % over erfart elevtall de senere årene.

Gjennomsnittlig klassestørrelse i en fulldelt skole vokser med antall paralleller. La oss likevel antar at gjennomsnittlig klassestørrelse for barnetrinnet i en skole med to – tre paralleller er 22 elever, og tilsvarende for ungdomstrinnet 24 elever. Da ville Moan skole de fire skoleårene ha ca. 7,0 klasser i gjennomsnitt, Storslett skole (5 – 7) ville ha 6,0 klasser og Storslett skole (8 – 10) 6,0 klasser i gjennomsnitt. De virkelige tallene var hhv 7,75; 6,0 og 6,0.

Hva ville resultatet bli ved en overføring av elevene fra Rotsundelv skole til og helt eller delvis fra de to private skolene til Moan og Storslett?

En overføring av antatt 30 elever fra Rotsundelv skole ville med 22 elever per klasse gi ca. 1,4 klasser i gjennomsnitt. Hvis disse elevene fordeler seg likt på årstrinnene, vil det kunne forventes 0,8 klasser for 1. – 4. årstrinn og 0,6 klasser for 5. – 7- årstrinn. Tilsvarende kan man beregne forventet økning i klassetall ved en helt eller delvis overføring fra de private skolene, som antas å ha 142 elever i utgangspunktet. I beregningen legger vi til grunn at 100 av disse vil gå til barnetrinnet og de resterende 42 til ungdomstrinnet. Resultatene er gjengitt i tabell 3.

Tabell 3: Forventet økt klassetall ved overføring av elever til Moan og Storslett

Skole	Antatt elevtall	Klasser 1-4	Klasser 5-7	Klasser 8-10
Rotsundelv	30	0,8	0,6	
25 % private	142	0,6	0,5	0,4
50 % private	142	1,3	1,0	0,9
75 % private	142	1,9	1,5	1,3
100 % private	142	2,6	1,9	1,8

Med en slik beregningsmåte vil vi kunne forvente ca. seks flere klasser om alle elevene fra Rotsundelv skole og de to private skolene skulle samles i «nye» Moan skole. Tilsvarende ville Storslett ungdomsskole kunne forvente 1,8 flere klasser¹.

¹ I beregningen har vi lagt til grunn at elevene fordeler seg likt mellom barne- og ungdomstrinnet. I eksempelet hvor alle elevene fra Rotsundelv og de private skolene skal samles i nye Moan skole gir det følgende utregning for barnetrinnet: $4/7$ (antall trinn) $\cdot 100 = 57$ elever i 1-4.trinn, $3/7$ (antall trinn) $\cdot 100 = 43$ elever i 5-7 trinn. Delt på en klassestørrelse med 22 elever gir det henholdsvis 2,6 og 1,9 klasser. For ungdomstrinnet blir regnestykket slik: 42 (antall elever) delt på klassestørrelse (24 elever) som gir 1,8 klasser i gjennomsnitt.

5. Klassesettall med kjente elevtall

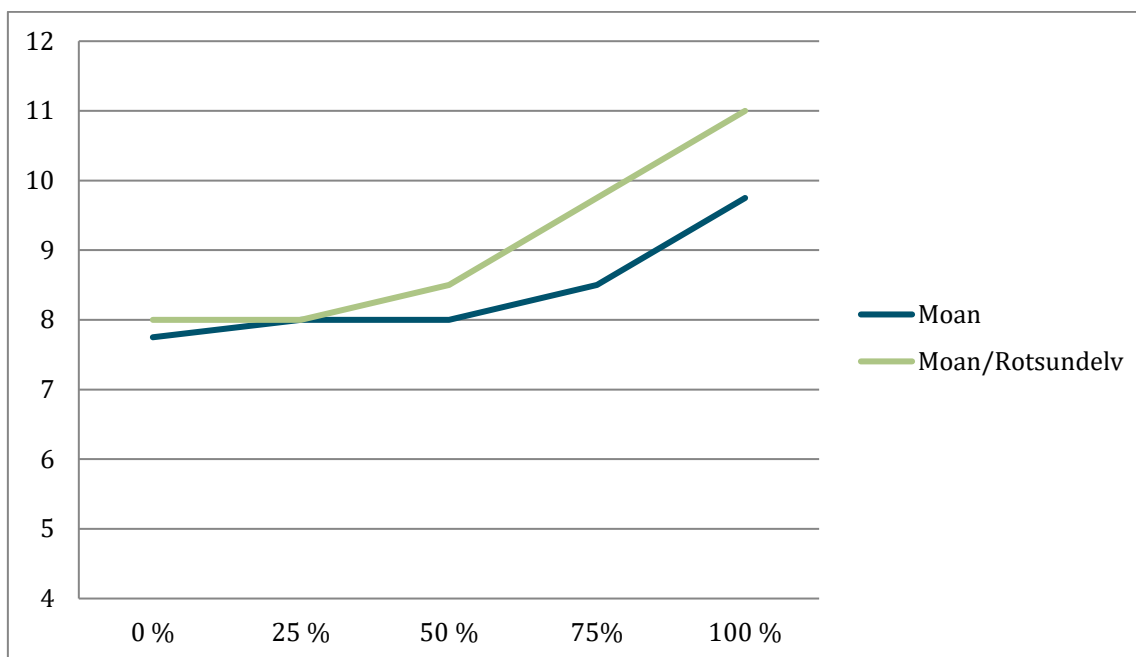
Selv om det vanligvis har vært elever til to klasser på trinnet for Moan og Storslett, viser tallene for de fire forrige årene at det har vært unntak.

5.1 Barnetrinnet

For 1. – 4. trinn har det gjennomsnittlig vært ca. 38 elever per årstrinn, men ca. 43 elever medregnet elevene fra Rotsundelv skole. Det vil da være rimelig å planlegge for hhv. 46 – 48 elever og 50 – 52 elever.² Den vanlige situasjonen vil være to klasser på trinnet, men unntaksvis kan det bli tre klasser, oftest ved en overføring av elevene fra Rotsundelv skole.

Vi har beregnet klassesettallet for de fire skoleårene fra 2015/16 til 2018/19 ved Moan skole under forutsetning av at ulike andeler av elevene fra de private skolene hadde valgt Moan skole. Figur 4 viser hvordan klassesettallet ved Moan skole vokser når det kommer flere elever til skolen. Det vokser mest hvis elevene ved Rotsundelv skole også er tilført Moan skole. Utslaget de fire skoleårene ville vært lite hvis «bare» inntil 50 % av elevene fra de private skolene valgte Moan; én klasse hvert annet til hvert fjerde år. Hvis alle elevene fra de private skolene (1 – 4) skulle ha valgt Moan skole, ville klassesettallet ha vokst med to (én klasse hvert annet årstrinn). Hvis også elevene fra Rotsundelv var ved Moan skole, ville de private skolene ha utløst gjennomsnittlig tre klasser. Ingen av årene ville det vært mer enn 12 klasser.

² 20 – 25 % over kjente tall.

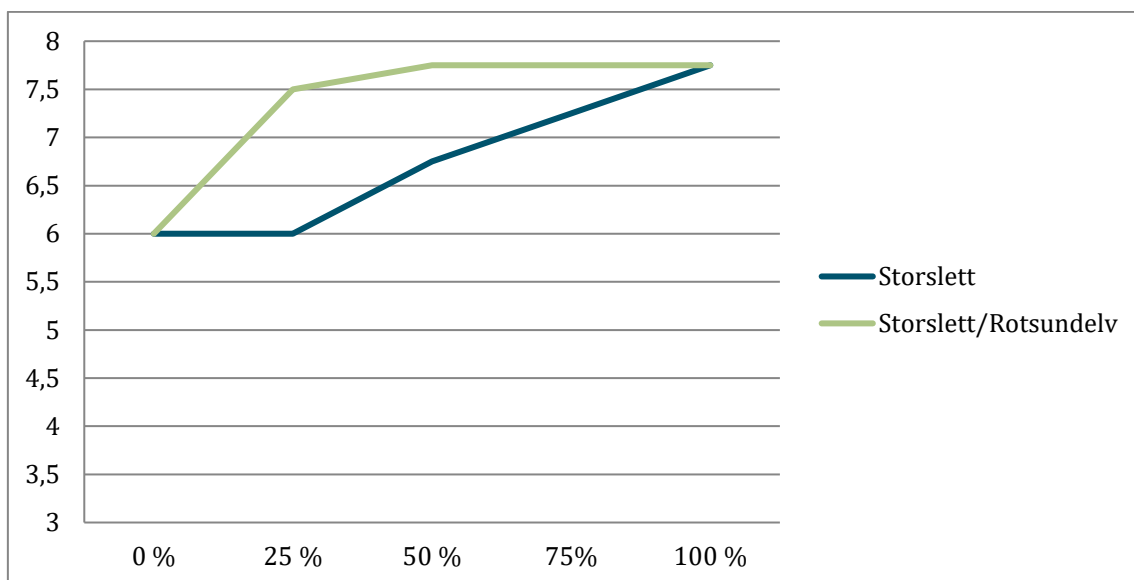

Figur 4: Beregnet gjennomsnittlig klassetall etter andel av privatskoleelevene (1-4) til Moan skole skoleårene 2015/16 – 2018/19

For 5. – 7. trinn har det gjennomsnittlig vært ca. 44 elever per årstrinn, men ca. 48 elever medregnet elevene fra Rotsundelv skole. Tallet er høyere enn for 1. – 4. årstrinn fordi elevene fra Oksfjord skole er med. Det vil da være rimelig å planlegge for hhv. 53 – 55 elever og 58 – 60 elever.

La oss igjen se på en tenkt situasjon; at elever fra flere skoler de siste årene var samlet på Storslett skole.

Vi har beregnet klassetallet for de fire skoleårene fra 2015/16 til 2018/19 for 5. – 7. trinn ved Storslett skole under forutsetning av at ulike andeler av elevene fra de private skolene hadde valgt Storslett skole. Figur 5 viser hvordan klassetallet ved Storslett skole (5 – 7) vokser når det kommer flere elever til skolen. Det vokser mest hvis elevene fra Rotsundelv er ved Storslett skole, fordi elevtallet for de fleste trinnene da ligger like under delingstallet, 56. Det skal få elever fra de private skolene til for at man da må ha tre klasser i stedet for to. Hvis alle elevene fra de private skolene (5 – 7) skulle ha valgt Storslett skole, ville klassetallet ha vokst med tre. Ingen av årene ville det vært mer enn åtte klasser.

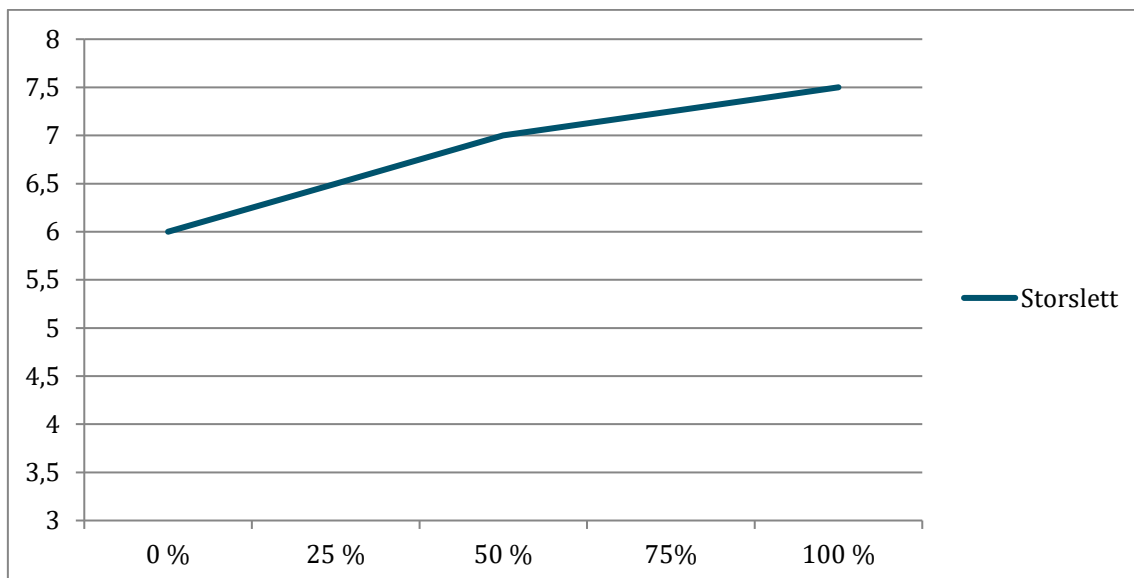
Figur 5: Beregnet gjennomsnittlig klassetall etter andel av privatskoleelevene (5-7) til Storslett skole skoleårene 2015/16 – 2018/19

5.2 Ungdomstrinnet

For 8. – 10. trinn vil gjennomsnittlig være ca. 48 elever per årstrinn. Det vil da være rimelig å planlegge for 57 – 60 elever.

La oss igjen se på en tenkt situasjon; at elever fra flere skoler de siste årene var samlet på Storslett skole.

Vi har beregnet klassetallet for de fire skoleårene fra 2015/16 til 2018/19 for 8. – 10. trinn ved Storslett skole under forutsetning av at ulike andeler av elevene fra de private skolene hadde valgt Storslett skole. Figur 6 viser hvordan klassetallet ved Storslett skole (8 – 10) vokser når det kommer flere elever til skolen. Det skal få elever fra de private skolene til for at man da må ha tre klasser i stedet for to på et årstrinn. Hvis alle elevene fra de private skolene (8 – 10) skulle ha valgt Storslett skole, ville klassetallet ha vokst med 1,5. Ingen av årene ville det vært mer enn åtte klasser, men flere av årene manglet det få elever for at det skulle bli tredeling på alle tre trinn.

Figur 6: Beregnet gjennomsnittlig klassesall etter andel av privatskoleelevene (8-10) til Storslett skole skoleårene 2015/16 – 2018/19.

6. Samlet om klassetall

I kapittel fire og fem så vi på hvor mange ekstra klasser det kunne bli hvis elevene fra Rotsundelv skole og deler eller alle av elevene ved de to private skolene skulle gå i Moan eller Storslett skole. Resultatene ble ikke identiske, men stort sett i samme størrelsesorden. Mens vi i kapittel fire beregnet en forventet klassetallsøkning ved å dividere elevtallet på hhv. 22 og 24, lå elevtallene fra de fire forrige skoleårene til grunn for beregningene i kapittel fem. Ved å gå på reelle situasjoner som i kapittel fem, medfører et økt elevtall *enten* til en klassesdeling *eller* ikke. «Nesten-delinger» blir ikke regnet med. På den annen side kan tallet på et årstrinn i utgangspunktet være svært nær klassesdelingstallet, slik at bare noen få ekstra elever skal til for at man får en ny klasse.

For 1. – 4. årstrinn er beregnet forventet økning større enn hva erfaringstallene for 2015/16 til 2018/19 skulle tilsi. Det skyldes at med unntak av 2. årstrinn 2018/19 (28 elever) lå elevtallene langt under klassesdelingstallene, og det skulle derfor mange ekstra elever til for å få en ekstra klasse. Hvis ca. 16 elever fra Rotsundelv allerede var overført til Moan, ville elevtallene komme nærmere klassesdelingsgrensa, og elevene fra de private skolene ville langt oftere gi klassesdeling. (Se figur 4.)

Tabell 4: Beregnet økning av klassetallet (1-4) ved overgang fra private skoler etter andelen av elevene

	Beregnet 1-4	Erfaringstall 1-4
25 %	0,6	0,25
50 %	1,3	0,25
75 %	1,9	0,75
100 %	2,6	2,00

For 5. – 7. årstrinn er beregnet forventet økning også noe større enn hva erfaringstallene for 2015/16 til 2018/19 skulle tilsi, men forskjellen er liten.

Tabell 5: Beregnet økning av klassetallet (5-7) ved overgang fra private skoler etter andelen av elevene

	Beregnet 5-7	Erfaringstall 5-7
25 %	0,5	0,0
50 %	1,0	0,75
75 %	1,5	1,25
100 %	1,9	1,75

For 8. – 10. årstrinn er beregnet forventet økning forholdsvis lik hva erfaringstallene for 2015/16 til 2018/19 skulle tilsi.

Tabell 6: Beregnet økning av klassetallet (8-10) ved overgang fra private skoler etter andelen av elevene

	Beregnet 8-10	Erfaringstall 8-10
25 %	0,4	0,50
50 %	0,9	1,00
75 %	1,3	1,25
100 %	1,8	1,50

6.1 Samlet klassetall

Elevgjennomsnittet de forrige skoleårene ville gi 7,0 klasser for 1. – 4. årstrinn, 6,0 for 5. – 7. årstrinn og 6,0 klasser for 8. – 10. årstrinn med hhv gjennomsnittlig 22 elever per klasse for 1. – 7. årstrinn og 24 elever for 8. – 10. årstrinn. Det vil være rom for 25 % flere elever på alle årstrinnene.

Hvis Rotsundelv skoles elever overføres til «nye» Moan skole, vil det komme ca. 30 elever, eller ca. 1,4 klasser. Fordelt på sju årstrinn vil dette kunne skje uten klassesdelinger, men det mest sannsynlige vil være at man får 8 klasser for 1. – 4. årstrinn og noen ganger 7 klasser for 5. – 7. årstrinn. Skolen bør derfor ha plass til minst 15 klasser.

Hvis tallet på elever i de to private skolene skulle bli vesentlig redusert, vil klassetallet på de kommunale skolene øke tilsvarende. Med en nedgang i de private skolene med 25 % kan vi forvente 1,1 ekstra klasser ved «nye» Moan skole. For en nedgang med 50 %, 75 % og 100 % kan vi forvente hhv. 2,2 klasser, 3,3 klasser og 4,4 klasser.

Det maksimale behovet synes ut fra dette å kunne bli 19 klasser på barnetrinnet, i hovedsak en tre parallellers skole.

Ved Storslett skole vil vi kunne forvente 0,4 ekstra klasser med 25 % nedgang i elevtallet ved de private skolene. For 50 %, 75 % og 100 % vil de tilsvarende økningene være hhv. 0,9 klasser, 1,3 klasser og 1,8 klasser.

Det maksimale behovet synes ut fra dette å kunne bli 8 klasser på ungdomstrinnet, i hovedsak en tre parallellers skole.

7. Arealbehov ut fra arealnormer

Det finnes ingen «standard» for planleggingen av skoler ut fra forventet elevtall ved skolen. En metode er å vurdere behovet for klasserom, grupperom, spesialrom, garderøber/toaletter og personalavdeling, og å beregne samlet arealbehov med utgangspunkt i dette. Dette er vanlig ved behov for ombygginger og utvidelser.

I noen av landets største kommuner har man sett det som hensiktsmessig å utarbeide mer generelle normer for planleggingen av skoler. Vi vil her ta utgangspunkt i slike normer. Norconsult har i 2015 på oppdrag for Utdanningsdirektoratet sammenlignet og sammenfattet normene for Bergen, Bærum, Oslo, Stavanger og Trondheim.³ Det skilles mellom rene barneskoler (1 – 7), kombinerte skoler (1 – 10) og ungdomsskoler (8 – 10).

For rene barneskoler gjengir Norconsult arealnormene for «små» skoler både i Bergen (400 elever), Bærum (420 elever) og Stavanger (420 elever). For ungdomsskoler gjelder normene stort sett for større elevtall. Bergen, Bærum og Stavanger har normer for en ungdomsskole med fem paralleller (400 – 450 elever) som de minste. Dette gir et noe dårligere sammenligningsgrunnlag for Nordreisa (Storslett).

I Norconsult rapport er skolearealene inndelt etter arealets bruk. (Tekniske rom og trafikkareal er ikke med i dette.)

1. *Generelle læringsarealer* er arealer som er generelle i utformingen slik som grupperom, klasserom og baser.
2. *Spesialutstyrte læringsarealer* er rom for naturfag, musikk, mat og helse og kunst og håndverk.
3. *Elevgarderøber og toaletter for elevene*.
4. *SFO- areal*.
5. *Støtteareal* er alt av arealer for reinhold- og vaktmesterfunksjoner, samt lagerrom for stoler og pulter. Lagerrom som er tilknyttet undervisningen inngår i kategoriene 1 og 2.
6. *Elevtjenester* omfatter kontorer for helsesøster/lege, venterom, etc.
7. *Areal til personale og administrasjon* omfatter arbeidsplasser, møtevirksomhet, pause/bespisning, toalett og garderøber.
8. *Fellesareal* består av kantine/ allrom/festsal, bibliotek, datarom/ IKT-rom, auditorium og tilstøtende lagerrom.

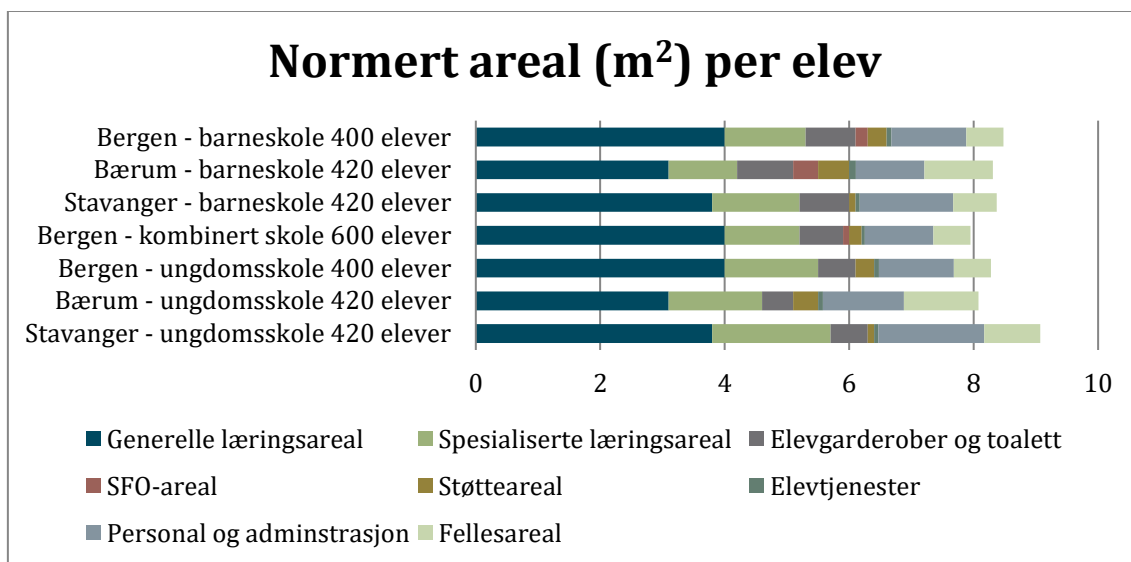
Figur 7 baserer seg på tall fra Norconsults rapport og har bare med seg normer for de minste skolene gjengitt i rapporten.⁴ Vi ser at arealnormene varierer en del mellom kommunene og skoleslagene. For barneskoler med 300 – 420 elever er netto arealbruk per elev ca. 9,0 m². Med ca. 4 m² per elev i generelle læringsarealer (klasserom og grupperom) vil en økning på 22 elever

³ Nordsted, Julie og Harald Høgh, Presentasjon av arealnormer for grunnskoler i fem kommuner. Norconsult 2015.

⁴ Bergen har også normer for barneskoler med 300 elever. Disse er svært like normene for skoler med 400 elever. Forskjellen er en oppjustering for spesialiserte læringsarealer og skolehelsetjenesten.

(én klasse) gi 88 m², som kan gi rom til et klasserom og et grupperom. Øvrige arealer som spesialiserte læringsarealer, elevgarderobber/toaletter, SFO-areal osv. vil utløse 110 m² nettoareal. Samlet ekstra nettoareal for 22 elever blir dermed 198 m².

For tall-eksemplene i de tidligere kapitlene kan man regne ut at en overføring av 30 elever fra Rotsundelv utløser behov for 270 m² nettoareal. Hver 25 % av elevene fra de private skolene (25 elever på barnetrinnet) utløser behov for en økning av nettoarealet på 225 m².

Figur 7: Sammenstilling av arealnormer for aktuelle skolestørrelser i Bergen, Bærum og Stavanger. Kilde: Norconsult

Storslett ungdomsskole vil ha færre elever enn eksemplene i arealnormene gjengitt over. Ved å gå fra en skole med to paralleller til en skole med tre paralleller økes i liten grad behovet for spesialiserte læringsarealer (Ett ekstra naturfagrom). Arealet per elev øker derfor ikke. Også for denne skolen vil trolig et nettoareal på 9 m² per elev være tilstrekkelig. Siden skolen ved en utflytting av mellomtrinnet vil ha betydelig større arealer, blir det et spørsmål om hvor stor del av skolen som kan benyttes til andre formål.

For hver 25 % av elevene fra de private skolene (10 elever på ungdomstrinnet) utløses et behov for en økning av nettoarealet på 90 m².

8. Tabelleversikt

Tabell 1: Tabell 1: Gjennomsnittlig elevtall de skoleårene 2015/16 – 2018/19 ved skolene i Nordreisa. Kilde: Udir/GSI. Beregning: TF.....	11
Tabell 2: Elevtall i Moan og Storslett skoler de fem siste skoleårene og elevtall med to fulle klasser per årstrinn. Kilde: Udir/GSI. Beregning: TF.....	13
Tabell 3: Forventet økt klassesall ved overføring av elever til Moan og Storslett	14
Tabell 4 Beregnet økning av klassesallet (1-4) ved overgang fra private skoler etter andelen av elevene .	19
Tabell 5 Beregnet økning av klassesallet (5-7) ved overgang fra private skoler etter andelen av elevene .	19
Tabell 6 Beregnet økning av klassesallet (8-10) ved overgang fra private skoler etter andelen av elevene	20

9. Figuroversikt

Figur 1: Prognose for antall barn i grunnskolealder i Nordreisa kommune fram til 2040. Alternativ MMMM. Kilde: SSB.....	10
Figur 2: Levendefødte i Nordreisa kommune fra 1999 til 2018. Kilde: SSB.	10
Figur 3: Fødselstall og elevtall i Nordreisa kommune 2014 - 2018. Kilde: SSB og GSI/Udir. Beregning: TF	11
Figur 4: Beregnet gjennomsnittlig klassesall etter andel av privatskoleelevene (1-4) til Moan skole skoleårene 2015/16 – 2018/19.....	16
Figur 5: Beregnet gjennomsnittlig klassesall etter andel av privatskoleelevene (5-7) til Storslett skole skoleårene 2015/16 – 2018/19.....	17
Figur 6 Beregnet gjennomsnittlig klassesall etter andel av privatskoleelevene (8-10) til Storslett skole skoleårene 2015/16 – 2018/19.....	18
Figur 7: Sammenstilling av arealnormer for aktuelle skolestørrelser i Bergen, Bærum og Stavanger. Kilde: Norconsult	22

Revidert plandokument – Informasjon om omstilling i Nordreisaskolen.

Dato: 5.12.2019

Nordreisa
kommune

Innhold

1. Omstilling i skolen.....	3
1.1. Økonomiske rammebetingelser. Tilpassing til rammer.....	3
1.2. Omstillingsstrategi i Nordreisa som gjør det mulig å nå målsettinger i skolepolitisk plan og tilfredsstillende nasjonale retningslinjer for kompetanse og bemanning.....	4
1.2.1. Ressurser i skolene fram til i dag (stor lærertetthet ifht lærermorm.).....	5
1.2.2. Omstilling på kort sikt.....	6
1.2.3. Omstilling på lang sikt	7
1.2.4. Behovet for kvalitetsheving	7
1.2.5. Reduksjon – tall og fakta sett ut fra nasjonale tall og normer.....	8
2. Fremdriftsplan.....	8

Sammendrag

Omstillingen tar sikte på å forbedre kvaliteten på skolen, elevresultatene, læreres opplevelse av å ha gode og tilgjengelige støttesystemer til elever som trenger det, samt tilgang på nødvendig videreutdanning for å nå kompetansekravene. Alle lærere deltar i storsatsningen med Lesesenteret i Stavanger, sammen med alle rådgivere fra PPT. Begynneropplæringen prioriteres særskilt og enkelte lærere får spisskompetanse innen leskurs og intensiv opplæring.

I budsjettammen for Oppvekst og kultur var rådmannens innstilling at sektoren skulle kutte driften med 13 mill. innen 2023. Det utgjør et kutt på 11 stillinger. I sektoren er det skole, barnehage og barnevern som utgjør ca. 110 mill. av den totale potten på ca. 140 mill. Skolene utgjør ca. 70 mill. av den totale budsjettammen. Det er ca. 70 ansatte i skolen og de fleste er lærere. Lærere har som yrkesgruppe vært unntatt tidligere nedbemanninger i kommunen og det er i dag langt flere lærerstillinger i ordinær undervisning enn det er nasjonalt og i fylket.

Barnehagene har en grunnbemanning og oppfyller pedagognormen som er satt av utdanningsdirektoratet. Det er ikke flere stillinger utover grunnbemanningen i barnehagene. I barnehagene er det ikke mulig å gjøre innsparinger i løpet av 2020, men det kan være mulig å organisere barnehagene mer effektivt med en annen barnehagestruktur. I barnevernet er det ikke mulig å gjennomføre kutt i antall stillinger inneværende år. Barnevernet er allerede i gang med en omstillingsprosess hvor Kvæningen går ut av et samarbeid og Kåfjord kommer inn som ny samarbeidspartner fra 1.1.2020.

I Nordreisaskolen er grunnbemanningen høy. Det er langt flere lærere i ordinær undervisning enn det bemanningsnormen fra utdanningsdirektoratet tilsier. På bakgrunn av dette har vi vært nødt for å legge kuttet på skolene i 2020.

I utvalgsmøtet 26.11.19 ble budsjett vedtatt jf. Budsjett og økonomiplan 2020-2023. Rammen for 2020 økes tilsvarende 3 lærerstillinger. Tiltak som velges må utredes videre og legges frem for utvalget innen utgang av januar 2020. Tiltak som drøftes videre er tiltak på: - Rotsundelv skole, Storslett skole og Moan skole.

Rådmannens innstilling av tiltak for å balansere budsjettet legges frem for politisk behandling i utvalget i januar.

1. Omstilling i skolen

1.1. Økonomiske rammebetingelser. Tilpassing til rammer.

Økningen i rammeoverføringene fra staten har de senere årene kun dekt lønns- og pensjonsøkning. I 2019 øker overføringen med 2,95 %, mens lønnsveksten for 2019 er anslått til 3,25 %. Økningen er dermed ikke tilstrekkelig til å dekke det økende behovet kommunen har innenfor sine tjenester. Dette medfører at alle nye tiltak må tas innenfor eksisterende økonomisk ramme. Opprettelse av nye stillinger som øker driftsutgiftene vil medføre at kommunen igjen vil få et større og større gap mellom inntektene og utgiftene. Kommunen foretok nedbemanning i 2016, men har i 2019 budsjettet samme antall årsverk som før nedbemanningen. Utviklingen viser at kommunen allerede fra 2019 må foreta ytterligere reduksjoner i tjenestenivået. Alle får nedtrekk i ramma, men oppvekst får en større andel enn helse grunnet demografiutfordringene innenfor helse er betydelig, men elevtallet i Nordreisa ikke øker i samme grad. Rammene endres, helse får en større andel av ramma og oppvekst og kultur reduseres.

Nordreisa kommune skal ha en skole som vektlegger profesjonalitet i alle ledd som en forutsetning for god tjenesteproduksjon. Tilstrekkelig kapasitet og kvalitet på skolens lederskap, tilstrekkelig gode rammebetingelser (systemer, økonomi, planer) og kontinuerlig politisk fokus er viktige suksessfaktorer. Nordreisa kommune skal ha en skole som utvikler seg i tråd med samfunnsutviklingen for øvrig. Vi vil ha en skole som kan ta opp i seg endringer – og som kan tilpasses til beste for elevenes læring og framtidsutsikter. Den positive utvikling skal bygges på styrking av eget personell, lokale samarbeidspartnere og eksterne fag- og erfaringskompetanse. (Skolepolitisk plan).

Bemanningsplaner basert på lærertetthet som landsgjennomsnittet. Tilstrekkelig dekning som gir rom for tett faglig og sosial oppfølging og forutsigbarhet for elevgruppa ved et eventuelt fravær. Nasjonale normer skal legges til grunn. (Skolepolitisk plan)

Utvalgte lærere deltar i faglige nettverk i samarbeid med skoleledelse og sektorleder. Mange av våre lærere ble utdannet under andre lærerplaner og det er mye ny forskning om undervisning, klasseledelse og vurdering som jevnlig må oppdateres. Nettverk på tvers av kommunegrensene og skolenivå kan være viktige bidrag. (Skolepolitisk plan)

Tilbud om nettverk, formell utdanning og annen nødvendig kompetanseheving. Støtte, oppfølging og veiledning fra skoleledelsen og oppvekstavdelingen.

Alle lærere på 1.-7. trinn som underviser i fagene har 30 studiepoeng norsk, matematikk og engelsk innen 2025 (nasjonale retningslinjer)

Alle lærere på 8.-10. trinn som underviser i fagene har 60 studiepoeng i norsk, matematikk og engelsk innen 2025 (nasjonale retningslinjer)

Kompetanse kartlegges årlig i februar. Det utarbeides en langsiktig plan for rekruttering og kompetanseheving. Hva trenger skolene for å kunne gi elevene god opplæring? Søkere på videreutdanning prioriteres etter behov på skolene. (Skolepolitisk plan)

1.2. Omstillingsstrategi i Nordreisa som gjør det mulig å nå målsettinger i skolepolitisk plan og tilfredsstillende nasjonale retningslinjer for kompetanse og bemanning.

Omstilling i sektor for oppvekst og kultur vil gå i en retning med mer fokus på kvalitet i tjenestetilbudet, mer kompetansebygging og større enheter. Kommunen skal levere gode tjenester til alle innbyggere og trenger vi å tenke ny organisering av tjenestetilbudet, nye strukturer og vektlegge kompetanse og kvalitet foran antall stillinger og spredning av tjenestetilbudet.

I skolen vil det bety at vi endrer:

Fra tolærer system til en kontaktlærer men mer innsats på intensive kurs og tilpasset opplæring med støtte fra interne fag- og spesialistressurser. Skolene skal ha fokus på kvalitet i opplæringstilbudet for alle elever i klasserommet og da må lærer i fag ha nødvendig kompetanse innen faget, men også innen de grunnleggende ferdighetene lesing, skriving, regning og digitale ferdigheter. Skolene skal gode støttesystemer som sikrer at alle elever som trenger intensiv opplæring i lesing, regning og skriving fra 1-4 får det av lærere med spesialkompetanse på feltet. Ressursbruken i skolen må endres i takt med nye lovkrav og på bakgrunn av den informasjon vi har om skolene gjennom GSI, nasjonale prøver, elevundersøkelser, foreldreundersøkelser, grunnskolepoeng, eksamensresultat, hva som skjer med våre elever når de begynner på videregående opplæring og rapport fra eksterne aktører som Telemarksforskning. Et samarbeid i skoleeiernettverket, se på hva andre kommuner gjør for å lykkes med omstilling og forbedring av resultat. Bruke tilgjengelig datamateriale, samarbeide med eksterne kompetansesentre og bruke nettverk i regionen.

Omstillingen tar sikte på å forbedre kvaliteten på skolen, elevresultatene, læreres opplevelse av å ha gode og tilgjengelige støttesystemer til elever som trenger det, samt tilgang på nødvendig videreutdanning for å nå kompetansekravene. Alle lærere deltar i storsatsningen med Lesesenteret i Stavanger, sammen med alle rådgivere fra PPT. Begynneropplæringen prioriteres særskilt og enkelte lærere får spisskompetanse innen leskurs og intensiv opplæring.

Omstillingen medfører et betydelig kutt i antall lærerstillinger. Det vil være inntil 8 lærerstillinger som nedbemannes fra 1. august 2020. Det er ikke ideelt å ta så mange stillinger innenfor ett og samme budsjettår, men denne omstillingen skulle ha vært igangsatt for mange år siden slik at kuttene kunne vært tatt gradvis og gjennom naturlige avganger. Selv om kuttet er dramatisk har alle skoler en bemanningsnorm som ligger godt over det nasjonale gjennomsnittet i ordinær undervisning. En nedleggelse av Rotsundelvs skole vil medføre færre nedbemanninger på Storslett og Moan skole, men øke risiko for ytterligere privatskoletilbud og lengere reisevei for elevene.

Økonomiplanen for kommende fireårsperiode viser at Nordreisa kommune har betydelige økonomiske utfordringer. Kommunen skal i perioden redusere driftsnivået betydelig. Nordreisa kommune er derfor opptatt av best mulig ressursutnyttelse i alle produksjonsavdelinger, herunder skoleavdelingen.

1.2.1. Ressurser i skolene fram til 1 dag (stor lærertetthet ifht lærernorm.)

Lærernormkalkulator 2018-2019 UDIR

Antall årsverk mer enn normkrav i ordinær undervisning

Normkrav telles pr. avdeling		1-4	5-7	8-10	Totalt
Normtall elever pr. lærerårsverk		15	20	20	
Nordreisa	Moan- Storslett	4,5	5,1	5,5	15,1
Nordreisa	Rotsundelv	1,7	1,4		3,1
Nordreisa kommune					18,2
Skjervøy		2,4	2,3	4,6	9,3
Lyngen	Eidebakken	0,2	0,5	2,1	2,4
Storfjord	Skibotn	1,1	1,3	1,6	4
Storfjord	Hatteng	2,2	1,8	1,7	5,7
Storfjord kommune					9,7
Kvænangen kommune		2,3	1,4	2,1	5,8

Figur 14 i rapporten fra Telemarksforskningen viser at lærertettheten i Nordreisa lenge har vært forholdsvis stor, og den har økt de to siste årene. (Stor lærertetthet gir få elever per lærerårsverk.) I den skolepolitiske planen står det på side 13, under *mål*.

Bemanningsplaner basert på lærertetthet som landsgjennomsnittet. Tilstrekkelig dekning som gir rom for tett faglig og sosial oppfølging og forutsigbarhet for elevgruppa ved et eventuelt fravær. Nasjonale normer skal legges til grunn.

Det nasjonale gjennomsnittet var 16,3 elever per lærer og i Troms var det 14,3. Hvis man skulle komme ned på lærertettheten nasjonalt eller i Troms, måtte man redusere med hhv 17,8 og 13,6 årsverk. Fortsatt ville man både tilfredsstille den nasjonale lærenormen og det generelle minstekravet om minst én lærer per time i alle klasser.

Nødvendig nedgang er drastisk fordi alt kommer i løpet av 2020. I andre kommuner har man tatt ned antall lærerstillinger i takt med naturlige avganger og dette har pågått over mange år. I Nordreisa har det ikke vært gjort slike langsiktige omstillinger i skolen.

Stor lærertetthet i ordinær undervisning kan medføre mindre behov for lærertimer til spesialundervisning. I Nordreisa er andelen elever som mottar spesialundervisning langt høyere enn det nasjonale snittet. Det er mellom 14 - 15 % av elevene fra 5-10 trinn som mottar spesialundervisning. Landsgjennomsnittet på 5-10 er 9 %.

Omstilling i sektor for oppvekst og kultur vil gå i en retning med mer fokus på kvalitet i tjenestetilbudet, mer kompetansebygging og større enheter. Kommunen skal levere gode tjenester til alle innbyggere og vi trenger å tenke ny organisering av tjenestetilbudet, nye strukturer og vektlegge kompetanse og kvalitet foran antall stillinger og spredning av tjenestetilbudet.

I skolene skal det være fokus på kvalitet, rett kompetanse og en bemanningsnorm som tilfredsstiller de nasjonale kravene. Rapporten fra Telemarksforskning sier at vi har flere lærere i ordinær undervisning enn det bemanningsnormen tilsier. Bemanningkalkulatoren til Utdanningsdirektoratet viser det samme. Kvalitet i undervisningen er ikke proporsjonal med antall lærere i klasserommet. Det er kvaliteten på undervisningen og kompetansen til lærer som påvirker elevens læringsutbytte.

1.2.2. Omstilling på kort sikt

Hovedsatsningsområdet i Nordreisaskolen er å bedre elevenes ferdigheter i lesing og digitale ferdigheter. Skoleeier skal støtte skolene i å bygge kompetanse hos lærere og skoleledere gjennom samarbeid med kompetansesenteret Lesesenteret i Stavanger. Det er et også behov for andre stillinger i skolen. Alle elever i kommunen har nettbrett som et verktøy i opplæringen. Vi trenger å omdefinere en stilling til en it-fagarbeider som kan hjelpe alle grunnskolene med teknisk drift.

Det etableres nye nettverk i kommunen og på tvers av kommunegrensene. Ett nettverk vil være knyttet til begynneropplæringen. Ett annet nettverk vil være knyttet til norskundervisning og i samarbeid med videregående skoler i regionen. Matematikknettverket fortsetter og det vurderes å opprette et eget nettverk knyttet til undervisning i engelsk. Regionkontakten for utviklingsarbeid bidrar i nettverket.

Det søkes om skjønnsmidler hos Fylkesmannen i Troms og Finnmark for å opprette en stilling som utviklingskoordinator. Skoleeier ønsker å etablere et treårig prosjekt med oppstart første kvartal 2020. I prosjektet vil det ansettes en prosjektmedarbeider i 100% stilling som har relevant kompetanse på skoleutvikling. Hensikten er å styrke kapasitet på utviklingsarbeid innen skole- og oppvekst i Nordreisa. Dette skal gi styrket kompetanse på flere fagfelt, inkludert utviklingsarbeid i hele organisasjonen og styrke læringsutbyttet til alle elever. Vi ønsker å dele utviklingskompetanse med andre kommuner i regionen.

I skolene vil skoleeier særlig prioritere å styrke lærerkompetansen på begynneropplæringen. Det er viktig å prioritere tidlig innsats tidlig i skoleløpet og før ungene begynner på skolen. Virksomheten

Forebyggende tjeneste omstilles og ressurser dreies til å arbeide med spesialpedagogikk og veiledning i barnehagene. PPT organiseres direkte under sektorleder, men fagleder i tjenesten overtar personalansvaret for de ansatte. Helsesykepleierne og kommunepsykolog vurderes overført til helsesektoren. Ungdomskontakten vurderes organisert under kulturvirksomheten.

På skolene vil skoleeier redusere antall lærere i ordinær undervisning og se på hvordan tildeling og fordeling av lærerressurser kan gjøres for å dekke opp behovet for spesialundervisning. Det er lagt inn et tiltak i budsjettet som gir fellestiltak grunnskole en pott med penger som kan tildeles skoler som får nye vedtak om spesialundervisning midt i skoleåret.

1.2.3. Omstilling på lang sikt

I løpet av en fireårsperiode kan det være mulig å få et tjenestetilbud hvor barnevern og PPT er samlokalisert med skole. Vi trenger en omdreining i tjenestene fra saksbehandling og utredninger til mer forebygging og veiledning i barnehage og skole. Skolene skal ha gjennomført en omstilling som gir alle elever en god begynneropplæring og tilpasset opplæring innenfor klassens fellesskap. Skolene skal ha utviklet et godt system som sikrer at alle som trenger det får intensiv opplæring.

I løpet av en fireårsperiode har Nordreisa kommune en barneskole og en ungdomsskole på Storslett. Det vurderes videre at kommunen kan ha to kommunale barnehager; en på Storslett og en i Sørkjosen. En egen arbeidsgruppe opprettes og lager en plan for barnehagestruktur i Nordreisa.

En slik omstilling vil kunne gi stordriftsfordeler med hensyn til bemanning, kompetanseutvikling, lederskap, faglige og merkantile støtteressurser.

PPT tettere inn i skolene (fysisk og praktisk). Om skolestrukturen blir vedtatt i kommunestyret 19.12.19 med utbygging av Moan skole til 1.-7. trinn vil det være mulig å flytte PPT inn i skolen. Det er mulig å få til en organisering som sikrer at saksbehandlere i PPT er aktivt ute i skolene med veiledning av lærere som har elever som strever faglig eller med atferd og elever som har vedtak om spesialundervisning. En betingelse for å få dette til er at skolene utvikler et godt system for tilpasset opplæring og tilrettelagte kurs med intensiv opplæring i lesing, regning og skrivning. Ved å utvikle et slikt system på skolen vil det bli færre henvisninger til PPT, mindre utredningsarbeid og mer tid til fysisk og praktisk tilstedeværelse på skolene.

1.2.4. Behovet for kvalitetsheving

Hvordan en måler kvaliteten ved en skole er imidlertid et komplekst og kontroversielt spørsmål med mange ulike svar. Kunnskapsdepartementet bruker definisjonen «i hvilken grad de ulike målene for grunnopplæringen i samfunnsmandatet faktisk virkeliggjøres». Mer konkretisert benevnes strukturkvalitet, prosesskvalitet og resultat-kvalitet som ulike deler av kvaliteten i grunnskolen. Dette vil igjen påvirkes av en rekke viktige faktorer som mulighet for faglig samarbeid og fagnettverk, kompetanse, lærertetthet, rekruttering, tid og ressurser til utviklingsarbeid, lokaliteter, klassestørrelse, psykososialt miljø, lengde på skolevei, tilgang på spesialrom og funksjoner som helsesøster og miljøterapeut m.m.

I skolene skal det være fokus på kvalitet, rett kompetanse og en bemanningsnorm som tilfredsstiller de nasjonale kravene. Tidlig innsats og vilje til å endre praksis når kartlegginger og prøver viser at elever ikke har fått godt nok utbytte av opplæringen. Grunnleggende ferdigheter prioriteres gjennom hele skoleløpet, men særlig i begynneropplæringen. Lesing er den ferdighet som påvirker mest i alle fag og er derfor særlig viktig å prioritere. Vi trenger en begynneropplæring hvor praksis er tett

knyttet til forskning og til anbefalinger fra kompetansesentrene. Det er nødvendig å ha tilstrekkelig med kompetanse til de som til daglig står i klasserommet, at skolene har gode støttesystemer som trer inn når elever trenger et ekstra løft og at tiltakene settes inn tidlig. Kvalitetsheving innenfor lesing skjer i samarbeid med Lesesenteret i Stavanger og digital opplæring av lærere og elever skjer i samarbeid med innleid hjelp fra Rikt.

2.2.5 Reduksjon – tall og fakta sett ut fra nasjonale tall og normer

Tabellen som er hentet fra kalkulatoren til Utdanningsdirektoratet viser at Nordreisa ligger langt over antall årsverk i ordinær undervisning sammenliknet med våre nabokommuner. Eksempelvis er Lyngen en kommune som over mange år har kunnet vise til gode resultater over tid, med langt færre lærere enn Nordreisa. Hvis alle skolene skal bestå vil det være nødvendig å ta ned 8 stillinger på skolesiden, fordelt på Storslett skole, Moan skole og Rotsundelv skole.

2. Fremdriftsplan

Tentative datoer for fremdrift vil også avhenge av vedtak i kommunestyret 19.12.2019 og vedtak i utvalget for oppvekst og kultur i januar 2020. Rektorene og personalgruppa i Nordreisaskolen har vært løpende orientert i skolestruktursaken helt siden oppstart med Telemarksforskning i mai 2019.

I budsjettsaken har de bidratt med innspill i budsjettprosessen i september og oktober og de har vært orientert om rådmannens innstilling siden 27.10.19, like før møte i formannskapet.

5.12.19	Drøfting budsjettsak i rektorkollegiet
6.12.19	Revidert plandokument sendes ut til skoler, FAU, politiske partier, Utdanningsforbundet.
8.12.19	Oppdatert informasjon til personalet ved skolene
10.12.19	Saksdokumenter til kommunestyret offentliggjøres
19.12.19	Kommunestyre vedtar skolestruktur
Januar 2020	Oppstart prosjektering Moan skole
Januar 2020	Hovedutvalget vedtar tiltak i budsjettsak
Januar 2020	Oppstart drøftingsmøte og prosess med HTV – nedbemanning i skole
februar2020	Orientering status Personalgruppe/FAU/SU
Februar 2020	Oppstart barnehagestruktur - arbeidsgruppe
Februar 2020	Oppstart planlegging av bruk av evt. rest-areal på Storslett skole
Mars 2020	Orientering status personalgruppe/FAU/SU
10.5.2020	Nedbemanning av 8 lærere i 2020 i Nordreisaskolen er ferdigstilt

Revidert plandokument – Informasjon om skolestruktur i Nordreisaskolen.

Dato: 5.12.2019

Nordreisa
kommune

Innhold

1. Skolestruktur.....	4
1.1. Innledning.....	4
1.2. Skolestruktur	4
1.3. Hovedmål for skolestruktur og Nordreisa.....	4
1.3.1. Pedagogisk vurdering.....	5
1.3.2. Kostnader ved renovering og utbygging av Moan skole	5
1.3.3. Rotsundelv skole.....	6
1.4. Konsekvenser for skole drift hvis hele eller deler av elevmassen vil til offentlig skole	8
2. Fremdriftsplan.....	10

Sammendrag

En viktig målsetning med planlegging av skolestruktur er å planlegge for at kommunen skal ha rett bygg, på rett sted, til rett tid. Gjennom planarbeidet klargjøres det reelle behovet og det gis svar på om det bør bygges nytt, eller om det over tid både vil være bedre og mer lønnsomt å bygge på, bygge om eller oppgradere/rehabiliterer eksisterende anlegg. Endring av struktur kan også innebære reduksjon i antall barnehager/skoler eller reduksjon i totalt areal benyttet til dette formålet. I skolestrukturdebatten handler det om å:

- å sikre et forsvarlig skoletilbud til elevene
- å sikre et godt arbeidsmiljø for de ansatte
- å sikre en god utnyttelse av anleggene
- å oppnå en best mulig skole innenfor gitte rammer (undervisningsplaner, styringsformer og økonomi).

I Nordreisa har vi 6 grunnskoler, 4 offentlige og 2 private. I ny skolestruktur skal det behandles politisk ny skolestruktur på Storslett og på Rotsundelv skole.

Hovedutvalget i oppvekst og kultur hadde møte 26.11.19 med behandling av sak om skolestruktur og budsjettammen for perioden 2020-2023.

Utvalget vedtok at Moan skole bygges ut til en 1.-7. skole, med oppstart prosjektering 2020. I utbygging av Moan vil det også tas høyde for konsekvenser ved eventuelle endringer i elevtall ved private skoler og grendeskoler.

Storslett skole blir en 8.-10. skole og det utredes videre hvilke muligheter restarealet på Storslett kan brukes til. Det lages en oversikt over mulige bruk av restarealer til andre kommunale tjenester basert på det vi vet i dag. Dette legges frem som del av saken til kommunestyret 19. desember. Rådmannen utarbeider en tillegg til skolestruktursaken som omhandler Rotsundelv skole i tre alternativer som legges frem for kommunestyret 19. desember.

- 1.-4. skole –oppvekstsenter
- 1.-7. skole
- Det innarbeides en utredning av konsekvenser for skoledrift ved at større andel av elevene velger offentlig skole framfor privat skole.

Rådmannens innstilling er å bygge ut Moan skole til en 1.-7. skole. I utbyggingen tas det høyde for at elevtallet ved privatskolene kan endres og at Rotsundelv skole legges ned. I vurderingen av gjenbruk av restarealet på Storslett skole tas det også høyde for at elevtallet ved de private skolene kan endres. Begrunnelsen for at rådmannen ønsker å legge ned Rotsundelv skole knytter seg først og fremst til kommunens økonomiske situasjon. Rammen til oppvekst og kultur fordrer et kutt på 13 mill. i løpet av en fireårsperiode og det betyr at kommunen vil ha færre lærerstillinger å fordele på eksisterende skoler. På bakgrunn av vedtak i utvalget og formannskapet i november vil det bli 8 lærerstillinger færre å fordele på skolene enn tidligere. Ved en eventuell nedleggelse av Rotsundelv skole vil det ikke være behov for å nedbemanne like mye på Storslett og Moan skole. Ved opprettholdelse av Rotsundelv skole fordeles nedbemanningen på alle skoler. I en debatt om skolestruktur er det også nødvendig å se på hvilket tilbud elevene får ved å gå på en skole med få elever. Hvor mange elever bør det være på hvert trinn eller på en skole for å opprettholde et skoletilbud?

1. Skolestruktur

1.1. Innledning

Denne planen bygger på utredning fra Telemarksforskning og tillegg. Høringssvar er lagt til grunn for de endelige vurderingene. På bakgrunn av at Nordreisa har to privatskoler er de bestilt en tilleggsutredning som tar med hvilke konsekvenser det ville hatt for kommunenes skoledrift hvis driften skulle reduseres eller legges ned ved en eller begge privatskolene. En annen konsekvens er en eventuell nedleggelse av Rotsundelv skole. Hva vil det ha å si for skolestrukturen på Storslett?

En innstilling om grunnskolestrukturen med tilleggsutredning på konsekvenser ved evt. reduksjon i privat skoledrift i Nordreisa og eventuell avvikling av Rotsundelv skole utarbeides og legges fram for kommunestyret for behandling i desember 2020.

1.2. Skolestruktur¹

Rett bygg - på rett sted – til rett tid

En viktig målsetning med planlegging av skolestruktur er å planlegge for at kommunen skal ha rett bygg, på rett sted, til rett tid. Gjennom planarbeidet klargjøres det reelle behovet og det gis svar på om det bør bygges nytt, eller om det over tid både vil være bedre og mer lønnsomt å bygge på, bygge om eller oppgradere/rehabiliterer eksisterende anlegg. Endring av struktur kan også innebære reduksjon i antall barnehager/skoler eller reduksjon i totalt areal benyttet til dette formålet.

I praksis handler planleggingen om:

- å sikre et forsvarlig skoletilbud til elevene
- å sikre et godt arbeidsmiljø for de ansatte
- å sikre en god utnyttelse av anleggene
- å oppnå en best mulig skole innenfor gitte rammer (undervisningsplaner, styringsformer og økonomi).

Målsettingene for planleggingen av skolestruktur er vanligvis:

- å gi en oppdatert oversikt over den totale skolebyggmassen i kommunen.
- å analysere dagens situasjon i lys av framtidige behov.
- å gi sammenligningsgrunnlag på ulike plan, og påpeke muligheter og begrensninger innenfor de totale rammene som skoleanleggene setter.
- å vurdere og avklare det reelle behov for strukturendring og/eller investering.
- å presentere forslag til løsninger for å møte de behovene som avdekkes. Foreslå helhetlige og fleksible løsninger som ivaretar endringer i elevtall, nye undervisnings- og organisasjonsformer og nye bygningstekniske krav til skoleanleggene.
- å gi den politiske beslutningsprosessen et godt og objektivt grunnlag for å ta nødvendige avgjørelser om utbygging, ombygging, rehabilitering eller avhending av skoleanlegg.

1.3. Hovedmål for skolestruktur og Nordreisa

¹ Tekst hentet fra - <http://www.skoleanlegg.utdanningsdirektoratet.no/barnehage-og-skolestruktur>

I Nordreisa skal alle elever ha tilgang til skolebygg og uteområder som trivsel, læring og helse. Det er store og viktige investeringer. Det handler om å investere i helse og gode oppvekst-vilkår. Skolebygg er arbeidshverdagen til våre elever i 10 år og vi skal tilby våre barn et arbeidssted som gir gode pedagogiske rammevilkår. I skolegården tilbringer barn rundt 2000 timer i løpet av grunnskolen. Skolegården er barnas fristed og lekearena. Gode uteområder på skolene kan bidra til å utjevne sosiale ulikheter i helse. Et godt uteområde vil også gjøre det enklere for skolen å legge til rette for undervisning ute av klasserommet.

1.3.1. Pedagogisk vurdering

Barneskolen er fra 1-7 og bør ikke deles opp. Barneskolen har sin egenart med lik kompetansekrav til lærere minimum 30 studiepoeng for å kunne undervise i norsk, matematikk og engelsk. Felles for barneskolen er undervisvurdering uten karakter. Barneskolen har felles fag med ungdomstrinnet med unntak av valgfag og språklig fordypning eller arbeidslivsfag. Barneskolen har ikke ordensanmerkninger, eller mulighet for nedsatt ordren eller oppførsel, men kommuniserer med foresatte om elevers sosiale utvikling og behov for støtte og veiledning i opplæringen. Det er også egne regler for bortvisning på barneskolen, mens ungdomskolen har regler om utvisning.

I barneskolen er det også behov for sterk fagkompetanse, men lærere arbeider mer tverrfaglig enn på ungdomstrinnet. Barnetrinnet er ikke organisert i fagseksjoner som ungdomstrinnet har, men har egne lovkrav til intensiv opplæring for elever som trenger det.

I Nordreisa har overgangen fra 4. til 5. trinn vært utfordrende for elevene, lærerne og skolelederne. Første måling på mestringsnivå i lesing, regning og engelsk er lagt til 5. trinnet og her har kommunen hatt utfordringer med for høy andel av elevene på de laveste mestringsnivåene. Det har også vært en overvekt av henvisninger til PPT fra slutten av 4. årstrinn og inn på mellomtrinnet. Nordreisa har en høy andel av sine elever med spesialundervisningsvedtak til sammenlikning med fylket og på landsbasis. Det vurderes som hensiktsmessig at barneskolen samles og dermed får et større faglig miljø. Flere lærere med lærerutdanning og kompetanse i fagene og flere mannlige lærere. Det vurderes som en styrke at et samlet kollegie gir opplæring til elever gjennomgående i barneskolen. Lærere som til vanlig underviser på 5., 6. og 7. trinn er tilgjengelig for fagdiskusjoner og til rektors disposisjon for god utnyttelse av fagkompetansen i sin timeplanlegging vil være en styrke for elevene og kollegiet ved skolen. Uteområdet og naturen rundt passer særlig godt til barnetrinnet behov for kort vei til ekskursjoner og opplæring utenfor klasserommet.

Området som Moan skole ligger i er sentralt i forhold til de største boligområdene. Det er gangavstand fra Høgegga, Moan, sentrum, Rovdas og Flomstad. Trafikksikkerhet er vurdert som meget god med sykkel og gangveier inn mot skolen fra alle retninger.

1.3.2. Kostnader ved renovering og utbygging av Moan skole

Nordreisa kommune har kjøpt opp tomt som egner seg til utbygging av Moans skole. Det kan vurderes å kjøpe noe privat tomt for å utvide og bedre uteområdet ved skolen. Det gjelder området bak eksisterende bygg som skal renoveres.

Renoveringskostnader ved eksisterende bygg har en kostnadsramme på ca. 5-7500,- pr kvm. Nybygg er definert til 30-35.000,- pr. kvm og gymsal 20.000,- pr. kvm. Laveste kostnadsberegninger baserer seg på tall fra Telemarksforskning og høyeste tall baserer seg på erfaringstall ved tidligere byggeprosjekt i kommunen.

På Moan vil man kunne beholde 1. – 4. årstrinn i dagens bygning noen endringer.

Det vil være behov for nybygg på ca. 1 100 – 1 300 m² brutto til 5. – 7. trinn for å romme klasserom, grupperom, garderobes, kontorarbeidsplasser og personalrom.

Det vil være behov for nybygg til følgende spesialrom, samlet ca. 900 – 1 000 m² brutto.

- Bibliotek (anlagsvis 100 m² brutto)
- Naturfag (anlagsvis 100 m² brutto)
- Kunst og håndverk (anlagsvis 200 m² brutto)
- Mat og helse (anlagsvis 100 m² brutto)
- Musikk (anlagsvis 120 m² brutto)
- Kroppsøving (anlagsvis 300 m² brutto)

En foreløpig kostnadsberegning ved utbygging av Moan skole er anslått til ca. 85 millioner.

1.3.3. Rotsundelv skole

Sammendrag notat fra Telemarksforskning:

Et framtidig skoleanlegg skal vurderes med henblikk på tjenlighet og kapasitet. Den bygningstekniske standarden av dagens anlegg vurderes ikke av oss, men vi tar utgangspunkt opplysninger gjengitt saksframlegget til sak 29/19 i oppvekst- og kulturutvalget og i synspunkter fra informantene.

Opplysninger om antall barn under skolealder tilsier at Rotsundelv skole i nærmeste framtid ikke vil holde på sin andel av elevene. Skolen må ha en forholdsvis stor tilflytting de nærmeste årene for å ha rundt 30 elever.

Lærertettheten i Nordreisa har lenge vært forholdsvis stor. I den skolepolitiske planen står det:

Bemanningsplaner basert på lærertetthet som landsgjennomsnittet. Tilstrekkelig dekning som gir rom for tett faglig og sosial oppfølging og forutsigbarhet for elevgruppa ved et eventuelt fravær. Nasjonale normer skal legges til grunn.

Hvis man skulle komme ned på lærertettheten nasjonalt eller i Troms, måtte man redusere med hhv 17,8 og 13,6 årsverk i kommunen. Rotsundelv har færre elever per lærerårsverk til undervisning enn de øvrige skolene. En tredel av lærerårsverkene ved Rotsundelv skole måtte bort, hvis lærertettheten skulle bli som for de to store skolene i kommunen.

Alle de siste sju årene tilsier elevtallene én klasse for første og andre årstrinn, én klasse for tredje og fjerde årstrinn og én klasse for femte, sjette og sjuende årstrinn.

I Rotsundelv skole har klassene kunnet ha to lærere i nesten halvparten av timene I 2019/20 er lærerinnsetningen til ordinær undervisning redusert til 3,8 årsverk. Dette er 0,8 årsverk mindre enn året før. Dermed blir det to lærere i klassene i nesten hver fjerde time.

I små skoler vil årskullene variere så mye at den bygningsmessige kapasiteten ved den enkelte skolen bør ligge noe over forventet elevtall. Dette tilsier at man bør planlegge for inntil 40 elever ved Rotsundelv skole (ca. 6 barn per årstrinn). Dette gir tre klasser.

Samlet generelt læringsareal (klasserom og grupperom) bør for tre små klasser være på 165 m². Med 30 elever blir det 5,5 per elev. Vanlig standard på større skoler er fra 3 til 4 m² per elev.

Skolen har gymnastikksal. Andre spesialrom og bibliotek vil kreve til 175 m², gjennomsnittlig, 5,8 m² per elev (30 elever). Vanlig standard på større skoler er fra 1 til 2 m² per elev.

Skolefritidsordningen kan ha en base inntil biblioteket og/eller klasserommene for 1. – 4. trinn, slik at disse også kan brukes til formålet. En base på ca. 20 m² synes rimelig.

Samlet personalavdeling bør være på ca. 110 m². Rektors kontor bør ha plass til et møtebord og være 15 – 20 m² stort. Lærerne skal ha 6 m² hver til kontorarbeidsplasser. Dagens lærertetthet tilsier inntil seks lærere. Samlet areal blir dermed 36 m². I tillegg bør det være kopieringsrom og to møterom på til sammen ca. 40 m². Med mindre lærertetthet kan man redusere med én eller to lærerarbeidsplasser. Personalrommet bør være på ca. 20 m².

Elevgarderobene med toaletter vil med en faktor på 1,2 m² per elev gi ca. 35 m².

Skolens gymsal er møtested for arrangement med elever, ansatte og foreldre. Når elever og ansatte skal samles, kan man også benytte det største klasserommet.

A-fløyen

Gymnastikksalen med garderober utgjør A-fløyen. Gymnastikksalen er på 126,4 m² og brukes også utenom skoletid av lokalbefolkningen. Det synes klart at gymnastikksalen beholdes, selv om deler av skolen rives. En riving av B-fløyen kan påvirke garderobedelen av A-fløyen.

B-fløyen

Det sentrale bygget er B-fløyen i to etasjer og full kjeller. En teknisk vurdering konkluderer med at B-fløyen har forfalt så kraftig at den bør rives. B-fløyen har fire store spesialavdelinger dimensjonert for ungdomstrinnet. Barnetrinnet kan ha enklere og mindre avdelinger.

C-fløyen

Personalavdelingen har romslige forhold i C-fløyen. Hvis B-fløyen rives, kan noen av lagrene flyttes til C-fløyen. Tekniske vurderinger tilsier at C-fløyen kan restaureres.

D-fløyen

Tekniske vurderinger tilsier at D-fløyen rives. Antatt at man likevel velger å restaurere denne fløyen, kan den gi rom til tre klasserom med grupperom, bibliotek, skolekjøkken og SFO-base. Det blir ikke plass til kunst og håndverk og forskerrom (naturfag).

Kostnader

Det er vanligvis slik at små skoler krever større ressurser per elev enn store skoler. Gjelder dette også Rotsundelv skole?

Ved å fjerne delingstimer i ordinær undervisning kan man med minst 30 elever få et utgiftsnivå på linje med nivået i Moan/Storslett skoler 2018/19. Færre elever vil gi «merutgifter», fordi alternativet ved å gå på Moan/Storslett vil falle rimeligere. Rotsundelv kan deretter bare redusere enhetskostnadene ved å få flere elever.

Merutgiftene til administrasjon er lite avhengig av antall elever. Overføring av elevene til Moan/Storslett vil redusere administrasjonskostnadene med ca. kr 360 000.

Rotsundelv skole vil utenom gymsal med garderober trenge ca. 720 m². Ved ombygging og bygging av nye skolebygg på Moan/Storslett, vil 30 elever fra Rotsundelv utløse ca. 250 – 300 m². Mindre arealer gir en forventet reduksjon av FDV-kostnader på anslagsvis kr 200 000.

Byggekostnadene for renovert/nybygd skole på Rotsundelv vil ligge i størrelsesorden på 30 millioner kroner. Med 5 % kapitalkostnader vil disse ligge på ca. 1,5 millioner kroner. Ved nybygg for barnetrinnet på Moan/Storslett vil en overføring av elevene ventelig føre til et økt arealbehov på ca. 250 – 300 m². Byggekostnadene for disse vil være i størrelsesorden 7,5 – 9 millioner kroner, med kapitalkostnader på i størrelsesorden 0,4 millioner kroner årlig. Vi ser at en videreføring av en barneskole med alle sju trinn på Rotsundelv kan forventes å gi økte kapitalkostnader på ca. kr 1,1 millioner årlig.

Kapitalutgiftene er avhengig av rentenivået. En økning av dagens rentenivå vil øke merkostnadene ved fortsatt drift av Rotsundelv skole. Investeringer i store skolebygninger vil dessuten binde kapitalkostnadene i flere tiår.

Omtrent to tredeler av elevene ved Rotsundelv skole har nå skoleskyss. Ved en sentralisering vil alle elevene måtte ha skyss. Merutgiftene er vanskelig å anslå nøyaktig uten nærmere kjennskap til bosted og avstander, men de kan grovt anslås til kr 150 000. Skyssutgiftene er direkte avhengig av antall elever

Et samlet bilde av utgiftene ved å beholde Rotsundelv skole kan sammenfattes i en tabell. Vi ser at det er kapitalutgiftene som vil utgjøre den største merutgiften ved fortsatt drift av Rotsundelv skole med ca. 30 elever.

Tabell 1 Merutgifter ved fortsatt drift av Rotsundelv skole

Kategori	Mer-/mindreutgifter
Ordinær undervisning	kr 0
Administrasjon	kr 360 000
Skyss	-kr 150 000
FDV	kr 200 000
Kapital	kr 1 100 000
Sum	kr 1 510 000

1.4. Konsekvenser for skoledrift hvis hele eller deler av elevmassen vil til offentlig skole

Sammendrag notat fra Telemarksforskning:

Nordreisa kommune stiller følgende spørsmål.

Hvilke konsekvenser får det for skoledrift i Nordreisa kommune hvis hele eller deler av elevmassen vil til offentlig skole?

For eksempel. Hvor mange må over for at det gir behov for nye klasser og for arealbehovet på hhv "nye" Moan skole og "nye" Storslett ungdomsskole.

Høsten 2019 er det dessuten blitt stilt spørsmål om framtidig drift ved Rotsundelv skole. Alternativet vil være å sende elevene til Moan/Storslett. Resultatet for Rotsundelv skole vil derfor påvirke svaret på spørsmålet i dette notatet.

Dette notat bygger på vårt notat om Moan og Storslett skoler fra 30. juni 2019. Vi bygger på tall fra SSB, Udir/skoleporten, GSI og opplysninger fra kommunale ledere.

SSBs framskrivninger tyder på en nedgang i elevtallet fram mot 2027, med en etterfølgende vekst fram til 2040, selv om fødselstallene lenge har vært fallende. Elevtallet blir holdt oppe av netto tilflytting.

Elevtallene i de enkelte kommunale skolene er både avhengig av det samlede elevtallet i kommunen, tallet på elever i de private skolene og fordelingen mellom de kommunale skolene. Et gjennomsnitt av skoleårene 2015/16 – 2018/19 ser vi i tabell 1.

Tabell 2 Gjennomsnittlig elevtall de skoleårene 2015/16 – 2018/19 ved skolene i Nordreisa. Kilde: Udir/GSI. Beregning: TF

Skole	Gjennomsnittlig elevtall	Gjennomsnittlig årskull
Moan 1. – 4. trinn	153	38,2
Oksfjord 1. – 4. trinn	15	3,8
Rotsundelv 1. – 7. trinn	32	4,5
Storslett 5. – 7. trinn	132	43,8
Storslett 8. – 10. trinn	144	47,9
Reisa montessoriskole	62	6,2
Straumfjordnes skole	78	7,6

På barnetrinnet er de tradisjonelle klassedelingsgrensene på 28 elever, 56 elever osv. Årskullene ved Moan skole varierer de ti siste årene mellom 28 og 50. Skolen har normalt åtte klasser med en klassestørrelse som varierer fra 14 til 25.

For 5. – 7. trinn på Storslett har årskullene tilsvarende variert mellom 23 og 52, mens årskullene har variert mellom 30 og 71 på ungdomstrinnet. For ungdomstrinnet er de tradisjonelle klassedelingsgrensene på 30 elever, 60 elever osv. De siste tre årene har det vært elevtall til 12 klasser ved Storslett skole, mens man tidligere hadde noen store årskull på ungdomstrinnet med tre klasser på trinnet og opptil 15 klasser ved skolen

Elevtallet ved Moan og Storslett tilsier i hovedsak to klasser på trinnet. Årskullene er så små at enkelte år kan være årstrinn med bare én klasse.

Klassetall:

Variierende størrelse på årstrinnene kan gi ulike antall klasser fra år til år, selv om summen av antall elever er noenlunde stabilt. Når man skal vurdere klassetall for framtidige år, kan det være hensiktsmessig å ta utgangspunkt både i klassedelingsregler og gjennomsnittstall for klassestørrelser. Gjennomsnittet for elevtallene de fire forrige skoleårene ville gi 7,0 klasser for 1. – 4. årstrinn, 6,0 for 5. – 7. årstrinn med gjennomsnittlig 22 elever per klasse. Det ville gi 6,0 klasser for 8. – 10. årstrinn med gjennomsnittlig 24 elever per klasse. Det vil være rom for 25 % flere elever på alle årstrinnene.

Hvis Rotsundelv skoles elever overføres til «nye» Moan skole, vil det komme ca. 30 elever, eller ca. 1,4 klasser. Fordelt på sju årstrinn vil dette kunne skje uten klassedelinger, men det mest sannsynlige vil være at man får 8 klasser for 1. – 4. årstrinn og 6, noen ganger 7 klasser, for 5. – 7. årstrinn. Skolen bør i så fall derfor ha plass til minst 15 klasser.

Hvis tallet på elever i de to private skolene skulle bli vesentlig redusert, vil klassetallet på de kommunale skolene øke tilsvarende. Med en nedgang med 25 % i de private skolene kan vi forvente

1,1 ekstra klasser ved «nye» Moan skole. For en nedgang med 50 %, 75 % og 100 % kan vi forvente hhv. 2,2 klasser, 3,3 klasser og 4,4 klasser.

Det maksimale behovet synes ut fra dette å kunne bli 19 klasser på barnetrinnet, i hovedsak en tre parallellers skole.

Ved Storslett skole vil vi kunne forvente 0,4 ekstra klasser med 25 % nedgang i elevtallet ved de private skolene. For 50 %, 75 % og 100 % vil de tilsvarende økningene være hhv. 0,9 klasser, 1,3 klasser og 1,8 klasser.

Det maksimale behovet synes ut fra dette å kunne bli 8 klasser på ungdomstrinnet, i hovedsak en tre parallellers skole.

Arealbehov:

Det finnes ingen «standard» for planleggingen av skoler ut fra forventet elevtall ved skolen. I noen av landets største kommuner har man sett det som hensiktsmessig å utarbeide mer generelle normer for planleggingen av skoler. Arealnormene varierer en del mellom kommunene og skoleslagene. For barneskoler med 300 – 420 elever er det vanlig med netto arealbruk per elev på ca. 9,0 m². Med ca. 4 m² per elev i generelle læringsarealer (klasserom og grupperom) vil en økning på 22 elever (én klasse) gi 88 m², som kan gi areal til et klasserom og et grupperom. Øvrige arealer som spesialiserte læringsarealer, elevgarderober/toaletter, SFO-areal osv. vil utløse 110 m² nettoareal. Samlet ekstra nettoareal for 22 elever blir dermed 198 m².

- En overføring av 30 elever fra Rotsundelv utløser behov for 270 m² nettoareal.
- Hver 25 % av elevene fra de private skolene (25 elever på barnetrinnet) utløser behov for en økning av nettoarealet på 225 m² ved «nye» Moan skole
- For hver 25 % av elevene fra de private skolene (10 elever på ungdomstrinnet) utløses et behov for en økning av nettoarealet på 90 m² ved Storslett ungdomsskole.

Siden Storslett skole ved en utflytting av mellomtrinnet vil ha betydelig større arealer enn behovet, blir det et spørsmål om hvor stor del av skolen som kan benyttes til andre formål. Voksenopplæring med flyktingetjenesten kan være et alternativ. Et annet alternativ kan være å samlokalisere PPT og barnevernstjenesten med Storslett skole. Helsepsykeleier på ungdomstrinnet har eget kontor på skolen.

2. Fremdriftsplan

Tentative datoer for fremdrift vil også avhenge av vedtak i kommunestyret 19.12.2019 og vedtak i utvalget for oppvekst og kultur i januar 2020. Rektorene og personalgruppa i Nordreisaskolen har vært løpende orientert i skolestruktursaken helt siden oppstart med Telemarksforskning i mai 2019.

I budsjettsaken har de bidratt med innspill i budsjettprosessen i september og oktober og de har vært orientert om rådmannens innstilling siden 27.10.19, like før møte i formannskapet.

5.12.19	Drøfting budsjettsak i rektorkollegiet
6.12.19	Revidert plandokument sendes ut til skoler, FAU, politiske partier, Utdanningsforbundet.
8.12.19	Oppdatert informasjon til personalet ved skolene
10.12.19	Saksdokumenter til kommunestyret offentliggjøres
19.12.19	Kommunestyre vedtar skolestruktur
Januar 2020	Oppstart prosjektering Moan skole

Januar 2020	Hovedutvalget vedtar tiltak i budsjettsak
Januar 2020	Oppstart drøftingsmøte og prosess med HTV – nedbemanning i skole
februar2020	Orientering status Personalgruppe/FAU/SU
Februar 2020	Oppstart barnehagestruktur - arbeidsgruppe
Februar 2020	Oppstart planlegging av bruk av evt. rest-areal på Storslett skole
Mars 2020	Orientering status personalgruppe/FAU/SU
10.5.2020	Nedbemanning av 8 lærere i 2020 i Nordreisaskolen er ferdigstilt

Klagen fra Øyvind Evanger tas til følge, og han gis etterlønn iht. vårt reglement for Nordreisa kommunestyre. Det vil si i inntil 3 måneder, regner fra uttrede av vervet.

Det ble stemt for felles forslaget fra Karlsen (Frp) og Birkeland (Sp) satt opp mot rådmannens innstilling. 15 stemte for forslaget og 6 stemte for innstillingen. Fellesforslaget dermed vedtatt.

Vedtak:

Klagen fra Øyvind Evanger tas til følge, og han gis etterlønn iht. vårt reglement for Nordreisa kommunestyre. Det vil si i inntil 3 måneder, regner fra uttrede av vervet.

PS 83/19 Bosetting av flyktninger 2020

Saksprotokoll i Nordreisa kommunestyre - 19.12.2019

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Nordreisa kommune vedtar å bosette 18 flyktninger i 2020. Det er en økning på 3 i forhold til anmodningen i 2019.

PS 84/19 Skolestruktur Storslett

Saksprotokoll i Nordreisa kommunestyre - 19.12.2019

Behandling:

Rune Benonisen (Ap) fremmet følgende fellesforslag fra Ap, H og Krf:
Innstilling i saken består av flere punkter. Pkt 3,4 og 5 handler om utredninger som vi anser som gjennomført. De bør derfor ikke være del av kommunestyrets vedtak.

Samarbeidspartiene AP, H og KRF vil foreslå følgende.

1. Moan skole bygges ut som en skole for 1.-7.trinn
2. Storslett skole benyttes som skole for 8.-10.trinn. Hvordan de ledige areal skal benyttes må utredes nærmere.
3. Oksfjord skole bevares som i dag.
4. Rotsundelv skole bevares som i dag.
5. Tidsplan og investeringer som er nødvendig for å gjennomføre skolestrukturen innarbeides i økonomiplanen.

Anne Kirstin Korsfur (Frp) fremmet følgende forslag:
Rotsund skole beholdes som 1-4 skole – event bygges ny
Storslett 1-10 skole
Moan omgjøres til barnehage

Tom Vegar Kiil (Sv) og Harald Evanger (Sp) fremmet følgende fellesforslag:
Planlegging av ombygging av Moan og Rotsundelv skole iverksettes.

Moan skole planlegges utbygget i to byggetrinn.
Byggetrinn 1 er ombygging 1-4 trinn, og byggetrinn 2 er utbygging 5-7 trinn.
1.byggetrinn tas inn i økonomiplanen for 2020-2023.

2.byggetrinn tas inn i neste periode.

Rotsundelv skole planlegges som 1-7 skole og det legges til grunn av så mye av mulig av eksisterende bygningsmasse skal være med i planene for ny skole.

I arbeidet med planlegging av gymsal i tilknytning til Moan skole må det søkes samarbeid med Nordreisa IL for å klargjøre om det er mulig og ønskelig at et slikt bygg også skal tjene Nordreisa IL sine interesser og behov.

Det ble først stemt over forslaget fra Anne Kirstin Korsfur (Frp). 3 stemte for og 18 stemte imot. Forslaget falt derved.

Det ble deretter stemt over fellesforslaget fra Kiil (Sv) og Evanger (Sp). 7 stemte for og 14 stemte imot. Forslaget falt derved.

Det ble deretter stemt over fellesforslaget fra Ap, H og Krf. 12 stemte for og 9 imot. Forslaget dermed vedtatt.

Tilslutt ble det stemt over innstillingen fra oppvekst- og kulturutvalget. 0 stemte for og 21 stemte imot. Innstillingen falt derved.

Vedtak:

1. Moan skole bygges ut som en skole for 1.-7.trinn
2. Storslett skole benyttes som skole for 8.-10.trinn. Hvordan de ledige areal skal benyttes må utredes nærmere.
3. Oksfjord skole bevares som i dag.
4. Rotsundelv skole bevares som i dag.
5. Tidsplan og investeringer som er nødvendig for å gjennomføre skolestrukturen innarbeides i økonomiplanen.

PS 85/19 Budsjett og økonomiplan 2020 - 2023

Saksprotokoll i Nordreisa kommunestyre - 19.12.2019

Behandling:

Tore Yttregård (H) fremmet følgende forslag:

Brannsikring kirke skal i hht behandling i Driftsutvalget være kirke. Forslag om Rotsund kapell utgår.

Harald Evanger (Sp) fremmet følgende forslag:

- I investeringsbudsjettet avsettes midler til renovering/utbedring av Rotsundelv skole i 2020, 2021 og 2022 slik:
 - Forprosjektering i 2020 med inntil kr 1 000 000,-
 - Renovering/utbedring i 2021 med inntil kr 20 000 000,-
 - Renovering/utbedring i 2022 med inntil kr 20 000 000,-

Anne Kirstin Korsfur (FrP) fremmet følgende forslag:

Mellomtrinnet Rotsund legges ned. Ny 1-4 skole i Rotsund. Moan skole bygges om til 4-6 avd barnehage. De overflødige og berørte barnehager selges og finansierer evt. ombygging. Familiesenteret legges til Moan. Høgegga barnehage til 46 mill bygges ikke ut. Ny 1-4 skole bygges ved/på Storslett skole. Sørkjosen skole omreguleres og selges. Mengde lærere tas ned til

Nordreisa kommune
Ráissa suohkan
Raisin komuuni

Oppvekst og kulturutvalget

Deres ref:	Vår ref (bes oppgitt ved svar):	Løpenr.	Arkivkode	Dato
	2015/724-44	1514/2020	430	21.02.2020

Kommuneplan for inkluderende barnehage- og skolemiljø 2020 - 2021

Nordreisa kommune deltar i pulje 4 «Inkluderende barnehage og skolemiljø» (IBS), en nasjonal satsing i regi av UDIR i perioden 2020 – 2021.

Nordreisa kommune samarbeider om satsingen med Kvænangen og Skjervøy kommune. Plan for IBS er derfor utarbeidet i samarbeid med våre nabokommuner.

Fra Nordreisa kommune deltar samtlige kommunale barnehager, i tillegg til pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT);

- Høgegga barnehage
- Storslett barnehage
- Leirbukt barnehage
- Sørkjosen barnehage
- Avdeling barnehage ved Oksfjord oppvekstsenter.

Av de private barnehagene deltar også Tømmernes gårds- og naturbarnehage.

Målgruppe for IBS: Barnehager, skoler, myndighet og eiere som trenger og ønsker noe støtte, men samtidig har forutsetninger til å drive et selvstendig, lokalt utviklingsarbeid.

Innhold: Barnehager, barnehageeiere, barnehagemyndighet og PPT skal arbeide med å skape å opprettholde trygge og gode barnehagemiljø, regelverk, organisasjon og ledelse og lære mer om forebygging, avdekking og håndtering av mobbing og andre krenkelser.

Barnehagene skal arbeid med egen praksis og et mål er å oppnå en varig praksisendring som når flest mulig ansatte.

Utviklingsarbeidet skal foregå i form av barnehagebasert kompetanseutvikling og arbeid i lærende nettverk. Barnehagebasert kompetanseutvikling vil si at barnehager, med ledere og alle

Nordreisa kommune har tatt i bruk [eDialog](#). Med den kan du trygt sende oss brev og dokumenter elektronisk selv om de er unntatt offentlighet.

Vi oppfordrer alle til å ta i bruk ordningen med digital post – for hvert brev du leser digitalt fra oss er du med å bidra til besparelse på ca. 12 kroner. Fordelene er mange – les mer om digital post på vår [hjemmeside](#).

Postadresse:
Postboks 174, N- 9156 Storslett
E-post:
postmottak@nordreisa.kommune.no

Besøksadresse:
Sentrum 17
Internett:
www.nordreisa.kommune.no

Telefon: + 47 77 58 80 00
Telefaks: + 47 77 77 07 01

Bankkonto: 4740.05.03954
Org.nr: 943 350 833

ansatte, deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass. Målet er å videreutvikle praksis innen arbeidet med barnehagemiljø, skolemiljø, mobbing og krenkelser.

Styrere fra barnehager, ppt, barnehagemyndighet og pedagogisk konsulent deltar på nasjonale og regionale samlinger med forelesninger og gruppearbeid. Mellom samlingene arbeider barnehagene lokalt med temaer fra samlingene og aktuelle problemstillinger i egen praksis. I tillegg skal barnehagene være med i lærende nettverk som ledes av ressursperson i samarbeid med kommunene. Nettverkene er møteplass for erfaringsutveksling, refleksjon og faglig utvikling.

PPT er involvert i utviklingsarbeidet. I Nordreisa kommune er PPT en del av det lokale støtteapparatet for barnehage og skole, både i forhold til forebyggende arbeid, tidlig innsats og i de tilfeller det er behov, for oppfølging i enkeltsaker omkring enkeltbarn. PPT skal arbeide både individrettet og systemrettet mot barnehager.

Økonomi: Utdanningsdirektoratet har via Fylkesmannen tildelt Nordreisa kommune midler som går til å dekke lønn til ressursperson gjennom hele perioden.

Nordreisa, Kvænangen og Skjervøy kommune har tilsatt felles ressursperson i 80% stilling som i hele deltakerperioden har ansvar for den barnehagebaserte kompetanseutviklingen og arbeid i lærende nettverk.

Kommuner i Troms og Finnmark mottar i tillegg reisetilskudd på grunn av lang reisevei til nasjonale samlinger i Oslo. Reisetilskuddet utbetales på slutten av hvert år. Nasjonale samlinger gjennomføres to ganger per år. Barnehager deltar også på fylkessamlinger som arrangeres to ganger per år. Fylkessamlingene legges til Tromsø.

Deltakelse krever egenfinansiering fra kommunen til utgifter møter/samlinger i lokale nettverk, til gjennomføring av lokal oppstartssamling, og til å dekke reise i forbindelse med regionale og fylkessamlinger.

Med vennlig hilsen

Berit Kalseth
Barnehagekonsulent
berit.kalseth@nordreisa.kommune.no
77 58 80 07

Dette dokumentet er produsert elektronisk, og har derfor ingen signatur.

Vedlegg

1 Kommuneplan for inkluderende barnehage- og skolemiljø 2020 - 2021

**Kommuneplan for Nordreisa-,
Kvænangen- og Skjervøy kommune**

**Inkluderende barnehage- og
skolemiljø 2020 – 2021**

1. Utviklingsområder og innhold

Alle barn og elever skal ha trygge, og gode barnehage- og skolemiljøer uten mobbing og andre krenkelser. Dette er både et mål i seg selv og er viktig for barns lek, utvikling, læring og sosiale tilhørighet. Barnehageloven og rammeplan for barnehager tydeliggjør ansvaret. Barns livsmestring står sentralt. Gjennom barnekonvensjonen legges det vekt på at det arbeidet som skal utføres for barn, skal ha et barnesentret perspektiv.

Forskningstall viser at mellom 10-12 % av barnehagebarn opplever mobbing i barnehagen. Mobbing som starter i barnehagen, kan ha store og langvarige konsekvenser for et menneske. Forskning viser at det kan ha sammenheng mellom mobbing i skolen og frafall fra videregående skole. Å oppleve mobbing eller andre krenkelser svekker barns livskvalitet, helse, trivsel og læring. Mobbing rammer også foreldre og søsken som opplever det sårt skamfullt og vanskelig.

I et høringsnotat fra kunnskapsdepartementet 12 august 2019, foreslår de en endring i lovbestemmelsen om at barnehagen skal arbeide systematisk for et trygt og godt barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel og læring hos alle barn, og for å forebygge tilfeller hvor barn ikke opplever at det er et trygt og godt barnehagemiljø. I lovbestemmelsen ligger det en tydelig plikt hos barnehageansatte til å gripe inn ved krenkelser som mobbing, trakassering, diskriminering og vold.

“Barndommen har vi med oss hele livet”

2. Mål

Styrke barnehagenes, skolers og eiers kompetanse til tidlig innsats for å fremme trygge og gode barnehage -og skolemiljø, forbygge og håndtere mobbing. Etablere en felles forståelse av begreper knyttet til barnehage -og skolemiljø for å sikre rett og god regelverksforståelse.

Konkrete mål:

- Alle barn/elever i barnehagen/skole skal oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte som de har behov for.
- Den ansatte skal ha høy kompetanse på barns sosiale utvikling og betydning av et trygt og godt læringsmiljø.
- Den ansatte skal ha kunnskap om barns medvirkning og jobbe systematisk for å ivareta barns rett til å påvirke sitt eget miljø.
- Den ansatte skal ha kunnskap og kompetanse til å tilrettelegge for et godt og inkluderende foreldresamarbeid.

Kvæningen kommune:

Fra Kvæningen kommune deltar Burfjord- og Badderens barnehage.

I forkant av prosjektet jobber den enkelte barnehage med ståstedsanalysen i personalgruppen. Det utarbeides problemstillinger i den enkelte barnehage. Involvering er et viktig element for å lykkes i startfasen. Barnehagene gjennomfører hvert år foreldreundersøkelsen til UDIR som også tas med i analysearbeidet.

Hver enkelt barnehage skal ved oppstart av prosjektet i januar 2020 lage en egen plan for barnehagens arbeid med inkluderende barnehagemiljø. Barnehagens plan skal inneholde konkrete problemstillinger på bakgrunn av resultater fra analysearbeidet i egen barnehage.

Utfordringer og muligheter:

Utfordringer:

- Økonomi
- Bemanning/endring i bemanning
- Sykefravær
- Tid
- Små enheter
- Kompetanse
- Geografiske avstander.

Styrker:

- Motiverte/endringsvillige ansatte som ønsker å jobbe i skole og barnehage
- Velfungerende nettverk Nordreisa, Skjervøy og Kvæningen
- Barnehageeier med erfaring og kompetanse til å drive barnehagebasert utviklingsarbeid.
- Styrere med kompetanse til å motivere og drive utviklingsarbeid.
- Pedagoger med lang erfaring fra barnehage
- Barnehagene har jobbet med livsmestring, inkluderende miljø- mobbing i forkant

Sammenfatning av analysearbeidet i Kvæningen kommune:

Personalet er imøtekommende, og god til å hjelpe hverandre.

Personalet er god til å reflektere i hverdagen, angående barn og ulike hendelser.

Personalet gir omsorg og trygghet og viser det ved å være nær barna, og se og lytte til dem. Personalet må jobbe med å være tilstede overfor barna i konfliktsituasjoner, ikke overta konflikten. Men være god veileder.

Personalet må observere, og legge til rette for barna som trekker seg ut av lek, felles aktiviteter osv. Personalet må legge mer til rette for aktivitet der følelsene har en stor betydning.

Grønne tanker - Glade barn om følelser – lære empati.

Sangleker på tvers av barna.

Fellesskap, følge regler

Spill på tvers av barna

Fellesskap, følge regler

Verne om den gode rolleleken. Personale aktivt med i leken.

Personalet skal få mer kunnskap igjennom prosjektet inkluderende barnehagemiljø.

Nordreisa kommune:

Fra Nordreisa kommune deltar 5 barnehager i tillegg til oppvekstsenteret i Oksfjord i prosjektet: Høgegga barnehage, Storslett barnehage, Leirbukt barnehage, Sørkjosen barnehage, Tømmernes gårds- og naturbarnehage (privat) og Oksfjord oppvekstsenter.

I forkant av prosjektet jobber den enkelte barnehage med ståstedsanalyser i personalgruppen. Det utarbeides problemstillinger i den enkelte barnehage. Involvering er et viktig element for å lykkes i startfasen. Barnehagene gjennomfører foreldreundersøkelser til UDIR hvert år. Tilstandsrapporten for grunnskolen i Nordreisa kommune og antall undersøkelsessaker/9A saker i skolene, er også del av det totale analysearbeidet.

Hver enkelt barnehage skal ved oppstart av prosjektet i januar 2020 lage en egen plan for barnehagens arbeid med inkluderende barnehagemiljø. Barnehagens plan skal inneholde konkrete problemstillinger på bakgrunn av resultater fra analysearbeidet i egen barnehage.

Utfordringer og muligheter:

Utfordringer:

- Økonomi
- Bemanning/endring i bemanning
- Sykefravær
- Tid
- Små enheter
- Flerspråklighet
- Kompetanse
- Geografiske avstander

Muligheter/styrker:

- Motiverte/endringsvillige ansatte som ønsker å jobbe i skole og barnehage
- Velfungerende nettverk Nordreisa, Skjervøy og Kvæningen
- Godt etablerte møtepunkt på eiernivå- (Styre/kollegiemøter, virksomhetsledermøter med mer)
- Barnehageeier med erfaring og kompetanse til å drive barnehagebasert utviklingsarbeid.
- Styrere med kompetanse til å motivere og drive utviklingsarbeid.
- Pedagoger med lang erfaring både fra barnehage og skole.
- Barnehagene har jobbet med livsmestring, inkluderende miljø- mobbing i forkant. Satsning siden 2018.

Sammenfatning av analysearbeidet i Nordreisa kommune:

Analysearbeidet viser at barnehager samlet har utfordringer knyttet til voksenrollen, samhandling og relasjonsarbeid. Et tillegg er utfordringer i forhold til det fysiske miljøet.

Utfordringer kan for eksempel være å skape et inkluderende miljø der alle barn har noen å leke med, barns medvirkning - kommunikasjon og samhandling mellom voksne – barn og barn – barn, og voksnes evne, kunnskap og kompetanse på å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og krenkelser.

Brukerundersøkelse (kommunale barnehager) viser stor fornøydhet i forhold til barnets trivsel og de relasjoner foreldre opplever mellom barn – voksne. Undersøkelsene viser gjennomgående lite fornøydhet i forhold til barnehagers ute- og innemiljø, barns og foreldres medvirkning og tilvenning og overgang til skole.

Skolene i Nordreisa kommune følger Olweus-programmet mot mobbing og antisosial atferd i skolene. Tilstandsrapporten for grunnskolen i Nordreisa kommune viser at det store flertallet av elevene gir uttrykk for trivsel, men tallene for mobbing på barnetrinnet ligger likevel fortsatt over landsgjennomsnittet og krever kontinuerlig arbeid fremover.

Registrerte undersøkelsessaker og 9A saker i grunnskolen i Nordreisa kommune siste året:

- Moan skole (1-4 kl): 15 undersøkelsessaker, 5 9A saker
 - Oksfjord oppvekstsenter (1-4 kl): 3 undersøkelsessaker
 - Storslett skole (5-10 kl): 20 undersøkelsessaker, 10 9A saker
 - Rotsundelv skole (1-7 kl): 1 undersøkelsessak
- Totalt: 29 undersøkelsessaker og 15 9A saker

Skjervøy kommune:

Fra Skjervøy kommune deltar alle kommunale barnehager i prosjektet.

I forkant av prosjektet har den enkelte barnehage jobbet med ståstedanalysen i personalgruppen. Det utarbeides problemstillinger i den enkelte barnehage. Involvering er et viktig element for å lykkes i startfasen. Barnehagene gjennomfører foreldreundersøkelsen hvert år. Kom Rev Nord har gjennomført forvaltningsrevisjon av det psykososiale miljøet i kommunale barnehager. Resultatene tas med i prosjektet.

Hver enkelt barnehage skal ved oppstart av prosjektet i januar 2020 lage en egen plan for barnehagens arbeid med inkluderende barnehagemiljø. Barnehagens plan skal inneholde konkrete problemstillinger på bakgrunn av resultater fra analysearbeidet i egen barnehage.

Utfordringer og muligheter:

Utfordringer:

- Kommuneøkonomi
- Bemanning/endring i bemanning
- Sykefravær
- Oppstart av ny barnehage
- Tid
- Små enheter
- Mangfold
- Flerspråklighet
- Kompetanse
- Geografiske avstander

Styrker:

- Motiverte/endringsvillige ansatte som ønsker å jobbe i skole og barnehage
- Velfungerende nettverk Nordreisa, Skjervøy og Kvæningen
- Etablerte møtepunkt på eiernivå- (Styre/kollegiemøter, virksomhetsledermøter med mer)
- Barnehageeier med erfaring og kompetanse til å drive barnehagebasert utviklingsarbeid.
- Styrere med kompetanse til å motivere og drive utviklingsarbeid.
- Pedagoger med lang erfaring både fra barnehage og skole
- Barnehagene har jobbet med livsmestring, inkluderende miljø- mobbing i forkant. Satsning siden 2018

Sammenfatning av analysearbeidet i Skjervøy kommune:

Utfordringer som barnehagene ser i egne virksomheter og som skal være grunnlag for utforming av problemstilling i den enkelte barnehage:

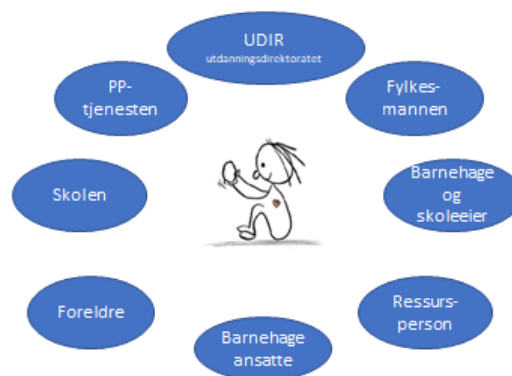
- Vennskap og fellesskap - Det fysiske miljø, voksenrollen.la alle barna føle seg verdifulle, endre uheldig samspillsmønstre

- Språk og kommunikasjon – anerkjenne språkforskjeller, støtte barn i kommunikasjon, reflektere og samtale med barn.
- Etikk religion og filosofi- herunder kultur og kulturforståelse, ulike livssyn

3. Kommunens organisering og forankring i arbeidet

Planen legges frem for kommunestyret for politisk forankring. Planen sendes også ut til utdanningsforbundet og fagforbundet.

Organisasjonsmodell for IBS- Inkluderende barnehage–og skolemiljø
Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen kommune.

4. Gjennomføring av kompetanseutviklingen

Definisjoner:

- **Kjernekomponenter**
 1. Temaforståelse
 2. Avdekking
 3. Tiltak og forebygging
 4. Risikogrupper
 5. Innovasjon, kapasitetsbygging og ledelse
- **Mobbing**

«Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/ eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, og være en betydningsfull deltaker i fellesskapet og muligheten til medvirkning». (Ingrid Lund)

Felles med alle kommunene:

- Nettverksmøter
- Deltakelse på samlinger udir /fm
- Lokal oppstarts samling (barnehagemyndighetene gjennomfører oppstartsamling i alle kommuner)
- Lærende nettverk (2 ganger årlig) (barnehagemyndighet gjennomfører samlingene) Utviklingsgruppen fra hver barnehage-erfaringsdeling-praksisrelatert.

Kommunevis:

- Kollegiemøte 1.gang per måned. (Tema: IBS)
- Temamøter, felles personalmøter x2 pr år (Kveldsmøte- barnehagemyndighet, + Res veileder.)
- Utviklingsgrupper i den enkelte barnehage (utviklingsgrupper i den enkelte barnehage.)
- Arbeid i lærende nettverk.

Involvering av barna:

- Observasjoner og samtaler med barna
- Trivselssamtaler 2 ganger pr år.
- Temasamlinger: Sosial kompetanse, vennskap, medvirkning med mer
- Foreldrebarnesamtaler.

Involvering av foreldrene:

- Foreldremøter/Temamøter
- Foreldresamtaler
- Invitere su-ledere til å delta på lokal oppstarts samling og temamøter.
- Deltakelse på foreldreundersøkelsen.

5. Tiltak på Lokalt nivå

Involvere utdanningsforbundet, fagforbundet, delta, Pbl:

- Inviteres til lokal oppstarts samling
- Kommuneplan til informasjon

Andre:

- Helsestasjon og barnevern
- Barneskolene v/ rektor
- PP-tjenesten

6. Finansiering:

Midler fra utdanningsdirektoratet/FM: Dekker deler av ei interkommunal ressurspersonstilling i perioden 2020-2021.

Hver kommune går inn med deler av lønn til ressurspersonstilling.

4 samlinger med utdanningsdirektoratet/FM i hele perioden 2020 – 2021.

Egenandel fra hver kommune: Vikarbruk, transport, div lokal oppstarts samling, møter og samlinger i lokale nettverk.

Litteraturliste:

Ella Cosmivici Idsøe og Pål Roland (2017): Mobbeadferd i barnehagen

Pål Roland og Sigrun K. Hjerresvåg (2018): Implementering av endringsarbeid i barnehagen

Storslett 13.12.19

Storslett 17.02.20

Berit Kalseth

Jorunn Farstad

Monica Wolf

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
21/20	Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg	20.05.2020
30/20	Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg	10.06.2020

Revidering av vedtekter for skolefritidsordningen i Nordreisa kommune

Henvisning til lovverk:

Opplæringsloven

Forvaltningsloven

SFS 2201 – Barnehager, skolefritidsordninger, skole og familiebarnehager

Vedlegg

- 1 SSB Befolkningsframsriving 2020-2040 Nordreisa kmmune
- 2 Epost SFO leder
- 3 SFO vedtekter 2015

Saksprotokoll i Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg - 20.05.2020

Behandling:

Rune Benonisen (AP) fremmet følgende forslag: Saken utsettes.

Utsettelsesforslaget fra Rune Benonisen (AP) enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken utsettes.

Kommunedirektørens innstilling

Forslag til nye vedtekter for de kommunale skolefritidsordningene i Nordreisa kommune vedtas.

Saksopplysninger

Skolefritidsordningen skal ha vedtekter som fastsettes lokalt av kommunen. Vedtektene skal som et minimum inneholde eierforhold, opptaksmyndighet, opptakskriterier, opptaksperiode, oppsigelse av plassen, foreldrebetaling, leke- og oppholdsareal, daglig oppholdstid, åpningstider og bemanning og ledelse.

Gjeldende vedtekter for de kommunale skolefritidsordninger i Nordreisa kommune ble sist revidert i 2018. Det er behov for å gjøre justeringer i vedtektene.

Endringene som foreslås forandret er:

Punkt 3. Ledelse, bemanning, leke- og oppholdssted.

Endring av tekst i første avsnitt forslås til: Bemanningsnormen gir 1 årsverk pr 15 heldagsplasser. I forhold til barn med særskilte behov kan man etter faglig begrunning vurderer å styrke bemanningen.

Ny tekst forslås lagt til opprinnelig tekst: Det settes et øvre tak på 59 barn ved den enkelte skole som tilbyr skolefritidsordningen.

Punkt 4. Opptak/oppsigelse.

Ny tekst foreslås lagt til opprinnelig tekst: Det må leveres inn ny søknad om skolefritids plass for hvert år.

Gjelder hvis vedtektene setter tak på 59 barn. Tillegg av tekst til tredje avsnitt etter setning en forslås til: Hvis ledig kapasitet kan opptak foretas gjennom hele året.

Vurdering

I Sentral forbundsvis særavtale vedrørende SFS 2201 - Barnehager, skolefritidsordninger, skole og familiebarnehager, punkt 3.1.2 Daglig leder i skolefritidsordningen: «I skolefritidsordninger som samlet har innskrevet 60 barn eller mer, skal det som hovedregel tilsettes daglig leder i hel stilling. I mindre skolefritidsordninger kan daglig leder også utføre andre arbeidsoppgaver utover funksjonen som daglig leder. Det foretas en forholdsmessig reduksjon av tid til ledelse, dog slik at minimum 20 % av hel stilling skal avsettes til ledelse.»

Ut fra barnehetallene i Nordreisa kommune er det laget en tabell som viser kommunen sine faktiske barnetall og SSBs befolkningsframskriving 2020-2040. Se vedlegg 1- tabell 2 og 3. Tabellen viser hvilke avvik tallene fra SSB har mot de faktiske tallene for kommunen for tidsperioden 2020-2025. I følge Nordreisa går antall barn som skal i første klasse fra år 2020 til 2025 fra 56 barn til 35 barn. I følge SSB skal disse tallene holde seg stabile over de neste 6 årene hvor 2020 viser 55 barn og år 2025 viser 56 barn. Basert på tallene fra barnehagene i kommunen ser vi at barnetallet er synkende. På bakgrunn av dette vil det kunne være rettmessig å sette tak på antall barn i skolefritidsordningen på 59 barn.

Per i dag er det kun Moan skolefritidsordning som har stor nok søkermasse til å komme over 60 elever. For skoleåret 2018/2019 hadde Moan SFO ved oppstart 62 barn samlet med hele og halve plasser. Dette skoleåret hadde de ved oppstart 60 SFO barn samlet med hele og halve plasser. Basert på tallene fra SFO for de to siste årene, ser vi det er første og andre klassingene som utgjør det største gruppen. Det er betraktelig færre barn som er i SFO når de begynner i tredje og fjerde klasse. Se vedlegg 2. For kommende skoleår er det per dags dato registrert inn samlet 56 førsteklasinger. 31 av barna er registrert på Moan skole. Det utgjør 55,4 % av gruppen.

Moan skole har en pedagogisk leder i SFO som i 2019 gikk over fra 60 % administrativ stilling og 40% avdeling til 100 % administrativ stilling. Bakgrunnen var at SFO ved oppstart hadde mer enn 59 påmeldte barn til SFO. Dette førte til at Moan skole måtte øke assistentbemanningen med tilsvarende 40 % og fikk merkostnader i tilknytning til dette. Ved å sette tak på 59 barn i SFO, kan skolen ta ned assistentbemanningen med 40 %.

Kommunedirektøren anbefaler at det i fremtiden settes et tak på 59 barn ved den enkelte skole som tilbyr skolefritidsordning.

I Nordreisa er bemanningsnormen på SFO 12 barn per ansatt. Til sammenligning er lærertetthetsnormen for 1.-4.klasse på 15 elever per ansatt. Ved å undersøke SFO vedtekter i andre liknede kommuner (KOSTRA 2) har Sørreisa 17 barn per ansatt, Øksnes 14 barn per ansatt og Ballangen har 15 barn per ansatt. En større kommune som Tromsø har 18 barn per ansatt. Ved å øke bemanningsnormen fra 12 til 15 barn per ansatt, vil behovet for assistentbruk være lavere.

Kommunedirektøren anbefaler at Nordreisa kommune bruker bemanningsnormen til småtrinnet og øker bemanningsnormen på SFO til 15 barn per ansatt.

SSB Befolkningsframskrivning 2020 – 2040 NORDREISA KOMMUNE

- Kvinner, menn
- 1 år sett ift at barn som hovedregel begynner i bhg året etter født
- Hovedalternativ, høy innvandring, lav innvandring
- Ift faktiske tall/utvikling i befolkningstall i Nordreisa kommune, følger kommunen i største grad «lav innvandring».

TABELL 1

Oversikt befolkningsframskrivning SSB 6-åringer

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Høy innvandring	56	61	45	54	53	58	58	60	60	61	62	63	64	65	67	68	69	69	70	72	72
Hoved alternativ	55	61	45	53	52	56	58	59	59	60	61	62	62	64	64	66	66	67	67	68	68
Lav innvandring	55	61	44	53	52	56	57	57	57	59	60	60	60	62	62	63	64	64	66	64	64

TABELL 2

6-åringer som skal over i skole, etter barn som går i barnehage per 07.05.20

Skolestart 2020	Skolestart 2021	Skolestart 2022	Skolestart 2023	Skolestart 2024	Skolestart 2025
2014 b	2015 b	2016 b	2017 b	2018 b	2019 b
56	36	41	39	35	35

Vurdering:

- Sammenlikning tabell 1 og 2: store avvik mellom lav innvandring og faktiske barn som skal over i skole i 2021, 2023, 2024, 2025. Faktiske tall er mye lavere enn SSB sine tall

SKOLESTART	ANTALL BARN SSB	ANTALL BARN IF BHG	AVVIK FRA SSBs TABELL
Skolestart 2020	55	56	+1
Skolestart 2021	61	36	-25
Skolestart 2022	44	41	-3
Skolestart 2023	53	39	-14
Skolestart 2024	52	35	-17
Skolestart 2025	56	35	-21

Hei!

Viser til telefonsamtale av i dag ang. barn i SFO ved Moan skole.

Jeg startet på Moan SFO høsten 2018 – og har ikke tilgang på opplysninger om barn på skolen og SFO før dette, altså skoleåret 2017/2018. Da alt skal arkiveres elektronisk, finnes ingen papirutgaver.

Høsten 2018 ble det sendt (oppstarts)liste over barn til økonomimedarbeider. I ettertid mistet jeg alle data på PC'en etter virusangrep – dette gjelder også e-post og tilgang på Ephorte. Det jeg husker er at vi hadde over 60 barn ved oppstart. Dette fordi vi diskuterte administrasjonstid for SFO-leder.

For skoleåret 2019 har jeg flg. tall

SFO plasser ved oppstart

1. klassinger: 21 hele og 3 halve plasser
2. klassinger: 15 hele og 4 halve plasser
3. klassinger: 3 hele og 6 halve plasser
4. klassinger: 6 hele og 2 halve plasser

Totalt: 60 barn

pr.18.02.20

- 21 hele og 4 halve plasser
- 12 hele og 6 halve plasser
- 2 hele og 8 halve plasser
- 3 hele plasser

Totalt: 54 barn

Vi har åpent fra kl. 07.00 ved behov og til kl. 16.30.

De fleste benytter plassen i kjernetida, dvs. etter skoletid. Inneværende år har vi en «langdag» i uka, dvs. fra kl. 12.45. De øvrige dagene fra kl. 13.45.

Endringer i barnegruppa skjer kontinuerlig grunnet endret behov.

Mine interne lister revideres fortløpende når jeg får melding om inn eller utmeldinger. Sist revidert pr. 18.02

Det jeg ser er at Nordreisa kommune mangler dataverktøy som «snakker sammen» slik at det kunne være enklere å samordne lister, eks. inn og utmeldinger via ephorte, fakturering etc.

Oppsummert: Vi har ca 60 barn i SFO ved oppstart og et frafall på rundt 10 grunnet endret behov i løpet av et skoleår

God helg!

Mvh

Sigrund Hestdal
SFO-leder

From: Edel Gulbrandsen

Sent: Thursday, March 26, 2020 9:19 AM

To: Tonje Holm <tonje.holm@nordreisa.kommune.no>

Cc: 'Sigrund Hestdal' <sigrund.hestdal@nordreisa.kommune.no>; Johanne Olaussen <Johanne.Olaussen@nordreisa.kommune.no>

Subject: SFO

Hei

Vi ønsker en oversikt over antall barn som har SFO på Moan skole for de tre siste skoleårene (17/18, 18/19 og 19/20)

Oversikten må inneholde antall barn per klassetrinn og hvor mange barn som har benyttet SFO per trinn. Oversikten skal også vise om de har hatt fulltidsplass eller redusert plass.

Om det er store differanser i antallet fra oppstart av SFO- året til slutte av året, legg inn en kommentar om det også.

Ønsker tilbakemelding innen uke 15.

Med vennlig hilsen

Edel Gulbrandsen

Pedagogisk konsulent

Oppvekst og kultur

edel.gulbrandsen@nordreisa.kommune.no

tlf 77588019

Vedtekter for skolefritidsordningen i Nordreisa kommune				Dok.id.: 2015/2050
				Dokumenttype: Vedtekter
Utgave 6	Skrevet av: Bente Viken, pedagogisk konsulent	Gjelder fra skoleåret 2018/2019	Behandlet av: Kommunestyret, sak 8/98, 12.03.98 Kommunestyret, sak 0033/03, 24.04.03 Kommunestyret, sak 0006/04, 19.02.04 Kommunestyret, sak 25/09, 18.06.09 Kommunestyret, sak 44/15, 16.10.15	Sider: 3

Vedtekter for de kommunale skolefritidsordningene i Nordreisa kommune

1. Den kommunale forvaltning

Nordreisa kommune eier og driver skolefritidsordningene, og er ansvarlig for driften i samsvar med statlige lover og forskrifter, kommunale vedtak og årsplan for den enkelte virksomhet.

Oppvekstutvalget er det politiske styringsorgan for skolefritidsordningene.

Sektor for oppvekst og kultur er utvalgets administrative tilknytning.

2. Styringsverket i skolefritidsordningene

Skolefritidsordningen er en del av skolens virksomhet.

Foresatte til barn i skolefritidsordningen skal sikres representasjon i foreldrenes arbeidsutvalg (FAU) og i skolens og/eller barnehagens samarbeidsutvalg (SU). Representant velges av og blant foresatte med barn i skolefritidsordningen.

3. Ledelse, bemanning, leke- og oppholdsareal

Rektor ved skolen er den administrative og pedagogiske leder av skolefritidsordningen. Dersom skolefritidsordningen er lokalisert til barnehage, er styrer den administrative og pedagogiske leder for ordningen. Skolefritidsordningen kan ha 12 barn per ansatt. For skolefritidsordninger med mer enn 12 barn skal det vurderes om det er behov for en pedagogisk leder.

Arealene både ute og inne skal være egnet for formålet. SFO bør ha en egen base, og benytter skolens øvrige arealer og rom etter behov.

4. Opptak/oppsigelse

Skolefritidsordningen er et tilbud til barn i 1.-4. klasse. Barn med funksjonshemming/spesielle behov kan tilbys plass til og med 10. klasse.

Søknad til skolefritidsordningen gjøres til den enkelte skole. Det oppfordres til å benytte elektronisk søknadsskjema på Nordreisa kommunes hjemmeside.

Hovedopptak til skolefritidsordningen foretas etter søknadsfrist 1. april. Opptaket gjøres av administrativ leder for skolefritidsordninga. Opptak til skolefritidsordning følger barnehageårets 11 måneder.

Klage på vedtak om opptak i skolefritidsordningen rettes til den enkelte skole som underinstans. Skolen kan endre vedtaket eller avvise klagen. Ved avvisning av klagen kan vedtaket klages inn til

klageorganet som i Nordreisa kommune er brukerutvalget. Brukerutvalget er klageinstans, men kommunens klagenemd tar endelig avgjørelse.

Oppsigelse av plass skal rettes skriftlig til administrativ leder for skolefritidsordninga. Oppsigelsesfristen er en -1- måned, fra dato til dato.

5. Oppholdstid/åpningstid

Det gis tilbud om hel og halv plass i skolefritidsordning.

Halv plass tilsvarer inntil 9 timer per uke. Hel plass tilsvarer mer enn 10 timer per uke.

I skoleferier der skolen holder stengt hele uker, kan barn med halv plass i skolefritidsordningen benytte seg av ordningen inntil 22,5 timer per uke.

Skolefritidsordningen skal være åpent etter behov før og etter skoletid, men normalt ikke før klokka 07.30 og ikke senere enn klokka 17.00. Nærmere presisering av åpningstidene gjøres i årsplanen for den enkelte skolefritidsordning. Unntak fra åpningstidene kan gis ved særskilte behov - og etter nærmere avtale for det enkelte barn. Der tilbudet gis i barnehagens lokaliteter, følges barnehagens åpningstid.

Årsplanen inneholder bestemmelser om personalets 5 planleggingsdager.

6. Betaling

Kommunestyret fastsetter foreldrebetalinga.

Det gis 50% søskenmoderasjon for opphold i skolefritidsordning - og for opphold i krysning mellom barnehage og skolefritidsordning. Eventuelle kostpenger fastsettes av foreldrene. Det gis ikke søskenmoderasjon på kostpenger.

Betaling for opphold i skolefritidsordning skjer forskuddsvis. Dersom faktura for barnehage- og/eller SFO-opphold ikke er betalt innen en - 1 - måned etter forfall, kan kommunen si opp plassen, og barnet må tas ut av skolefritidsordninga med en ukes varsel.

Ved fravær utover en måned kan det søkes om betalingsfritak. Søknad om betalingsfri kan innvilges i særlige tilfeller ved sykdom, opphold på sykehus el. Rektor ved den aktuelle skole avgjør søknaden.

Det er mulig å søke friplass i skolefritidsordning etter Lov om sosiale tjenester.

Henvendelse gjøres til helse- og omsorgsavdelinga, som vil gjøre en vurdering av den enkelte søknad.

7. Kriterier for opptak

Følgende barn prioriteres ved opptak:

1. Funksjonshemmede barn som kan ha nytte av opphold i skolefritidsordning.
Dokumentasjon: skriftlig attest fra lege, psykolog, PPT eller fagpersonell ved sosiale/medisinske institusjoner. Det kan vises til dokumentasjon fra tidligere år i barnehage eller SFO. Rektor kan etterspørre ny dokumentasjon ved behov.
2. Barn som kommer inn under et eller flere av flg. kriterier:
 - Barn fra familier som har store belastninger grunnet sykdom og/eller funksjonshemming

Dokumentasjon: Skriftlig attest fra lege, psykolog ved sosialmedisinske institusjoner. Dokumentasjonen må bekrefte at foresatte grunnet sykdom eller funksjonshemming i familien er avhengig av avlastning fra den daglige omsorgen for barnet.

- Barn med svært utrygt/farlig bomiljø
- Barn med foresatte under utdanning/i arbeid det året det søkes plass for

Ved opptak vil barn bli prioritert etter klasstrinn. 1. klassingene har 1. prioritet, 2. klasse har 2. prioritet osv. Barn som kommer inn under flere av kriteriene under dette punktet, får høyest prioritet.